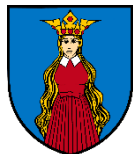

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA STRATEGII INNEGO INSTRUMENTU TERYTORIALNEGO SUBREGIONU WROCŁAWSKIEGO

Bierutów

Borów

Brzeg Dolny

Cieszków

Domaniów

Dziadowa
Kłoda

Jordanów
Śląski

Kondratowice

Kostomłoty

Krośnice

Malczyce

Mietków

Międzybórz

Milicz

Prusice

Przeworno

Strzelin

Syców

Środa Śląska

Twardogóra

Udanin

Wiązów

Wińsko

Wołów

Żmigród

4 marca 2024 r.

Dokument został opracowany przez zespół specjalistów w składzie:
mgr inż. Adrianna Kumorek oraz mgr inż. Karolina Ioannidis.

Zakład Analiz Środowiskowych
EKO-PRECYZJA
Adrianna Kumorek
Czynny Paszaj
43-450 Ustroń, ul. Sikorskiego 10
NIP: 548-230-85-02, REGON: 241318209
www.eko-precyzja.eu, 512 110 314, biuro@eko-precyzja.eu

Zakład Analiz Środowiskowych
EKO-PRECYZJA
Karolina Ioannidis
mgr inż. Karolina Ioannidis
mgr inż. Karolina Ioannidis

Spis treści

1. Przedmiot i zakres opracowania	4
2. Cel i zakres merytoryczny opracowania.....	5
3. Zakres prognozy.....	5
4. Metody pracy i materiały źródłowe.....	7
5. Opis projektu Strategii Innego Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego oraz główne cele i kierunki działań.....	8
6. Analiza i ocena istniejącego stanu na terenach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji	29
6.1. Charakterystyka Gmin	29
6.2. Istniejący stan środowiska.....	36
6.2.1. Jakość powietrza	36
6.2.2. Możliwości rozwoju OZE	45
6.2.3. Wody	51
6.2.4. Hałas.....	77
6.2.5. Gospodarka odpadami	83
6.2.6. Infrastruktura wodno-kanalizacyjna i gazowa	84
6.2.7. Zasoby przyrodnicze	90
7. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym.....	120
8. Przewidywane oddziaływanie na środowisko w wyniku realizacji zapisów dokumentu.....	129
8.1. Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko.....	173
8.2. Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody	173
8.3. Korytarze ekologiczne.....	183
8.4. Różnorodność biologiczna, rośliny i zwierzęta	184
8.5. Ludzie	187
8.6. Powietrze atmosferyczne	188
8.7. Klimat.....	191
8.8. Zabytki oraz dobra materialne	193
8.9. Zasoby naturalne.....	194
8.10. Wody.....	195
8.11. Krajobraz i powierzchnia ziemi.....	198
8.12. Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne.....	200
8.13. Gospodarka odpadami i ograniczenie powstawania odpadów.....	202
8.14. Ryzyko wystąpienia poważnej awarii	202
9. Analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodnicza negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu	203
10. Propozycja działań alternatywnych.....	208
11. Potencjonalne oddziaływanie transgraniczne	209
12. Warunki i procedury obowiązujące w realizacji Strategii IIT SW	210
13. Podsumowanie i wnioski.....	213
14. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.....	214
15. Zestawienie tabel i rysunków	218

1. Przedmiot i zakres opracowania

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do projektu *Strategii Innego Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego*. Opracowanie zostało wykonane w oparciu o art. 46 oraz art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2023 poz. 1094 z późn. zm.).

Zgodnie z zapisami artykułów 46 Ustawy OOS, przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty następujących dokumentów strategicznych:

1. koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, planu zagospodarowania przestrzennego oraz strategii rozwoju, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
2. polityki, strategii, planu i programu w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywany lub przyjmowany przez organy administracji, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
3. polityki, strategii, planu i programu innego niż wymienione w pkt 1 i 2, którego realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000, jeżeli nie jest on bezpośrednio związany z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynika z tej ochrony.

Zgodnie z artykułem 47 Ustawy OOS przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane także w przypadku projektu dokumentu innego niż wymieniony w art. 46 ust. 1 oraz w przypadku projektu zmiany takiego dokumentu, jeżeli w uzgodnieniu z właściwym organem, o którym mowa w art. 57 Ustawy OOS, organ opracowujący projekt stwierdzi, że realizacja postanowień danego dokumentu albo jego zmiany może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko.

Przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane także w przypadku projektów dokumentów, innych niż wymienione powyżej, jeżeli wyznaczają one ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub realizacja postanowień tych dokumentów może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko. Projekt *Strategii Innego Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego* wpisuje się w powyższy katalog dokumentów.

2. Cel i zakres merytoryczny opracowania

Głównym celem prognozy jest ustalenie czy zapisy projektu *Strategii Innego Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego* nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego a cele ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju są spójne z celami i priorytetami zaplanowanymi w dokumentach wyższego szczebla. Prognoza ma za zadanie także ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

3. Zakres prognozy

Zakres prognozy powinien być zgodny z art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2023 poz. 1094 z późn. zm.).

Prognoza oddziaływania na środowisko zawiera:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami;
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy;
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania;
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko;
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Prognoza ponadto określa, analizuje i ocenia:

1. istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
2. stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem;
3. istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
4. cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;
5. przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:

- różnorodność biologiczną,
- ludzi,
- zwierzęta,
- rośliny,
- wodę,
- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne.

z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Prognoza przedstawia:

- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszarowych form ochrony przyrody;
- rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Zakres i stopień szczegółowości Prognozy oddziaływania na środowisko został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska we Wrocławiu (pismo znak: WSI.411.524.2023.HL z dnia 18 stycznia 2024 r.) oraz z Dolnośląskim Państwowym Wojewódzkim Inspektoratem Sanitarnym we Wrocławiu (pismo znak: ZNS.9022.4.130.2023. MB z dnia 22 grudnia 2023 r.).

4. Metody pracy i materiały źródłowe

Prognoza została opracowana zgodnie z zaleceniami zawartymi w Ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2023 poz. 1094 z późn. zm.). Przy sporządzaniu niniejszego dokumentu zastosowano metody statystyczne i porównawcze, analizy i oceny dostosowane do stanu współczesnej wiedzy. Autor kierował się swoją wiedzą i doświadczeniem stosownie do stanu wiedzy współczesnej. Wszystkie zastosowane metody oceny są dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu. Część dotycząca oceny oddziaływania na środowisko w projektowanym opracowaniu przedstawiono tabelarycznie. Oceny dokonano w oparciu o analizę poszczególnych elementów środowiska w zależności od zagrożeń stwarzanych przez oddziaływanie na środowisko planowanych inwestycji.

5. Opis projektu Strategii Innego Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego oraz główne cele i kierunki działań

Projekt dokumentu programowego Innego Instrumentu Terytorialnego (IIT) został opracowany w związku z decyzją Zarządu Województwa Dolnośląskiego o zastosowaniu w ramach programu Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027 instrumentu terytorialnego IIT dla Subregionu Wrocławskiego (SW).

Projekt Strategii Innego Instrumentu Terytorialnego Południowego Subregionu Wrocławskiego (Strategia IIT SW) uwzględnia wnioski płynące z Zarysu Planu Działań IIT SW (czerwiec 2020 r.) oraz postanowienia wynikające z:

1. Zasad realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027¹,
2. Ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027²,
3. Uchwały nr 6333/VI/22 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 27 grudnia 2022 r. w sprawie przyjęcia programu Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027 wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko programu Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027 wraz z załącznikiem (TPST subregion wałbrzyski) oraz podsumowaniem³.

Niniejszy projekt Strategii IIT SW posłuży do:

1. Uzgodnień wewnętrznych w ramach IIT SW,
2. Dalszego procesu uspołecznienia tworzenia Strategii,
3. Uzgodnień z Instytucją Zarządzającą FEDS 2021-2027,

Ustaień w zakresie Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko.

5.1. Cele, jakie mają być zrealizowane w ramach IIT, ze wskazaniem wykorzystanego podejścia zintegrowanego, oczekiwanych wskaźników rezultatu i produktu powiązane z realizacją właściwego programu

Zintegrowane podejście do stwierdzonych potrzeb rozwojowych i potencjałów realizowane będzie według następującej struktury

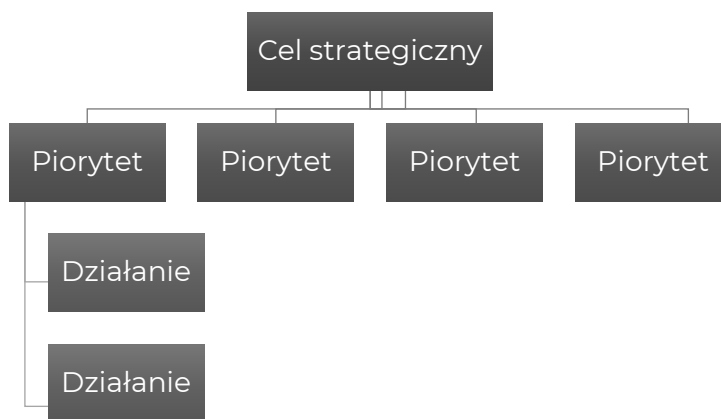
---

¹ <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/zasady-realizacji-instrumentow-terytorialnych-w-polsce-w-perspektywie-finansowej-ue-na-lata-2021-2027> [dostęp: październik 2022 r.].

² Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 20 maja 2022 r., poz. 1079.

³ <https://rpo.dolnyslask.pl/wp-content/uploads/2023/01/Uchwa%C5%82a-ZWD-przyj%C4%99cie-FEDS-2021-2027-scan.pdf> [dostęp: luty 2023 r.].

W poniższych tabelach przedstawiono strukturę Celu, Priorytetów i Działań Strategii IIT SW oraz macierz wzajemnego oddziaływania efektów realizacji IIT SW.

W tym miejscu należy zaznaczyć, że ze względu na dostępność środków programu Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027 wdrażane będą tylko te działania, na których realizację Zarząd Województwa Dolnośląskiego zabezpieczył środki w FEDS 2021-2027. Działania te zostały oznaczone symbolem DF.X.X.

IIT SW będzie pozyskiwał środki zewnętrzne na realizację pozostałych działań, które w treści Strategii zostały oznaczone D.X.X.

Tabela 1. Cel, Priorytety i Działania Strategii IIT SW

Cel strategiczny: Konkurencyjny Subregion Wrocławski atrakcyjny dla mieszkańców, inwestorów i turystów	
Priorytet (P1) Subregion Wrocławski – atrakcyjne miejsce do życia i prowadzenia działalności gospodarczej	Działanie (DF.1.1) Rozwój potencjału edukacyjnego Subregionu Wrocławskiego Działanie (DF.1.2) Wielokierunkowy rozwój i modernizacja usług i infrastruktury społecznej Działanie (D.1.3) Wspieranie przedsiębiorczości w Subregionie Wrocławskim Działanie (DF.1.4) Rozwój infrastruktury i usług z zakresu turystyki i kultury
Priorytet (P2) Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska naturalnego na obszarze Subregionu Wrocławskiego	Działanie (DF.2.1) Wsparcie dla gospodarki niskoemisyjnej oraz odnawialnych źródeł energii Działanie (DF.2.2) Rozwój infrastruktury środowiskowej i ochrona przyrody
Priorytet (P3) Spójny przestrzenie i bezpieczny Subregion Wrocławski	Działanie (D.3.1) Budowa/przebudowa dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą Działanie (DF.3.2) Wzmocnienie mobilności mieszkańców i turystów Działanie (DF.3.3) Sanacja przestrzeni publicznej i prywatnej oraz wzmocnienie bezpieczeństwa mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

Dla weryfikacji zintegrowanego oddziaływania realizacji Strategii IIT SW przeprowadzono analizę powiązania spodziewanych efektów realizacji Strategii IIT SW z zaplanowaną strategiczną interwencją. Podsumowanie analizy zaprezentowano w poniżej tabeli w formie maczyzy efektów realizacji i priorytetów Strategii IIT SW.

Tabela 2. Macierz zintegrowanego oddziaływania efektów realizacji Strategii IIT SW⁴

PRIORYTET / OCZEKIWANE EFEKTY	P1	P2	P3
Priorytet (P1) Subregion Wrocławski – atrakcyjne miejsce do życia i prowadzenia działalności gospodarczej			
- Wzrost liczby MSP	x		x
- Poprawa atrakcyjności turystycznej i wzrost liczby turystów	x		x
- Wzrost liczby atrakcyjnych miejsc pracy	x		
- Poprawa jakości usług edukacyjnych	x	x	x
- Zahamowanie odpływu wykwalifikowanych zasobów ludzkich	x		x
Priorytet (P2) Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska naturalnego na obszarze Subregionu Wrocławskiego			
- Poprawa czystości powietrza	x	x	x
- Zmniejszenie energochłonności infrastruktury	x	x	x
- Zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych	x	x	
- Poprawa dostępności do wysokiej jakości infrastruktury ochrony środowiska	x	x	x
- Utrzymanie i poprawa stanu środowiska naturalnego		x	x
Priorytet (P3) Spójny przestrzennie i bezpieczny Subregion Wrocławski			
- Skrócenie czasu przejazdu dzięki udoskonalonej inf. drogowej	x	x	x
- Wzrost liczby użytkowników komunikacji zbiorowej		x	x
- Zmniejszenie liczby osób korzystających z indywidualnego transportu samochodowego		x	x
- Zmniejszenie liczby obszarów zdegradowanych	x	x	x

Źródło: opracowanie własne

⁴ Przy każdym z Priorytetów wskazano najważniejsze oczekiwane efekty jego realizacji oraz oznaczono ich oddziaływanie na inne priorytety Strategii IIT SW (P1 – Priorytet 1, P2- Priorytet 2, P3 – Priorytet 3).

Opis zintegrowanego podejścia

Cel strategiczny – konkurencyjny Subregion Wrocławski atrakcyjny dla mieszkańców, inwestorów i turystów

Subregion Wrocławski z uwagi na swoje położenie i potencjał społeczno-gospodarczy predysponowany jest do ogywania ważnej roli w rozwoju całego województwa dolnośląskiego. Jednocześnie powinien on być miejscem atrakcyjnym dla mieszkańców, inwestorów i turystów. Jednak aktualnie jest on silnie zróżnicowany, co osłabia jego pozycję konkurencyjną względem gmin wchodzących w skład Aglomeracji Wrocławskiej.

Przyszłość Subregionu Wrocławskiego zależy więc od podjęcia zintegrowanych działań wzmacniających jego spójność, konkurencyjność i atrakcyjność.

Siłą Subregionu będzie efektywna i konkurencyjna gospodarka. Pobudzeniu przedsiębiorczości wśród mieszkańców, jak również pozyskiwaniu inwestorów zewnętrznych sprzyjać będą inwestycje w rozwój infrastruktury gospodarczej. Nowoczesna gospodarka generować będzie wysokiej jakości miejsca pracy, co stanowić będzie ważny czynnik decydujący o wyborze Subregionu jako miejsca zamieszkania.

W sferze społecznej realizowane będą wielokierunkowe inwestycje w rozwój infrastruktury, które przyczynią się do poprawy dostępności i jakości oferowanych usług, a tym samym wzmocnią atrakcyjność Subregionu, jako miejsca do życia. Wzrostowi jakości życia mieszkańców sprzyjać będzie również rewitalizacja przestrzeni publicznej i prywatnej. Działania te jednocześnie poprawią bezpieczeństwo mieszkańców.

Inwestycje zmierzające do rozbudowy i modernizacji infrastruktury drogowej poprawią zewnętrzną i wewnętrzną dostępność komunikacyjną Subregionu. Spójność Subregionu wzrośnie również w wyniku budowy dróg/ścieżek rowerowych. Wzmocnieniu ulegnie również funkcjonowanie transportu publicznego, który docelowo realizowany będzie przez nowoczesny i proekologiczny tabor.

Wszystkie działania prowadzone będą z poszanowaniem środowiska naturalnego. Rozbudowa infrastruktury sieciowej, termomodernizacja budynków i zastosowanie OZE przyczyni się do ograniczenia zjawiska niskiej emisji oraz sprawi, że Subregion Wrocławski będzie miejscem przyjaznym mieszkańcom, przedsiębiorcom i odwiedzającym.

Priorytet (P1) Subregion Wrocławski – atrakcyjne miejsce do życia i prowadzenia działalności gospodarczej

Subregion Wrocławski ma duży potencjał, aby stać się bardzo atrakcyjnym miejscem do życia i prowadzenia działalności gospodarczej. Jednak wymaga to realizacji wielokierunkowych inwestycji zmierzających do rozwoju infrastruktury społecznej i gospodarczej.

W ramach niniejszego priorytetu w pierwszej kolejności prowadzone będą inwestycje infrastrukturalne zmierzające do rozwoju kapitału ludzkiego. Inwestycje te obejmować będą budowę/rozbudowę/modernizację infrastruktury związanej z opieką nad dziećmi, wychowaniem oraz edukacją na różnych jej szczeblach. Ważne znaczenie przypisane zostanie działaniom zmierzającym do tworzenia nowych oraz doposażenia istniejących miejsc opieki nad dziećmi do lat 3. Jednocześnie zostanie położony nacisk na budowę i modernizację infrastruktury przedszkolnej i szkolnej oraz działania inne niż infrastrukturalne np. dot.: tworzenia nowych oddziałów w przedszkolach, poprawy jakości funkcjonowania przedszkoli, lepszego dostosowania kształcenia zawodowego do wymagań rynku.

W ramach przedmiotowego priorytetu istotne będą również inwestycje związane z doposażeniem istniejących obiektów oświatowych, w tym pracowni przedmiotowych.

Inwestycjom w budowę/rozbudowę/modernizację infrastruktury opiekuńczej i edukacyjnej towarzyszyć powinny działania związane z budową i modernizacją przyszłolnej infrastruktury sportowej takiej jak: boiska sportowe, place zabaw, hale sportowe czy też baseny.

Powyższe inwestycje infrastrukturalne winny pozytywnie wpłynąć na poziom edukacji, a w przyszłości również zapewnić dopływ wykwalifikowanych pracowników na lokalny rynek pracy.

Poprawie atrakcyjności Subregionu Wrocławskiego jako miejsca do życia i prowadzenia działalności gospodarczej sprzyjać będzie także rozwój e-usług publicznych, który pozwoli usprawnić obsługę administracyjną zarówno mieszkańców, jak i przedsiębiorców i inwestorów.

W ramach niniejszego priorytetu prowadzone będą również inwestycje związane z zapewnieniem godnego życia osobom defaworyzowanym, w tym poprzez rozwój budownictwa socjalnego i wspomaganego. Pamiętać przy tym należy, że standard i lokalizacja mieszkań powinny zapewnić warunki samodzielnego funkcjonowania oraz sprzyjać integracji ze społecznością lokalną. Włączeniu społecznemu sprzyjać powinien także rozwój infrastruktury zorientowanej na aktywizację i integrację lokalnej społeczności.

Ważne jest również, zwłaszcza w kontekście zachodzących zmian demograficznych, zapewnienie godnego życia osobom niesamodzielnym. Przyjęte rozwiązania powinny zmierzać do rozwoju systemu opieki nad osobami

niesamodzielnymi. Rozwój ten powinien m.in. obejmować inwestycje związane z budową domów opieki i zakładów opiekuńczo-leczniczych.

Istotnym zadaniem będzie zapewnienie mieszkańcom Subregionu Wrocławskiego dostępu do usług medycznych. W tym celu realizowane będą inwestycje związane z budową nowych placówek podstawowej opieki medycznej oraz doposażeniem w sprzęt medyczny placówek już istniejących. W rezultacie poprawie powinny ulec standardy świadczenia usług medycznych.

Niniejszy priorytet realizowany będzie również poprzez budowę i modernizację szeroko rozumianej infrastruktury kulturalnej. Inwestycje infrastrukturalne winny ułatwić funkcjonowanie instytucjom kultury i umożliwić im rozwój oferty skierowanej do różnych odbiorców.

Równie istotna będzie dbałość o posiadane dziedzictwo kulturowe. Zadbane i wyeksponowane zabytki przyciągają turystów. Aby wykorzystać potencjał tkwiący w licznych zabytkach należy podjąć działania zmierzające do ich renowacji i przywrócenia lub nadania im nowych funkcji, w tym turystycznych. Istotna w tym zakresie będzie ścisła współpraca z instytucjami publicznymi oraz z organizacjami pozarządowymi.

Gwarantem atrakcyjności Subregionu Wrocławskiego jako miejsca do życia jest silna gospodarka. Aktualnie gospodarka Subregionu wymaga wzmocnienia co można osiągnąć poprzez aktywizację lokalnej przedsiębiorczości i pozyskanie inwestorów zewnętrznych. Realizacji powyższych celów sprzyjać będzie rozwój infrastruktury wspierającej przedsiębiorczość.

W pierwszej kolejności należy zwiększyć podaż terenów inwestycyjnych. Powinny to być jednak przede wszystkim tereny o wysokim standardzie tzn. uzbrojone i zaopatrzone w infrastrukturę pozwalającą na prawidłowe i efektywne korzystanie z nich. Pamiętać należy, że tylko podaż terenów inwestycyjnych wysokiej jakości pozwoli Subregionowi Wrocławskiemu skutecznie konkurować o inwestorów z Wrocławskim Obszarem Funkcjonalnym.

Równocześnie należy w miarę posiadanych środków realizować inwestycje, których celem będzie dostarczenie przedsiębiorcom powierzchni biurowych oraz innych obiektów mogących pełnić funkcję inkubatorów przedsiębiorczości.

Jednocześnie warto podkreślić, że Subregion Wrocławski posiada potencjał do rozwoju turystyki i rekreacji. W szczególności należy zaznaczyć, że liczne cenne przyrodniczo obszary stanowią atrakcję przyciągającą aktywnych turystów, zwłaszcza z dużych miast, w tym z Wrocławia. Wykorzystanie powyższego potencjału wymaga kompleksowych działań obejmujących zarówno wcześniej wspomnianą renowację obiektów dziedzictwa materialnego, jak i rewitalizację i dostosowanie do potrzeb turystów obszarów atrakcyjnych przyrodniczo. Inwestycjom tym powinny towarzyszyć działania zmierzające do rozbudowy infrastruktury umożliwiającej efektywne korzystanie z zasobów turystycznych. Docelowo działania te powinny stanowić impuls do rozwoju podmiotów prywatnych zorientowanych na zaspokajanie potrzeb turystów.

Tabela 3. Działania Priorytetu 1 Strategii IIT SW

Działanie	Opis wdrażania działań w ramach FEDS 2021 – 2027 ⁵
<p>Działanie (DF.1.1) Rozwój potencjału edukacyjnego Subregionu Wrocławskiego</p>	<p>1. Logika interwencji</p> <p>Realizacja Działania DF.1.1 będzie zmierzała do minimalizacji problemów i wzmocnienia silnych stron, które zostały zidentyfikowane w analizie SWOT (podsumowaniu diagnozy) tj.:</p> <p>– w zakresie edukacji przedszkolnej:</p> <p>W.1. Niski na tle regionu wskaźnik przedsiębiorczości, W.6. Ograniczony dostęp do wychowania przedszkolnego zwłaszcza na obszarach wiejskich, W.4. Niski poziom aktywności społecznej,</p> <p>– w zakresie edukacji zawodowej:</p> <p>W.1. Niski na tle regionu wskaźnik przedsiębiorczości, W.2. Niezadawalający poziom innowacyjności przedsiębiorstw W.8. Regres szkolnictwa zawodowego.</p> <p>2. Zakres interwencji:</p> <p><u>148. Wsparcie na rzecz wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem (z wyłączeniem infrastruktury)</u></p> <p>Interwencja w ramach działań będzie związana z upowszechnianiem dostępu do edukacji przedszkolnej poprzez tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego, dodatkowe zajęcia edukacyjne, wczesne wspomaganie rozwoju i pomoc psychologiczno-pedagogiczną, doskonalenie kadry pedagogicznej i zarządzającej;</p> <p><u>149. Wsparcie na rzecz edukacji na poziomie podstawowym i średnim (z wyłączeniem infrastruktury)</u></p> <p>Interwencja w ramach działań będzie związana z wsparciem kształcenia zawodowego oraz dostosowanie jego kierunków do uwarunkowań rynku pracy, gospodarki i wymogów ochrony klimatu, np. poprzez kształtowanie umiejętności zawodowych uczniów, w szczególności w formach praktycznych, nabywanie przez nich dodatkowych umiejętności zawodowych, uprawnień zawodowych i kwalifikacji rynkowych zwiększających ich szanse na rynku pracy, staże i praktyki zagraniczne dla uczniów i kadry zawodowego szkolnictwa średniego, w szczególności w zakresie podnoszenia umiejętności w obszarze zielonej i cyfrowej transformacji, tworzenie nowych kierunków kształcenia, tworzenie klas patronackich, zapewnienie aktywnego udziału pracodawców w procesie edukacyjnym, doradztwo edukacyjno-zawodowe, poprawę bazy dydaktycznej szkół zawodowych, szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe do potrzeb nowoczesnego nauczania, doskonalenie kadr pedagogicznych i zarządzających, programy pomocy stypendialnej).</p> <p>3. Wykorzystanie podejścia zintegrowanego:</p> <p>Realizacja działania będzie pozytywnie oddziaływać na Działanie D.1.3. w związku z umożliwieniem osobom młodym opiekującym się dziećmi podejmowania aktywności zawodowej lub działalności gospodarczej. Ponadto w związku z rozwojem kwalifikacji zawodowych zmniejszeniu ulegnie wykluczenie społeczne mieszkańców co będzie korzystnie oddziaływało na realizację Działania D.1.2.</p> <p>4. Wskaźniki monitoringu Działania (w powiązaniu z FEDS 2021-2027):</p> <p>a. <u>Produkt:</u></p> <p>Liczba dofinansowanych miejsc wychowania przedszkolnego (szt.),</p> <p>Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach uczniowskich (osoby),</p>

⁵ Dotyczy działań opisanych symbolem DF.

Działanie	Opis wdrażania działań w ramach FEDS 2021 – 2027 ⁵
	<p>Liczba przedstawicieli kadry szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem (osoby),</p> <p>Liczba dzieci objętych dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej (osoby),</p> <p>Liczba uczniów i słuchaczy szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem (osoby).</p> <p><i>Wartości docelowe wskaźników zostaną ustalone na dalszych etapach prac.</i></p> <p>b. <u>Rezultat:</u></p> <p>Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje lub umiejętności po opuszczeniu programu (osoby),</p> <p>Liczba miejsc wychowania przedszkolnego, które funkcjonują przez co najmniej 24 miesiące po zakończeniu projektu (osoby).</p> <p><i>Wartości docelowe wskaźników zostaną ustalone na dalszych etapach prac.</i></p> <p>5. Spójność z FEDS 2021-2027:</p> <p>2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.6. Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.</p>
<p>Działanie (DF.1.2) Wielokierunkowy rozwój i modernizacja usług i infrastruktury społecznej</p>	<p>1. Logika interwencji</p> <p>Realizacja Działania DF.2.3 będzie zmierzała do minimalizacji problemów i wzmocnienia silnych stron, które zostały zidentyfikowane w analizie SWOT (podsumowaniu diagnozy) tj.: W.3. Negatywne trendy demograficzne, ujemne saldo migracji i ujemny przyrost naturalny, W.4. Niski poziom aktywności społecznej, W.9. Niezadawalająca jakość i dostępność usług społecznych, w tym utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów.</p> <p>2. Zakres interwencji:</p> <p><u>158. Działania na rzecz poprawy równego i szybkiego dostępu do stabilnych i przystępnych cenowo usług wysokiej jakości</u></p> <p>Interwencja w ramach działań będzie związana z wsparciem usług społecznych i zdrowotnych takich jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozwój usług świadczonych w społeczności lokalnej, w szczególności usług asystencji osobistej oraz opiekuńczych dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu wraz ze wsparciem towarzyszącym zwiększającym szanse na niezależne życie (w tym wsparcie psychologiczne). Dopuszcza się możliwość świadczenia tych działań w formie e-usług; – tworzenie miejsc i świadczenie usług opiekuńczych w społeczności lokalnej, w tym specjalistycznych świadczonych w ramach placówek zapewniających dzienną i całodobową opiekę nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu; – wsparcie dla opiekunów faktycznych w tym opieka wytchnieniowa; – kształcenie kandydatów oraz kadr świadczących usługi społeczne, w tym opiekuńcze i asystentów oraz opiekunów faktycznych w zakresie świadczenia usług w społeczności lokalnej; – tworzenie centrów usług społecznych i rozwój dostarczanych przez nie usług; – rozwój mieszkalnictwa wspomaganego, mieszkań chronionych, wytchnieniowych, rozwój mieszkalnictwa adaptowalnego oraz innych rozwiązań

Działanie	Opis wdrażania działań w ramach FEDS 2021 – 2027 ⁵
	<ul style="list-style-type: none"> – wsparcie procesu deinstytucjonalizacji placówek całodobowych o charakterze długoterminowym., polegające na rozwoju nierezydencjalnych i niezisolowanych form wsparcia dziennego, środowiskowego, wsparcia wytchnieniowego, wspomagania w domu oraz tworzenia partnerstw z innymi dostawcami usług w celu deinstytucjonalizacji; – wsparcie procesu usamodzielnienia osób przebywających w placówkach całodobowych; – wsparcie działań zapobiegających umieszczeniu osób wymagających wsparcia w placówkach całodobowych długoterminowych; – upowszechnianie form wspólnego zamieszkiwania osób niespokrewnionych oraz form zamieszkiwania dziennego lub całodobowego opiekunów w mieszkaniach osób wymagających wsparcia wraz z niezbędnymi usługami, a także rodzinne domy pomocy. Wsparcie to musi zapewniać odbiorcom możliwość niezależnego życia i włączenia społecznego zgodnie z artykułem 19 Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych, Komentarzem ogólnym nr 5 do tej Konwencji i Uwagami Podsumowującymi Komitetu do spraw Praw Osób Niepełnosprawnych ONZ; – wsparcie usług społecznych świadczonych w ramach gospodarstw opiekuńczych. <p>Działania z zakresu deinstytucjonalizacji opieki będą ukierunkowane na realizację usług dostarczanych w środowisku zamieszkania odbiorców. Jednocześnie finansowane będą działania dotyczące wsparcia dialogu obywatelskiego, tj. budowanie zdolności organizacji społeczeństwa obywatelskiego. Powyższe działania mogą być realizowane poprzez budowę i rozwój sieci współpracy organizacji społeczeństwa obywatelskiego.</p> <p>3. Wykorzystanie podejścia zintegrowanego:</p> <p>Realizacja działania DF.1.2 będzie spójna z wdrażaniem wszystkich działań związanych z budową/modernizacją infrastruktury oraz rozwojem usług oraz uwzględnieniem konieczności poprawy dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami (np. osoby z niepełnosprawnościami, osoby starsze). W szczególności dotyczyć to będzie działań: DF.1.4, DF.3.2, DF.3.3.</p> <p>4. Wskaźniki monitoringu Działania (w powiązaniu z FEDS 2021-2027):</p> <p>a. Produkt:</p> <p>Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie (osoby).</p> <p><i>Wartość docelowa wskaźnika zostanie ustalona na dalszych etapach prac.</i></p> <p>b. Rezultat:</p> <p>Liczba podmiotów, które rozszerzyły ofertę wsparcia lub podniosły jakość oferowanych usług (podmioty),</p> <p>Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej (sztuki).</p> <p><i>Wartości docelowe wskaźników zostaną ustalone na dalszych etapach prac.</i></p> <p>5. Spójność z FEDS 2021-2027:</p> <p>Cel szczegółowy: ESO4.11. Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej.</p>

Działanie	Opis wdrażania działań w ramach FEDS 2021 – 2027 ⁵
Działanie (D.1.3) Wspieranie przedsiębiorczości w Subregionie Wrocławskim	
<p>Działanie (DF.1.4) Rozwój infrastruktury i usług z zakresu turystyki i kultury</p>	<p>1. Logika interwencji</p> <p>Realizacja Działania DF.1.4 będzie zmierzała do minimalizacji problemów i wzmacniania silnych stron, które zostały zidentyfikowane w analizie SWOT (podsumowaniu diagnozy) tj.: W.1. Niski na tle regionu wskaźnik przedsiębiorczości, W.10. Braki w infrastrukturze kulturalnej i rekreacyjno-sportowej oraz niezadawalający stan części obiektów, S.4. Duży potencjał do rozwoju turystyki, w tym ekoturystyki, S.7. Cenne przyrodniczo obszary chronione, S.3. Bezpośredni dostęp do autostrady A4 i dróg ekspresowych</p> <p>2. Zakres interwencji:</p> <p><u>165. Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych</u></p> <p>Wsparcie uzyskują projekty zrównoważonej turystyki jak również dot. rozwoju i promowaniu publicznych walorów turystycznych. Wsparcie uzyskują między innymi szlaki turystyczne np. związane z infrastrukturą rowerową oraz niezbędnymi elementami towarzyszącymi takim inwestycjom, jak np. toalety, stojaki dla rowerów, elementy zapewniające bezpieczeństwo.</p> <p><u>166. Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury</u></p> <p>Interwencja w ramach celu szczegółowego będzie skupiała się na promowaniu i ochronie materialnego dziedzictwa kulturowego i rozwoju instytucji kultury. Projekty w zakresie kultury i infrastruktury dziedzictwa kulturowego powinny być zgodne z dokumentem „Europejskie zasady jakości interwencji finansowanych przez UE o potencjalnym wpływie na dziedzictwo kulturowe” opracowanym przez ICOMOS.</p> <p>3. Wykorzystanie podejścia zintegrowanego:</p> <p>Realizacja działania będzie pozytywnie oddziaływać na Działanie D.1.3. poprzez poprawę oferty obszaru dla turystów. Ponadto w związku z działaniami dot. infrastruktury kultury nastąpi polepszenie jakości przestrzeni publicznych co będzie miało związek z realizacją Działania DF.3.3. Lepsza oferta kulturalna będzie istotna w kontekście realizacji DF.1.2, w związku z potrzebami w tym zakresie osób objętych opieką społeczną.</p> <p>4. Wskaźniki monitoringu Działania (w powiązaniu z FEDS 2021-2027):</p> <p>a. <u>Produkt:</u></p> <p>Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem (obiekty kulturalne i turystyczne).</p> <p><i>Wartość docelowa wskaźnika zostanie ustalona na dalszych etapach prac.</i></p> <p>b. <u>Rezultat:</u></p> <p>Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem (osoby odwiedzające/rok).</p> <p><i>Wartość docelowa wskaźnika zostanie ustalona na dalszych etapach prac.</i></p> <p>5. Spójność z FEDS 2021-2027:</p> <p>2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO5.1. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich.</p>

Źródło: opracowanie własne

Tabela 4. Zgodność Działań Priorytetu (P1) z celami SRWD 2030

Priorytet IIT SW (P1) Subregion Wrocławski – atrakcyjne miejsce do życia i prowadzenia działalności gospodarczej	Cel strategiczny 1. SRWD 2030 Efektywne wykorzystanie potencjału regionu	Cel strategiczny 2. SRWD 2030 Poprawa jakości i dostępności usług publicznych	Cel strategiczny 3. SRWD 2030 Wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego	Cel strategiczny 4. SRWD 2030 Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego	Cel strategiczny 5. SRWD 2030 Wzmocnienie przestrzennej spójności regionu
Działanie IIT SW (DF.1.1) Rozwój potencjału edukacyjnego Subregionu Wrocławskiego		Cel operacyjny 2.2 Rozwój i modernizacja regionalnej infrastruktury publicznej z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami i starszych	Cel operacyjny 3.4 Poprawa efektywności kształcenia Cel operacyjny 3.6 Kształtowanie postaw prozdrowotnych, prosportowych i proekologicznych		
Działanie IIT SW (DF.1.2) Wielokierunkowy rozwój i modernizacja usług i infrastruktury społecznej		Cel operacyjny 2.2 Rozwój i modernizacja regionalnej infrastruktury publicznej z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami i starszych Cel operacyjny 2.3 Rozwój i doskonalenie usług publicznych			
Działanie IIT SW (D.1.3) Wspieranie przedsiębiorczości w Subregionie Wrocławskim	Cel operacyjny 1.2 Wzmocnienie krajowej i europejskiej konkurencyjności regionu i jego marki				
Działanie IIT SW (DF.1.4) Rozwój infrastruktury i usług z zakresu turystyki i kultury	Cel operacyjny 1.1 Wspieranie endogenicznych potencjałów gospodarczych subregionów	Cel operacyjny 2.3 Rozwój i doskonalenie usług publicznych		Cel operacyjny 4.2 Racjonalne wykorzystanie walorów i zasobów środowiska Cel operacyjny 4.5 Ochrona obiektów i terenów dziedzictwa kulturowego	

Źródło: opracowanie własne

Priorytet (P2) Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska naturalnego na obszarze Subregionu Wrocławskiego

Atrakcyjność Subregionu Wrocławskiego jako miejsca do życia zależy m.in. od jakości środowiska naturalnego. Jednocześnie odpowiedzialne gospodarowanie zasobami środowiska staje się koniecznością, zwłaszcza w kontekście zachodzących zmian klimatycznych.

W pierwszej kolejności realizacja niniejszego priorytetu wymaga podjęcia działań zmierzających do poprawy efektywności energetycznej budynków oraz wymiany tradycyjnych źródeł ciepła wykorzystywanych do ogrzewania budynków publicznych, mieszkań i domów. Należy zatem dążyć do termomodernizacji budynków oraz podejmować, wspierać i promować działania zmierzające do zastosowania nowoczesnych i proekologicznych systemów grzewczych.

Równocześnie z uwagi na zachodzące zmiany klimatyczne, jak również realizowaną przez Unię Europejską politykę dekarbonizacji wskazane jest także wspieranie oraz promowanie działań zmierzających do szerszego wykorzystywania odnawialnych źródeł energii. Działania te pozwolą ograniczyć zjawisko niskiej emisji oraz będą wyrazem troski o stan środowiska naturalnego. Redukcji zjawiska emisji CO₂ sprzyjać będzie także modernizacja oświetlenia ulicznego.

Należy również podkreślić, że na terenie Subregionu Wrocławskiego występują obszary zagrożone suszą i borykające się z problemem dostępności do wody pitnej, dlatego też należy wspierać działania zmierzające do pozyskania nowych ujęć wody oraz budowy i modernizacji infrastruktury wodociągowej. Wskazana jest także realizacja przedsięwzięć zmierzających do ochrony zasobów wody, w tym poprzez wspieranie działań w zakresie utrzymania urządzeń melioracji wodnej oraz działania związane ze zwiększeniem retencji wód.

Poprawa stanu środowiska naturalnego na terenie Subregionu Wrocławskiego wymaga także rozbudowy i modernizacji infrastruktury związanej z odbieraniem i oczyszczaniem ścieków i rozwoju infrastruktury kanalizacji deszczowej. Jednocześnie w miejscach, w których z przyczyn ekonomicznych (np. rozproszona zabudowa) budowa sieci kanalizacyjnej będzie nieuzasadniona, należy wspierać budowę indywidualnych oczyszczalni ścieków oraz zbiorników bezodpływowych.

Równocześnie realizacja niniejszego priorytetu wymaga także wzmocnienia i uporządkowania gospodarki odpadami. Cel ten realizowany będzie m.in. poprzez budowę nowych punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych oraz doposażenie podmiotów odpowiedzialnych za odbiór i przetwarzanie odpadów z gospodarstw domowych. Docelowo działania powyższe powinny zminimalizować liczbę odpadów deponowanych na składowiskach.

Ważnym zadaniem będzie również odnowa istniejących terenów zieleni i parków, jako istotnych elementów dziedzictwa przyrodniczego Subregionu Wrocławskiego.

Tabela 5. Działania Priorytetu 2 Strategii IIT SW

Działanie	Opis wdrażania działań w ramach FEDS 2021 – 2027 ⁶
<p>Działanie (DF.2.1) Wsparcie dla gospodarki niskoemisyjnej oraz odnawialnych źródeł energii</p>	<p>1. Logika interwencji</p> <p>Realizacja Działania DF.2.1. będzie zmierzała do minimalizacji problemów i wzmacniania silnych stron, które zostały zidentyfikowane w analizie SWOT (podsumowaniu diagnozy) tj.: W.14. Niezadawalający stan techniczny budynków i budowli znajdujących się w zasobie komunalnym, W.15. Występujące problemy z jakością środowiska, w szczególności w zakresie stanu powietrza, W.10. Braki w infrastrukturze kulturalnej i rekreacyjno-sportowej oraz niezadawalający stan części obiektów.</p> <p>2. Zakres interwencji:</p> <p><u>045. Renowacja zwiększająca efektywność energetyczną lub działania w zakresie efektywności energetycznej w odniesieniu do infrastruktury publicznej, projekty demonstracyjne i działania wspierające zgodne z kryteriami efektywności energetycznej</u></p> <p><u>043. Budowa nowych energooszczędnych budynków</u></p> <p>Wsparciem zostanie objęta wyłącznie kompleksowa modernizacja energetyczna ww. budynków obejmująca także instalacje grzewcze/ chłodzące ze źródłami ciepła (bez możliwości projektów polegających na wymianie tylko źródeł ciepła), w tym także m.in. OZE, systemy wentylacji, systemy zarządzania i magazynowania energii. Działania w ramach celu szczegółowego będą finansowane zgodnie z następującą hierarchią – w pierwszej kolejności, priorytetowo wspierana będzie kompleksowa termomodernizacja, w tym z wymianą źródła ciepła, w szczególności z wykorzystaniem OZE, następnie termomodernizacja wraz z wykorzystaniem i podłączeniem do źródła ciepła sieciowego, natomiast gdy powyższe będzie niemożliwe lub nieuzasadnione technicznie lub ekonomicznie, możliwa będzie wymiana źródeł ciepła na wykorzystujące paliwo gazowe. Wykluczone z możliwości wsparcia będą inwestycje polegające na wymianie starszych urządzeń zasilanych paliwami gazowymi na nowsze. Ponadto niedopuszczone jest stosowanie kotłów biomasowych umożliwiających zamontowanie awaryjnego rusztu oraz pieców bez automatycznego podajnika paliwa. Działania edukacyjne/doradcze w zakresie ekologii, adaptacji do zmian klimatu i budowania świadomości na temat gospodarki niskoemisyjnej mogą być prowadzone wyłącznie jako element uzupełniający w projekcie. Preferowane będą projekty skutkujące znaczną redukcją emisji gazów cieplarnianych w odniesieniu do istniejących instalacji, a także przyczyniać się do zmniejszenia emisji takich zanieczyszczeń powietrza, jak pył PM 10, pył PM 2,5 oraz benzo(a)piren, jak również do znacznego zwiększenia oszczędności energii. Ponadto premiowane będzie jak największa oszczędność kosztowa projektów oraz redukcja ubóstwa energetycznego. Prace termomodernizacyjne powinny być wykonane z uwzględnieniem zachowania trwałych warunków siedliskowych dla ptaków i/lub nietoperzy zamieszkujących dany obiekt. Finansowane będą także działania dotyczące budowy nowych budynków w zakresie budynków publicznych należących do jst, np. jako projekty pilotażowe, zawierające m.in. elementy edukacyjne. Budowa nowych budynków (zapotrzebowanie na ciepło EPh+W nie więcej niż 15 kWh/m²/rok) jako nowych obiektów nie może naruszać zapisów Programu odnoszących się do wyłączenia i ograniczeń co do budowy niektórych typów budynków określonych w innych celach szczegółowych FEDS 2021-2027 lub UP.</p> <p>3. Wykorzystanie podejścia zintegrowanego:</p> <p>W związku z poprawą stanu środowiska naturalnego działanie będzie wpływać pozytywnie na Działanie DF.2.2. Zmodernizowane budynki</p>

⁶ Dotyczy działań opisanych symbolem DF.

Działanie	Opis wdrażania działań w ramach FEDS 2021 – 2027 ⁶
	<p>poprawią atrakcyjność przestrzeni publicznej, co wpłynie korzystnie na Działanie D.F.3.3.</p> <p>4. Wskaźniki monitoringu Działania (w powiązaniu z FEDS 2021-2027):</p> <p>a. <u>Produkt:</u> Budynki publiczne o lepszej charakterystyce energetycznej (metry kwadratowe). <i>Wartości docelowe wskaźnika zostaną ustalone na dalszych etapach prac.</i></p> <p>b. <u>Rezultat:</u> Szacowana emisja gazów cieplarnianych (tony ekwiwalentu dwutlenku węgla/rok). <i>Wartości docelowe wskaźnika zostaną ustalone na dalszych etapach prac.</i></p> <p>5. Spójność z FEDS 2021-2027:</p> <p>2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.1. Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych.</p>
<p>Działanie (DF.2.2) Rozwój infrastruktury środowiskowej i ochrona przyrody</p>	<p>1. Logika interwencji</p> <p>Realizacja Działania DF.2.2 będzie zmierzała do minimalizacji problemów i wzmocnienia silnych stron, które zostały zidentyfikowane w analizie SWOT (podsumowaniu diagnozy) tj.: W.13. Niezadawalający stopień pokrycia Obszaru infrastrukturą sieciową (kanalizacyjną, wodną i gazową), W.16. Niezadawalający stan przestrzeni publicznych, w tym zakresie niebiesko – zielonej infrastruktury, W.15. Występujące problemy z jakością środowiska, w szczególności w zakresie stanu powietrza, S.7. Cenne przyrodniczo obszary chronione, S.4. Duży potencjał do rozwoju turystyki, w tym ekoturystyki.</p> <p>2. Zakres interwencji:</p> <p>a. <u>W części dot. gospodarki wodno-ściekowej:</u> <u>062. Dostarczanie wody do spożycia przez ludzi (infrastruktura do celów ujęcia, uzdatniania, magazynowania i dystrybucji, działania na rzecz efektywności,</u> <u>065. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków</u></p> <p>Wsparcie będą mogły uzyskać projekty w zakresie budowy, rozbudowy i modernizacji zbiorczych systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych w aglomeracjach wskazanych w KPOŚK od 2 do 15 tys. RLM niespełniających wymogów dyrektywy ściekowej, w tym m.in. oczyszczalnie ścieków komunalnych, sieć kanalizacji sanitarnej, zagospodarowanie osadów ściekowych, monitoring. W przypadku zmiany wielkości aglomeracji np. przekroczenia 15 tys. RLM podstawowym kryterium kwalifikacji do wsparcia będzie KPOŚK. Wsparcie zostanie zapewnione przede wszystkim na inwestycje w aglomeracjach od 10 tys. do 15 tys. RLM, dla których zostanie wydzielona osobna alokacja dająca możliwość realizacji projektów wskazanych w KPOŚK. Jednak inwestycje te nie będą traktowane priorytetowo. Aglomeracje o RLM od 2 tys. do 10 tys. będą mogły uzyskać wsparcie w ramach pozostałej alokacji nieprzeznaczonej na aglomeracje od 10 tys. do 15 tys. RLM. Na obszarach, gdzie zapewniony jest sposób zagospodarowania ścieków zgodny z Dyrektywą Rady z dnia 21 maja 1991 r. dotyczącą oczyszczania ścieków komunalnych (bądź taka zgodność zostanie uzyskana w wyniku zakończenia realizowanych już projektów) możliwe będzie wsparcie na realizację samodzielnych projektów dot. systemów zaopatrzenia w wodę.</p> <p>b. <u>W części dot. ochrony przyrody i klimatu:</u> <u>079. Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej, dziedzictwo naturalne i zasoby, zielona i błękitna infrastruktura</u></p> <p>Interwencja w ramach działania będzie dotyczyła projektów z zakresu ochrony i udostępniania zasobów przyrodniczych, racjonalnego</p>

Działanie	Opis wdrażania działań w ramach FEDS 2021 – 2027 ⁶
	<p>wykorzystania zasobów glebowych i leśnych, wspierania racjonalnej gospodarki zasobami wód termalnych i leczniczych w regionie, w tym także wspierane będą projekty w zakresie czynnej ochrony przyrody, w tym działania służące zachowaniu i odtworzeniu siedlisk przyrodniczych i populacji gatunków. Możliwe będzie również wspieranie zielonej i niebieskiej infrastruktury⁷ (w tym zielonych dachów) na terenach miejskich i ich obszarach funkcjonalnych. Dofinansowanie będą mogły otrzymać także projekty w zakresie efektywnej ochrony wartości krajobrazu oraz tworzenia i rozwoju centrów ochrony różnorodności biologicznej głównie w oparciu o gatunki rodzime, np. banki genowe, obszary chronione, parki, ogrody botaniczne, ogrody terapeutyczne, parki rehabilitacyjno-terapeutyczne, ekoparki, ogrody zoologiczne. Wsparcie uzyskają również inwestycje ograniczające antropopresję w celu ochrony terenów cennych przyrodniczo w zakresie budowy i rozwoju infrastruktury rowerowej oraz turystycznej. Na wsparcie projektów infrastrukturalnych nie związanych bezpośrednio z ochroną siedlisk i gatunków chronionych, takich jak np.: infrastruktura związana z kanalizowaniem ruchu turystycznego zostanie przekazane maksymalnie 30% alokacji IIT SW.</p> <p>3. Wykorzystanie podejścia zintegrowanego:</p> <p>Realizacja działania będzie pozytywnie oddziaływać na Działanie D.1.3 w związku z lepszą dostępnością infrastruktury wodno-kanalizacyjnej dla przedsiębiorców. Ponadto w wyniku poprawy stanu środowiska naturalnego przestrzeń publiczna stanie się bardziej atrakcyjna dla mieszkańców i turystów, co z kolei będzie pozytywnie oddziaływać na realizację działań DF.3.3 i DF.1.4.</p> <p>4. Wskaźniki monitoringu Działania (w powiązaniu z FEDS 2021-2027):</p> <p>a. <u>Produkt:</u></p> <p>Długość nowych lub zmodernizowanych sieci kanalizacyjnych w ramach zbiorowych systemów odprowadzania ścieków (km),</p> <p>Wydajność nowo wybudowanych lub zmodernizowanych instalacji oczyszczania ścieków (równoważna liczba mieszkańców),</p> <p>Zielona infrastruktura wybudowana lub zmodernizowana w celu przystosowania się do zmian klimatu (hektary),</p> <p>Liczba wspartych form ochrony przyrody (szt.).</p> <p><i>Wartości docelowe wskaźników zostaną ustalone na dalszych etapach prac.</i></p> <p>b. <u>Rezultat:</u></p> <p>Ludność przyłączona do zbiorowych systemów oczyszczania ścieków co najmniej II stopnia (osoby),</p> <p>Średnioroczna liczba odbiorców działań edukacji przyrodniczej we wspartych ośrodkach (osoby),</p> <p>Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury (osoby),</p> <p>Powierzchnia wspartych obszarów chronionych (ha).</p> <p><i>Wartości docelowe wskaźników zostaną ustalone na dalszych etapach prac.</i></p> <p>5. Spójność z FEDS 2021-2027:</p> <p>2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.5. Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej.</p>

⁷ Linia demarkacyjna, Podział interwencji i zasad wdrażania programów krajowych i regionalnych w perspektywie finansowej na lata 2021-2027, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, Departament Programów Regionalnych, wrzesień 2022 r.

Działanie	Opis wdrażania działań w ramach FEDS 2021 – 2027 ⁶
	2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.7. Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 6. Zgodność Działań Priorytetu (P2) z celami SRWD 2030

Priorytet IIT SW (P2)	Cel strategiczny 1. SRWD 2030	Cel strategiczny 2. SRWD 2030	Cel strategiczny 3. SRWD 2030	Cel strategiczny 4. SRWD 2030	Cel strategiczny 5. SRWD 2030
Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska naturalnego na obszarze Subregionu Wrocławskiego	Efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału regionu	Poprawa jakości i dostępności usług publicznych	Wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego	Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego	Wzmocnienie przestrzennej spójności regionu
Działanie IIT SW (DF.2.1) Wsparcie dla gospodarki niskoemisyjnej oraz odnawialnych źródeł energii				Cel operacyjny 4.1 Poprawa stanu środowiska Cel operacyjny 4.4 Wspieranie produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz wspieranie bezpieczeństwa energetycznego	
Działanie IIT SW (DF.2.2) Rozwój infrastruktury środowiskowej i ochrona przyrody		Cel operacyjny 2.1 Poprawa stanu i dostępności regionalnej infrastruktury technicznej		Cel operacyjny 4.2 Racjonalne wykorzystanie walorów i zasobów środowiska	

Źródło: opracowanie własne.

Priorytet (P3) Spójny przestrzennie i bezpieczny Subregion Wrocławski

Jak wykazała diagnoza Subregion Wrocławski jest silnie zróżnicowany. Jego przyszłość w dużej mierze zależy od tego, czy uda się poprawić jego spójność przestrzenną, tak aby mógł on faktycznie stanowić jedną całość i wspólnie reprezentować swoje interesy wobec podmiotów zewnętrznych. Osiągnięcie powyższego celu wymaga nie tylko podjęcia działań zmierzających do poprawy spójności komunikacyjnej Subregionu, ale również podjęcia działań, które wzmocnią spójność przestrzeni publicznej, a tym samym korzystnie wpłyną na bezpieczeństwo mieszkańców.

Przyszły rozwój Subregionu Wrocławskiego w dużej mierze zależy od jego zewnętrznego i wewnętrznego skomunikowania. Lokalizacja Subregionu sprawia, że kluczowe znaczenie dla jego funkcjonowania ma połączenie komunikacyjne z najważniejszym ośrodkiem wzrostu w regionie tj. Wrocławiem. Dlatego też

inwestycje drogowe winny być prowadzone dwutorowo. Z jednej strony powinny one dążyć do poprawy komunikacji Subregionu z Wrocławiem, a z drugiej strony muszą one wzmacniać wewnętrzną spójność komunikacyjną Subregionu.

Priorytetowo należy więc traktować inwestycje drogowe poprawiające łączność poszczególnych gmin z siecią dróg krajowych i wojewódzkich. Równocześnie należy prowadzić inwestycje zmierzające do budowy nowych oraz poprawy stanu technicznego pozostałych dróg. Budowie/modernizacji dróg towarzyszyć powinna budowa/modernizacja infrastruktury towarzyszącej, w tym chodników i parkingów.

Jednocześnie realizacja niniejszego priorytetu wymaga wzmocnienia transportu zbiorowego. Docelowo usługi transportowe powinny być świadczone za pomocą ekologicznego i dostosowanego do potrzeb osób z ograniczeniami ruchowymi taboru. Ponadto należy dążyć do ograniczenia niskiej emisji, której źródłem jest indywidualny transport samochodowy. Służyć temu może budowa parkingów typu Park&Ride i Bike&Ride.

Ważne znaczenie zarówno z punktu widzenia zewnętrznej i wewnętrznej dostępności Subregionu Wrocławskiego, jak również redukcji zjawiska niskiej emisji ma rozbudowa sieci dróg/ścieżek rowerowych. Nowe drogi powinny łączyć poszczególne miejscowości oraz umożliwiać dotarcie do miejsc o szczególnych walorach przyrodniczych i historycznych. Rozbudowa dróg rowerowych winna być połączona z budową obiektów małej architektury służącej rowerzystom.

Jak już wspomniano Subregion Wrocławski wymaga poprawy spójności przestrzeni publicznej. Jednocześnie pamiętać należy, że kompleksowa sanacja przestrzeni publicznej i prywatnej powinna doprowadzić do poprawy bezpieczeństwa na terenie Subregionu.

Działania te powinny zmierzać do renowacji i modernizacji zdegradowanych budynków mieszkalnych, budynków instytucji publicznych, obiektów sportowych i rekreacyjnych oraz obiektów przemysłowych. Realizacja niniejszego działania wymaga m.in. kompleksowej modernizacji istniejącej tkanki mieszkaniowej. Modernizacji budynków towarzyszyć powinien remont podwórek. Jednocześnie wskazana jest również modernizacja budynków użyteczności publicznej. Należy także o ile istnieje taka możliwość podejmować działania zmierzające do kreowania nowych obszarów przestrzeni publicznej.

Docelowo powyższe inwestycje powinny doprowadzić do sytuacji, w której zarówno budynki, jak i cała przestrzeń będą dostosowane do potrzeb seniorów i osób z niepełnosprawnościami. Wybór obszarów podlegających interwencji powinien wynikać z Gminnych Programów Rewitalizacji.

Negatywnie na bezpieczeństwo mieszkańców wpływają również czynniki naturalne (np. powodzie, pożary). Konieczne są zatem inwestycje wspierające służby monitorujące zagrożenia naturalne i reagujące w przypadku wystąpienia zagrożenia. Inwestycje powinny być ukierunkowane zarówno na prewencję zagrożeń, jak i na skuteczne działanie w przypadku ich wystąpienia.

Tabela 7. Działania Priorytetu 3 Strategii IIT SW

Działanie	Opis wdrażania działań w ramach FEDS 2021 – 2027 ⁸
Działanie (D.3.1) Budowa/przebudowa dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą	
<p>Działanie (DF.3.2) Wzmocnienie mobilności mieszkańców i turystów</p>	<p>1. Logika interwencji</p> <p>Realizacja Działania DF.3.2 będzie zmierzała do minimalizacji problemów i wzmocnienia silnych stron, które zostały zidentyfikowane w analizie SWOT (podsumowaniu diagnozy) tj.: W.12. Problemy z funkcjonowaniem transportu publicznego oraz infrastruktury wspierającej np. P&R, B&R, ścieżki rowerowe, W. 11. Niezadawalający stan techniczny infrastruktury drogowej i kolejowej, W.15. Występujące problemy z jakością środowiska, w szczególności w zakresie stanu powietrza, S.1. Wysoka ocena atrakcyjności inwestycyjnej gmin: Brzeg Dolny, Krośnice, Mietków, Milicz, Strzelin, Syców, Środa Śląska, Twardogóra, Wołów i Żmigród, S.5. Rozwinięta sieć dróg/ścieżek rowerowych</p> <p>2. Zakres interwencji:</p> <p><u>081. Infrastruktura na potrzeby czystego transportu miejskiego.</u></p> <p><u>082. Tabor na potrzeby czystego transportu miejskiego.</u></p> <p><u>083. Infrastruktura przeznaczona dla rowerów.</u></p> <p>Wsparciu podlegać będą działania związane z zakupem oraz modernizacją zeroemisyjnego (elektrycznego, wodorowego) lub niskoemisyjnego (PHEV, LNG, CNG, LPG - gdy zakup taboru bezemisyjnego nie jest uzasadniony względami operacyjnymi lub technicznymi) taboru autobusowego dla połączeń w obszarach funkcjonalnych miast, spełniającego wymogi dla „ekologicznie czystych pojazdów” w rozumieniu dyrektywy 2009/33/WE. Wspierane będą także projekty związane z budową lub modernizacją niezbędnej infrastruktury, np. bazy sprzętowe, zaplecze techniczne do obsługi taboru autobusowego, stacje ładowania pojazdów elektrycznych, stacje ładowania i tankowania paliw dla pojazdów zeroemisyjnych - na potrzeby taboru komunikacji publicznej. Wsparciem będzie również objęta budowa infrastruktury ładowania lub tankowania samochodów zeroemisyjnych, spełniającej wymogi Dyrektywy 2014/94/UE oraz zapewniającej niedyskryminacyjny dostęp dla wszystkich użytkowników – jeżeli nie ma możliwości finansowania inwestycji ze źródeł prywatnych lub z pomocy zwrotnej, a inwestycja uzasadniona jest odpowiednią analizą popytu i potrzeb. Finansowane będą także zadania związane z budową i przebudową infrastruktury transportu publicznego - infrastruktura punktowa: przystanki, wysepki, pętle, zatoki, także na drogach lokalnych w ramach połączeń aglomeracyjnych, centra przesiadkowe, węzły multimodalne, obiekty P&R, B&R, wspólny bilet, systemy informatyczne integrujące obiekty P&R z komunikacją publiczną a także infrastruktura liniowa: wydzielone trasy autobusowe wraz z ww. infrastrukturą punktową. Lokalizacja obiektów „Park&Ride” objętych wsparciem będzie zapewniała integrację z publicznym transportem zbiorowym. W miastach na prawach powiatu wsparcie dla tych obiektów będzie możliwe pod warunkiem ich zlokalizowania poza obszarem funkcjonalnego śródmieścia, wyznaczonym w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Działania realizowane będą również poprzez wsparcie inwestycji ograniczających indywidualny ruch zmotoryzowany na terenie miast i ich obszarów funkcjonalnych m.in. poprzez zastosowanie odpowiednich systemów, elementów uspokajania ruchu, budowy stacji i parkingów rowerowych a także dróg dla rowerów. Uzupełniająco możliwe będą także do dofinansowania inwestycje związane z systemami zarządzania ruchem (ITS). Wsparciem nie będą objęte inwestycje w infrastrukturę drogową wykorzystywaną do ruchu pojazdów samochodowych nie wykorzystywanych w transporcie publicznym, z wyjątkiem narzędzi</p>

⁸ Dotyczy działań opisanych symbolem DF.

Działanie	Opis wdrażania działań w ramach FEDS 2021 – 2027 ⁸
	<p>cyfrowych, obiektów „Park&Ride” i środków ukierunkowanych na poprawę bezpieczeństwa niechronionych użytkowników dróg (w tym pieszych i rowerzystów). Preferowane będą projekty powiązane z integracją taryfową oraz wdrażaniem koncepcji „Mobilność jako Usługa”.</p> <p>3. Wykorzystanie podejścia zintegrowanego:</p> <p>Realizacja działania będzie pozytywnie oddziaływać na Działanie DF.1.3 w związku z poprawą mobilności publicznymi środkami transportu dla turystów oraz poprawą dostępności ścieżek rowerowych. Zmniejszenie natężenia ruchu samochodowego pozytywnie wpłynie również na stan środowiska naturalnego co będzie korzystnie oddziaływało na realizację Działania DF.2.1.</p> <p>4. Wskaźniki monitoringu Działania (w powiązaniu z FEDS 2021-2027):</p> <p>a. <u>Produkt:</u></p> <p>Pojemność ekologicznego taboru do zbiorowego transportu publicznego (pasażerowie), Wspierana infrastruktura rowerowa (km). <i>Wartości docelowe wskaźników zostaną ustalone na dalszych etapach prac.</i></p> <p>b. <u>Rezultat:</u></p> <p>Szacowana emisja gazów cieplarnianych (tony ekwiwalentu dwutlenku węgla/rok), Roczna liczba użytkowników nowego lub zmodernizowanego transportu publicznego (użytkownicy/rok), Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej (użytkownicy/rok). <i>Wartości docelowe wskaźników zostaną ustalone na dalszych etapach prac.</i></p> <p>5. Spójność z FEDS 2021-2027:</p> <p>Cel szczegółowy: RSO2.8. Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej (EFRR).</p>
<p>Działanie (DF.3.3) Sanacja przestrzeni publicznej i prywatnej oraz wzmocnienie bezpieczeństwa mieszkańców</p>	<p>1. Logika interwencji</p> <p>Realizacja Działania DF.3.3 Działania będzie zmierzała do minimalizacji problemów i wzmocnienia silnych stron, które zostały zidentyfikowane w analizie SWOT (podsumowaniu diagnozy) tj.: W.10. Braki w infrastrukturze kulturalnej i rekreacyjno-sportowej oraz niezadawalający stan części obiektów, W.14. Niezadawalający stan techniczny budynków i budowli znajdujących się w zasobie komunalnym, W.15. Występujące problemy z jakością środowiska, w szczególności w zakresie stanu powietrza, W.16. Niezadawalający stan przestrzeni publicznych, w tym zakresie niebiesko-zielonej infrastruktury.</p> <p>2. Zakres interwencji:</p> <p><u>168. Fizyczna regeneracja i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych</u></p> <p>Interwencja w ramach działania będzie dotyczyła projektów fizycznej odnowy i bezpieczeństwa przestrzeni publicznej, m.in. zagospodarowanie przestrzeni międzyblokowych, deptaków, parków, rynków, skwerów. Działania te mogą dotyczyć adaptacji do zmian klimatu, jak również poprawy funkcjonalności tych przestrzeni czy bezpieczeństwa. Budowa/modernizacja energooszczędnego oświetlenia ulicznego będzie możliwa jako element wyżej wskazanych projektów. Nie będzie możliwy remont/modernizacja budynków mieszkalnych oraz publicznych administracyjnych. Realizowane będą również przedsięwzięcia dot. zachowania i rozwoju zielonej i niebieskiej infrastruktury, służące ekologii a także działania na rzecz zwiększania powierzchni czynnych biologicznie oraz projekty związane z poprawą kondycji psychofizycznej mieszkańców</p>

Działanie	Opis wdrażania działań w ramach FEDS 2021 – 2027 ⁸
	<p>poprzez rozwój infrastruktury aktywizacji i integracji społecznej. Inwestycje drogowe będą możliwe do realizacji pod warunkiem, że będą stanowiły nieodłączny element większego projektu (nie są one dominującym elementem tego projektu), a ich koszt nie przekracza 15% kosztów kwalifikowalnych operacji.</p> <p>3. Wykorzystanie podejścia zintegrowanego:</p> <p>Realizacja działania przyczyni się do poprawy stanu środowiska poprzez zastosowanie energooszczędnych technologii (np. oświetlenie publiczne, termomodernizacja) co będzie oddziaływało pozytywnie na Działanie DF.2.1 oraz DF.2.2. Ponadto w związku ze zmianą jakości przestrzeni, a w konsekwencji poprawą wizerunku obszaru realizacja niniejszego działania wspierać będzie wdrażanie działania DF.1.4. i D.1.3.</p> <p>4. Wskaźniki monitoringu Działania (w powiązaniu z FEDS 2021-2027):</p> <p>a. <u>Produkt:</u></p> <p>Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem (obiekty kulturalne i turystyczne),</p> <p>Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich (metry kwadratowe).</p> <p><i>Wartości docelowe wskaźników zostaną ustalone na dalszych etapach prac.</i></p> <p>b. <u>Rezultat:</u></p> <p>Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem (osoby odwiedzające/rok),</p> <p><i>Wartości docelowe wskaźników zostaną ustalone na dalszych etapach prac.</i></p> <p>5. Spójność z FEDS 2021-2027:</p> <p>2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO5.1. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich.</p>

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 8. Zgodność Działań Priorytetu (P3) z celami SRWD 2030

Priorytet IIT SW (P3) Spójny przestrzennie i bezpieczny Subregion Wrocławski	Cel strategiczny 1. SRWD 2030 Efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału regionu	Cel strategiczny 2. SRWD 2030 Poprawa jakości i dostępności usług publicznych	Cel strategiczny 3. SRWD 2030 Wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego	Cel strategiczny 4. SRWD 2030 Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego	Cel strategiczny 5 SRWD 2030. Wzmocnienie przestrzennej spójności regionu
Działanie IIT SW (D.3.1) Budowa /przebudowa dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą					Cel operacyjny 5.1 Rozwój regionalnej sieci transportowej
Działanie IIT SW (DF.3.2) Wzmocnienie mobilności mieszkańców i turystów					Cel operacyjny 5.1 Rozwój regionalnej sieci transportowej
Działanie IIT SW (DF.3.3) Sanacja przestrzeni publicznej i prywatnej oraz wzmocnienie bezpieczeństwa mieszkańców	Cel operacyjny 1.4 Wspieranie rozwoju i rewitalizacja zdegradowanych obszarów wiejskich i miejskich	Cel operacyjny 2.3 Rozwój i doskonalenie usług publicznych		Cel operacyjny 4.5 Ochrona obiektów i terenów dziedzictwa kulturowego	

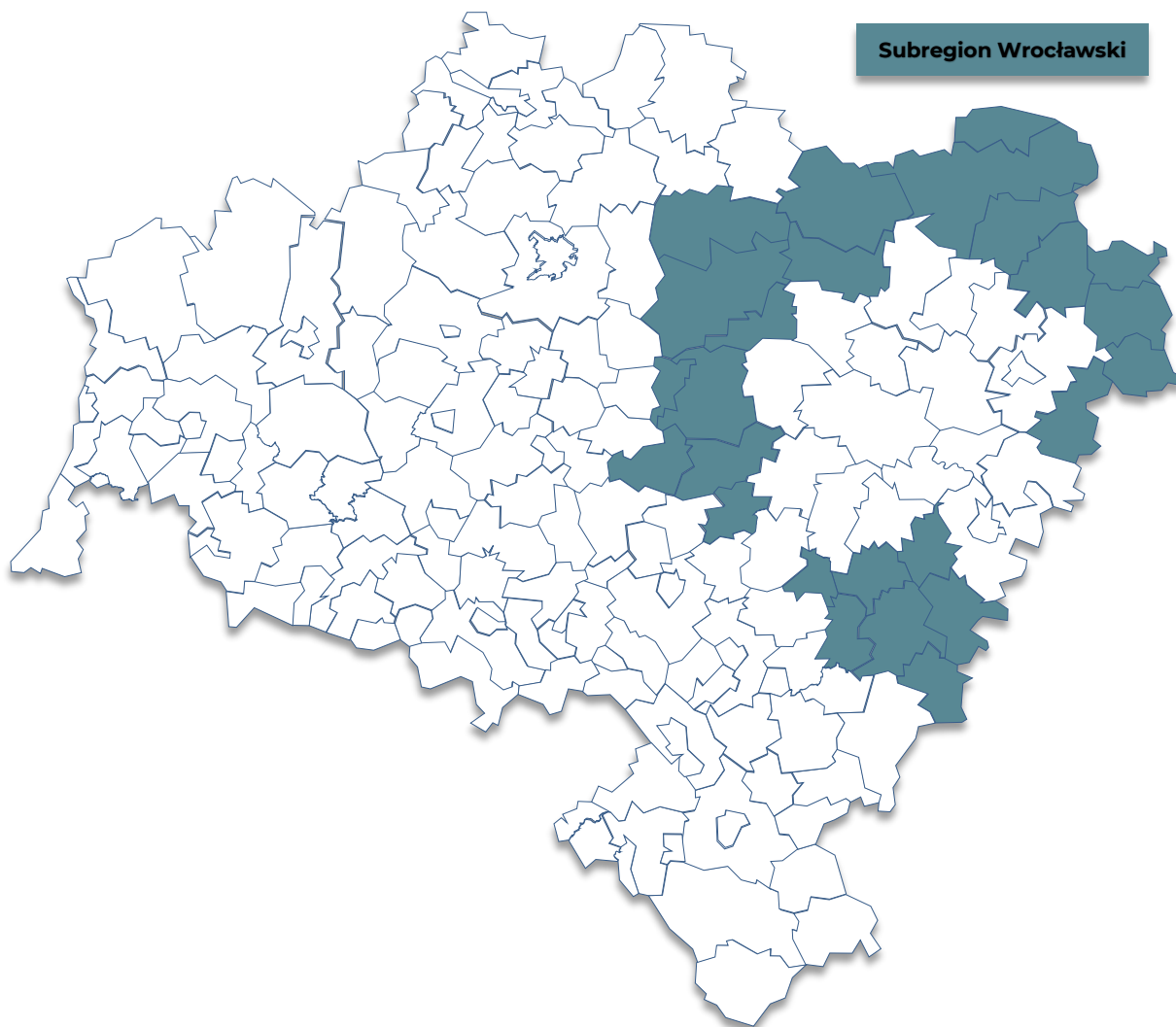
Źródło: opracowanie własne

6. Analiza i ocena istniejącego stanu na terenach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji

6.1. Charakterystyka Gmin

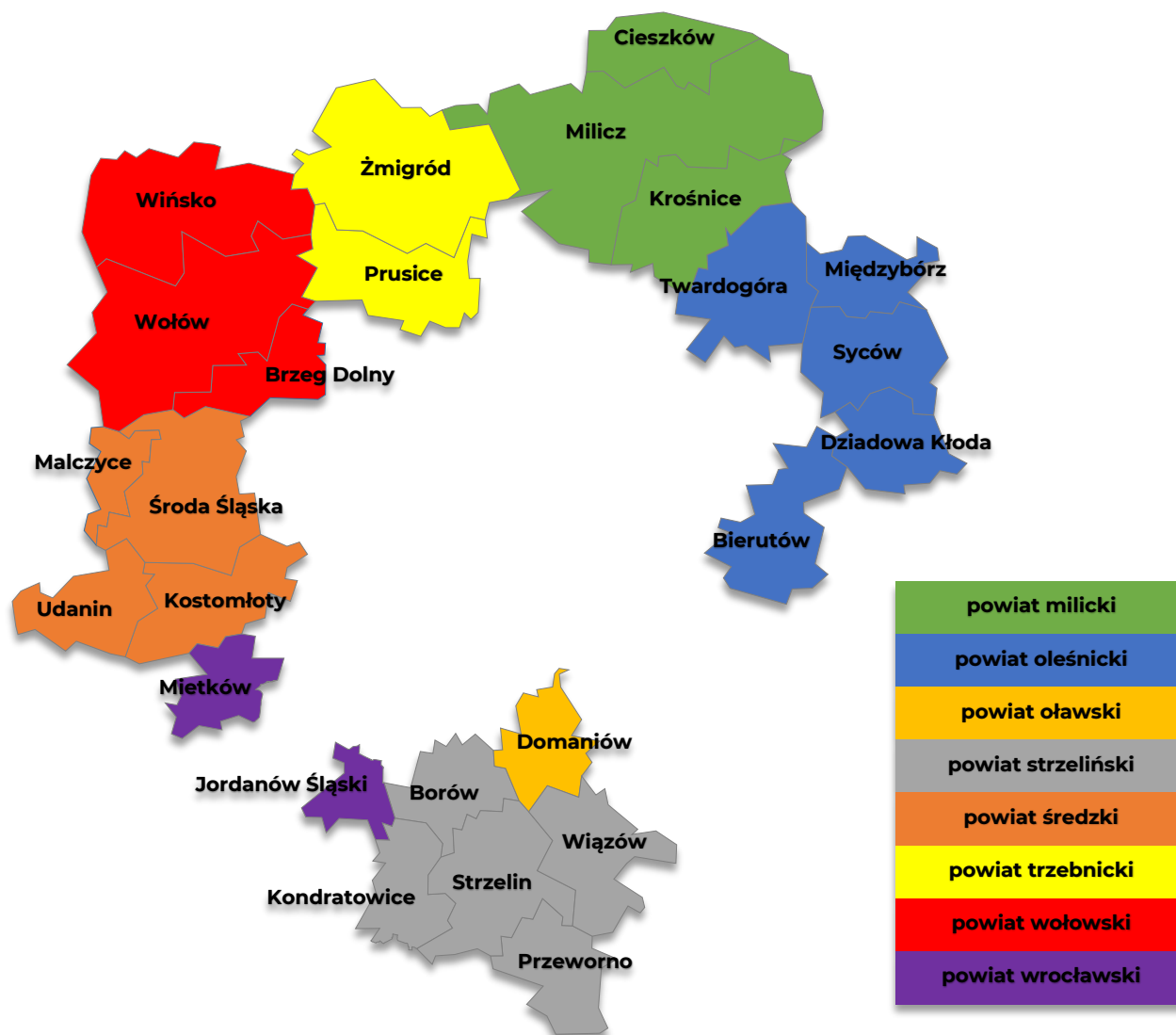
Subregion Wrocławski (Subregion, Obszar) tworzy 25 gmin, a mianowicie: Bierutów, Borów, Brzeg Dolny, Cieszków, Domaniów, Dziadowa Kłoda, Jordanów Śląski, Kondratowice, Kostomłoty, Krośnice, Malczyce, Mietków, Międzybórz, Milicz, Prusice, Przeworno, Strzelin, Syców, Środa Śląska, Twardogóra, Udanin, Wiązów, Wińsko, Wołów, Żmigród.

Gminy te zlokalizowane są na terenie ośmiu powiatów tj.: milickiego, oleśnickiego, oławskiego, średzkiego, strzelińskiego, trzebnickiego, wołowskiego i wrocławskiego.

Rysunek 1. Subregion Wrocławski na tle województwa dolnośląskiego
Źródło: opracowanie własne na podstawie Open Street Map.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) pod koniec 2021 r. na stałe analizowany Obszar zamieszkiwało ponad 245 tys. mieszkańców. Cechą Subregionu jest jego duże zróżnicowanie zarówno pod względem poziomu rozwoju gospodarczego, jak i dostępności do usług oraz infrastruktury społecznej.

Rysunek 2. Mapa Subregionu Wrocławskiego w podziale na gminy i powiaty

Źródło: opracowanie własne na podstawie Open Street Map.

Demografia

Potencjał demograficzny Subregionu Wrocławskiego na koniec grudnia 2021 r. stanowił 245 842 mieszkańców (ok. 8,5% potencjału ludnościowego województwa dolnośląskiego), w tym 124 859 kobiet i 120 983 mężczyzn.

Obserwowanym na obszarze Subregionu zjawiskiem jest zmniejszanie się liczby ludności. W latach 2014-2021 liczba ludności zmniejszyła się o 0,9%. W analogicznym okresie liczba ludności na Dolnym Śląsku zmniejszyła się o 0,3%.

Tabela 9. Liczba ludności stan na 31 grudnia w 2014 i 2021 r.

Wyszczególnienie	2014	2021	2014=100
Bierutów	10 180	9 465	93,0
Mężczyźni	4 984	4 608	92,5
Kobiety	5 196	4 857	93,5
Borów	5 323	5 079	95,4
Mężczyźni	2 674	2 543	95,1
Kobiety	2 649	2 536	95,7
Brzeg Dolny	16 024	16 280	101,6
Mężczyźni	7 701	7 836	101,8
Kobiety	8 323	8 444	101,5
Cieszków	4 692	4 581	97,6
Mężczyźni	2 343	2 281	97,4
Kobiety	2 349	2 300	97,9
Domaniów	5 306	4 962	93,5
Mężczyźni	2 615	2 482	94,9
Kobiety	2 691	2 480	92,2
Dziedowa Kłoda	4 635	4 555	98,3
Mężczyźni	2 312	2 266	98,0
Kobiety	2 323	2 289	98,5
Jordanów Śląski	3 149	3 261	103,6
Mężczyźni	1 566	1 615	103,1
Kobiety	1 583	1 646	104,0
Kondratowice	4 471	4 046	90,5
Mężczyźni	2 277	2 062	90,6
Kobiety	2 194	1 984	90,4
Kostomłoty	7 157	7 229	101,0
Mężczyźni	3 599	3 573	99,3
Kobiety	3 558	3 656	102,8
Krośnice	8 194	8 016	97,8
Mężczyźni	4 132	4 017	97,2
Kobiety	4 062	3 999	98,4
Malczyce	6 001	5 714	95,2
Mężczyźni	2 958	2 871	97,1
Kobiety	3 043	2 843	93,4
Mietków	3 881	3 870	99,7
Mężczyźni	1 931	1 923	99,6
Kobiety	1 950	1 947	99,8
Międzybórz	5 139	5 061	98,5
Mężczyźni	2 548	2 504	98,3
Kobiety	2 591	2 557	98,7
Milicz	24 380	23 436	96,1
Mężczyźni	11 983	11 477	95,8
Kobiety	12 397	11 959	96,5
Prusice	9 339	9 320	99,8
Mężczyźni	4 669	4 673	100,1
Kobiety	4 670	4 647	99,5
Przeworno	4 974	4 580	92,1
Mężczyźni	2 518	2 297	91,2
Kobiety	2 456	2 283	93,0
Strzelin	22 133	21 545	97,3
Mężczyźni	10 781	10 448	96,9
Kobiety	11 352	11 097	97,8

Prognoza oddziaływania na środowisko dla *Strategii Innego Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego*

Wyszczególnienie	2014	2021	2014=100
Syców	16 659	16 490	99,0
Mężczyźni	8 080	8 019	99,2
Kobiety	8 579	8 471	98,7
Środa Śląska	19 742	19 813	100,4
Mężczyźni	9 627	9 662	100,4
Kobiety	10 115	10 151	100,4
Twardogóra	13 011	12 596	96,8
Mężczyźni	6 442	6 233	96,8
Kobiety	6 569	6 363	96,9
Udanin	5 343	4 909	91,9
Mężczyźni	2 657	2 454	92,4
Kobiety	2 686	2 455	91,4
Wiązów	7 373	6 989	94,8
Mężczyźni	3 670	3 477	94,7
Kobiety	3 703	3 512	94,8
Wińsko	8 513	8 005	94,0
Mężczyźni	4 178	3 924	93,9
Kobiety	4 335	4 081	94,1
Wołów	22 902	21 759	95,0
Mężczyźni	11 333	10 695	94,4
Kobiety	11 569	11 064	95,6
Żmigród	14 848	14 281	96,2
Mężczyźni	7 344	7 043	95,9
Kobiety	7 504	7 238	96,5
Subregion Wrocławski	253 369	245 842	97,0
Mężczyźni	124 922	120 983	96,8
Kobiety	128 447	124 859	97,2
Dolny Śląsk	2 908 457	2 897 737	99,6
Mężczyźni	1 398 554	1 393 074	99,6
Kobiety	1 509 903	1 504 663	99,7

Źródło: opracowanie na podstawie BDL GUS.

Spadek liczby ludności w latach 2014-2021 odnotowano w 21 gminach wchodzących w skład Subregionu Wrocławskiego. Z największym natężeniem zjawisko depopulacji wystąpiło w gminach: Kondratowice, Udanin, Przeworno, Bierutów, Domaniów, Wińsko i Wiązów. Równocześnie w 4 gminach: Jordanów Śląski (3,6%), Brzeg Dolny (1,6%), Kostomłoty (1,0%) i Środa Śląska (0,4%) liczba ludności wzrosła.

Na sytuację demograficzną Subregionu negatywnie wpływa utrzymujące się ujemne saldo migracji. W 2021 r. saldo migracji ogółem na 1 tys. mieszkańców wyniosło (-1,7). Na przestrzeni lat 2014-2021 sytuacja w niniejszym zakresie uległa polepszeniu. W 2014 r. saldo migracji ogółem na 1 tys. mieszkańców wynosiło (-2,0). Dodatkowo należy podkreślić, iż saldo migracji w przypadku województwa dolnośląskiego było w 2014 r. i 2021 r. dodatnie i wynosiło odpowiednio 0,2 i 1,2.

Tabela 10. Ruch naturalny i migracyjny ludności w 2014 i 2021 r.

Jednostka terytorialna	Przyrost naturalny na 1000 ludności			Saldo migracji ogółem na 1000 ludności		
	2014	2021	Różnica	2014	2021	Różnica
Bierutów	-1,7	-7,0	-5,4	-7,2	-4,1	3,2
Borów	1,0	-5,5	-6,5	3,4	-2,6	-6,0
Brzeg Dolny	-0,5	-8,4	-7,9	-3,5	2,6	6,1
Cieszków	3,6	-1,5	-5,1	-3,8	-3,5	0,3
Domaniów	0,4	-5,6	-6,0	-6,4	-6,4	0,0
Dziadowa Kłoda	3,4	-3,1	-6,5	-6,9	-0,9	6,0
Jordanów Śląski	1,6	-6,7	-8,3	-0,3	2,5	2,8
Kondratowice	2,5	-7,6	-10,1	-2,0	-8,1	-6,1
Kostomłoty	1,1	-5,3	-6,4	0,3	-1,0	-1,3
Krośnice	-0,4	-4,6	-4,3	0,1	2,5	2,4
Malczyce	-2,2	-11,3	-9,1	-1,3	-2,1	-0,8
Mietków	1,8	-4,6	-6,4	1,0	-0,5	-1,5
Międzybórz	1,2	-2,0	-3,1	-2,3	-2,6	-0,2
Milicz	1,5	-4,8	-6,3	-3,3	-0,1	3,2
Prusice	1,0	-5,5	-6,4	-1,9	-0,9	1,1
Przeworno	-6,8	-7,8	-1,0	-4,8	-8,7	-3,9
Strzelin	-1,5	-5,7	-4,2	0,1	3,3	3,2
Syców	3,6	-3,6	-7,2	-0,3	1,2	1,5
Środa Śląska	1,0	-3,7	-4,7	1,8	2,4	0,6
Twardogóra	1,5	-5,7	-7,2	0,6	-1,3	-1,9
Udanin	-2,2	-6,9	-4,6	-3,7	-3,8	-0,1
Wiązów	-1,5	-6,6	-5,1	-4,0	-3,7	0,3
Wińsko	-2,5	-3,5	-1,0	-0,8	-3,1	-2,3
Wołów	-0,5	-6,8	-6,3	-0,6	-1,8	-1,3
Żmigród	1,6	-5,2	-6,8	-4,3	-2,4	1,9
Subregion Wrocławski	0,3	-5,6	-5,8	-2,0	-1,7	0,3
Dolny Śląsk	-0,9	-5,5	-4,6	0,2	1,2	1,0

Źródło: opracowanie na podstawie BDL GUS.

W 2021 r. dodatnie saldo migracji na 1 tys. mieszkańców zanotowało sześć gmin, a mianowicie: Strzelin (3,3), Brzeg Dolny (2,6), Krośnice (2,5), Jordanów Śląski (2,5), Środa Śląska (2,4) i Syców (1,2). W pozostałych gminach dominował odpływ ludności, a w największej skali zjawisko to wystąpiło w gminach: Przeworno (-8,7), Kondratowice (-8,1), Domaniów (-6,4), Bierutów (-4,1), Udanin (-3,8), Wiązów (-3,7) i Cieszków (-3,5).

Wpływ na sytuację demograficzną Subregionu Wrocławskiego ma również przyrost naturalny. Na analizowanym Obszarze w 2021 r. występował ujemny przyrost naturalny. Wartość wskaźnika przyrost naturalny na 1000 ludności w powyższym roku wynosiła (-5,6). Niestety w stosunku do 2014 r. sytuacja w niniejszym zakresie uległa pogorszeniu. W 2014 r. wskaźnik był dodatni i wynosił 0,3.

W 2021 r. ujemny przyrost naturalny odnotowano we wszystkich gminach wchodzących w skład Subregionu Wrocławskiego. Najniższym wskaźnikiem przyrostu naturalnego na 1000 ludności legitymowały się gminy: Malczyce (-11,3), Brzeg Dolny (-8,4), Przeworno (-7,8) i Kondratowice (-7,6). Niestety na przestrzeni lat sytuacja na analizowanym Obszarze zdecydowanie pogorszyła się. W 2014 r. dodatni przyrost naturalny zanotowano w 16 gminach.

Na terenie Subregionu Wrocławskiego widoczne jest zjawisko starzenia się społeczeństwa. Przyjmując jako symptom tego zjawiska wskaźnik obciążenia demograficznego osobami starszymi, stwierdzić należy, że sytuacja na terenie Subregionu uległa pogorszeniu, chociaż nadal na tle województwa jest korzystna.

W 2021 r. wartość powyższego wskaźnika dla Subregionu wynosiła 27,2 (na Dolnym Śląsku 30,3). W 2014 r. wskaźnik ten kształtował się na poziomie 19,1 (w regionie 22,0).

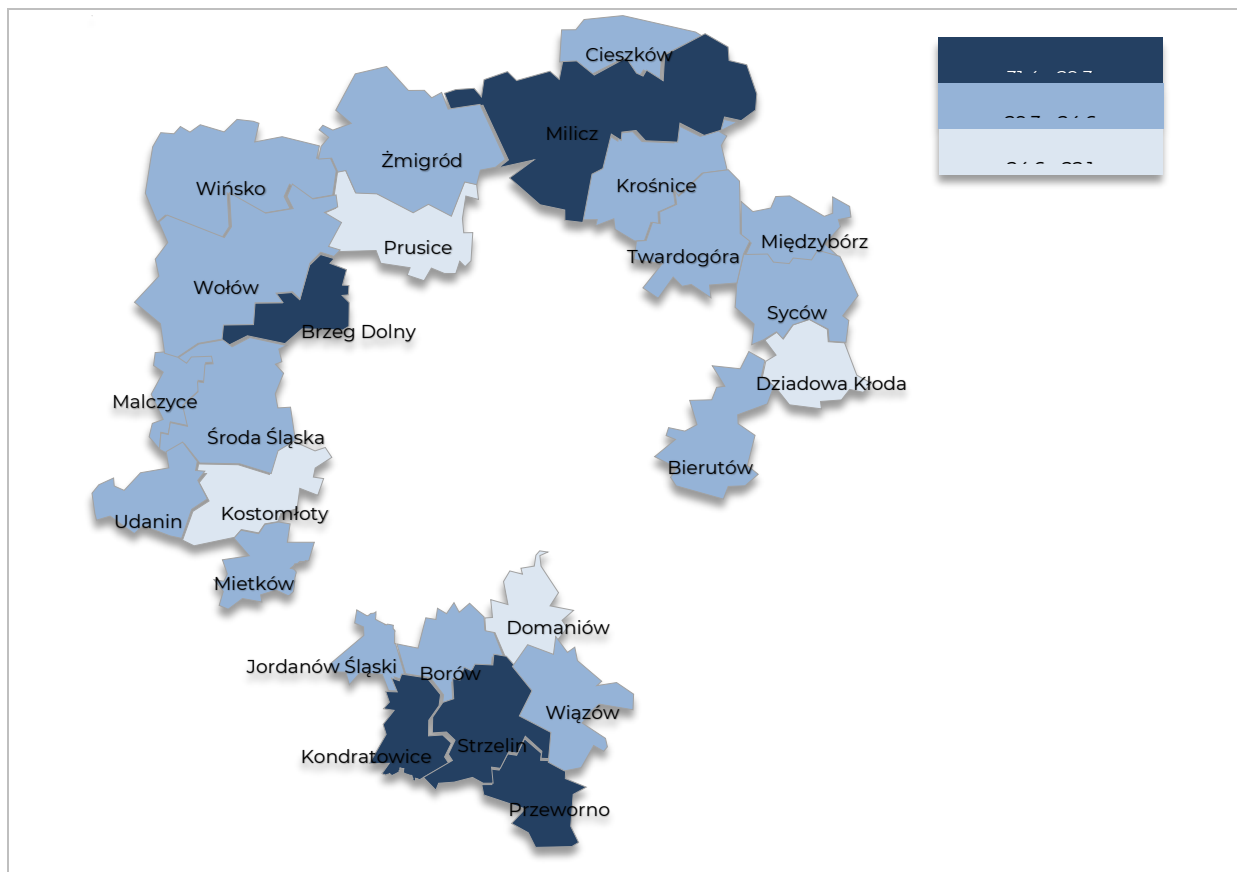
Tabela 11. Wskaźnik obciążenia demograficznego w 2014 i 2021 r.

Jednostka terytorialna	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym			Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi		
	2014	2021	2014=100	2014	2021	2014=100
Bierutów	93,7	129,2	137,9	18,3	28,2	154,1
Borów	104,2	113,0	108,4	20,4	25,4	124,5
Brzeg Dolny	114,2	132,8	116,3	20,5	30,5	148,8
Cieszaków	75,0	101,2	134,9	17,4	26,2	150,6
Domaniów	77,0	105,4	136,9	17,4	24,5	140,8
Dziadowa Kłoda	69,1	83,0	120,1	15,6	23,3	149,4
Jordanów Śląski	86,5	90,5	104,6	16,8	22,1	131,5
Kondratowice	94,9	132,5	139,6	19,2	29,6	154,2
Kostomłoty	83,5	104,4	125,0	17,6	23,8	135,2
Krośnice	84,0	105,3	125,4	18,6	27,1	145,7
Malczyce	97,0	120,8	124,5	18,6	26,2	140,9
Mietków	96,0	109,6	114,2	20,7	28,1	135,7
Międzybórz	73,3	100,1	136,6	17,1	24,9	145,6
Milicz	92,7	121,5	131,1	21,3	31,4	147,4
Prusice	76,8	98,2	127,9	16,1	23,7	147,2
Przeworno	106,7	135,7	127,2	22,3	30,9	138,6
Strzelin	113,4	135,2	119,2	21,5	30,9	143,7
Syców	90,8	115,3	127,0	19,0	27,9	146,8
Środa Śląska	98,0	117,8	120,2	19,3	27,7	143,5
Twardogóra	90,4	119,1	131,7	18,1	27,7	153,0
Udanin	105,4	139,8	132,6	20,4	27,5	134,8
Wiązów	89,1	110,8	124,4	19,4	26,6	137,1
Wińsko	103,3	126,8	122,7	22,4	28,9	129,0
Wołów	111,8	130,4	116,6	21,0	29,2	139,0
Żmigród	90,9	117,5	129,3	19,1	27,2	142,4
Subregion Wrocławski	92,7	115,8	124,9	19,1	27,2	142,1
Dolny Śląsk	117,4	135,8	115,7	22,0	30,3	137,7

Źródło: opracowanie na podstawie BDL GUS.

W 2021 r. wartość wskaźnika obciążenia demograficznego osobami starszymi najwyższa była w gminach: Milicz (31,4), Przeworno (30,9), Strzelin (30,9), Brzeg Dolny (30,5), Kondratowice (29,6), Wołów (29,2) i Wińsko (28,9).

Warto jednak podkreślić, że na obszarze Subregionu Wrocławskiego nadal znajdują się gminy, w których sytuacja demograficzna jest relatywnie korzystna. W przypadku sześciu gmin (Dziadowa Kłoda, Jordanów Śląski i Prusice) liczba osób w wieku poprodukcyjnym była mniejsza od liczby osób w wieku przedprodukcyjnym.

Rysunek 3. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi [2021]
Źródło: opracowanie własne na podstawie Open Street Map i BDL GUS.

Podsumowując stwierdzić można, że na terenie Subregionu Wrocławskiego stopniowo narastają problemy demograficzne. W przyszłości mogą one stać się jednym z kluczowych czynników decydujących o kierunkach dalszego rozwoju Subregionu Wrocławskiego.

6.2. Istniejący stan środowiska

6.2.1. Jakość powietrza

Zgodnie z art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2022 poz. 2556 z późn. zm.) oceny jakości powietrza i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska. Podstawowym celem monitoringu jakości powietrza jest uzyskanie informacji o poziomach stężeń substancji w powietrzu oraz wyników ocen jakości powietrza. W celu oceny jakości powietrza na terenie województwa dolnośląskiego wyznaczono strefy:

- Aglomeracja Wroclawska (kod strefy: PL0201),
- Miasto Legnica (kod strefy: PL0202),
- Miasto Wałbrzych (kod strefy: PL0203),
- strefa dolnośląska (PL0204), do której należą gminy subregionu wrocławskiego.

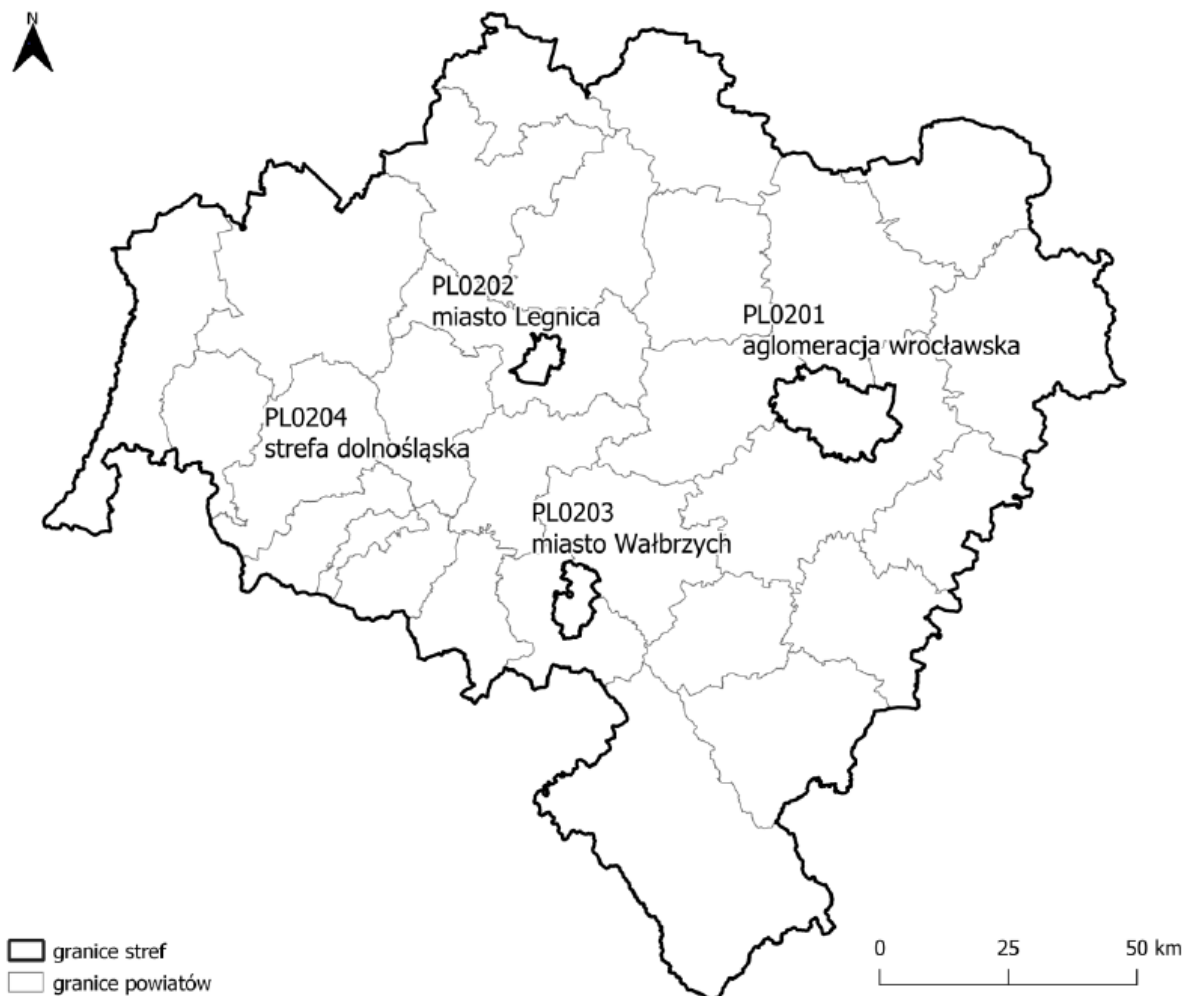
Roczna ocena jakości powietrza, dokonywana przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, była prowadzona w odniesieniu do wszystkich substancji, dla których obowiązek taki wynika z rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. z 2020 r. poz. 2279 z późn. zm.). Są to równocześnie substancje, dla których w prawie krajowym (rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu) i w dyrektywach UE (2008/50/WE i 2004/107/WE) określono normatywne stężenia w postaci poziomów dopuszczalnych/ docelowych/ celu długoterminowego w powietrzu, ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin.

Lista zanieczyszczeń, jakie należy uwzględnić w ocenie dokonywanej pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi, obejmuje 12 substancji:

• dwutlenek siarki SO ₂ ,	• pył PM _{2.5} ,
• dwutlenek azotu NO ₂ ,	• ołów Pb w PM ₁₀ ,
• tlenek węgla CO,	• arsen As w PM ₁₀ ,
• benzen C ₆ H ₆ ,	• kadm Cd w PM ₁₀ ,
• ozon O ₃ ,	• nikiel Ni w PM ₁₀ ,
• pył PM ₁₀ ,	• benzo(a)piren B(a)P w PM ₁₀ .

W ocenach dokonywanych pod kątem spełnienia kryteriów odniesionych do ochrony roślin uwzględnia się 3 substancje:

- dwutlenek siarki SO₂,
- tlenki azotu NO_x,
- ozon O₃.

Rysunek 4. Podział województwa dolnośląskiego na strefy ochrony powietrza
źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim raport wojewódzki za rok 2022

Tabela 12. Dane dotyczące strefy dolnośląskiej

Nazwa strefy	Kod	Typ strefy	Powierzchnia strefy [km ²]	Liczba mieszkańców w strefie	Klasyfikacja wg kryteriów dot. ochrony zdrowia [Tak/Nie]	Klasyfikacja wg kryteriów dot. ochrony roślin [Tak/Nie]
strefa dolnośląska_2	PL02_05	reszta województwa	19 569	2 139 422	tak	tak

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim raport wojewódzki za rok 2022

Wynik oceny i klasyfikacji strefy dla danego zanieczyszczenia zależy od stężeń tego zanieczyszczenia występujących na terenie strefy – zwykle w rejonach o najwyższym stopniu zanieczyszczenia daną substancją. Uzyskany wynik przekłada się na określone wymagania w zakresie działań na rzecz poprawy jakości powietrza (w przypadku, gdy nie są spełnione odpowiednie kryteria) lub na rzecz utrzymania tej jakości (jeżeli spełnia ona przyjęte standardy).

Poniżej zestawiono klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza:

- Klasa A – poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu dopuszczalnego/docelowego,
- Klasa C – poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziom dopuszczalny/docelowy,
- Klasa D1 – poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu),
- Klasa D2 – poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziom celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu).

Tabela 13. Klasyfikacja stref zanieczyszczeń powietrza w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza

Poziom stężeń	Zanieczyszczenie	Klasa strefy	Wymagane działania
W przypadku, gdy dla zanieczyszczenia określony jest poziom dopuszczalny			
nie przekracza poziomu dopuszczalnego	ochrona zdrowia ludzi: dwutlenek siarki SO ₂ , dwutlenek azotu NO ₂ , tlenek węgla CO, benzen C ₆ H ₆ , pył PM10, pył PM2.5 ołów Pb (zawartość w PM10)	A	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz dążenie do utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem
powyżej poziomu dopuszczalnego	ochrona roślin: dwutlenek siarki SO ₂ tlenki azotu NO _x -	C	<ul style="list-style-type: none"> - określenie obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych, - opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu, - kontrolowanie stężeń zanieczyszczenia na obszarach przekroczeń i prowadzenie działań mających na celu obniżenie stężeń przynajmniej do poziomów dopuszczalnych
W przypadku, gdy dla zanieczyszczenia określony jest poziom docelowy			
nie przekracza poziomu docelowego	ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin ozon O ₃	A	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu docelowego
powyżej poziomu docelowego	ochrona zdrowia ludzi arsen As (zawartość w PM10), kadm Cd (zawartość w PM10), nikiel Ni (zawartość w PM10), benzo(a)piren B(a)P (zawartość w PM10)	C	<ul style="list-style-type: none"> - dążenie do osiągnięcia poziomu docelowego substancji w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych - określenie obszarów przekroczeń poziomów docelowych - opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza, w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów docelowych w powietrzu

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Strategii Inne Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego

Poziom stężenie	Zanieczyszczenie	Klasa strefy	Wymagane działania
W przypadku, gdy dla ozonu określony jest poziom celu długoterminowego			
poniżej poziomu celu długoterminowego	ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin ozon O ₃	D1	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu celu długoterminowego
powyżej poziomu celu długoterminowego		D2	- dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego do 2020 r.

* z uwzględnieniem dozwolonych częstości przekroczeń określonych w rozporządzeniu MŚ w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu.

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim raport wojewódzki za rok 2022

W poniższych tabelach przedstawiono kryteria klasyfikacji stref ze względu na ochronę zdrowia ludzi.

Tabela 14. Kryteria klasyfikacji stref ze względu na ochronę zdrowia ludzi w zakresie SO₂, NO₂, CO, C₆H₆, PM₁₀, PM_{2,5}, Pb, As, Cd, Ni, B(a)P, O₃

Zanieczyszczenie	Normowany poziom	Czas uśredniania	Klasa A	Klasa C
dwutlenek siarki	dopuszczalny	1-godz.	nie więcej niż 24 stężenia 1-godz. S1 > 350 µg/m ³	więcej niż 24 stężenia 1-godz. S1 > 350 µg/m ³
dwutlenek siarki	dopuszczalny	24-godz.	nie więcej niż 3 stężenia 24-godz. S24 > 125 µg/m ³	więcej niż 3 stężenia 24-godz. S24 > 125 µg/m ³
dwutlenek azotu	dopuszczalny	1-godz.	nie więcej niż 18 stężeń 1-godz. S1 > 200 µg/m ³	więcej niż 18 stężeń 1-godz. S1 > 200 µg/m ³
dwutlenek azotu	dopuszczalny	rok	Sa <= 40 µg/m ³	Sa > 40 µg/m ³
tlenek węgla	dopuszczalny	8-godz.	S8max <= 10 mg/m ³	S8max > 10 mg/m ³
benzen	dopuszczalny	rok	Sa <= 5 µg/m ³	Sa > 5 µg/m ³
pył zawieszony PM ₁₀	dopuszczalny	24-godz.	nie więcej niż 35 stężeń 24-godz. S24 > 50 µg/m ³	więcej niż 35 stężeń 24-godz. S24 > 50 µg/m ³
pył zawieszony PM ₁₀	dopuszczalny	rok	Sa <= 40 µg/m ³	Sa > 40 µg/m ³
pył PM _{2,5}	dopuszczalny - faza II*	rok	Sa <= 20 µg/m ³ (klasa A1)	Sa > 20 µg/m ³ (klasa C1)
pył zawieszony PM _{2,5}	dopuszczalny - faza I*	rok	Sa <= 25 µg/m ³	Sa > 25 µg/m ³
ołów	dopuszczalny	rok	Sa <= 0.5 µg/m ³	Sa > 0.5 µg/m ³
arsen	docelowy	rok	Sa <= 6 ng/m ³	Sa > 6 ng/m ³
kadm	docelowy	rok	Sa <= 5 ng/m ³	Sa > 5 ng/m ³
nikiel	docelowy	rok	Sa <= 20 ng/m ³	Sa > 20 ng/m ³
benzo(a)piren	docelowy	rok	Sa <= 1 ng/m ³	Sa > 1 ng/m ³

Prognoza oddziaływania na środowisko dla *Strategii Inne Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego*

Zanieczyszczenie	Normowany poziom	Czas uśredniania	Klasa A	Klasa C
ozon	docelowy	8-godz.	nie więcej niż 25 dni ze stężeniem $S_{8max\_d} > 120 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (średnio dla ostatnich 3 lat)	więcej niż 25 dni ze stężeniem $S_{8max\_d} > 120 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (średnio dla ostatnich 3 lat)

Objaśnienia do tabeli:

Sa- stężenie średnie roczne

S1 – stężenie 1-godzinne

S24 – stężenie średnie dobowe

S8max – maksimum ze stężeń średnich ośmiogodzinnych kroczących (obliczanych ze stężeń 1-godzinnych) w ciągu roku kalendarzowego

S8max_d – maksimum dobowe ze stężeń średnich ośmiogodzinnych kroczących obliczanych ze stężeń średnich jednogodzinnych; każdą wartość średnią ośmiogodzinną przypisuje się dobie, w której kończy się ośmiogodzinny okres uśredniania ołów, arsen, kadm, nikiel, benzo(α)piren – oznaczane w pyłe zawieszonym PM10

* kryteria klasyfikacji stref dla PM2,5:

- faza I – obowiązująca w Polsce do dnia 31 grudnia 2019 r. (dodatkowa klasyfikacja),

- faza II – obowiązująca w Polsce od dnia 1 stycznia 2020 r.

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim raport wojewódzki za rok 2022

Tabela 15. Kryteria dodatkowej klasyfikacji stref dla ozonu O₃ ze względu na ochronę zdrowia ludzi (w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego - do osiągnięcia w 2021 r.)

Zanieczyszczenie	Normowany poziom	Czas uśredniania	Klasa D1	Klasa D2
Ozon	cel długoterminowy	8-godz.	$S_{8max} \leq 120 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w ocenianym roku	$S_{8max} > 120 \mu\text{g}/\text{m}^3$ w ocenianym roku

Objaśnienia do tabeli:

S8max – maksimum ze stężeń średnich ośmiogodzinnych kroczących (obliczanych ze stężeń 1-godzinnych) w ciągu roku kalendarzowego.

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim raport wojewódzki za rok 2021

Program pomiarów jakości powietrza realizowany jest zgodnie Wieloletnim Strategicznym Programem Państwowego Monitoringu Środowiska oraz Wykonawczym Programem Państwowego Monitoringu Środowiska na dany rok.

W skład całej sieci monitoringu wchodzi:

- W 2021 r.: 28 stacji pomiarowych, w tym: typ miejski (24 szt.), typ podmiejski (3 szt.) i typ pozamiejski (1 szt.).
- W 2021 r.: 27 stacji pomiarowych, w tym: typ miejski (23 szt.), typ podmiejski (1 szt.) i typ pozamiejski (3 szt.).
- W 2021 r.: 28 stacji pomiarowych, w tym: typ miejski (22 szt.), typ podmiejski (2 szt.) i typ pozamiejski (4 szt.).

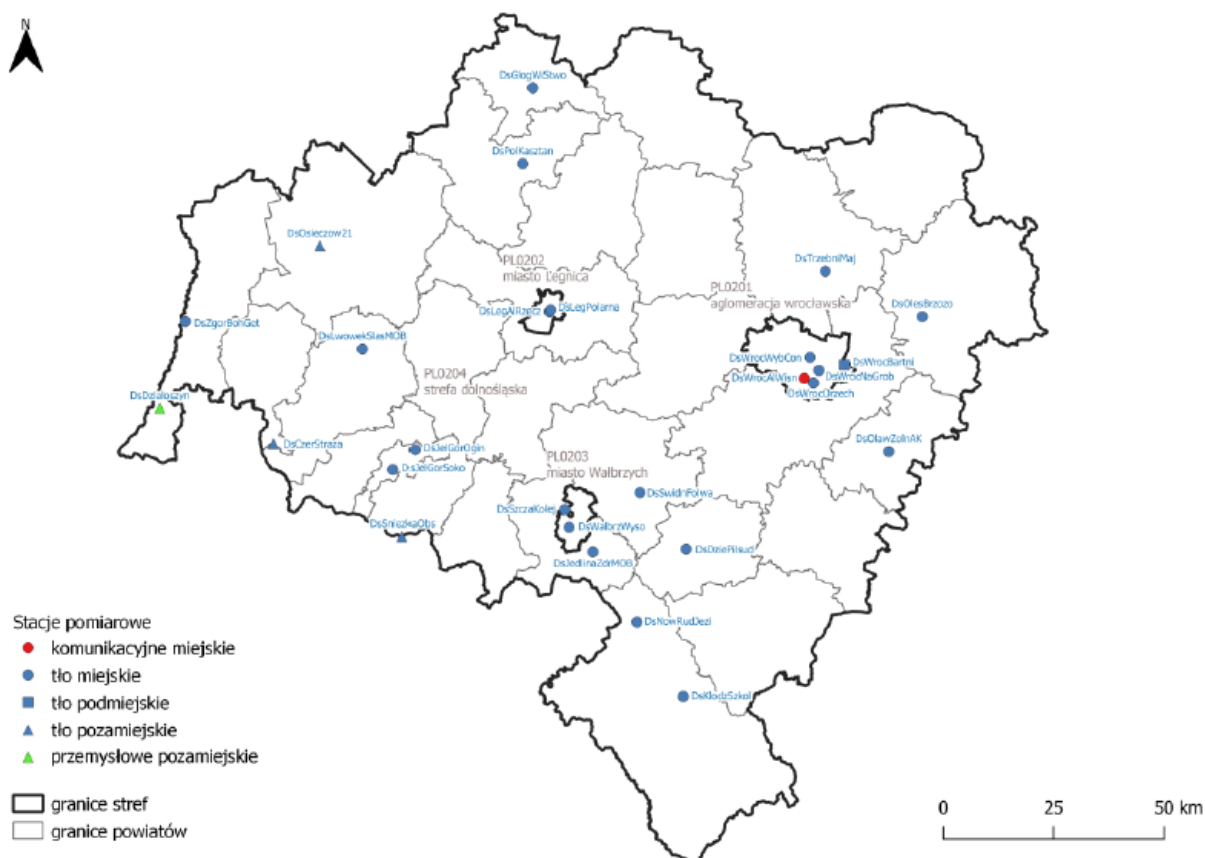
Na terenie Subregionu Wrocławskiego nie znajdują się stacje pomiarowe, które wchodziły w skład sieci monitoringowej PMŚ.

Pomiary na stacjach monitoringu wykonywane były metodami automatycznymi lub automatyczno-manualnymi, a także wyłącznie manualnymi. Stanowiska pomiarowe zapewniły serie wyników dla dokonania niniejszych ocen.

Stanowiska pomiarowe spełniały wymagania kompletności danych określone w rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. z 2020 r. poz. 2279).

Lokalizacje stacji pomiarowych jakości powietrza uwzględnionych w Rocznej ocenie jakości powietrza w 2022 r. zlokalizowanych na terenie województwa dolnośląskiego przedstawiono na poniższym rysunku.

Rysunek 5. Lokalizacje stacji pomiarowych jakości powietrza uwzględnionych w Rocznej ocenie jakości powietrza w 2022 r. na terenie województwa dolnośląskiego

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim raport wojewódzki za rok 2022

W poniższej tabeli przedstawiono wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za lata 2020-2022 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia za lata 2020-2022.

Tabela 16. Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za lata 2020-2022 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia w strefie dolnośląskiej

Symbol klasy wynikowej											
SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	O ₃ ¹⁾	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5
Rok 2020											
A	A	A	A	C	C	A	C	A	A	C	A ²
Rok 2021											
A	A	A	A	A	C	A	C	A	A	C	C ³
Rok 2022											
A	A	A	A	A	C	A	C	A	A	C	C ³

1) Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, wszystkie strefy uzyskały klasę D2

2) Dla pyłu PM2,5 – poziom dopuszczalny I faza, wszystkie strefy uzyskały klasę A

3) Dla pyłu zawieszonego PM2,5 – poziom dopuszczalny I faza, strefa dolnośląska uzyskała klasę C.

źródło: Roczne oceny jakości powietrza w województwie dolnośląskim raport wojewódzki za rok 2020, 2021 oraz 2022

W latach 2020-2022 w wyniku klasyfikacji dokonanej z uwzględnieniem kryterium ochrony zdrowia ludzi strefę dolnośląską przyporządkowano do klasy C z uwagi na przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu PM10 (norma dobową), poziomu docelowego benzo(a)pirenu oraz arsenu. Poprawie uległo stężenie poziomu krótkoterminowego ozonu, które przeklasyfikowano z klasy C do klasy A w 2021 i 2022 r. Natomiast w tych też latach zanotowano przekroczenie dopuszczalnego stężenia zanieczyszczenia pyłem PM2,5, które nie występowało w 2020 r.

W poniższej tabeli przedstawiono klasy strefy dolnośląskiej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.

Tabela 17. Klasy strefy dolnośląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za lata 2020-2022 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin w strefie dolnośląskiej

Symbol klasy wynikowej		
SO ₂	NO _x	O ₃
Rok 2019		
A	A	A
Rok 2020		
A	A	A ¹
Rok 2021		
A	A	C

1) Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefa uzyskała klasę D2

źródło: Roczne oceny jakości powietrza w województwie dolnośląskim raport wojewódzki za rok 2020, 2021 oraz 2022

Wyniki klasyfikacji w latach 2020-2022 dokonanej z uwzględnieniem kryterium ochrony roślin, strefę dolnośląską zaliczono do klasy A pod kątem SO₂, NO_x. Poziom celu długoterminowego dla ozonu w strefie dolnośląskiej_2 w 2021 i 2022 r. uzyskał klasę D2. Ponadto poziom docelowy ozonu w 2022 r. został przekroczony.

Zgodnie z itp. 91 ustawy Prawo ochrony środowiska dla wszystkich stref, w których stwierdzono przekroczenia poziomów dopuszczalnych i docelowych (strefy w klasie C) należy opracować programy ochrony powietrza, mające na celu osiągnięcie ww. poziomów substancji w powietrzu.

Działania w zakresie poprawy jakości powietrza są realizowane w ramach programów ochrony powietrza (POP) dla województwa dolnośląskiego od roku 2010.

Obecnie na terenie województwa obowiązuje Program ochrony powietrza przyjęty uchwałą NR XXI/505/20 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 16 lipca 2020 r. w sprawie przyjęcia programu ochrony powietrza dla stref w województwie dolnośląskim, w których w 2018 r. zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu wraz z planem działań krótkoterminowych przyjętym Uchwałą Nr LVII/1201/23 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 13 lipca 2023 r.

Program ochrony powietrza jest dokumentem, który wskazuje istotne przyczyny wystąpienia przekroczeń norm jakości powietrza oraz określa działania, których wdrożenie spowoduje poprawę jakości powietrza w województwie.⁹

Na analizowanym Obszarze w 2021 r. występowały problemy z przekroczeniami norm jakości powietrza, w przypadku:

- BaP (PM10) śr. roczna – Bierutów, Borów, Brzeg Dolny, Cieszków, Domaniów, Jordanów Śląski, Kondratowice, Kostomłoty, Krośnice, Malczyce, Mietków, Międzybórz, Milicz, Prusice, Przeworno, Strzelin, Syców, Środa Śląska, Twardogóra, Udantin, Wiązów, Wińsko, Wołów, Żmigród,
- O₃ śr. 8-godz. – cały obszar Subregionu Wrocławskiego,
- PM10 śr. 24-godz. – Środa Śląska,
- PM2.5 śr. roczna – Milicz, Środa Śląska.

Jak wynika z informacji przekazanych przez gminy do miejscowości najbardziej zagrożonych zanieczyszczeniem powietrza zaliczyć można:

- w gminie Bierutów – Bierutów i Sokolniki Wielkie – niska emisja z budynków mieszkalnych oraz ruch kołowy (obie miejscowości położone są przy drodze wojewódzkiej),
- w gminie Borów – Michałowice, Borek Strzeliński, Świnobród, Zielenice, Uniszów, Mańczyce, Piotrków Borowski, Borów, Brzezica, Brzoza – ruch kołowy (droga wojewódzka nr 395 i droga powiatowa 3047 D),
- w gminie Brzeg Dolny – Brzeg Dolny osiedle Kręsko (bliskość Zakładów Chemicznych PCC Rokita SA, składowisk odpadów przemysłowych

---

⁹ Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim raport wojewódzki za rok 2022

- i Centralnej Oczyszczalni Ścieków), Stare Miasto, Osiedle Fabryczne, Osiedle Warzyń – niska emisja z budynków mieszkalnych,
- w gminie Cieszków – Cieszków i Dziadkowo – ruch kołowy (droga krajowa nr 15), niska emisja z budynków mieszkalnych,
  - w gminie Domaniów – Pełczyce, Goszczyna, Brzezimierz, Piskorzów, Wierzbnio – ruch kołowy, niska emisja z budynków mieszkalnych, dodatkowo w przypadku Pełczyc na zanieczyszczenie powietrza wpływają suszarnie zbożowe zlokalizowane w tej miejscowości. Należy również dodać, że pomiędzy Brzezimierzem a Pełczycami zlokalizowana jest wytwórnia mas bitumicznych, która również przyczynia się do pogorszenia jakości powietrza,
  - w gminie Dziadowa Kłoda – Dziadowa Kłoda, Dalborowice, Stradomia Dolna – ruch kołowy,
  - w gminie Jordanów Śląski – wszystkie miejscowości – niska emisja z budynków mieszkalnych,
  - w gminie Kondratowice – Kondratowice, Prusy, Księginice Wielkie, Góra Sobocka, Gołostowice – ruch kołowy, niska emisja z budynków mieszkalnych, w przypadku dwóch ostatnich miejscowości wpływ na stan powietrza ma sąsiedztwo kopalni granitu,
  - w gminie Kostomłoty - Kostomłoty, Wichrów, Osiek, Paździorno, Piotrowice – ruch kołowy, niska emisja z budynków mieszkalnych,
  - w gminie Malczyce - Chomiąża, Malczyce, Rachów, Rusko, Mazurowice, Wilczków, Kwietno, Dębice, Chełm, Zawadka – ruch kołowy,
  - w gminie Mietków – wszystkie miejscowości – niska emisja z budynków mieszkalnych, ruch kołowy,
  - w gminie Międzybórz – Międzybórz – ruch kołowy (droga krajowa nr 25),
  - w gminie Milicz – Milicz, Sułów - niska emisja z budynków mieszkalnych, ruch kołowy,
  - w gminie Prusice - Prusice, Skokowa, Strupina, Piotrkowice, Krościna Wielka, Dębница, Pększyn, Wszemirów, Pawłów Trzebnicki – ruch kołowy, niska emisja z budynków mieszkalnych, przemysł,
  - w gminie Przeworno – Przeworno, Jegłowa – niska emisja z budynków mieszkalnych,
  - w gminie Strzelin – Strzelin (ruch kołowy, niska emisja i przemysł), Mikoszków (niska emisja, ruch kołowy i przerób kamienia), Kuropatnik (ukształtowanie terenu i niska emisja, ruch kołowy) Gościęcice i Gęsiniec (ukształtowanie terenu, wpływ przemysłu i niska emisja - także przenoszona z terenu miasta),
  - w gminie Syców – Syców (niska emisja z budynków mieszkalnych, ruch kołowy, przemysł), Stradomia Wierzchnia (przemysł), Wioska (przemysł), Działosza (przemysł),
  - w gminie Środa Śląska – Środa Śląska (niska emisja z budynków mieszkalnych, ruch kołowy, przemysł), Komorniki, Juszczyń, Święte (ruch kołowy, przemysł),
  - w gminie Twardogóra – Twardogóra – niska emisja z budynków mieszkalnych, ruch kołowy, przemysł,

- w gminie Udanin - Sokolniki, Jarosław, Jarostów, Pichorowice, Łagiewniki Średzkie – ruch kołowy (autostrada A4),
- w gminie Wińsko – cała gmina – niska emisja z budynków mieszkalnych,
- w gminie Wołów – Wołów – niska emisja z budynków mieszkalnych,
- w gminie Żmigród – miejscowości położone w sąsiedztwie drogi ekspresowej S5.

Na podstawie przedstawionych danych można uznać, że Subregion zmagają się z problemami związanymi z zanieczyszczeniem powietrza. Warto również wspomnieć, że przedstawione dane z uwagi na małą liczbę stacji pomiarowych mogą nie do końca obrazować faktyczną skalę problemów.

6.2.2. Możliwości rozwoju OZE

Wraz z rosnącym zapotrzebowaniem na energię przy jednoczesnym wyczerpywaniu się zasobów konwencjonalnych wzrasta zainteresowanie alternatywnymi sposobami pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych. Energia odnawialna jest to energia pochodząca z naturalnych, powtarzających się procesów przyrodniczych, uzyskiwana z odnawialnych niekopalnych źródeł energii (energia: wody, wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalna, fal, prądów i pływów morskich, oraz energia wytwarzana z biomasy stałej, biogazu i biopaliw ciekłych). Odnawialne źródło energii to natomiast źródło wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, aerotermalną, geotermalną, hydrotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu pochodzącego ze składowisk odpadów, a także biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych.

Biogaz

Biogaz to paliwo gazowe otrzymywane w procesie fermentacji metanowej surowców rolniczych, produktów ubocznych rolnictwa, płynnych lub stałych odchodów zwierzęcych, produktów ubocznych lub pozostałości z przetwórstwa produktów pochodzenia rolniczego lub biomasy leśnej, z wyłączeniem gazu pozyskanego z surowców pochodzących z oczyszczalni ścieków oraz składowisk odpadów. Biogaz powstaje w wyniku fermentacji metanowej ścieków. Przyjmuje się, iż ze 100 m³ osadu o zawartości suchej masy na poziomie 5% można uzyskać od 10 do 30 m³ gazu, który może być wykorzystany do produkcji energii cieplnej, elektrycznej, do napędzania pojazdów bądź przesyłany wprost do sieci gazowej.

Biomasa

Biomasę stanowią organiczne, niekopalne substancje o pochodzeniu biologicznym, które mogą być wykorzystywane w charakterze paliwa do produkcji ciepła lub wytwarzania energii elektrycznej. Do najważniejszych rodzajów tego typu paliw należą:

- drewno,
- słoma i odpady pochodzące z produkcji rolniczej,
- odpady organiczne,
- oleje roślinne,
- tłuszcze zwierzęce,
- osady ściekowe,
- rośliny szybko rosnące, takie jak: wierzba wiciowa, miskant olbrzymi (trawa słoniowa), słonecznik bulwiasty, ślazioł pensylwański, rdest sachaliński.

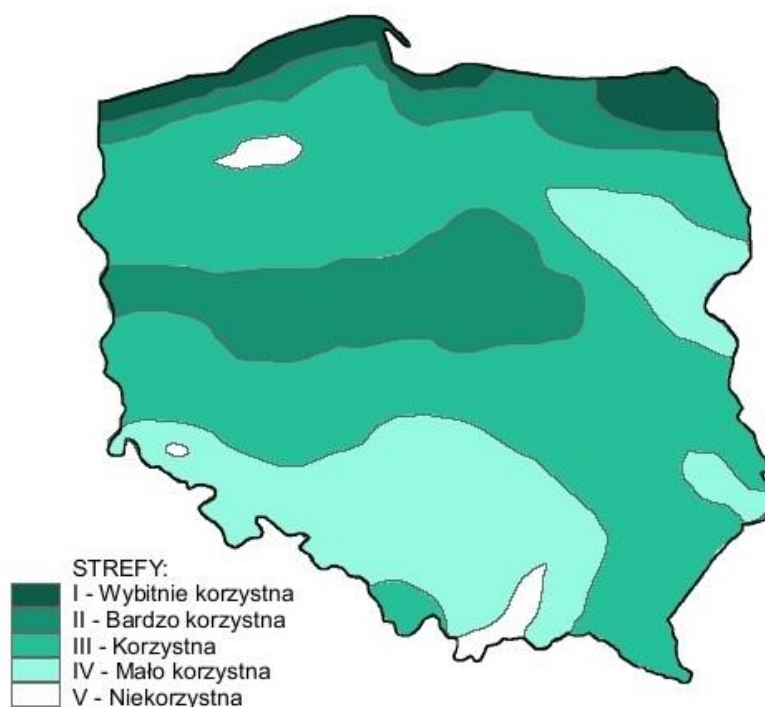
Biomasa jest obecnie źródłem energii o największym potencjale. Udział paliw takich jak słoma, drewno czy wierzba energetyczna w bilansie energetycznym kraju systematycznie wzrasta. Po odliczeniu arealów upraw do celów spożywczych oraz upraw na potrzeby produkcji komponentów biopaliw, ostateczna powierzchnia możliwa do wykorzystania pod uprawy substratów energetycznych na terenie kraju wynosi około 600-700 tys. ha. Wykorzystywanie biomasy w celu pozyskiwania energii należy prowadzić w sposób przemyślany i zrównoważony, gdyż zgodnie z prognozami Agencji Ochrony Środowiska zaorywanie ziemi pod uprawy roślin energetycznych może przyczynić się do większej produkcji CO₂ do roku 2030 niż preferowane dotychczas spalanie paliw kopalnych. Jak wynika z prowadzonych badań, najbardziej sprzyjające środowisku jest pozyskiwanie energii z odpadów drewna. Uprawa roślin energetycznych niesie ze sobą ryzyko niebezpieczeństwa biologicznego, polegającego na niekontrolowanym rozprzestrzenianiu się gatunków obcych. Podczas produkcji energii z biomasy, należy także pamiętać o nisko-emisyjnym sposobie jej produkcji.

Energia wiatru

Energię wiatru stanowi energia kinetyczna wiatru wykorzystywana do produkcji energii elektrycznej w turbinach wiatrowych. Potencjał elektrowni wiatrowych jest określany przez możliwości generowania przez nie energii elektrycznej. Tereny o korzystnym potencjale wyznacza się na podstawie badań kierunku, siły oraz częstotliwości występowania wiatrów. Na tej podstawie sporządzono strefy energetyczne wiatru oraz podzielono powierzchnię kraju zgodnie z potencjałem energetycznym. Według IMGW obszar Polski można podzielić na 5 stref energetycznych warunków wiatrowych:

- Strefa I – wybitnie korzystna,
- Strefa II – bardzo korzystna,
- Strefa III – korzystna,
- Strefa IV – mało korzystna,
- Strefa V – niekorzystna.

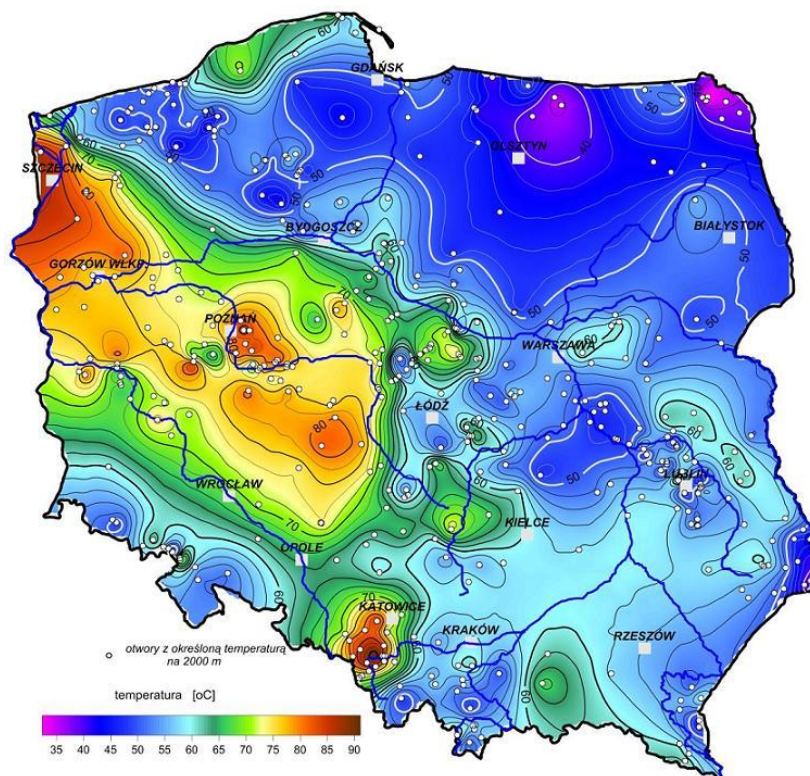
Zgodnie z podziałem wprowadzonym przez Ośrodek Meteorologii IMGW, omawiany teren leży w strefie III (korzystnej). Potencjał techniczny energetyki wiatrowej na obszarze powiatu oszacowany został na 2000 kWh/m²/rok. Poniższy rysunek przedstawia podział terytorium Polski na strefy energetyczne wiatru.

Rysunek 6. Strefy energetyczne warunków wiatrowych
źródło: imgw.pl

Energia geotermalna

Energia geotermalna jest to energia cieplna pozyskiwana z głębi ziemi i stosowana głównie w celach grzewczych. Z racji na szerokie rozpowszechnienie o pełną odnawialność energia tego typu stanowi olbrzymi potencjał. Ciepłe wody o wyższej temperaturze zdadne są do produkcji energii elektrycznej, pozostałe z powodzeniem stosowane się w ciepłownictwie, rolnictwie czy do celów rekreacyjnych. Oszacowanie potencjału energii geotermalnej wiąże się z koniecznością kosztownych odwiertów próbnych. Warunkiem opłacalności jest odpowiednia temperatura podziemnych wód (minimum 65°C na głębokości 2 km), ich wydajność oraz niskie zasolenie. Opłacalność wzrasta w sytuacjach, gdy ciepłe wody są umieszczone płycej (mniejsze koszty wiercenia i instalacji) oraz gdy ich temperatura jest wyższa.

Rysunek 7. Mapa temperatury na głębokości 2000 metrów pod powierzchnią terenu
źródło: Szewczyk 2010, Państwowy Instytut Geologiczny

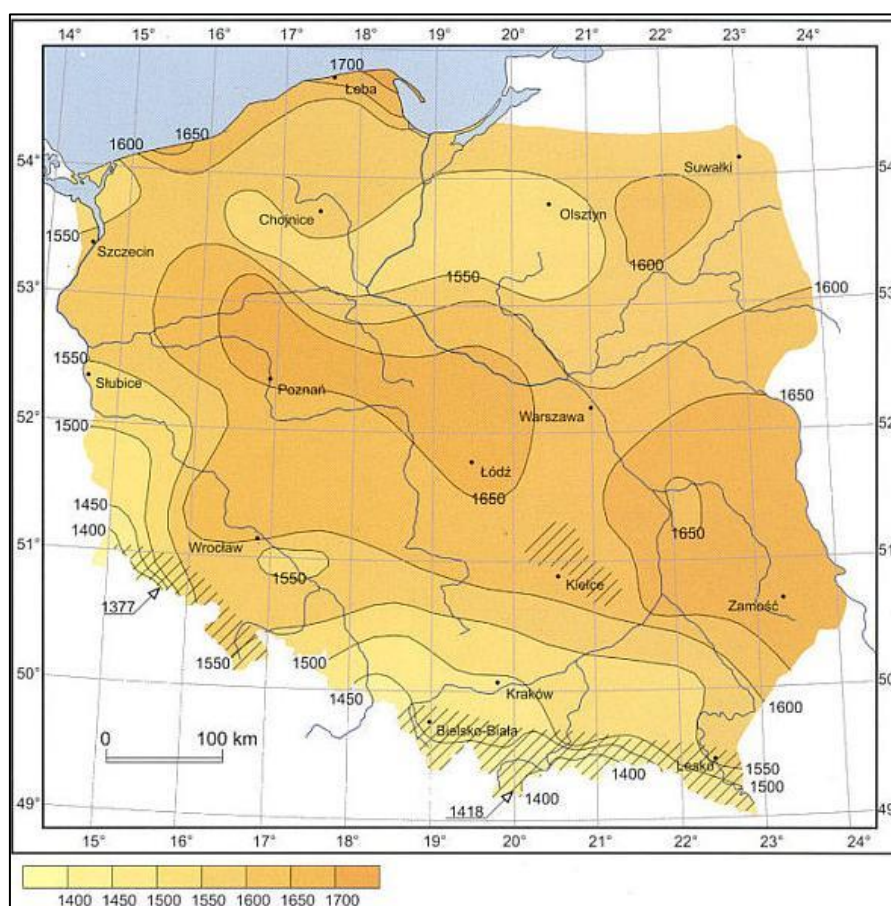
Warunki geotermalne na analizowanym obszarze wykazują stosunkowo dużą równomierność i brak jest rejonów szczególnie korzystnych do budowy instalacji geotermalnych. Biorąc pod uwagę bardzo wysokie koszty instalacji geotermalnych oraz konieczność przeprowadzenia równie kosztownych badań w celu weryfikacji potencjału w danej lokalizacji, analizowany obszar nie kwalifikuje się do uznania za szczególnie korzystny dla geotermii.

Warto jednak zaznaczyć, iż możliwe jest też wykorzystanie energii wód podskórnych i ciepła ziemi przy zastosowaniu indywidualnych pomp ciepła. Rozwiązania tego typu mogą znaleźć zastosowanie w domach jednorodzinnych oraz budynkach użyteczności publicznej w terenach o rozproszonej zabudowie.

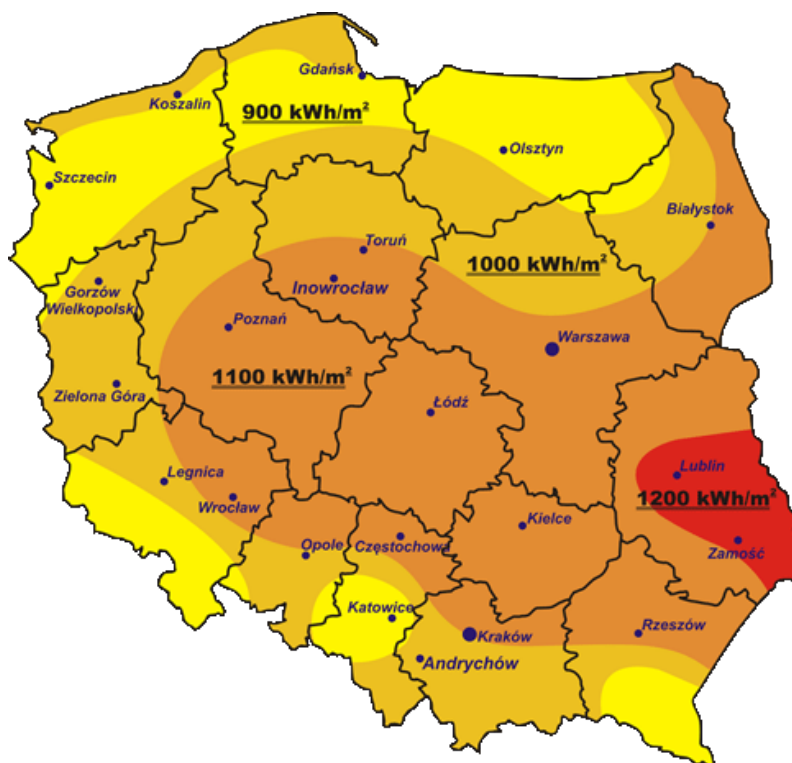

Energia słońca

Energia promieniowania słonecznego wykorzystywana jest w dwojaki sposób: do produkcji energii elektrycznej bądź ciepła. Ciepło może być pozyskiwane w sposób bierny poprzez nagrzewanie pomieszczeń bezpośrednim promieniowaniem bądź poprzez systemy cieczowych lub powietrznych kolektorów słonecznych służących ogrzewaniu mieszkań, podgrzewaniu wody użytkowej. Konwersja promieniowania na prąd elektryczny odbywa się natomiast poprzez zastosowanie ogniw fotowoltaicznych bądź elektrowni termicznych. Zastosowanie kolektorów słonecznych oraz ogniw fotowoltaicznych może okazać się zasadne już nawet w przypadku użytkowania przez pojedyncze gospodarstwa domowe, w zależności od stopnia zapotrzebowania na ciepłą wodę użytkową oraz energię elektryczną. Poniższe rysunki przedstawiają dwa najważniejsze czynniki wpływające na opłacalność inwestycji związanych z wykorzystaniem energii słonecznej.

Rysunek 8. Średni czas nasłonecznienia w ciągu roku na terenie Polski
źródło: imgw.pl

Rysunek 9. Mapa nasłonecznienia Polski
źródło: cire.pl

Omawiany teren zlokalizowane jest w strefie, gdzie średnioroczna suma promieniowania słonecznego wynosi 1000-1100 kWh/m². Nasłonecznienie na terenie szacowane jest na 1600 h/rok. Opisane powyżej warunki określone są jako mało korzystne w porównaniu do warunków panujących w innych rejonach Polski.

Obecnie energia słoneczna wykorzystywana jest głównie jako źródło ciepła poprzez instalacje fotowoltaiczne oraz kolektorów słonecznych ogrzewających powietrze lub wodę.

Energia cieków wód powierzchniowych

Potencjalna i kinetyczna energia cieków wód powierzchniowych wykorzystywana jest do wytwarzania energii w elektrowniach wodnych. Potencjał energii wodnej zależy od spadku i przepływu. Przepływy ze względu na dużą zmienność w czasie muszą być przyjęte na podstawie wieloletnich obserwacji dla przeciętnego roku przy średnich warunkach hydrologicznych. Spadek określany jest jako iloczyn spadku i długości na danym odcinku rzeki. Rzeczywiste możliwości wykorzystania zasobów wodnych są znacznie mniejsze. Do energii odnawialnej zalicza się tylko i wyłącznie produkcję energii elektrycznej w elektrowniach na dopływie naturalnym (przepływowych). Planując tego typu inwestycję należy wziąć pod uwagę uwarunkowania przyrodnicze (ocena zasobów przez IMGW, warunków geomorfologicznych i geologicznych), techniczne (tryb pracy elektrowni, specyfikacja techniczna turbin, wydajność, środowiskowe (przede wszystkim formy ochrony przyrody: obszary Natura 2000, prawne (pozwolenie wodnoprawne zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego), ekonomiczne oraz społeczne (art. turystyka).

6.2.3. Wody

Subregion Wrocławski leży w obszarze dorzecza Odry, w regionie wodnym środkowej Odry.

Ww. obszary są zgodne z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2023 r. poz. 300).

Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP)

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2023 r. poz. 300) wprowadzono nowy podział JCWP jako wynik weryfikacji i aktualizacji granic zlewni JCWP oraz weryfikacji i aktualizacji typologii wód wraz z określeniem warunków referencyjnych dla nowych typów wód. Teren Subregionu leży na obszarze 104 jednolitych części wód powierzchniowych. Poniższa tabela przedstawia wykaz JCWP leżących w obrębie Subregionu Wrocławskiego z wyszczególnieniem gmin.

Tabela 18. Jednolite Części Wód Powierzchniowych w obrębie których leży Subregion Wrocławski

Lp.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Gminy na terenie Subregionu Wrocławskiego
1.	RW600011138999	Kaczawa od Nysy Szalonej do ujścia	Wołów
2.	RW60000313455	Bystrzyca od zb. Lubachów do zb. Mietków	Mietków
3.	RW60001113369	Śłęza od Księginki do ujścia	Borów, Jordanów Śląski, Kondratowice
4.	RW6000121399	Odra od Bystrzycy do Baryczy	Brzeg Dolny, Malczyce, Wińsko, Wołów, Środa Śląska
5.	RW600011133499	Oława od Pogródki do ujścia	Strzelin, Wiązów
6.	RW6000091334899	Zielona	Domaniów
7.	RW600011134999	Bystrzyca od zb. Mietków do ujścia	Mietków
8.	RW600009134929	Karczycki Potok	Kostomłoty, Środa Śląska
9.	RW60000913496	Radakówka	Środa Śląska
10.	RW600010133239	Smortawa od źródła do Pijawki	Bierutów
11.	RW60001012769	Stara Struga	Przeworno
12.	RW6000061334239	Krynka od źródła do Karnkowskiego Potoku	Przeworno
13.	RW600009133449	Gnojna	Wiązów
14.	RW6000091334269	Rożnowski Rów	Przeworno, Strzelin, Wiązów
15.	RW6000061336191	Śłęza od źródła do Księginki	Kondratowice
16.	RW6000091336459	Mała Śłęza od źródła do Pluskawy	Borów, Kondratowice, Strzelin
17.	RW600003133629	Oleszna	Jordanów Śląski
18.	RW600003134659	Czarna Woda od źródła do Sulistrowickiego Potoku	Jordanów Śląski, Mietków
19.	RW60001014689	Masłówka	Żmigród

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Strategii Inne Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego

Lp.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Gminy na terenie Subregionu Wrocławskiego
20.	RW60001014639	Orla do Rdęcy	Cieszków, Milicz
21.	RW600010146699	Dąbroczna	Żmigród
22.	RW600011149	Barycz od Sąsiecznicy do ujścia	Żmigród
23.	RW60001114699	Orla od Rdęcy do Baryczy	Milicz, Żmigród
24.	RW600010146923	Kanał Książęcy	Żmigród
25.	RW60001014696	Wąsoska Struga	Żmigród
26.	RW60001014569	Łacha	Prusice, Wińsko, Wołów, Żmigród
27.	RW60001014529	Krępa	Brzeg Dolny, Prusice, Wołów, Żmigród
28.	RW60001013972	Kanał Dąbie (Strużnik)	Wińsko
29.	RW60001014769	Kanał Świernia	Wińsko, Wołów
30.	RW600010137899	Cicha Woda	Kostomłoty, Malczyce, Udanin, Środa Śląska
31.	RW600009138871	Wierzbiak do Kojczkówki	Udanin
32.	RW60001014149	Kuroch	Milicz
33.	RW60001014189	Czarna Woda	Cieszków, Milicz
34.	RW600010136192	Jarząbek	Dziadowa Kłoda
35.	RW6000101363169	Studnica	Dziadowa Kłoda
36.	RW600010136139	Polska Woda od źródeł do Młyńskiego Rowu	Międzybórz, Syców, Twardogóra
37.	RW600010136139	Widawa do Czarnej Widawy	Dziadowa Kłoda, Międzybórz, Syców, Twardogóra
38.	RW600010141929	Zawłoka	Cieszków, Milicz
39.	RW6000101467265	Kanał Bachorzec	Milicz
40.	RW600010143549	Brzeźnik	Milicz
41.	RW60001014344	Dopływ spod Świebodowa	Krośnice, Milicz
42.	RW60001014312	Rokita	Cieszków, Milicz
43.	RW600010141929	Zawłoka	Cieszków, Milicz
44.	RW600010143149	Kanał Godnowski	Cieszków, Milicz
45.	RW60001014329	Prądnia	Krośnice, Milicz, Międzybórz, Twardogóra
46.	RW600010142899	Sarni Rów	Krośnice, Milicz, Międzybórz, Twardogóra
47.	RW60000914419	Sąsiecznica od źródła do Głębokiego Rowu	Krośnice, Milicz, Prusice, Twardogóra
48.	RW6000111429	Polska Woda od Młyńskiego Rowu do Baryczy	Krośnice, Milicz
49.	RW600010141699	Złotnica	Milicz
50.	RW6000111439	Barycz od Dąbrówki do Sąsiecznicy	Krośnice, Milicz, Żmigród
51.	RW60001014658	Wilczyna	Milicz, Żmigród
52.	RW60001014469	Brzeźnica	Milicz, Prusice, Żmigród
53.	RW60001014369	Krępica	Krośnice, Milicz, Żmigród

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Strategii Inne Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego

Lp.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Gminy na terenie Subregionu Wrocławskiego
54.	RW60001014389	Sowina	Milicz, Żmigród
55.	RW6000111467299	Kanał Młyński	Milicz, Żmigród
56.	RW600011136319	Widawa od Czarnej Widawy do ujścia ze zb.Michalice	Dziadowa Kłoda
57.	RW600010136189	Osuch	Bierutów, Dziadowa Kłoda
58.	RW60001013634	Kraszowska Struga	Bierutów
59.	RW6000101363529	Młynówka	Bierutów
60.	RW60001113659	Widawa od zb. Michalice do Oleśnicy	Bierutów
61.	RW60001513649	Graniczna	Bierutów
62.	RW600010136367	Smolna	Bierutów, Dziadowa Kłoda
63.	RW6000061334191	Oława do Pogródki	Kondratowice, Przeworno, Strzelin
64.	RW600010136169	Jagodnik	Bierutów, Dziadowa Kłoda
65.	RW60000913667	Oleśnica od źródła do Boguszyckiego Potoku	Syców, Twardogóra
66.	RW60001014449	Głęboki Rów	Prusice
67.	RW600009136833	Dobra od źródła do Jagodnej	Twardogóra
68.	RW600010136389	Świerzna	Bierutów, Dziadowa Kłoda, Syców
69.	RW600009133452	Witówka	Domaniów, Wiązów
70.	RW600009133438	Świnka	Wiązów
71.	RW600009133669	Żurawka	Borów, Domaniów, Strzelin, Wiązów
72.	RW6000111334299	Krynka od Karnkowskiego Potoku do ujścia	Przeworno, Strzelin, Wiązów
73.	RW6000091334349	Babica	Strzelin, Wiązów
74.	RW600009133432	Jagoda	Strzelin, Wiązów
75.	RW6000111336499	Mała Ślęza od Pluskawy do Ślęzy	Borów, Strzelin
76.	RW6000091334292	Dopływ spod Łojowic	Strzelin, Wiązów
77.	RW6000091334294	Kuropatnik	Przeworno, Strzelin
78.	RW600009133436	Łękawka	Wiązów
79.	RW6000091336489	Dopływ w Ludowie Śląskim	Borów, Strzelin
80.	RW6000091334289	Jegłówka	Przeworno, Strzelin
81.	RW60000913364929	Wątok	Borów
82.	RW60000913361969	Trawna	Borów, Jordanów Śląski, Kondratowice
83.	RW6000111449	Sąsiecznica od Głębokiego Rowu do Baryczy	Prusice, Żmigród
84.	RW60001014489	Struga	Prusice, Żmigród
85.	RW600010144549	Strużyna	Prusice, Żmigród
86.	RW600010137554	Jodłówka	Brzeg Dolny
87.	RW600010139671	Jezierzyca do Rowu Stawowego	Brzeg Dolny, Wińsko, Wołów
88.	RW600011139699	Jezierzyca od Rowu Stawowego	Wińsko

Prognoza oddziaływania na środowisko dla *Strategii Innego Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego*

Lp.	KOD JCWP	Nazwa JCWP	Gminy na terenie Subregionu Wrocławskiego
89.	RW600010137729	Młynna	Brzeg Dolny, Wołów
90.	RW6000101375929	Barłożna	Brzeg Dolny, Wołów
91.	RW60001013758	Lutynia	Brzeg Dolny, Wołów
92.	RW60001013968	Nieciecza	Wińsko, Wołów
93.	RW60001113469	Czarna Woda od Sulistrowickiego Potoku do Bystrzycy	Jordanów Śląski
94.	RW6000091336329	Cieniawa	Jordanów Śląski
95.	RW600009134894	Młynisko	Kostomłoty, Mietków
96.	RW6000091348989	Niesłusz	Kostomłoty
97.	RW600011134899	Strzegomka od Pełcznicy do Bystrzycy	Kostomłoty, Mietków, Udanin
98.	RW6000091345929	Młynówka	Mietków
99.	RW60002313455	Zb. Mietków	Mietków
100.	RW600009134589	Grzmiąca	Mietków
101.	RW600009134536	Dryżyna	Mietków
102.	RW600010137699	Średzka Woda od Jeziorki do ujścia	Malczyce, Środa Śląska
103.	RW600015137681	Jeziorka do Nowego Rowu	Środa Śląska

źródło: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, www.karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe

Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd)

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2023 r. poz. 300) zastosowano nowy podział na 174 JCWPd w skali kraju. Teren Subregionu Wrocławskiego leży na obszarze 8 jednolitych części wód podziemnych. Poniższa tabela przedstawia wykaz JCWPd leżących w obrębie Subregionu Wrocławskiego z wyszczególnieniem gmin.

Tabela 19. Charakterystyka JCWPd na terenie Subregionu Wrocławskiego

Kod JCWPd		GW200078	GW200079	GW200080	GW200095	GW200096	GW2000108	GW6000109
Powierzchnia JCWPd [km ²]		1 729,43	3 816,06	1 720,83	1 716,73	1 741,38	2 753,75	4 262,51
Obszar dorzecza		obszar dorzecza Odry	obszar dorzecza Odry	obszar dorzecza Odry	obszar dorzecza Odry	obszar dorzecza Odry	obszar dorzecza Odry	obszar dorzecza Odry
Region wodny		Środkowej Odry	Środkowej Odry	Środkowej Odry	Środkowej Odry	Środkowej Odry	Środkowej Odry	Środkowej Odry
Powiaty		powiat wołowski	powiat milicki, powiat oleśnicki, powiat trzebnicki, powiat wołowski	powiat milicki, powiat oleśnicki	powiat wołowski, powiat średzki	powiat oleśnicki,	powiat oławski, powiat strzebiński, powiat wrocławski, powiat średzki	powiat oleśnicki, powiat oławski, powiat strzebiński
Gmina		Wińsko	Brzeg Dolny, Cieszków, Krośnice, Milicz, Prusice, Twardogóra, Wińsko, Wołów, Żmigród	Cieszków, Krośnice, Milicz, Międzybórz, Syców, Twardogóra	Brzeg Dolny, Kostomłoty, Malczyce, Udanin, Wińsko, Wołów, Środa Śląska	Bierutów	Borów, Domaniów, Jordanów Śląski, Kondratowice, Kostomłoty, Mietków, Strzelin, Udanin, Wiązów, Środa Śląska	Bierutów, Domaniów, Kondratowice, Przeworno, Strzelin, Wiązów
Rodzaj użytkowania JCWPd	Pobór rejestrowany z ujęć wód podziemnych – stan na rok 2018 [tys. m ³ /rok]	10 211,67	25 495,71	8 235,54	10 177,45	8 631,65	17 685,05	18 484,25
	Pobór odwodnieniowy – stan na rok 2018	2 911,22	nie dotyczy	nie dotyczy	5 817,23	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy
	Razem [tys. m ³ /rok] – stan na rok 2018	13 122,89	25 495,71	8 235,54	15 994,67	8 631,65	17 685,05	18 484,25
Zasoby wód podziemnych dostępne do zagospodarowania [tys. m ³ /rok] – stan na rok 2018		93 815,95	113 908,84	36 176,61	45 131,89	111 346,54	117 784,41	130 342,96

źródło: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, www.karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-podziemne

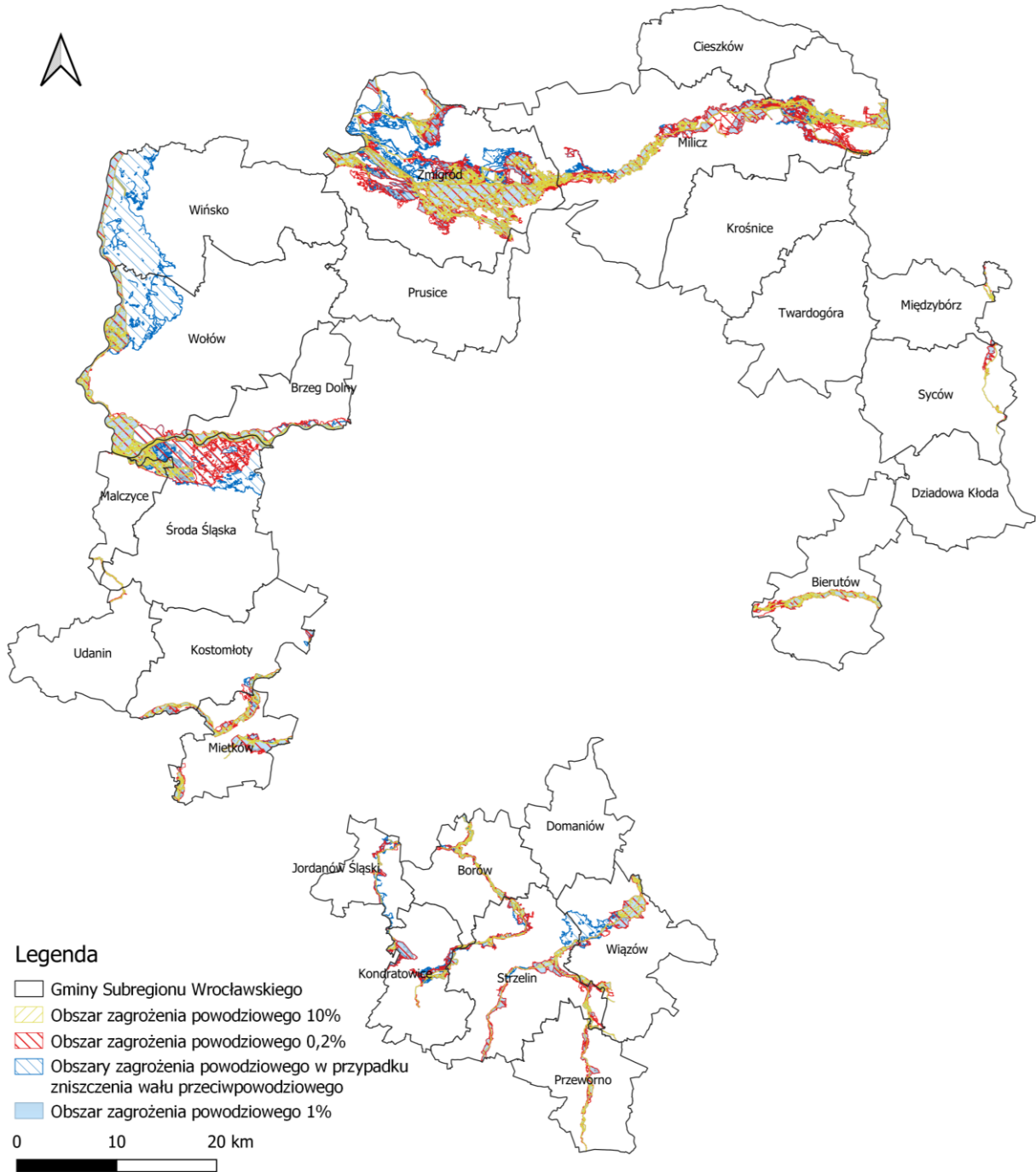
Zagrożenie powodziowe

W I cyklu planistycznym (2010-2015) mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego zostały opracowane w ramach projektu „Informatyczny system osłony kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami” (ISOK), finansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013. W II cyklu planistycznym (2016-2021) dokonano przeglądu MZP i MRP opracowanych w I cyklu oraz w razie potrzeby ich aktualizacji, jak również sporządzone zostały nowe mapy dla obszarów i typów powodzi wskazanych w wyniku przeglądu i aktualizacji wstępnej oceny ryzyka powodziowego zakończonej w 2018 r. Zostały opracowane dla następujących scenariuszy powodziowych:

- 1) Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%;
- 2) Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%;
- 3) Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%;
- 4) Obszary narażone na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego – scenariusz całkowitego zniszczenia wału przeciwpowodziowego.

Poniżej przedstawiono mapy zgodnie z II cyklem planistycznym.

Rysunek 10. Obszary zagrożenia powodziowego na terenie Subregionu Wrocławskiego
źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGW WP

Obszary zagrożone suszą

Susza jest zjawiskiem ciągłym o zasięgu regionalnym i oznacza dostępność wody poniżej średniej w określonych warunkach naturalnych. Suszą nazywa się nie tylko zjawiska ekstremalne, ale wszystkie, które występują w warunkach mniejszej dostępności wody dla danego regionu.

Wyróżnia się następujące typy suszy:

- susza atmosferyczna spowodowana deficytem opadów,
- susza rolnicza przejawiająca się niedostateczną wilgotnością gleby do zaspokojenia potrzeb wodnych roślin i prowadzenia normalnej gospodarki w rolnictwie,
- susza hydrologiczna spowodowana długotrwałym obniżeniem ilości wody w rzekach i jeziorach,
- susza hydrogeologiczna definiowana jako długotrwałe obniżenie zasobów wód podziemnych.

Susza, obok zjawiska powodzi, jest jednym z najbardziej dotkliwych i bezpośrednich zjawisk naturalnych oddziałujących na środowisko, gospodarkę i lokalne społeczności. Jednakże w przeciwieństwie do powodzi nie ma praktycznie możliwości prowadzenia działań doraźnych, które przyczynią się do zminimalizowania skutków suszy. W walce z suszą potrzebne są działania długofalowe, strategiczne które poprzez swą ilość przyczynią się do minimalizowania jej skutków. Takim działaniem jest art. opracowanie planu przeciwdziałania skutkom suszy, który jest głównym, strategicznym dokumentem w Polsce, zgodnie z którym prowadzi się walkę z suszą.

Jak wynika z opracowania „Plan przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych Środkowej Odry, Izery, Metuje, Łaby i Ostrożnicy (Upa), Orlicy i Morawy” opracowanego na zlecenie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu w 2017 r. na terenie Subregionu Wrocławskiego występują obszary zagrożone pojawieniem się głębokich niedoborów wody o względnie dużej skali przestrzennej. W szczególnie trudnej sytuacji są gminy: Prusice (90% obszaru gminy w bardzo wysokim stopniu zagrożonego suszą) i Brzeg Dolny (86%).

Przeciwdziałanie suszy wymaga m.in. budowy zbiorników retencyjnych. Na obszarze Subregionu zlokalizowane są następujące, ważniejsze zbiorniki retencyjne:

- Zbiornik Mietkowski (powierzchnia zalewu 9,29 km², pojemność 65 mln m³, według niektórych danych – do 70,5 mln m³) – gmina Mietków,
- zbiornik retencyjny Przeworno (powierzchnia ok. 40 ha) – gmina Przeworno,
- zbiornik retencyjny w miejscowości Stradomia Wierzchnia (powierzchnia 30 ha) – gmina Syców,
- zbiornik w Białym Kościele (powierzchnia 27,9899 ha) składający się ze zbiornika dolnego (pojemność ok. 251 tys. m³) i górnego (pojemność ok. 336 tys. m³) – gmina Strzelin,
- zbiornik retencyjny (powierzchnia 11,65 ha) – gmina Jordanów Śląski,

- „Kajaki” Środa Śląska (powierzchnia zbiornika 5,1 ha, pojemność 147,9 tys. m³) – gmina Środa Śląska,
- Kompleks stawów rybnych w Wyszonowicach (powierzchnia 3,33 ha) – gmina Wiązów.
- Ponadto na podstawie informacji uzyskanych od gmin stwierdzić można, że na obszarze Subregionu zlokalizowane są również następujące zbiorniki:
- staw młyński (pojemność 19,5 tys. m³, powierzchnia zalewu 16 tys. m²) – gmina Brzeg Dolny,
- staw owalny (pojemność 2,6 tys. m³, powierzchnia zalewu 2,3 tys. m²) – gmina Brzeg Dolny,
- staw topolowy (pojemność 6,5 tys. m³, powierzchnia zalewu 5,7 tys. m²) – gmina Brzeg Dolny,
- zbiornik glinianki (powierzchnia ok. 1 ha) – gmina Cieszków,
- staw w parku (powierzchnia 0,5 ha) – gmina Cieszków,
- stawy w Guzowicach (powierzchnia 0,65 ha) – gmina Cieszków,
- retencja Kuźnica (pojemność ok. 70 m³ – czynna 50 m³) – gmina Krośnice,
- retencja Grabownica (pojemność ok. 100 m³ – czynna ok. 70 m³) – gmina Krośnice,
- retencja Żeleźniki (pojemność 150 m³) – gmina Krośnice,
- retencja Brzostówek (pojemność 150 m³) – gmina Krośnice,
- retencja Łazy Wielkie (pojemność 50 m³) – gmina Krośnice,
- retencja Łazy Poręba (pojemność 50 m³) – gmina Krośnice,
- retencja Wierzchowice Czarnogoździce (pojemność 100 m³) – gmina Krośnice,
- retencja baza ZUK (pojemność 25 m³ – czynna 0 m³) – gmina Krośnice,
- Juszczyń (powierzchnia zbiornika 2751 m², pojemność 1502 m³) – gmina Środa Śląska,
- Jugowiec (powierzchnia zbiornika 1204 m², pojemność 600 m³) – gmina Środa Śląska,
- Lipnica (powierzchnia zbiornika 200 m², pojemność 420 m³) – gmina Środa Śląska,
- Cesarzowice (powierzchnia zbiornika 80 m², pojemność 80 m³) – gmina Środa Śląska,
- Kobylniki (powierzchnia zbiornika 643 m², pojemność 270 m³) – gmina Środa Śląska,
- Proszków (powierzchnia zbiornika 3939 m², pojemność 2500 m³) – gmina Środa Śląska,
- Szczepanów (powierzchnia zbiornika 206 m², pojemność 370 m³) – gmina Środa Śląska,
- Rakoszyce (powierzchnia zbiornika 1328 m², pojemność 1020 m³) – gmina Środa Śląska,
- Komorniki (powierzchnia zbiornika 583 m², pojemność 1250 m³) – gmina Środa Śląska,
- Święte (powierzchnia zbiornika 780 m², pojemność 470 m³) – gmina Środa Śląska,

- Zbiorniki retencyjny w Twardogórze (powierzchnia 4050 m², pojemność 6900 m³) – gmina Twardogóra
- Zbiornik parkowy (górny i dolny) Goszcz (powierzchnia. 1960 m², pojemność 15 000 m³) – gmina Twardogóra,
- Zbiornik Kalinowa – gmina Wiązów,
- Zbiornik Brzózka (powierzchnia 0,31 ha, pojemność – 1472,31 m³) – gmina Wińsko,
- Staszowice (powierzchnia 0,22 ha, pojemność – 1472,31 m³) – gmina Wińsko.

Jednocześnie na obszarze Subregionu Wrocławskiego zlokalizowane są gminy o jednych z najwyższych wartościach wskaźników melioracji. Są to gminy: Krośnice, Milicz i Żmigród.

Z punktu widzenia łagodzenia skutków suszy duże znaczenie mogą mieć obszary podmokłe, które gromadzą znaczne ilości wody, spowalniają odpływ wód opadowych oraz mogą stanowić rezerwę wód na okres pojawienia się zjawiska suszy. Na terenie Subregionu Wrocławskiego najwięcej terenów podmokłych występowało w gminie Milicz – 106,02 ha i w gminie Twardogóra – 102,49 ha.

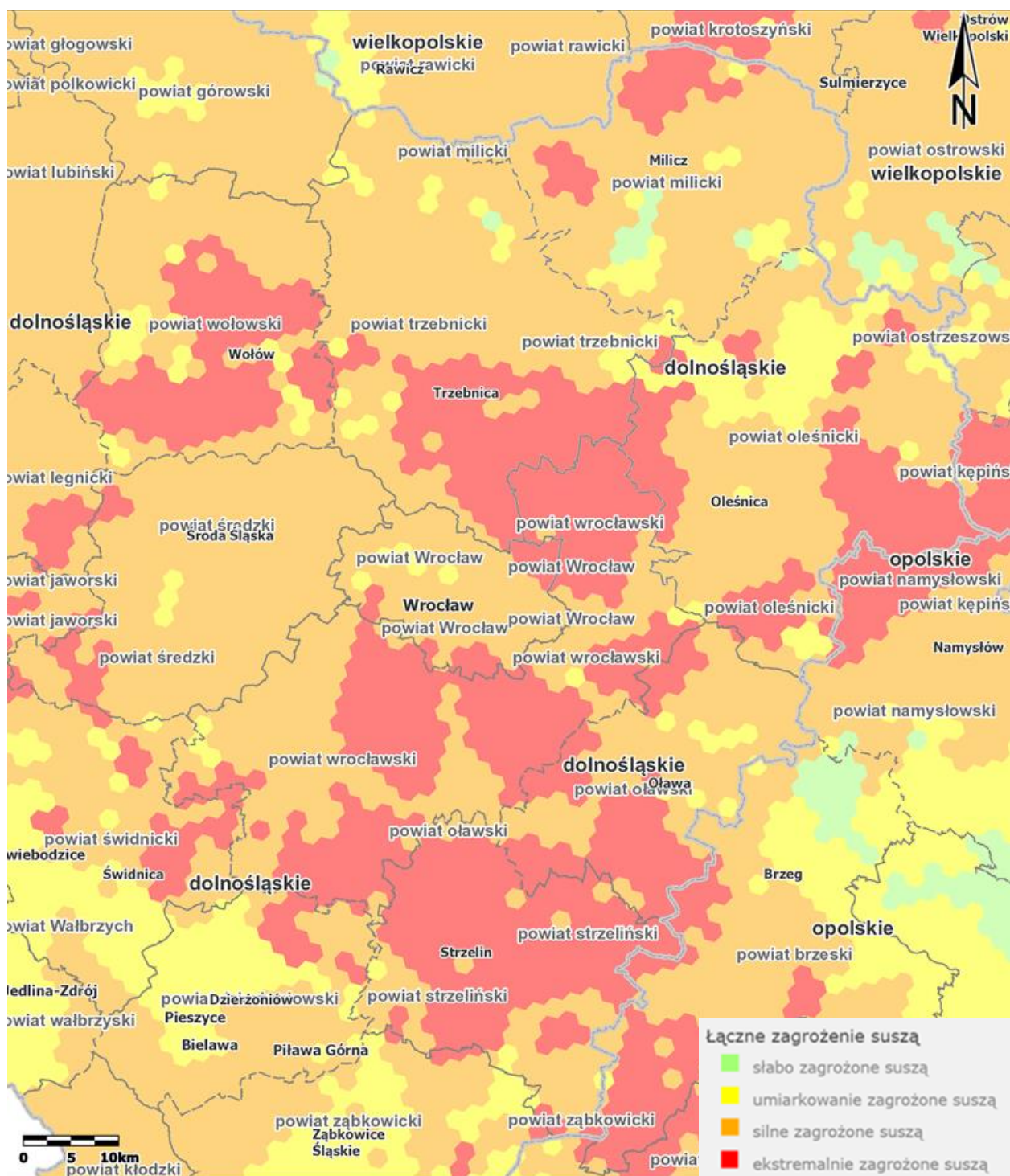
Przeciwdziałanie suszy prowadzi się zgodnie z Planem przeciwdziałania skutkom suszy. Plan ten, zgodnie z art. 184 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. 2021 poz. 624 z późn. zm.) zawiera:

- a) analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych,
- b) propozycje budowy lub przebudowy urządzeń wodnych,
- c) propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji,
- d) katalog działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy uwzględnia podział kraju na obszary dorzeczy. Subregion Wrocławski został w nim zakwalifikowany do obszaru dorzecza Odry.

Ocenę łącznego zagrożenia suszą w dokumencie uzyskano poprzez zsumowanie wyników zagrożenia uzyskanych kolejno dla suszy rolniczej, hydrologicznej i hydrogeologicznej. W obszarze dorzecza Odry zasięg terenów ekstremalnego i silnego zagrożenia suszą stanowi 71,45%. Skala zagrożenia zjawiska suszy zarówno w podziale na jej typy, jak i w ujęciu sumarycznym wskazuje na silną potrzebę realizacji działań zmierzających do obniżania potencjału jej ryzyka.

Poniższa mapa prezentuje ocenę zagrożenia suszą przez wszystkie analizowane typy suszy na terenie Subregionu Wrocławskiego i pozwala na podjęcie optymalnych racjonalnych decyzji przez odpowiednie organy i ośrodki decyzyjne w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy, w tym na podstawie zapisów katalogu działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy dla efektywnego wdrażania poszczególnych działań.

Rysunek 11. Plan przeciwdziałania skutkom suszy – łączne zagrożenie suszą

Źródło: Hydroportal Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie [dostęp: 15 listopada 2022].

JAKOŚĆ WÓD POWIERZCHNIOWYCH

Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych w ramach państwowego monitoringu środowiska (PMS) wynika z art. 349 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne. Zgodnie z ust. 3 tego artykułu, badania jakości wód powierzchniowych w zakresie elementów biologicznych, fizykochemicznych, chemicznych (w tym substancji priorytetowych w matrycy będącej wodą) należą do kompetencji inspekcji ochrony środowiska. W zakresie obowiązków leży również prowadzenie obserwacji elementów hydromorfologicznych na potrzeby oceny stanu ekologicznego. Stan ichtiofauny jako jednego z biologicznych elementów jakości wód jest badany przez wykonawców zewnętrznych, a jego ocena jest przekazywana do GIOŚ. Badania substancji priorytetowych, dla których określono środowiskowe normy jakości we florze i faunie, są zlecane przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Zgodnie z ustawą Prawo wodne, wyróżnia się jednolite części wód powierzchniowych naturalne, dla których określa się stan ekologiczny i jednolite części wód powierzchniowych silnie zmienione i sztuczne, dla których określa się potencjał ekologiczny. Ocena stanu jcwp jest prowadzona na podstawie wyników klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego oraz na podstawie wyników klasyfikacji stanu chemicznego. W celu wykonania klasyfikacji stanu ekologicznego lub potencjału ekologicznego dokonuje się interpretacji wyników badań elementów biologicznych, fizykochemicznych, w tym specyficznych zanieczyszczeń syntetycznych i niesyntetycznych oraz elementów hydromorfologicznych, w odniesieniu do wartości granicznych klas jakości, określonych w odpowiednich przepisach dla poszczególnych wskaźników jakości wód. Zgodnie z ustawą – Prawo wodne, realizacja monitoringu wód powierzchniowych ma na celu pozyskanie informacji o stanie wód powierzchniowych na potrzeby planowania w gospodarowaniu wodami i oceny osiągnięcia celów środowiskowych przypisanych jednolitym częściom wód powierzchniowych, czyli oddzielnym i znaczącym elementom wód powierzchniowych, takim jak: jezioro lub inny naturalny zbiornik wodny; sztuczny zbiornik wodny; struga, strumień, potok, rzeka, kanał lub ich części; morskie wody wewnętrzne, wody przejściowe lub wody przybrzeżne. Klasyfikacja stanu chemicznego polega na określeniu stężeń substancji priorytetowych i innych substancji zanieczyszczających oznaczanych w wodzie i biocie (rybach i mięczakach) i porównaniu tych stężeń ze środowiskowymi normami jakości ustalonymi w odpowiednich przepisach.

W poniższej tabeli zestawiono informacje na temat JCWP oraz ich stanu wraz z ich wskaźnikami determinującymi. Klasyfikację stanu wód dokonano na podstawie rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25.06.2021 w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. 2021 poz. 1475).

Tabela 20. Ocena stanu JCWP na terenie Subregionu Wrocławskiego

Lp.	Nazwa i kod JCWP	Typ JCWP	Powierzchnia zlewni JCWP [km ²]	Czy JCWP była monitorowana (posiadała ustalony ppk w okresie 2016-2021)?	Kod ppk (2016-2021)	Współrzędne geograficzne ppk [2016-2021]	Czy JCWP jest monitorowana (posiada ustalony ppk na okres 2022-2027)?	Kod ppk (2022-2027)	Współrzędne geograficzne ppk [2022-2027]	Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.)				
										stan/potencjał ekologiczny	wskaźniki determinujące stan/potencjał ekologiczny	stan chemiczny	wskaźniki determinujące stan chemiczny	stan (ogólny)
1.	Kaczawa od Nysy Szalonej do ujścia RW600011138999	RzN	83,86	TAK	PL02S1401_1303	ć) 16.40083; 51.27931	TAK	PL02S1401_1303	16.40126; 51.27953	slaby potencjał ekologiczny	azot ogólny, azot azotanowy; fitobentos, makrobezkręgowce	poniżej dobrego	benzo(a)piren, benzo(g,h,i)perylen; bromowane difenyloetery, rtęć	zły
2.	Bystrzyca od zb. Lubachów do zb. Mietków RW60000313455	RW_krz	93,97	TAK	PL02S1401_1263	16.50706; 50.87903	TAK	PL02S1401_1264	16.58308; 50.91614	slaby potencjał ekologiczny	BZT5, OWO, przewodność, azot ogólny, azot amonowy, azot azotanowy, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V); fitobentos, ichtiofauna	dobry	nikiel; bromowane difenyloetery	zły
3.	Ślęza od Ksieginki do ujścia RW60001113369	RzN	215,58	TAK	PL02S1401_1254	16.95635; 51.14321	TAK	PL02S1401_1254	16.95635; 51.14321	slaby potencjał ekologiczny	przewodność, azot ogólny; fitobentos, makrofity, makrobezkręgowce, ichtiofauna	poniżej dobrego	benzo(a)piren, benzo(g,h,i)perylen, fluoranten, rtęć, izoproturon; bromowane difenyloetery, heptachlor	zły
4.	Odra od Bystrzycy do Baryczy RW6000121399	RwN	196,68	TAK	PL02S1401_1220	16.208; 51.68377	TAK	PL02S1401_0615	16.30833; 51.6483	slaby potencjał ekologiczny	przewodność, azot ogólny, azot azotanowy; fitoplankton, makrobezkręgowce	poniżej dobrego	benzo(a)piren; bromowane difenyloetery, rtęć, heptachlor	zły
5.	Oława od Pogródki do ujścia RW600011133499	RzN	128,78	TAK	PL02S1401_1246	17.05508; 51.10329	TAK	PL02S1401_1246	17.05508; 51.10329	slaby potencjał ekologiczny	azot ogólny; makrobezkręgowce	poniżej dobrego	benzo(a)piren; bromowane difenyloetery, rtęć, heptachlor	zły
6.	Zielona RW6000091334899	PN	110,29	TAK	PL02S1401_1250	17.09398; 51.08038	TAK	PL02S1401_1250	17.09398; 51.08038	zły stan ekologiczny	przewodność, azot ogólny, azot azotanowy, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V); makrobezkręgowce, ichtiofauna	poniżej dobrego	benzo(a)piren, nikiel;	zły

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Strategii Inne Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego

Lp.	Nazwa i kod JCWP	Typ JCWP	Powierzchnia zlewni JCWP [km ²]	Czy JCWP była monitorowana (posiadała ustalony ppk w okresie 2016-2021)?	Kod ppk (2016-2021)	Współrzędne geograficzne ppk [2016-2021]	Czy JCWP jest monitorowana (posiada ustalony ppk na okres 2022-2027)?	Kod ppk (2022-2027)	Współrzędne geograficzne ppk [2022-2027]	Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.)				
										stan/potencjał ekologiczny	wskaźniki determinujące stan/potencjał ekologiczny	stan chemiczny	wskaźniki determinujące stan chemiczny	stan (ogólny)
7.	Bystrzyca od zb. Mietków do ujścia RW600011134999	RzN	122,79	TAK	PL02S1401_1266	16.90675; 51.18812	TAK	PL02S1401_1266	16.90675; 51.18812	zły stan ekologiczny	makrofity, makrobezkręgowce, ichtiofauna	poniżej dobrego	benzo(a)piren, benzo(b)fluoranten; bromowane difenyloetery, rtęć, heptachlor	zły
8.	Karczycki Potok RW600009134929	PN	46,14	TAK	PL02S1401_3948	16.81618; 51.10916	TAK	PL02S1401_3948	16.81618; 51.10916	słaby potencjał ekologiczny	BZT5, przewodność; makrobezkręgowce, ichtiofauna	poniżej dobrego	benzo(a)piren; bromowane difenyloetery, heptachlor	zły
9.	Radakówka RW60000913496	PN	17,54	NIE	-	-	TAK	PL02S1401_0444	16.83374; 51.12434	brak badań	nie dotyczy	dobry	nie dotyczy	brak danych
10.	Smortawa od źródła do Pijawki RW600010133239	PNp	232,66	NIE	-	-	TAK	PL02S1201_0222	17.59420173; 50.97434832	słaby potencjał ekologiczny	makrofity, makrobezkręgowce, ichtiofauna	poniżej dobrego	benzo(a)piren; nie dotyczy	zły
11.	Stara Struga RW60001012769	PNp	111,83	TAK	PL02S1201_1050	17.44717; 50.64975	TAK	PL02S1201_1050	17.44717; 50.64975	umiarkowany potencjał ekologiczny	azot ogólny, azot azotanowy, fosfor ogólny; makrofity, makrobezkręgowce, ichtiofauna	poniżej dobrego	benzo(a)piren, benzo(g,h,i)perylen, fluoranten, kadm, nikiel; bromowane difenyloetery	zły
12.	Krynka od źródła do Karnkowskiego Potoku RW6000061334239	RW_wap	152,98	NIE	-	-	TAK	PL02S1401_0587	17.17607; 50.68146	brak badań	azot ogólny; makrofity, bezkręgowce, ichtiofauna	brak danych	nie dotyczy	brak danych
13.	Gnojna RW600009133449	PN	114,55	TAK	PL02S1401_1248	17.27357; 50.8532	TAK	PL02S1401_1248	17.27357; 50.8532	słaby stan ekologiczny	przewodność, azot ogólny, azot amonowy, azot azotanowy; makrobezkręgowce	brak danych	nie dotyczy	zły
14.	Rożnowski Rów RW6000091334269	PN	27,97	NIE	-	-	TAK	PL02S1401_0409	17.2309; 50.69193	brak badań	azot ogólny; fitoplankton, fitobentos, makrofity, makrobezkręgowce, ichtiofauna	brak danych	nie dotyczy	brak danych

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Strategii Inne Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego

Lp.	Nazwa i kod JCWP	Typ JCWP	Powierzchnia zlewni JCWP [km ²]	Czy JCWP była monitorowana (posiadała ustalony ppk w okresie 2016-2021)?	Kod ppk (2016-2021)	Współrzędne geograficzne ppk [2016-2021]	Czy JCWP jest monitorowana (posiada ustalony ppk na okres 2022-2027)?	Kod ppk (2022-2027)	Współrzędne geograficzne ppk [2022-2027]	Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.)				
										stan/potencjał ekologiczny	wskaźniki determinujące stan/potencjał ekologiczny	stan chemiczny	wskaźniki determinujące stan chemiczny	stan (ogólny)
15.	Śleza od źródła do Księginki RW6000061336191	RW_wap	176,93	TAK	PL02S1401_2299	16.89313; 50.80147	TAK	PL02S1401_2299	16.89313; 50.80147	umiarkowany stan ekologiczny	przewodność, azot ogólny; fitobentos, makrobezkręgowce	poniżej dobrego	benzo(a)piren, benzo(b)fluoranten, benzo(g,h,i)perylen; bromowane difenyloetery, rtęć, heptachlor	zły
16.	Mała Śleza od Pluskawy RW6000091336459	PN	129,79	TAK	PL02S1401_1258	17.03495; 50.80454	TAK	PL02S1401_1258	17.03495; 50.80454	umiarkowany potencjał ekologiczny	OWO, przewodność, azot ogólny, azot amonowy, azot azotanowy, fosfor fosforanowy (V)	brak danych	nie dotyczy	zły
17.	Oleszna RW600003133629	RW_krz	71,92	TAK	PL02S1401_2292	16.821821; 50.833497	TAK	PL02S1401_2292	16.8218214; 50.833497	umiarkowany stan ekologiczny	BZT5, przewodność, azot ogólny, azot amonowy, azot azotanowy, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V); fitobentos	brak danych	nie dotyczy	zły
18.	Czarna Woda od źródła do Sulistrowickiego Potoku RW600003134659	RW_krz	178,47	TAK	PL02S1401_3447	16.78415; 50.91737	TAK	PL02S1401_3447	16.78415; 50.91737	słaby stan ekologiczny	BZT5, przewodność, azot ogólny, azot amonowy, azot azotanowy, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V); makrofity	brak danych	nie dotyczy	zły
19.	Masłówka RW60001014689	PNp	286,82	TAK	PL02S1401_1334	16.83995; 51.56351	TAK	PL02S1401_1334	16.83995; 51.56351	słaby potencjał ekologiczny	BZT5, OWO, przewodność, azot ogólny, azot amonowy, azot azotanowy, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V); fitobentos, makrofity, makrobezkręgowce	poniżej dobrego	benzo(a)piren, benzo(b)fluoranten, benzo(g,h,i)perylen, nikiel	zły

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Strategii Innego Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego

Lp.	Nazwa i kod JCWP	Typ JCWP	Powierzchnia zlewni JCWP [km ²]	Czy JCWP była monitorowana (posiadała ustalony ppk w okresie 2016-2021)?	Kod ppk (2016-2021)	Współrzędne geograficzne ppk [2016-2021]	Czy JCWP jest monitorowana (posiada ustalony ppk na okres 2022-2027)?	Kod ppk (2022-2027)	Współrzędne geograficzne ppk [2022-2027]	Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.)				
										stan/potencjał ekologiczny	wskaźniki determinujące stan/potencjał ekologiczny	stan chemiczny	wskaźniki determinujące stan chemiczny	stan (ogólny)
20.	Orla do Rdęcy RW60001014639	PNp	683,22	TAK	PL02S0501_3250	17.240628; 51.685083	TAK	PL02S0501_3250	17.240628; 51.685083	slaby potencjał ekologiczny	OWO, przewodność, azot ogólny, azot amonowy, azot azotanowy, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V); fitobentos, makrofity, makrobezkręgowce, ichtiofauna	dobry	nie dotyczy	zły
21.	Dąbroczna RW60001014669 9	PNp	234,59	TAK	PL02S0501_0712	16.933172; 51.602708	TAK	PL02S0501_0712	16.933172; 51.602708	zły potencjał ekologiczny	BZT5, OWO, przewodność, azot ogólny, azot amonowy, azot azotanowy, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V); fitobentos, makrofity, makrobezkręgowce	dobry	nie dotyczy	zły
22.	Barycz od Sąsiedzicy do ujścia RW600011149	RzN	147,23	TAK	PL02S1401_324	16.26574; 51.68661	TAK	PL02S1401_324	16.26574; 51.68661	umiarkowany potencjał ekologiczny	OWO, azot ogólny, azot amonowy, azot azotanowy; makrobezkręgowce, ichtiofauna	poniżej dobrego	benzo(a)piren, benzo(g,h,i)perylene, chlorfenwinfos; bromowane difenylotery	zły
23.	Orla od Rdęcy do Baryczy RW60001114699	RzN	237,97	TAK	PL02S1401_331	16.69317; 51.56352	TAK	PL02S1401_331	16.69317; 51.56352	slaby potencjał ekologiczny	OWO, przewodność, azot ogólny, azot azotanowy, fosfor fosforanowy (V); makrofity, makrobezkręgowce, ichtiofauna	poniżej dobrego	benzo(a)piren; bromowane difenylotery, rtęć	zły
24.	Kanał Książęcy RW600010146923	PNp	46,54	TAK	PL02S1401_332	16.81376; 51.52601	TAK	PL02S1401_332	16.81376; 51.52601	zły potencjał ekologiczny	BZT5, OWO, azot amonowy; fitobentos, makrofity, makrobezkręgowce, ichtiofauna	poniżej dobrego	benzo(a)piren	zły
25.	Wąsoska Struga RW60001014696	PNp	16,68	NIE	-	-	NIE	-	-	brak badań	brak dotyczy	dobry	nie dotyczy	brak danych
26.	Łacha RW60001014569	PNp	167,80	TAK	PL02S1401_3450	16.76548; 51.48122	TAK	PL02S1401_3450	16.76548; 51.48122	slaby stan ekologiczny	azot ogólny, azot azotanowy; makrofity, makrobezkręgowce	dobry	nie dotyczy	zły

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Strategii Inne Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego

Lp.	Nazwa i kod JCWP	Typ JCWP	Powierzchnia zlewni JCWP [km ²]	Czy JCWP była monitorowana (posiadała ustalony ppk w okresie 2016-2021)?	Kod ppk (2016-2021)	Współrzędne geograficzne ppk [2016-2021]	Czy JCWP jest monitorowana (posiada ustalony ppk na okres 2022-2027)?	Kod ppk (2022-2027)	Współrzędne geograficzne ppk [2022-2027]	Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.)				
										stan/potencjał ekologiczny	wskaźniki determinujące stan/potencjał ekologiczny	stan chemiczny	wskaźniki determinujące stan chemiczny	stan (ogólny)
27.	Krępa RW60001014529	PNp	104,10	TAK	PL02S1401_2282	16.817435; 51.496784	TAK	PL02S1401_2282	16.817435; 51.496784	umiarkowany potencjał ekologiczny	przewodność; fitobentos	brak danych	nie dotyczy	zły
28.	Kanał Dąbie (Strużnik) RW60001013972	PNp	10,89	NIE	-	-	TAK	PL02S1401_0470	16.49542; 51.48187	zły stan ekologiczny	ichtiofauna	poniżej dobrego	bromowane difenyloetery, rtęć, heptachlor	zły
29.	Kanał Świernia RW60001014769	PNp	97,25	TAK	PL02S1401_2303	16.532267; 51.573004	NIE	-	-	zły stan ekologiczny	OWO, azot ogólny, azot azotanowy; ichtiofauna	brak danych	nie dotyczy	zły
30.	Cicha Woda RW600010137899	PNp	350,25	TAK	PL02S1401_299	16.446655; 51.24326	TAK	PL02S1401_1299	16.44607; 51.2433	słaby stan ekologiczny	przewodność, azot ogólny, azot azotanowy; makrobezkręgowce, ichtiofauna	poniżej dobrego	benzo(a)piren, nikiel; bromowane difenyloetery, rtęć, heptachlor	zły
31.	Wierzbak do Kojczkówki RW600009138871	PN	188,53	TAK	PL02S1401_315	16.217785; 51.137825	TAK	PL02S1401_1315	16.21811; 51.13782	umiarkowany stan ekologiczny	BZT5, przewodność, azot ogólny, azot amonowy, azot azotanowy, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V); fitobentos	brak danych	nie dotyczy	zły
32.	Kuroch RW60001014149	PNp	213,97	TAK	PL02S0501_0790	17.582267; 51.563508	TAK	PL02S0501_0790	17.582266666666666; 51.563508333333331	zły potencjał ekologiczny	nie dotyczy BZT5, OWO, azot ogólny, azot amonowy, azot azotanowy, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V); fitobentos, makrofity, makrobezkręgowce, ichtiofauna	dobry	nie dotyczy	zły
33.	Czarna Woda RW60001014189	PNp	130,46	TAK	PL02S1401_325	17.51564; 51.57228	TAK	PL02S1401_1325	17.51564; 51.57228	zły potencjał ekologiczny	azot ogólny, azot azotanowy; makrobezkręgowce, ichtiofauna	poniżej dobrego	benzo(a)piren	zły
34.	Jarząbek RW600010136192	PNp	23,03	NIE	-	-	TAK	PL02S1201_0227	17.745259; 51.15034	zły potencjał ekologiczny	makrobezkręgowce	brak danych	nie dotyczy	zły

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Strategii Inne Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego

Lp.	Nazwa i kod JCWP	Typ JCWP	Powierzchnia zlewni JCWP [km ²]	Czy JCWP była monitorowana (posiadała ustalony ppk w okresie 2016-2021)?	Kod ppk (2016-2021)	Współrzędne geograficzne ppk [2016-2021]	Czy JCWP jest monitorowana (posiada ustalony ppk na okres 2022-2027)?	Kod ppk (2022-2027)	Współrzędne geograficzne ppk [2022-2027]	Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.)				
										stan/potencjał ekologiczny	wskaźniki determinujące stan/potencjał ekologiczny	stan chemiczny	wskaźniki determinujące stan chemiczny	stan (ogólny)
35.	Studnica RW6000101363169	PNp	162,93	TAK	PL02S1201_121	17.7745; 51.111472	TAK	PL02S1201_1121	17.7745; 51.111472	umiarkowany stan ekologiczny	azot ogólny, azot azotanowy	brak danych	nie dotyczy	zły
36.	Polska Woda od źródeł do Młyńskiego Rowu RW600010136139	PNp	224,84	TAK	PL02S0501_3405	17.646083; 51.490178	TAK	PL02S0501_3405	17.6460833333333; 51.4901777777778	umiarkowany stan ekologiczny	ichtiofauna	poniżej dobrego	benzo(a)piren, benzo(g,h,i)perylen; bromowane difenyletery, rtęć	zły
37.	Widawa do Czarnej Widawy RW600010136139	PNp	229,02	TAK	PL02S1401_3947	17.712541505; 51.217193687	TAK	PL02S1401_3947	17.6542145; 51.2836268	umiarkowany stan ekologiczny	azot ogólny, azot azotanowy	brak danych	nie dotyczy	zły
38.	Zawłoka RW600010141929	PNp	29,60	NIE	-	-	TAK	PL02S1401_0417	17.4228; 51.55875	brak badań	nie dotyczy	poniżej dobrego	bromowane difenyletery, heptachlor	zły
39.	Kanał Bachorzec RW6000101467265	PNp	25,59	NIE	-	-	TAK	PL02S1401_0434	17.11546; 51.51643	brak badań	nie dotyczy	dobry	nie dotyczy	brak danych
40.	Brzeźnik RW600010143549	PNp	11,35	NIE	-	-	NIE	-	-	brak badań	nie dotyczy	poniżej dobrego	bromowane difenyletery, rtęć, heptachlor	zły
41.	Dopływ spod Świebodowa RW60001014344	PNp	14,15	NIE	-	-	NIE	-	-	brak badań	nie dotyczy	dobry	nie dotyczy	brak danych
42.	Rokita RW60001014312	PNp	10,87	NIE	-	-	NIE	-	-	brak badań	makrofity, bezkręgowce, ichtiofauna	dobry	nie dotyczy	brak danych
43.	Zawłoka RW600010141929	PNp	29,60	NIE	-	-	TAK	PL02S1401_0417	17.4228; 51.55875	brak badań	nie dotyczy	poniżej dobrego	bromowane difenyletery, heptachlor	zły
44.	Kanał Godnowski RW600010143149	PNp	30,96	NIE	-	-	TAK	PL02S1401_0473	17.33936; 51.55952	brak badań	makrofity, bezkręgowce, ichtiofauna	poniżej dobrego	bromowane difenyletery, rtęć, heptachlor	zły
45.	Prądnia RW60001014329	PNp	248,17	TAK	PL02S1401_1326	17.33968; 51.53024	TAK	PL02S1401_1326	17.33968; 51.53024	zły potencjał ekologiczny	OWO; fitobentos, makrofity, makrobezkręgowce, ichtiofauna	poniżej dobrego	benzo(a)piren, ołów	zły

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Strategii Inne Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego

Lp.	Nazwa i kod JCWP	Typ JCWP	Powierzchnia zlewni JCWP [km ²]	Czy JCWP była monitorowana (posiadała ustalony ppk w okresie 2016-2021)?	Kod ppk (2016-2021)	Współrzędne geograficzne ppk [2016-2021]	Czy JCWP jest monitorowana (posiada ustalony ppk na okres 2022-2027)?	Kod ppk (2022-2027)	Współrzędne geograficzne ppk [2022-2027]	Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.)				
										stan/potencjał ekologiczny	wskaźniki determinujące stan/potencjał ekologiczny	stan chemiczny	wskaźniki determinujące stan chemiczny	stan (ogólny)
46.	Sarni Rów RW600010142899	PNp	197,82	TAK	PL02S1401_3117	17.435313; 51.54281	TAK	PL02S1401_3117	17.435313; 51.54281	zły stan ekologiczny	OWO, azot amonowy; makrobezkręgowce, ichtiofauna	poniżej dobrego	benzo(a)piren, benzo(b)fluoranten, benzo(g,h,i)perylen, fluoranten	zły
47.	Sąsiedzka od źródła do Głębokiego Rowu RW60000914419	PN	148,30	NIE	-	-	TAK	PL02S1401_2297	17.0638124; 51.4173467	brak badań	makrofit, bezkręgowce, ichtiofauna	dobry	nie dotyczy	brak danych
48.	Polska Woda od Młyńskiego Rowu do Baryczy RW6000111429	RzN	37,39	TAK	PL02S1401_327	17.46612; 51.54068	TAK	PL02S1401_327	17.46612; 51.54068	słaby potencjał ekologiczny	BZT5, OWO, azot amonowy; makrofit, makrobezkręgowce, ichtiofauna	poniżej dobrego	benzo(a)piren	zły
49.	Złotnica RW600010141699	PNp	184,21	TAK	PL02S0501_3240	17.699878; 51.54055	TAK	PL02S0501_3240	17.699877777; 51.54055	umiarkowany stan ekologiczny	BZT5, OWO, azot amonowy; fitobentos, ichtiofauna	poniżej dobrego	benzo(a)piren, benzo(b)fluoranten, benzo(g,h,i)perylen; bromowane difenyletery, rtęć	zły
50.	Barycz od Dąbrówki do Sąsiedzki RW6000111439	RzN	120,13	TAK	PL02S1401_322	16.91495; 51.48288	TAK	PL02S1401_322	16.91495; 51.48288	słaby potencjał ekologiczny	OWO, azot ogólny, azot azotanowy; makrobezkręgowce, ichtiofauna	poniżej dobrego	benzo(a)piren, fluoranten, ołów	zły
51.	Wilczyna RW60001014658	PNp	23,74	TAK	PL02S0501_0778	16.946878; 51.552228	TAK	PL02S1401_3952	16.946878; 51.552228	zły potencjał ekologiczny	OWO; fitobentos, makrobezkręgowce, ichtiofauna	poniżej dobrego	benzo(a)piren, benzo(b)fluoranten, benzo(g,h,i)perylen, fluoranten	zły
52.	Brzeźnica RW60001014469	PNp	32,45	NIE	-	-	TAK	PL02S1401_0480	16.98648; 51.45236	brak badań	makrofit, bezkręgowce, ichtiofauna	dobry	nie dotyczy	brak danych
53.	Krępicza RW60001014369	PNp	48,46	NIE	-	-	NIE	-	-	brak badań	nie dotyczy	dobry	nie dotyczy	brak danych
54.	Sowina RW60001014389	PNp	59,03	TAK	PL02S1401_2281	16.918895; 51.471939	TAK	PL02S1401_2281	16.918895; 51.471939	słaby stan ekologiczny	BZT5, OWO, azot amonowy; makrofit, makrobezkręgowce, ichtiofauna	poniżej dobrego	benzo(a)piren, fluoranten	zły

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Strategii Inne Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego

Lp.	Nazwa i kod JCWP	Typ JCWP	Powierzchnia zlewni JCWP [km ²]	Czy JCWP była monitorowana (posiadała ustalony ppk w okresie 2016-2021)?	Kod ppk (2016-2021)	Współrzędne geograficzne ppk [2016-2021]	Czy JCWP jest monitorowana (posiada ustalony ppk na okres 2022-2027)?	Kod ppk (2022-2027)	Współrzędne geograficzne ppk [2022-2027]	Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.)				
										stan/potencjał ekologiczny	wskaźniki determinujące stan/potencjał ekologiczny	stan chemiczny	wskaźniki determinujące stan chemiczny	stan (ogólny)
55.	Kanał Młyński RW6000111467299	RzN	44,15	TAK	PL02S1401_333	16.929312; 51.512472	TAK	PL02S1401_1333	16.929312; 51.512471	zły potencjał ekologiczny	BZT5, OWO, azot ogólny, azot amonowy, fosfor ogólny; makrofity, makrobezkręgowce, ichtiofauna	dobry	nie dotyczy	zły
56.	Widawa od Czarnej Widawy do ujścia ze zb.Michalice RW600011136319	RzN	39,24	TAK	PL02S1201_819	17.753993; 51.121235	TAK	PL02S1401_3949	17.753993; 51.121235	umiarkowany stan ekologiczny	azot ogólny, azot azotanowy, fosfor fosforanowy (V); makrobezkręgowce	brak danych	nie dotyczy	zły
57.	Osuch RW600010136189	PNp	26,02	NIE	-	-	TAK	PL02S1201_0226	17.695284; 51.145231	brak badań	nie dotyczy	brak danych	nie dotyczy	brak danych
58.	Kraszowska Struga RW60001013634	PNp	25,83	NIE	-	-	TAK	PL02S1201_0232	17.60734; 51.089625	brak badań	nie dotyczy	dobry	nie dotyczy	brak danych
59.	Młynówka RW6000101363529	PNp	38,91	NIE	-	-	NIE	-	-	brak badań	nie dotyczy	dobry	nie dotyczy	brak danych
60.	Widawa od zb. Michalice do Oleśnicy RW60001113659	RzN	100,35	TAK	PL02S1401_3451	17.24191; 51.10315	TAK	PL02S1401_3451	17.24191; 51.10315	umiarkowany stan ekologiczny	makrofity	poniżej dobrego	benzo(a)piren	zły
61.	Graniczna RW60001513649	P_org	130,17	TAK	PL02S1401_291	17.29081; 51.089	TAK	PL02S1401_1291	17.29081; 51.089	umiarkowany stan ekologiczny	makrobezkręgowce	poniżej dobrego	benzo(a)piren, ołów; bromowane difenyletery, rtęć, heptachlor	zły
62.	Smolna RW600010136367	PNp	88,78	TAK	PL02S1401_0460	17.37539; 51.12858	TAK	PL02S1401_0460	17.37539; 51.12858	umiarkowany stan ekologiczny	przewodność, azot ogólny, azot azotanowy	poniżej dobrego	bromowane difenyletery, rtęć, heptachlor	zły
63.	Oława do Pogródki RW6000061334191	RW_wap	251,20	TAK	PL02S1401_243	17.03386; 50.70795	TAK	PL02S1401_1243	17.03386; 50.70795	umiarkowany stan ekologiczny	BZT5, przewodność, azot ogólny, azot amonowy, azot azotanowy, fosfor fosforanowy (V); fitobentos, makrobezkręgowce	poniżej dobrego	benzo(a)piren, benzo(b)fluoranten, benzo(g,h,i)perylen	zły

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Strategii Inne Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego

Lp.	Nazwa i kod JCWP	Typ JCWP	Powierzchnia zlewni JCWP [km ²]	Czy JCWP była monitorowana (posiadała ustalony ppk w okresie 2016-2021)?	Kod ppk (2016-2021)	Współrzędne geograficzne ppk [2016-2021]	Czy JCWP jest monitorowana (posiada ustalony ppk na okres 2022-2027)?	Kod ppk (2022-2027)	Współrzędne geograficzne ppk [2022-2027]	Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.)				
										stan/potencjał ekologiczny	wskaźniki determinujące stan/potencjał ekologiczny	stan chemiczny	wskaźniki determinujące stan chemiczny	stan (ogólny)
64.	Jagodnik RW600010136169	PNp	41,42	NIE	-	-	TAK	PL02S1401_0458	17.69234; 51.19465	brak badań	makrofity, bezkręgowce, ichtiofauna	brak danych	nie dotyczy	brak danych
65.	Oleśnica od źródła do Boguszyckiego Potoku RW60000913667	PN	167,26	TAK	PL02S1401_3946	17.40613; 51.21977	TAK	PL02S1401_3946	17.40613; 51.21977	slaby stan ekologiczny	makrobezkręgowce, ichtiofauna	poniżej dobrego	benzo(a)piren; bromowane difenyletery	zły
66.	Głęboki Rów RW60001014449	PNp	145,19	TAK	PL02S1401_329	17.06207; 51.41536	TAK	PL02S1401_1329	17.06207; 51.41536	umiarkowany potencjał ekologiczny	fitobentos	brak danych	nie dotyczy	zły
67.	Dobra od źródła do Jagodnej RW600009136833	PN	115,38	TAK	PL02S1401_293	7.25171; 51.22522	TAK	PL02S1401_1293	17.25171; 51.22522	slaby stan ekologiczny	BZT5, azot ogólny, azot amonowy, azot azotanowy, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V); makrobezkręgowce, ichtiofauna	poniżej dobrego	benzo(a)piren, ołów; bromowane difenyletery, heptachlor	zły
68.	Świerzna RW600010136389	PNp	90,05	TAK	PL02S1401_289	17.36145; 51.16155	TAK	PL02S1401_1289	17.36145; 51.16155	slaby stan ekologiczny	przewodność, azot ogólny, azot azotanowy; fitobentos, makrobezkręgowce, ichtiofauna	poniżej dobrego	benzo(a)piren, ołów; bromowane difenyletery, heptachlor	zły
69.	Witówka RW600009133452	PN	31,14	NIE	-	-	TAK	PL02S1401_0422	17.24596; 50.87899	brak badań	makrofity, bezkręgowce, ichtiofauna	dobry	nie dotyczy	brak danych
70.	Świnka RW600009133438	PN	11,87	NIE	-	-	NIE	-	-	brak badań	nie dotyczy	dobry	nie dotyczy	brak danych
71.	Żurawka RW600009133669	PN	151,03	TAK	PL02S1401_256	17.03603; 50.98202	TAK	PL02S1401_1256	17.03603; 50.98202	umiarkowany potencjał ekologiczny	BZT5, przewodność, azot ogólny, azot amonowy, azot azotanowy, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V)	brak danych	nie dotyczy	zły

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Strategii Inne Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego

Lp.	Nazwa i kod JCWP	Typ JCWP	Powierzchnia zlewni JCWP [km ²]	Czy JCWP była monitorowana (posiadała ustalony ppk w okresie 2016-2021)?	Kod ppk (2016-2021)	Współrzędne geograficzne ppk [2016-2021]	Czy JCWP jest monitorowana (posiada ustalony ppk na okres 2022-2027)?	Kod ppk (2022-2027)	Współrzędne geograficzne ppk [2022-2027]	Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.)				
										stan/potencjał ekologiczny	wskaźniki determinujące stan/potencjał ekologiczny	stan chemiczny	wskaźniki determinujące stan chemiczny	stan (ogólny)
72.	Krynka od Karnkowskiego Potoku do ujścia RW6000111334299	RzN	44,33	TAK	PL02S1401_1247	17.136561; 50.773944	TAK	PL02S1401_1247	17.1365608; 50.773944	umiarkowany stan ekologiczny	azot ogólny, azot azotanowy	brak danych	nie dotyczy	zły
73.	Babica RW6000091334349	PN	15,00	TAK	PL02S1401_0413	17.1913; 50.82053	TAK	PL02S1401_3957	17.18946; 50.81474	umiarkowany stan ekologiczny	przewodność	poniżej dobrego	kadm	zły
74.	Jagoda RW600009133432	PN	16,45	NIE	-	-	TAK	PL02S1401_0421	17.16942; 50.78995	brak badań	makrofity, bezkręgowce, ichtiofauna	dobry	nie dotyczy	brak danych
75.	Mała Śleza od Pluskawy do Ślezy RW6000111336499	RzN	44,37	TAK	PL02S1401_1259	16.98415; 50.88028	TAK	PL02S1401_1259	16.98415; 50.88028	słaby potencjał ekologiczny	przewodność, azot ogólny, azot azotanowy, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V); makrobezkręgowce	brak danych	nie dotyczy	zły
76.	Dopływ spod Łojowic RW6000091334292	PN	15,01	NIE	-	-	TAK	PL02S1401_0419	17.15862; 50.7724	brak badań	azot ogólny; fitoplankton, fitobentos, makrofity, makrobezkręgowce, ichtiofauna	brak danych	nie dotyczy	brak danych
77.	Kuropatnik RW6000091334294	PN	11,25	NIE	-	-	TAK	PL02S1401_0420	17.11771; 50.75484	brak badań	azot ogólny; fitoplankton, fitobentos, makrofity, makrobezkręgowce, ichtiofauna	brak danych	nie dotyczy	brak danych
78.	Łękawka RW600009133436	PN	7,12	TAK	PL02S1401_0413	17.1913; 50.82053	NIE	-	-	brak badań	przewodność	brak danych	nie dotyczy	brak danych
79.	Dopływ w Ludowie Śląskim RW6000091336489	PN	15,80	NIE	-	-	NIE	-	-	brak badań	azot ogólny; fitoplankton, fitobentos, makrofity, makrobezkręgowce, ichtiofauna	brak danych	nie dotyczy	brak danych

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Strategii Innej Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego

Lp.	Nazwa i kod JCWP	Typ JCWP	Powierzchnia zlewni JCWP [km²]	Czy JCWP była monitorowana (posiadała ustalony ppk w okresie 2016-2021)?	Kod ppk (2016-2021)	Współrzędne geograficzne ppk [2016-2021]	Czy JCWP jest monitorowana (posiada ustalony ppk na okres 2022-2027)?	Kod ppk (2022-2027)	Współrzędne geograficzne ppk [2022-2027]	Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.)				
										stan/potencjał ekologiczny	wskaźniki determinujące stan/potencjał ekologiczny	stan chemiczny	wskaźniki determinujące stan chemiczny	stan (ogólny)
80.	Jegłówka RW6000091334289	PN	12,23	TAK	PL02S1401_0418	17.1633; 50.7315	TAK	PL02S1401_0418	17.1633; 50.7315	umiarkowany stan ekologiczny	BZT5, azot ogólny, azot amonowy, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V), węglowodory ropopochodne; fitobentos	poniżej dobrego	fluoranten, ołów; bromowane difenyletery	zły
81.	Wątok RW60000913364929	PN	14,07	NIE	-	-	TAK	PL02S1401_0426	16.97433; 50.85701	brak badań	azot ogólny; fitoplankton, fitobentos, makrofity, makrobezkręgowce, ichtiofauna	brak danych	nie dotyczy	brak danych
82.	Trawna RW60000913361969	PN	14,40	NIE	-	-	TAK	PL02S1401_0423	16.890506; 50.834364	brak badań	nie dotyczy	dobry	nie dotyczy	brak danych
83.	Sąsiedzka od Głębokiego Rowu do Baryczy RW6000111449	RzN	25,89	TAK	PL02S1401_2298	16.9085; 51.468543	TAK	PL02S1401_2298	16.9085; 51.468543	słaby potencjał ekologiczny	OWO, azot ogólny; makrofity, makrobezkręgowce, ichtiofauna	poniżej dobrego	benzo(a)piren, benzo(g,h,i)perylen, fluoranten; bromowane difenyletery, rtęć	zły
84.	Struga RW60001014489	PNp	111,08	TAK	PL02S1401_2302	16.944955; 51.454315	TAK	PL02S1401_2302	16.9449553; 51.4543147	umiarkowany stan ekologiczny	BZT5, OWO, azot ogólny, azot azotanowy; fitobentos	brak danych	nie dotyczy	zły
85.	Strużyna RW600010144549	PNp	47,69	NIE	-	-	TAK	PL02S1401_0479	16.98926; 51.44231	brak badań	makrofity, bezkręgowce, ichtiofauna	dobry	nie dotyczy	brak danych
86.	Jodłówka RW600010137554	PNp	23,19	NIE	-	-	TAK	PL02S1401_0454	16.77538; 51.2625	brak badań	makrofity, bezkręgowce, ichtiofauna	dobry	nie dotyczy	brak danych
87.	Jezierzka do Rowu Stawowego RW600010139671	PNp	253,87	TAK	PL02S1401_3221	16.521579; 51.409903	TAK	PL02S1401_3959	16.52249; 51.40704	umiarkowany potencjał ekologiczny	makrobezkręgowce	dobry	nie dotyczy	zły
88.	Jezierzka od Rowu Stawowego RW600011139699	RzN	31,77	NIE	-	-	TAK	PL02S1401_1321	16.46046; 51.48449	brak badań	makrofity, bezkręgowce, ichtiofauna	dobry	nie dotyczy	brak danych

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Strategii Inne Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego

Lp.	Nazwa i kod JCWP	Typ JCWP	Powierzchnia zlewni JCWP [km ²]	Czy JCWP była monitorowana (posiadała ustalony ppk w okresie 2016-2021)?	Kod ppk (2016-2021)	Współrzędne geograficzne ppk [2016-2021]	Czy JCWP jest monitorowana (posiada ustalony ppk na okres 2022-2027)?	Kod ppk (2022-2027)	Współrzędne geograficzne ppk [2022-2027]	Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.)				
										stan/potencjał ekologiczny	wskaźniki determinujące stan/potencjał ekologiczny	stan chemiczny	wskaźniki determinujące stan chemiczny	stan (ogólny)
89.	Młynna RW600010137729	PNp	39,96	TAK	PL02S1401_3486	16.46819; 51.26345	TAK	PL02S1401_3486	16.46819; 51.26345	umiarkowany stan ekologiczny	BZT5, przewodność, azot ogólny, azot amonowy, azot azotanowy, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V)	brak danych	nie dotyczy	zły
90.	Barłożna RW6000101375929	PNp	22,75	NIE	-	-	TAK	PL02S1401_0447	16.6808; 51.25448	brak badań	nie dotyczy	dobry	nie dotyczy	brak danych
91.	Lutynia RW60001013758	PNp	17,99	TAK	PL02S1401_1225	16.75281; 51.26187	TAK	PL02S1401_1225	16.75281; 51.26187	brak badań	BZT5, OWO, przewodność, azot ogólny, azot amonowy, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V)	brak danych	nie dotyczy	brak danych
92.	Nieciecza RW60001013968	PNp	29,55	NIE	-	-	TAK	PL02S1401_0469	16.50375; 51.40075	brak badań	makrofity, bezkręgowce, ichtiofauna	dobry	nie dotyczy	brak danych
93.	Czarna Woda od Sulistrowickiego Potoku do Bystrzycy RW60001113469	RzN	50,88	TAK	PL02S1401_1275	16.80025; 51.00865	TAK	PL02S1401_1275	16.80025; 51.00865	brak badań	azot ogólny, azot amonowy, azot azotanowy, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V)	brak danych	nie dotyczy	brak danych
94.	Cieniawa RW6000091336329	PN	20,80	NIE	-	-	TAK	PL02S1401_0424	16.8891; 50.88755	brak badań	makrofity, bezkręgowce, ichtiofauna	dobry	nie dotyczy	brak danych
95.	Młynisko RW600009134894	PN	15,57	NIE	-	-	TAK	PL02S1401_0442	16.6787; 51.03012	brak badań	azot ogólny; fitoplankton, fitobentos, makrofity, makrobezkręgowce, ichtiofauna	poniżej dobrego	nikiel	zły
96.	Niesłusz RW6000091348989	PN	35,63	NIE	-	-	TAK	PL02S1401_0443	16.74055; 51.07696	brak badań	makrofity, bezkręgowce, ichtiofauna	dobry	nie dotyczy	brak danych
97.	Strzegomka od Pełcznicy do Bystrzycy RW600011134899	RzN	168,98	TAK	PL02S1401_1280	16.82793; 51.10439	TAK	PL02S1401_1280	16.82793; 51.10439	zły stan ekologiczny	przewodność, azot ogólny; makrofity, makrobezkręgowce	poniżej dobrego	benzo(a)piren, fluoranten; bromowane difenyloetery, heptachlor	zły

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Strategii Inne Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego

Lp.	Nazwa i kod JCWP	Typ JCWP	Powierzchnia zlewni JCWP [km ²]	Czy JCWP była monitorowana (posiadała ustalony ppk w okresie 2016-2021)?	Kod ppk (2016-2021)	Współrzędne geograficzne ppk [2016-2021]	Czy JCWP jest monitorowana (posiada ustalony ppk na okres 2022-2027)?	Kod ppk (2022-2027)	Współrzędne geograficzne ppk [2022-2027]	Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.)				
										stan/potencjał ekologiczny	wskaźniki determinujące stan/potencjał ekologiczny	stan chemiczny	wskaźniki determinujące stan chemiczny	stan (ogólny)
98.	Młynówka RW6000091345929	PN	20,16	NIE	-	-	TAK	PL02S1401_0436	16.76515; 50.98152	zły stan ekologiczny	azot ogólny; ichtiofauna	dobry	nie dotyczy	zły
99.	Zb. Mietków RW60002313455	L	18,50	TAK	PL02S1401_2012	16.613318; 50.95598	TAK	PL02S1401_2012	16.613318; 50.95598	słaby potencjał ekologiczny	azot ogólny; makrobezkręgowce bentosowe	poniżej dobrego	Benzo(a)piren; Bromowane difenyletery, Rtęć, Heptachlor	zły
100.	Grzmiąca RW600009134589	PN	20,35	NIE	-	-	TAK	PL02S1401_0435	16.72528; 50.97269	brak badań	azot ogólny; fitoplankton, fitobentos, makrofity, makrobezkręgowce, ichtiofauna	dobry	nie dotyczy	brak danych
101.	Dryżyna RW600009134536	PN	9,83	NIE	-	-	TAK	PL02S1401_0416	16.58768; 50.93119	brak badań	azot ogólny; fitoplankton, fitobentos, makrofity, makrobezkręgowce, ichtiofauna	dobry	nie dotyczy	brak danych
102.	Średzka Woda od Jeziorki do ujścia RW600010137699	PNp	122,98	TAK	PL02S1401_1298	16.50775; 51.2199	TAK	PL02S1401_1298	16.50775; 51.2199	słaby stan ekologiczny	przewodność; fitobentos, makrofity, makrobezkręgowce, ichtiofauna	dobry	nikiel; bromowane difenyletery	zły
103.	Jeziorka do Nowego Rowu RW600015137681	P_org	53,40	NIE	-	-	TAK	PL02S1401_0521	16.597686; 51.224147	brak badań	nie dotyczy	dobry	nie dotyczy	brak danych
104.	Średzka Woda do Jeziorki RW60001013767	PNp	153,82	TAK	PL02S1401_1298	16.50775; 51.2199	TAK	PL02S1401_0610	16.59454; 51.20407	słaby stan ekologiczny	przewodność; fitobentos, makrofity, makrobezkręgowce, ichtiofauna	poniżej dobrego	nikiel; bromowane difenyletery	zły

RwN - Wielka rzeka nizinna

P_org – Potok lub struga w dolinie o dużym udziale torfowisk

PN – Potok lub strumień nizinny

PNp – Potok lub strumień nizinny piaszczysty

RWf_krz – Potok lub mała rzeka fliszowa o charakterze krzemianowym

RW_wap – Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu węglanowym

RzN – Rzeka nizinna

L – Zbiornik limniczny

brak badań - nie można dokonać oceny stanu/potencjału (brak badań biologicznych w JCWP)

źródło: www.karty.apgw.gov.pl

Stan ogólny jednolitych części wód powierzchniowych, dla których go określono na terenie Subregionu Wrocławskiego oceniono jako stan zły. Stan zły określono dla 66 JCWP, natomiast 35 JCWP nie wykonano badań.

JAKOŚĆ WÓD PODZIEMNYCH

Zgodnie art. 4.1 Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW) oraz ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz.U. z 2022 r., poz. 2625 z późn. zm.), celem środowiskowym dla JCWPd jest zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania do niej zanieczyszczeń; zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa stanu oraz ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnianie równowagi między poborem a zasilaniem wód, tak aby osiągnąć i utrzymać ich dobry stan.

Badania w zakresie stanu wód podziemnych prowadzone są w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Wykonawcą badań, na zlecenie Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, jest Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy.

Badania i ocenę stanu wód podziemnych wykonuje się dla tzw. Jednolitych części wód podziemnych (JCWPd), dla których określany jest stan ilościowy (informacje o dostępnych zasobach, poborze, poziomie zwierciadła) i stan chemiczny. Badania na potrzeby oceny stanu wód podziemnych prowadzone są w ramach monitoringu diagnostycznego i monitoringu operacyjnego. Monitoring diagnostyczny odbywa się raz na trzy lata i obejmuje obszar całego kraju, natomiast w latach pomiędzy monitoringiem diagnostycznym realizowany jest monitoring operacyjny, w ramach którego badane są jednolite części, zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu.

Systematycznie prowadzony jest monitoring wód podziemnych. Oceny wykonywane są co 4 lata.

Tabela 21. Kompleksowa ocena stanu JCWPd na terenie Subregionu Wrocławskiego

Kod JCWPd	Cel środowiskowy	Stan wód	Rok 2012	Rok 2016	Rok 2019
GW200078	dobry stan chemiczny	chemiczny	dobry	dobry	dobry
	dobry stan ilościowy	ilościowy	dobry	dobry	dobry
GW200079	dobry stan chemiczny	chemiczny	dobry	dobry	słaby*
	dobry stan ilościowy	ilościowy	dobry	dobry	słaby*
GW200080	dobry stan chemiczny	chemiczny	dobry	dobry	dobry
	dobry stan ilościowy	ilościowy	dobry	dobry	dobry
GW200095	dobry stan chemiczny	chemiczny	słaby**	dobry	dobry
	dobry stan ilościowy	ilościowy	dobry	dobry	dobry
GW200096	dobry stan chemiczny	chemiczny	dobry	dobry	dobry
	dobry stan ilościowy	ilościowy	dobry	dobry	dobry
GW2000108	dobry stan chemiczny	chemiczny	dobry	dobry	dobry
	dobry stan ilościowy	ilościowy	dobry	dobry	dobry
GW6000109	dobry stan chemiczny	chemiczny	dobry	dobry	dobry
	dobry stan ilościowy	ilościowy	dobry	dobry	dobry

*- Wskaźniki powodujące słaby stan wód: ascenzja wód słonych dopływających z niżej położonych poziomów wodonośnych mezozoiku (jura) do użytkowego mioceńskiego poziomu wodonośnego piętra neogeńsko-paleogeńskiego. Przekroczenia wartości kryterialnych: Cl, Na oraz PEW w wodzie pobranej do analizy fizyczno-chemicznej z punktu monitoringu stanu chemicznego nr 2632 (ujęcie komunalne wód podziemnych), znajdującego się w Drobninie, jednak nie stwierdzono statystycznie istotnego trendu wzrostowego przekroczonych wskaźników indykatorywnych zasolenia (Cl, Na i PEW) dla zakresu czasowego 2007–2019 reprezentatywnego statystycznie, ze względu na brak wyników analiz fizyczno-chemicznych z lat 2009–2010, 2012, 2014–2015 oraz 2017–2018. W otworze obserwacyjnym został ujęty poziom wodonośny miocenu (neogen), występujący w przedziale głębokości od 122 do 140 m, wykształcony w warstwie piasków gruboziarnistych. W podłożu utworów kenozoicznych występują utwory wodonośne jury dolnej. Występujące w nich wody są zmineralizowane. Ascenzyjne dopływy zmineralizowanych wód z utworów triasu (kajpru i retyku) wpływają na chemizm wód w piętrach wodonośnych jury oraz paleogenu-neogenu związanych z antropopresją. Mioceński poziom wodonośny monitorowany w punkcie monitoringu stanu chemicznego 2632 ma charakter użytkowy i na rozpatrywanym terenie stanowi podstawę zbiorowego zaopatrzenia w wodę do spożycia. Ze względu na wysoką mineralizację woda z punktu 2632 jest mieszana w stosunku 50/50 z wodą z ujęcia w Mierzejewie, w którym ujmowane są wody czwartorzędowego poziomu wodonośnego.

** - Wskaźniki powodujące słaby stan wód: wysokie stężenia niklu w punkcie ujmującym wody do spożycia (wody z punktu 342 Kostomłoty mieszane z wodami z innego ujęcia ze względu na wysokie stężenia niklu)

źródło: www.mjwp.gios.gov.pl/mapa/172.html

Na terenie Subregionu Wrocławskiego aktualna jakość wód podziemnych zarówno pod kątem chemicznym jak i ilościowym w przeważającej części ocenia się stanem dobrym. Wyjątek stanowi JCWPd nr 79, która zarówno pod kątem chemicznym jak i ilościowym oceniana jest słabym stanem.

6.2.4. Hałas

➤ Stan wyjściowy i źródła hałasu

Hałas definiuje się jako wszystkie niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe drgania mechaniczne ośrodka sprężystego oddziałujące na organizm ludzki. Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2022 poz. 2556 z późn. zm.), podstawowe pojęcia z zakresu ochrony przed hałasem są następujące:

- emisja – wprowadzane bezpośrednio lub pośrednio energie do powietrza, wody lub ziemi, związane z działalnością człowieka (takie jak hałas czy wibracje),
- hałas – dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16.000 Hz,
- poziom hałasu – równoważny poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB).

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, zgodnie z art. 117 ustawy Prawo ochrony środowiska. W rozumieniu ustawy ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności na utrzymaniu poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie, oraz zmniejszeniu poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

W związku ze stwierdzoną uciążliwością akustyczną hałasów komunikacyjnych Państwowy Zakład Higieny opracował skalę subiektywnej uciążliwości zewnętrznych tego rodzaju hałasów.

Zgodnie z dokonaną klasyfikacją uciążliwość hałasów komunikacyjnych zależy od wartości poziomu równoważnego L_{Aeq} i wynosi odpowiednio:

- mała uciążliwość $L_{Aeq} < 52$ dB
- średnia uciążliwość $52 \text{ dB} < L_{Aeq} < 62$ dB
- duża uciążliwość $63 \text{ dB} < L_{Aeq} < 70$ dB
- bardzo duża uciążliwość $L_{Aeq} > 70$ dB

Kryteria dopuszczalności hałasu drogowego określa Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014 poz. 112). Dla rodzajów terenu, wyróżnionych ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje (tj. tereny zabudowy mieszkaniowej, tereny szpitali, szkoły, tereny rekreacyjno-wypoczynkowe i uzdrowiska), ustalono dopuszczalny równoważny poziom hałasu L_{AeqD} w porze dziennej i L_{AeqN} w porze nocnej. Podstawą określenia dopuszczalnej wartości poziomu równoważnego hałasu dla danego terenu jest zaklasyfikowanie go do określonej kategorii, o wyborze której decyduje sposób jego zagospodarowania. Dla hałasu drogowego, dopuszczalne wartości poziomów hałasu wynoszą w porze dziennej – w zależności od funkcji terenu – od 50 do 65 dB, w porze nocnej 45–56 dB. Dopuszczalne poziomy hałasu, w zależności od przeznaczenia terenu, zestawiono w tabeli.

Poziomy dopuszczalne zostały określone dla dwóch grup wskaźników mających zastosowanie:

- w prowadzeniu długookresowej polityki w zakresie ochrony środowiska przed hałasem, w szczególności do sporządzania strategicznych map hałasu oraz programów ochrony środowiska przed hałasem:
  - L_{DWN} – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach [dB], wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia od godz. 6:00 – 18:00, pory wieczoru od godz. 18:00 – 22:00 oraz pory nocy od godz. 22:00 – 6:00;
  - L_N – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach [dB], wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku od godz. 22:00–6:00,
- do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska w odniesieniu do jednej doby:
  - L_{AeqD} jest to równoważny poziom dźwięku A dla pory dnia, rozumianej jako przedział czasu od godz. 6:00 – 22:00,
  - L_{AeqN} – równoważny poziom dźwięku A dla pory nocy, rozumianej jako przedział czasu od godz. 22:00 – 6:00.

Tabela 22. Dopuszczalne poziomy hałasu w zależności od przeznaczenia terenu

Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w dB			
	Drogi lub linie kolejowe*		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
	LAeqD	LAeqN	LAeqD	LAeqN
a) Obszary A ochrony uzdrowiskowej b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży** c) Tereny domów opieki d) Tereny szpitali	61	56	50	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami rzemieślniczymi c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe poza miastem d) Tereny zabudowy zagrodowej	65	56	55	45
Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ***	68	60	55	45

gdzie:

* Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

** W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.

*** Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych

źródło: Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014 poz. 112)

Natężenie ruchu pojazdów poruszających się drogami na przestrzeni lat ulega zwiększeniu, przez co negatywne oddziaływanie akustyczne nasila się. Hałas, oddziałując bezpośrednio na tereny sąsiadującej zabudowy, stanowi główne źródło zagrożenia. Hałas drogowy stanowi dominujące źródło na terenie omawianych gmin, zarówno pod względem wielkości jak i zasięgu oddziaływania.

Hałasem, zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, są dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz. Występujący w środowisku naturalnym hałas spowodowany ludzką działalnością można podzielić na:

- hałas komunikacyjny;
- hałas przemysłowy (instalacyjny).

Zewnętrzny układ infrastruktury drogowej Subregionu Wrocławskiego tworzy sieć dróg krajowych i wojewódzkich. Do najważniejszych dróg zaliczyć należy:

- Autostradę A4,
- Drogi ekspresowe S5 i S8,
- Drogi krajowe nr 8, 15, 25, 36, 39, 94,
- Drogi wojewódzkie nr 324, 334, 338, 339, 340, 345, 346, 395, 396, 448, 451.

Wymienione powyżej szlaki komunikacyjne wpływają zarówno na zewnętrzną dostępność komunikacyjną Subregionu, jak i na jego wewnętrzną spójność.

Rysunek 12. Sieć dróg krajowych i wojewódzkich na terenie województwa dolnośląskiego
Źródło: Geoportal DSDiK [dostęp: 15 kwietnia 2022].

Wewnętrzny układ komunikacyjny tworzą drogi gminne i powiatowe. Niestety z przeprowadzonych analiz wynika, że niejednokrotnie jakość dróg nadal jest niezadawalająca. Mankamentem jest fakt, że są to przeważnie drogi jednojezdniowe, niewystarczające w czasach wzmożonego rozwoju transportu samochodowego. Problemem jest również zły stan infrastruktury towarzyszącej.

Większość gmin IIT SW znajduje się w obszarze Pierścienia II Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Wrocławia¹⁰ wg Planu Zrównoważonej Mobilności dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Wrocławia (PZM MOFW). Poza tym obszarem znajdują się następujące jednostki: Twardogóra, Milicz, Cieszków, Wińsko, Udanin, Jordanów Śląski, Kondratowice. W związku z powyższym można stwierdzić, że problemy i potencjały rozwojowe Subregionu wrocławskiego w zakresie transportu publicznego są silnie związane z oddziaływaniem Wrocławia. Wynika to przede

¹⁰ Źródło: Załącznik B – Podział MOFW do Planu Zrównoważonej Mobilności dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Wrocławia, Wrocław, listopad 2022 [dostęp listopad 2022 <https://bip.um.wroc.pl/artukul/305/59093/plan-zrownowazonej-mobilnosci-dla-miejskiego-obszaru-funkcjonalnego-wroclawia>]

wszystkim z powiązań gospodarczych oraz funkcji usługowych jakie stolica Województwa Dolnośląskiego pełni dla Subregionu Wrocławskiego. W podsumowaniu analiz stanu istniejącego i sytuacji mobilnościowej w MOFW w zakresie transportu (pierścień II) wskazano na: miejscowo niezadawalający stan infrastruktury transportowej, obecność miejsc wymagających poprawy bezpieczeństwa ruchu, niską jakość transportu zbiorowego: zbyt mała liczba połączeń kolejowych i autobusowych, niska częstotliwość kursowania, wykluczenie komunikacyjne wybranych obszarów, brak oferty szybkich połączeń autobusowych wokół Wrocławia wykorzystujących potencjał WOW i AOW celem ograniczenia konieczności wjazdu do Wrocławia, ograniczoną dostępność do niektórych stacji i przystanków komunikacyjnych, zauważalne braki infrastruktury przeznaczonej dla pieszych i rowerzystów, ograniczone możliwości łączenia podróży przy wykorzystaniu różnych środków transportu.

Dodatkowo należy wskazać, że dla całego terenu IIT SW rozwija się transport kolejowy. Jednak jego dalszy rozwój wymaga szeregu inwestycji, w tym związanych ze stanem technicznym i dostępnością infrastruktury przystanków i dworców kolejowych.

Pomimo zachodzących pozytywnych zmian (np. w gminie Środa Śląska) na terenie Subregionu Wrocławskiego w dalszym ciągu widoczne są problemy z funkcjonowaniem transportu zbiorowego. Przede wszystkim brakuje połączeń. Dodatkowo przewoźnicy, oferujący usługi transportu zbiorowego niejednokrotnie korzystają z przestarzałego taboru i pojazdów o małej pojemności. Nadal brakuje niskopodłogowych i ekologicznych autobusów. Jednocześnie warto zauważyć, że tabor nie jest przystosowany do przewozu osób z niepełnosprawnościami, czy też wózków dziecięcych. Należy podkreślić, że słabość komunikacji publicznej skutkuje intensywnym użytkowaniem samochodów osobowych, które przyczyniają się do zwiększenia niskiej emisji. W rezultacie konieczna jest wymiana taboru podyktowana zarówno względami społecznymi (dostępność środków komunikacji miejskiej dla osób o ograniczonych możliwościach poruszania się), jak i środowiskowymi (ograniczenie niskiej emisji). Szczególnie ważne jest, aby z usług transportu publicznego mogli korzystać seniorzy, którzy nie posiadają prywatnych środków transportu, lub ze względu na stan zdrowia nie są w stanie ich eksploatować.

Rezygnacja z wykorzystania samochodów osobowych na rzecz transportu zbiorowego będzie możliwa pod warunkiem upowszechniania infrastruktury wspierającej typu Parkuj i jedź lub Inteligentnych Systemów Zarządzania. Obecnie oferta tego typu infrastruktury na terenie Subregionu Wrocławskiego jest niewystarczająca.

Na dostępność komunikacyjną Subregionu wpływa również sieć ścieżek/dróg rowerowych. Drogi te mają ważne znaczenie zarówno z punktu widzenia stanu środowiska naturalnego, jak również możliwości rozwoju turystyki i rekreacji. Dodatkowo ścieżki/drogi rowerowe zwiększają mobilność mieszkańców i umożliwiają nawiązywanie kontaktów pomiędzy mieszkańcami, bez konieczności

posiadania samochodu. Na przestrzeni analizowanych lat widoczny jest wyraźny rozwój ścieżek/dróg rowerowych na terenie Subregionu Wrocławskiego. Niemniej jednak nadal nie tworzą one spójnego systemu i wymagają szeregu inwestycji.

Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy powodowany jest eksploatacją instalacji lub urządzeń związanych z prowadzoną działalnością przemysłową. Obejmuje dźwięki emitowane przez maszyny i urządzenia, procesy technologiczne, a także instalacje i wyposażenie małych zakładów rzemieślniczych i usługowych. Do tego rodzaju hałasu zalicza się także dźwięki emitowane przez urządzenia obiektów handlowych art.: wentylatory i urządzenia klimatyzacyjne. Hałas ten ma charakter lokalny i występuje głównie na terenach sąsiadujących z zakładami przemysłowymi. Poziom hałasu jest kształtowany indywidualnie dla każdego obiektu i zależy od wykorzystywanych maszyn i urządzeń, zastosowanej izolacji hal produkcyjnych oraz prowadzonych procesów technologicznych. W przypadku przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu przez zakłady przemysłowe, wydawane są dla zakładu decyzje o dopuszczalnym poziomie hałasu (odrębnie dla pory dziennej i nocnej). Uciążliwość hałasu emitowanego z obiektów przemysłowych zależy między innymi od ich ilości, czasu pracy czy odległości od terenów podlegających ochronie akustycznej. Na terenie Subregionu Wrocławskiego funkcjonują liczne zakłady przemysłowe mogące generować uciążliwości akustyczne.

Państwowy Monitoring Środowiska (PMŚ)

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska we Wrocławiu realizuje zadania dotyczące pomiarów i oceny hałasu drogowego i kolejowego emitowanego do środowiska na terenie województwa śląskiego, w ramach programu PMŚ.

Hałas kolejowy

W latach 2020-2023 na terenie Subregionu Wrocławskiego nie wykonywano badań hałasu kolejowego.

Hałas drogowy

W latach 2020-2023 na terenie Subregionu Wrocławskiego w ramach monitoringu hałasu drogowego w 2021 r. przeprowadzono badania w Środzie Śląskiej.

Badania klimatu akustycznego na terenie Środy Śląskiej wykazały, że w 4 punktach zlokalizowanych na granicy terenów chronionych, nie dotrzymana była wartość dopuszczalna dla pory dnia (65,0 dB dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i 61,0 dB dla terenów zabudowy jednorodzinnej). W stosunku do obowiązujących norm średni poziom równoważny LAeq dla 16 godzin dnia przekraczał dopuszczalny poziom hałasu o 2,2–7,0 dB. Najwyższe przekroczenia odnotowano przy ul. Malczyckiej 32 (o 7,0 dB) oraz przy ul. Wrocławskiej 44 (o 3,8 dB). Badania klimatu akustycznego dla pory nocy wykazały w 2 punktach, zlokalizowanych na granicy terenów chronionych, że nie dotrzymana była wartość dopuszczalna dla pory nocy (56 dB). W stosunku do obowiązujących norm

najwyższe przekroczenia w porze nocnej odnotowano przy ul. Malczyckiej 32 oraz ul. Wrocławskiej 44 (o 2,5 dB). Na terenie Środy Śląskiej w rejonie wykonywania pomiarów w strefie ponadnormatywnego hałasu znajdowały się 143 obiekty mieszkalne.

6.2.5. Gospodarka odpadami

Na terenie Subregionu Wrocławskiego w latach 2014-2021 masa zebranych odpadów zmieszanych przypadających na mieszkańca wzrosła o 29,7% z 159,3 kg do 206,7 kg. W 2021 r. wartość powyższego wskaźnika była w przypadku Subregionu niższa niż średnia dla Dolnego Śląska (278,9 kg).

W latach 2014-2021 spadek łącznej masy zbieranych odpadów zmieszanych przypadających na mieszkańca odnotowano w 6 gminach: Brzeg Dolny, Strzelin, Syców, Środa Śląska, Wiązów i Żmigród.

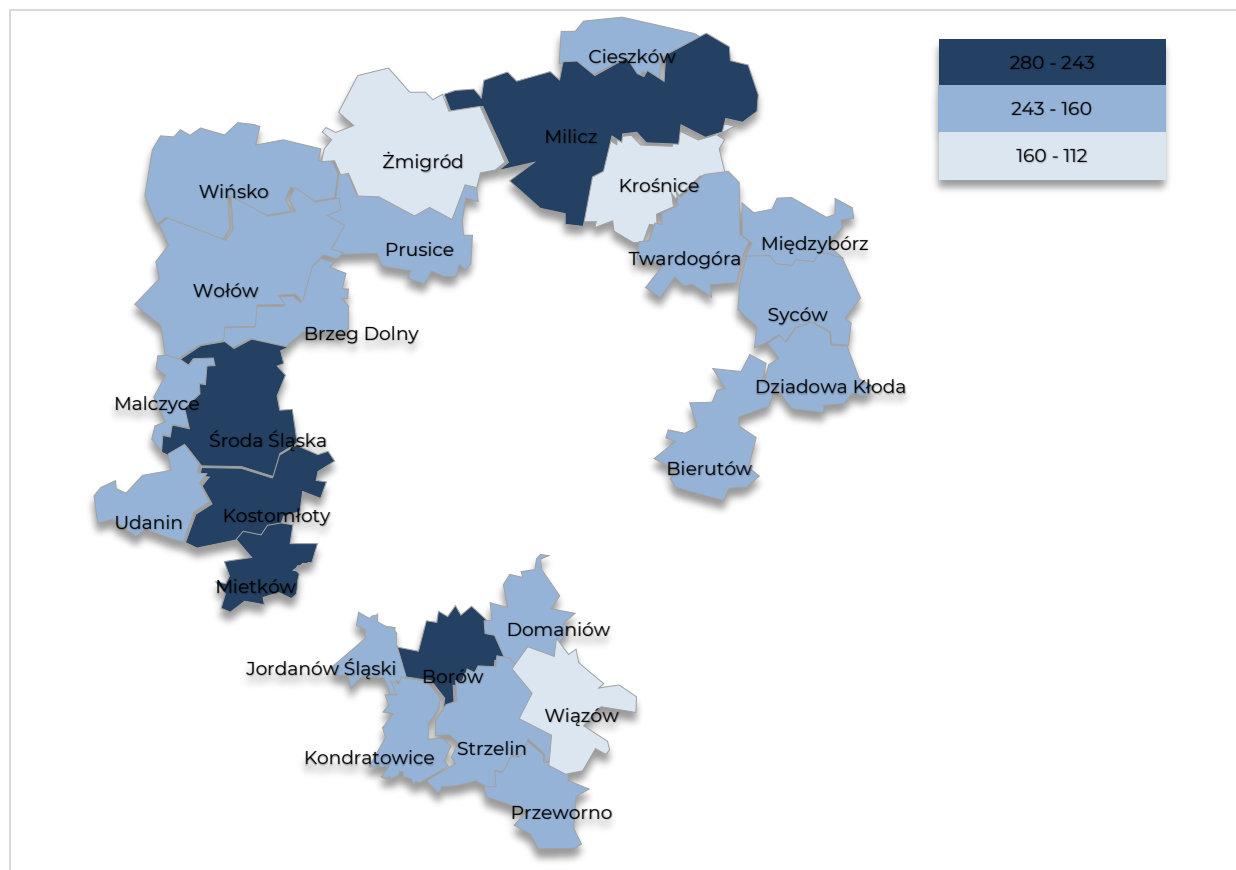
W pozostałych gminach wartość niniejszego wskaźnika wzrosła. Największy wzrost odnotowano w gminach: Borów (285,1%), Cieszków (125,6%), Przeworno (108,1%), Dziadowa Kłoda (106,9%) i Domaniów (105,8%).

Tabela 23. Odpady zmieszane zebrane w ciągu roku na mieszkańca w kg w 2014 i 2021 r.

Jednostka terytorialna	2014	2021	2014=100	Dolny Śląsk=100 Rok 2021
Bierutów	128,3	180,5	140,7	64,7
Borów	72,6	279,6	385,1	100,3
Brzeg Dolny	269,0	204,8	76,1	73,4
Cieszków	83,3	187,9	225,6	67,4
Domaniów	102,8	211,6	205,8	75,9
Dziadowa Kłoda	90,9	188,1	206,9	67,4
Jordanów Śląski	127,5	232,8	182,6	83,5
Kondratowice	111,0	160,7	144,8	57,6
Kostomłoty	160,0	248,6	155,4	89,1
Krośnice	120,7	156,1	129,3	56,0
Malczyce	173,7	224,8	129,4	80,6
Mietków	194,4	260,6	134,1	93,4
Międzybórz	92,5	177,3	191,7	63,6
Milicz	192,9	266,3	138,1	95,5
Prusice	162,7	200,3	123,1	71,8
Przeworno	95,0	197,7	208,1	70,9
Strzelin	267,8	213,0	79,5	76,4
Syców	216,7	216,6	100,0	77,7
Środa Śląska	316,4	256,3	81,0	91,9
Twardogóra	161,1	232,3	144,2	83,3
Udanin	151,7	198,2	130,7	71,1
Wiązów	159,0	158,3	99,6	56,8
Wińsko	168,5	171,8	102,0	61,6
Wołów	188,0	229,6	122,1	82,3
Żmigród	175,7	112,7	64,1	40,4
Subregion Wrocławski	159,3	206,7	129,7	74,1

Jednostka terytorialna	2014	2021	2014=100	Dolny Śląsk=100 Rok 2021
Dolny Śląsk	269,0	278,9	103,7	100,0

Źródło: opracowanie na podstawie BDL GUS.

Rysunek 13. Odpady zmieszane zebrane w ciągu roku na mieszkańca w kg [2021]

Źródło: opracowanie własne na podstawie Open Street Map i BDL GUS.

O stanie gospodarki odpadami świadczy również udział odpadów zebranych selektywnie w łącznej masie zebranych odpadów. Jak wynika z danych GUS w całym podregionie wrocławskim całkowity udział odpadów zebranych selektywnie w 2021 r. wynosił 36,9%, a odpadów z gospodarstw domowych 39,3%. Udział selektywnie zebranych odpadów zaliczanych do podstawowych frakcji takich jak: papier, metale, szkło i tworzywa sztuczne wynosił 14,8%. Warto zaznaczyć, że wartości przedmiotowych wskaźników w 2021 r. kształtowały się powyżej średniej regionalnej wynoszącej odpowiednio: 35,9%, 38,0% i 13,4%.

6.2.6. Infrastruktura wodno-kanalizacyjna i gazowa

Na przestrzeni lat 2014-2021 odsetek gospodarstw domowych w Subregionie Wrocławskim korzystających z sieci wodociągowej zwiększył się o 0,6%. W 2021 r. wartość analizowanego wskaźnika wynosiła 96,8%.

W latach 2014-2021 zwiększył się również o 15,2% odsetek gospodarstw domowych korzystających z sieci kanalizacyjnej. Niestety w 2021 r. korzystało z niej tylko 49,7% gospodarstw domowych.

Wzrósł także o 14,9% odsetek gospodarstw domowych korzystających z sieci gazowej. Jednak w 2021 r. tylko 19,5% gospodarstw domowych korzystało z sieci gazowej.

Należy wyraźnie zaznaczyć, że poza dostępnością do infrastruktury wodociągowej, pozostałe wskaźniki dostępności do mediów kształtowały się na terenie Subregionu poniżej średnich wojewódzkich.

Tabela 24. Odsetek gospodarstw domowych korzystających z instalacji wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w 2014 i 2021 r.

Jednostka terytorialna	Wodociąg			Kanalizacja			Gaz		
	2014	2021	2014=100	2014	2021	2014=100	2014	2021	2014=100
Bierutów	93,1	93,4	100,3	43,7	43,8	100,2	0,9	0,8	88,9
Borów	92,4	92,9	100,5	28,4	33,4	117,6	0,1	0,0	0,0
Brzeg Dolny	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	73,0	74,1	101,5
Cieszków	99,9	99,9	100,0	32,1	40,6	126,5	19,6	20,9	106,6
Domaniów	89,6	97,6	108,9	2,8	7,7	275,0	0,0	0,0	-
Dziadowa Kłoda	100,0	100,0	100,0	32,3	33,1	102,5	0,2	0,0	0,0
Jordanów Śląski	97,8	98,0	100,2	44,7	47,2	105,6	0,3	0,5	166,7
Kondratowice	99,9	99,9	100,0	0,0	54,1	-	0,0	0,1	-
Kostomłoty	99,0	99,1	100,1	61,6	63,1	102,4	2,3	2,8	121,7
Krośnice	96,9	97,1	100,2	56,1	59,9	106,8	23,0	31,6	137,4
Malczyce	98,2	98,5	100,3	49,9	53,1	106,4	0,0	0,1	-
Mietków	96,4	96,7	100,3	42,5	43,7	102,8	0,0	0,0	-
Międzybórz	90,5	90,9	100,4	10,9	20,4	187,2	3,3	10,0	303,0
Milicz	90,4	91,3	101,0	58,4	69,1	118,3	46,9	46,4	98,9
Prusice	93,8	94,8	101,1	65,2	68,1	104,4	0,2	0,0	0,0
Przeworno	89,2	89,0	99,8	0,0	11,3	-	0,1	0,0	0,0
Strzelin	97,9	98,1	100,2	66,4	70,2	105,7	52,7	56,0	106,3
Syców	97,5	98,1	100,6	62,6	64,9	103,7	52,1	55,4	106,3
Środa Śląska	99,6	99,7	100,1	63,9	82,3	128,8	34,1	50,3	147,5
Twardogóra	96,1	96,5	100,4	57,3	67,5	117,8	15,0	29,6	197,3
Udanin	98,7	98,8	100,1	42,4	43,8	103,3	0,1	0,0	0,0
Wiązów	95,0	95,1	100,1	22,2	22,9	103,2	0,1	7,4	7 400,0
Wińsko	99,9	99,9	100,0	12,1	12,6	104,1	0,1	0,2	200,0
Wołów	93,1	93,9	100,9	64,8	70,8	109,3	51,2	52,3	102,1
Żmigród	99,9	99,9	100,0	59,0	59,9	101,5	48,9	49,1	100,4
Subregion Wrocławski	96,2	96,8	100,6	43,2	49,7	115,2	17,0	19,5	114,9
Dolny Śląsk	94,8	95,1	100,3	75,0	77,5	103,3	61,4	63,1	102,8

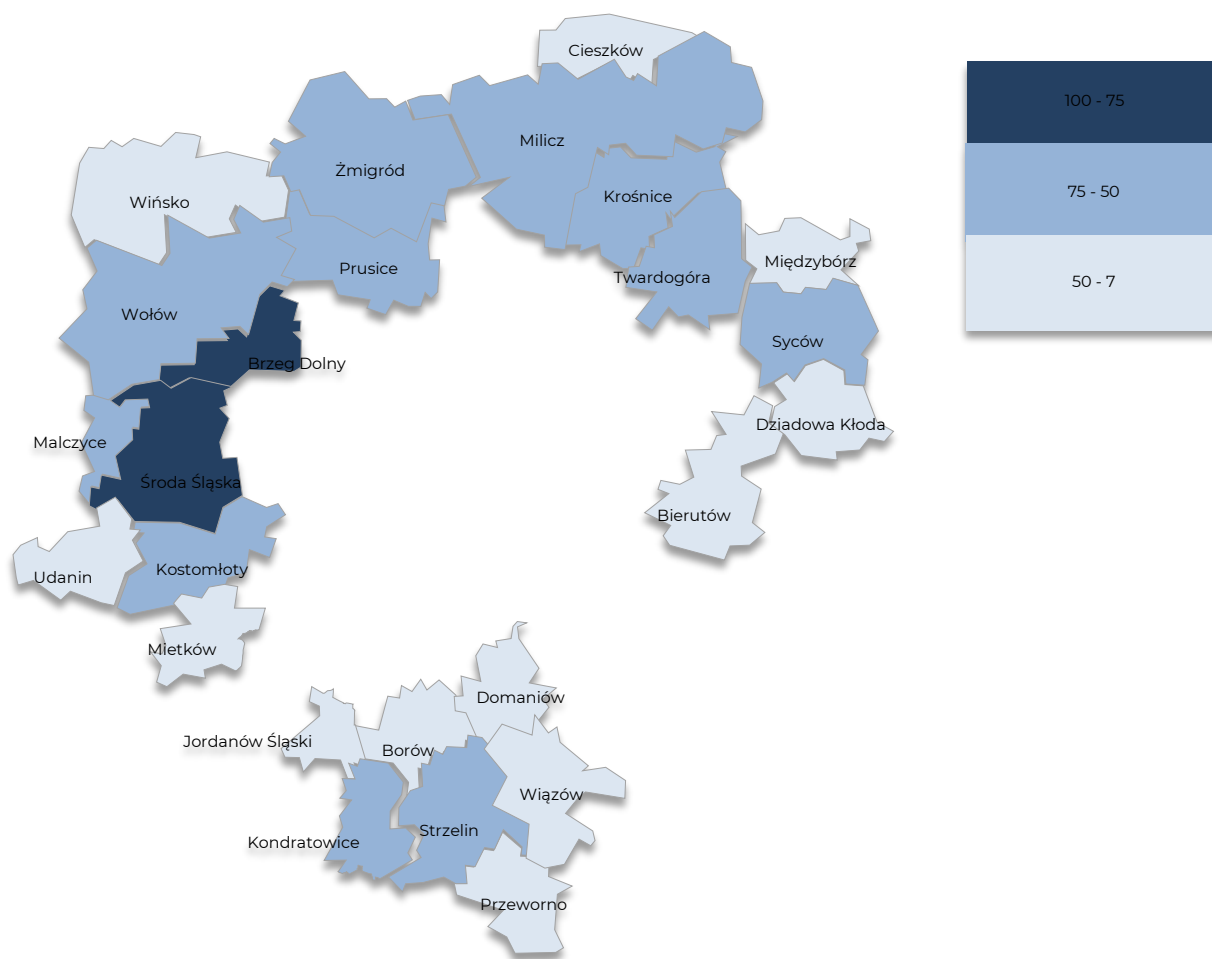
Źródło: opracowanie na podstawie BDL GUS.

Sytuacja w Subregionie Wrocławskim w zakresie dostępności do infrastruktury sieciowej jest silnie zróżnicowana. Z reguły, co jest zrozumiałe w najszerszym zakresie z infrastruktury sieciowej korzystają mieszkańcy miast. W najtrudniejszej sytuacji są mieszkańcy obszarów wiejskich. Podyktowane jest to przede wszystkim względami ekonomicznymi. Relatywnie mała populacja i rozproszona zabudowa sprawiają, że koszty budowy infrastruktury sieciowej na obszarach wiejskich są wysokie, przy jednocześnie małej liczbie odbiorców.

Według danych GUS w najmniejszym zakresie dostęp do sieci wodociągowej posiadają mieszkańcy gminy Przeworno (89,0%), Międzybórz (90,9%) i Milicz (91,3%). Równocześnie istnieją gminy, w których 100% (lub prawie 100%) gospodarstw

domowych korzysta z sieci wodociągowej. Są to następujące gminy: Brzeg Dolny, Cieszków, Dziadowa Kłoda, Kondratowice, Środa Śląska, Wińsko i Żmigród.

Jak już wspomniano, w zakresie dostępności do sieci kanalizacyjnej Subregion Wrocławski znajduje się w sytuacji gorszej niż województwo. W najmniejszym zakresie z sieci kanalizacyjnej w 2021 r. korzystały gospodarstwa domowe w gminach: Domaniów (7,7%), Przeworno (11,3%), Wińsko (12,6%), Międzybórz (20,4%), Wiązów (22,9%). W gminach tych wskaźniki dostępności wyraźnie odbiegały od średniej dla Subregionu. Procentowo najwięcej gospodarstw domowych korzystało z sieci kanalizacyjnej w gminach: Brzeg Dolny (100%), Środa Śląska (82,3%), Wołów (70,8%), Strzelin (70,2%), Milicz (69,1%), Prusice (68,1%), Twardogóra (67,5%) i Syców (64,9%).

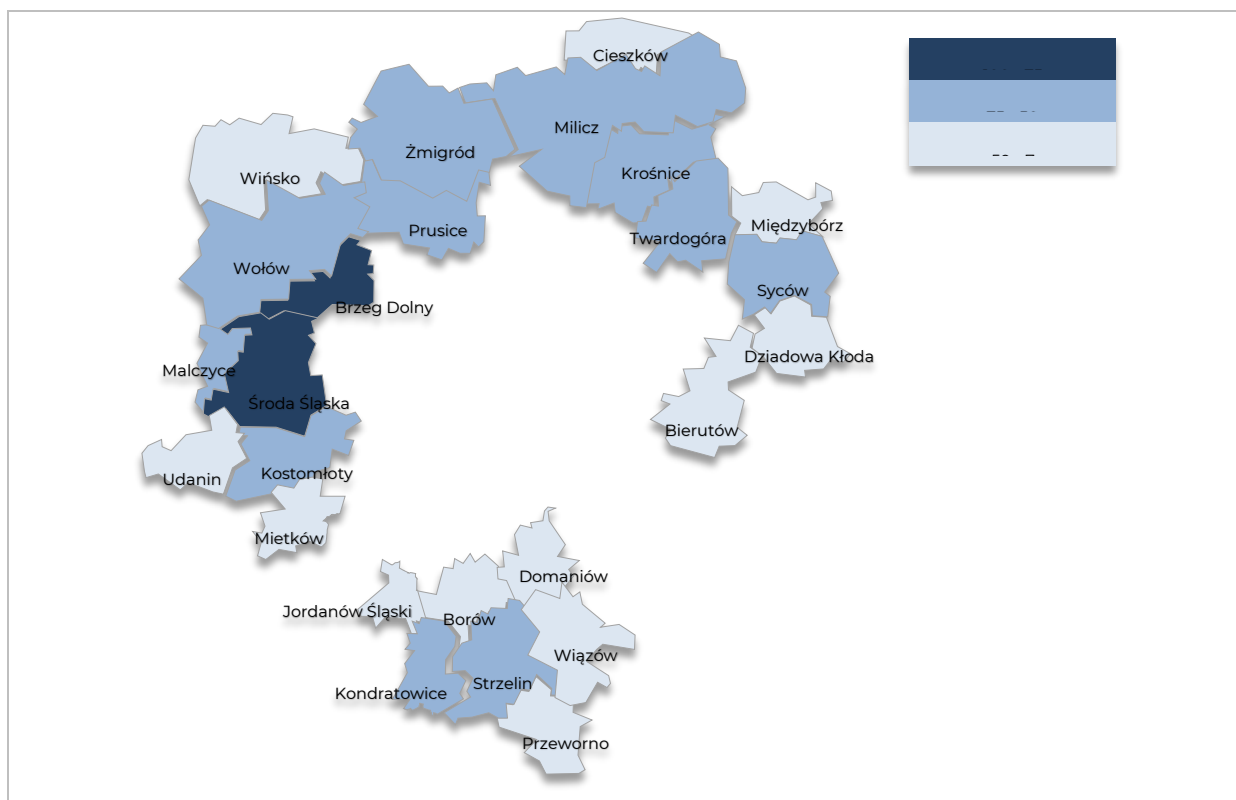
Rysunek 14. Odsetek gospodarstw domowych korzystających z instalacji wodociągowej [2021]
Źródło: opracowanie własne na podstawie Open Street Map i BDL GUS.

Jak wynika z danych przekazanych przez gminy, na obszarze Subregionu Wrocławskiego funkcjonuje łącznie 36 oczyszczalni (w tym 6 przy jednostkach publicznych). W przypadku 12 gmin (Borów, Domaniów, Krośnice, Malczyce, Mielków, Milicz, Prusice, Strzelin, Twardogóra, Wińsko, Wołów, Żmigród) zarówno lokalizacja oczyszczalni jak i ich wydajność jest adekwatna do potrzeb, tak że aktualnie inwestycje w niniejszym zakresie nie są potrzebne. W pozostałych przypadkach aktualny stan oczyszczalni lub prognozowany wzrost

zapotrzebowania na usługi świadczone przez oczyszczalnię związany z rozwojem sieci kanalizacyjnej wskazują na konieczność ich rozbudowy.

Warto również podkreślić, że na terenie gminy Cieszków nie ma oczyszczalni ścieków.

W przypadku gminy Kondratowice sama oczyszczalnia ścieków nie wymaga inwestycji, jednak inwestycji wymagają pompy w przepompowniach przydomowych i przepompowniach sieciowych, które obsługują przepompowanie ścieków na oczyszczalnię ścieków.

Rysunek 15. Odsetek gospodarstw domowych korzystających z instalacji kanalizacyjnej [2021]
Źródło: opracowanie własne na podstawie Open Street Map i BDL GUS.

W gminie Prusice w 16 sołectwach, tj.: Kaszyce Wielkie, Świerzów, Górowo, Skokowa, Strupina, Piotrkowice, Pawłów Trzebnicki, Wszemirów, Kopaszyn, Chodlewko, Wilkowa Mała, Gola, Ligota Strupińska, Krościna Wielka, Raszowice, Borów w ramach projektu „Budowa systemów oczyszczania ścieków w Gminie Prusice w miejscowościach Skokowa i Strupina” wybudowano 168 przydomowych oczyszczalni ścieków. Celem inwestycji było zaopatrzenie ponad 160 budynków mieszkalnych na terenie gminy Prusice w przydomowe oczyszczalnie ścieków i zastąpienie zbiorników bezodpływowych nowoczesnymi, ekologicznymi i ekonomicznymi rozwiązaniami. Inwestycja ta zrealizowana została w miejscowościach pozaaglomeracyjnych, gdzie wybudowanie sieci kanalizacyjnej jest niemożliwe.

Tabela 25. Oczyszczalnie ścieków na terenie Subregionu Wrocławskiego

Jednostka terytorialna	Liczba	Lokalizacja	Uwagi
Bierutów	3	Bierutów, Stronia, Gorzesław	Konieczna rozbudowa oczyszczalni w związku z rozwojem sieci kanalizacyjnej
Borów	1	Borek Strzeliński	Aktualnie inwestycje nie są potrzebne
Brzeg Dolny	1	Brzeg Dolny	Oczyszczalnia wymaga dalszej modernizacji w celu dostosowania do obowiązujących przepisów (przekroczenie ładunku zanieczyszczeń, przekroczenie stężenia chlorków w miejscu zrzutu ścieków oczyszczonych do rzeki Odry)
Cieszków	0		Brak oczyszczalni
Domaniów	2	Wierzbno, Domaniów (przy szkole)	Aktualnie inwestycje nie są potrzebne
Dziadowa Kłoda	1	Dziadowa Kłoda	Wskazana rozbudowa w związku z rozwojem sieci kanalizacyjnej
Jordanów Śląski	1	Jordanów Śląski	Wydajność wystarczająca, problemy pojawiają się przy wzmożonych opadach deszczu
Kondratowice	1	Kondratowice	Aktualnie oczyszczalnia nie wymaga inwestycji. Inwestycji wymagają pompy w przepompowniach przydomowych i przepompowniach sieciowych, które obsługują przepompowanie ścieków na oczyszczalnię ścieków
Kostomłoty	1	Piotrowice	-
Krośnice	3	Krośnice, Bukowice, Łazy poręba	Aktualnie inwestycje nie są potrzebne
Malczyce	1	Malczyce	Aktualnie inwestycje nie są potrzebne
Mietków	1	Mietków	Aktualnie inwestycje nie są potrzebne
Międzybórz	1	Międzybórz	-
Milicz	2	Milicz, Sułów	Aktualnie inwestycje nie są potrzebne
Prusice	1	Pietrowice Małe	Aktualnie inwestycje nie są potrzebne
Przeworno	1	Przeworno	Aktualnie prowadzone są prace nad rozbudową oczyszczalni
Strzelin	1	Chociwel	Aktualnie inwestycje nie są potrzebne
Syców	1	-	-
Środa Śląska	2	Środa Śląska, Rakoszyce	Wskazana rozbudowa w związku z rozwojem Gminy
Twardogóra	1	Twardogóra	Aktualnie inwestycje nie są potrzebne
Udanin	1	Piekary	Aktualnie oczyszczalnia zaspokaja potrzeby gminy, ale przy dalszym rozwoju gminy konieczna będzie rozbudowa
Wiązów	1	-	Oczyszczalnia nie jest wystarczająca. Planowana jest rozbudowa oczyszczalni. Wykonano dokumentację

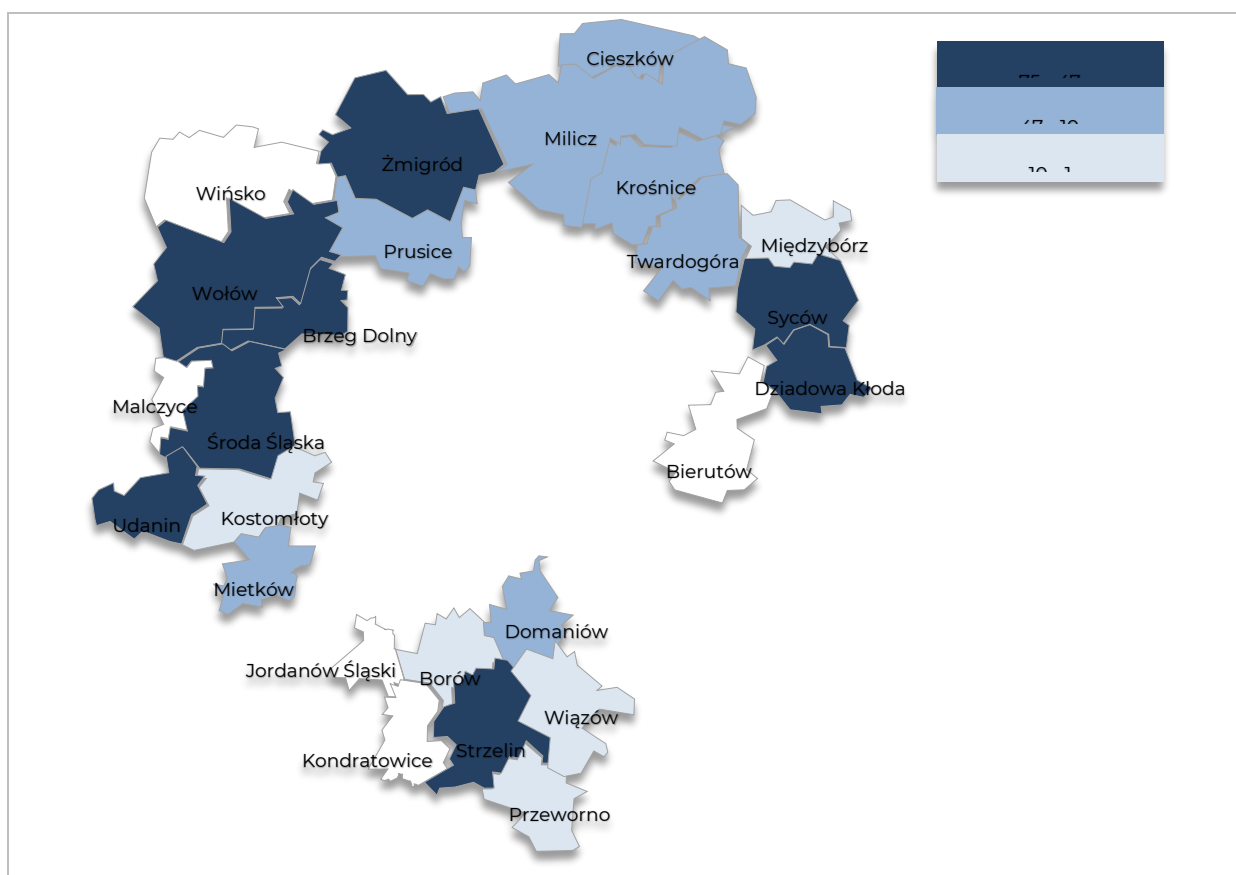

Prognoza oddziaływania na środowisko dla *Strategii Innego Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego*

Jednostka terytorialna	Liczba	Lokalizacja	Uwagi
Wińsko	5	Wińsko, Smogorzówek, Orzeszków, Krzelów	Aktualnie inwestycje nie są potrzebne
Wołów	2	Wołów, Lubiąż	Aktualnie inwestycje nie są potrzebne
Żmigród	1	Żmigród	Aktualnie inwestycje nie są potrzebne
Subregion Wrocławski	36	-	-

Źródło: opracowanie na podstawie informacji przekazanych przez Gminy.

W 2021 r. najwięcej gospodarstw domowych korzystało z sieci gazowej w gminach: Brzeg Dolny (74,1%), Strzelin (56,0%), Syców (55,4%) i Wołów (52,3%). Jednocześnie na analizowanym Obszarze istnieją gminy, w których dostępność do sieci gazowej jest zerowa lub bliska zeru, zaliczyć do nich należy gminy: Borów (0,0%), Domaniów (0,0%) Dziadowa Kłoda (0,0%), Mietków (0,0%), Prusice (0,0%), Przeworno (0,0%), Udanin (0,0%), Kondratowice (0,1%), Malczyce (0,1%), Wińsko (0,2%), Jordanów Śląski (0,5%), Bierutów (0,8%) i Kostomłoty (2,8%).

Rysunek 16. Odsetek gospodarstw domowych korzystających z instalacji gazowej [2021]

Źródło: opracowanie własne na podstawie Open Street Map i BDL GUS.

Niska dostępność do sieci gazowej może sprzyjać zjawisku niskiej emisji i tym samym negatywnie wpływać na stan środowiska naturalnego.

6.2.7. Zasoby przyrodnicze

Realizując zadania zawarte w niniejszej Strategii należy uwzględnić ochronę gatunkową roślin i zwierząt, wynikającą z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2022 poz. 916 z późn. zm.) mającą na celu zapewnienie przetrwania i właściwego stanu okazów gatunków oraz ich siedlisk i ostoi. Wymagane jest również przestrzeganie zapisów ww. ustawy, dotyczących zakazów oraz odstępstw od zakazów w odniesieniu do ww. gatunków oraz wydanych na jej podstawie przepisów wykonawczych, zwłaszcza:

- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r. poz. 2183 z późn. zm.),
- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409),
- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r. poz. 1408).

Formy ochrony przyrody

Na terenie Subregionu Wrocławskiego występują następujące formy ochrony przyrody:

- Obszary Natura 2000
  - Bierutów;
  - Bór Jodłowy w Goli;
  - Chłodnia w Cieszkowie;
  - Dębniańskie Mokradła ;
  - Dolina Baryczy;
  - Dolina Oleśnicy i Potoku Boguszyckiego;
  - Dolina Łachy;
  - Dolina Widawy;
  - Jodłowice;
  - Karszówek;
  - Lasy Grędzińskie
  - Leśne Stawki koło Goszcza;
  - Ludów Śląski;
  - Łęgi Odrzańskie;
  - Łęgi nad Bystrzycą;
  - Ostoja nad Baryczą;
  - Przeplatki nad Bystrzycą;
  - Masyw Ślęży;
  - Zagórzyckie Łąki;
  - Zbiornik Mietkowski;
  - Wzgórza Strzelińskie;
  - Wzgórza Niemczańskie;
  - Wzgórza Warzęgowskie;
- Parki Krajobrazowe:
  - Dolina Baryczy;
  - Dolina Jezierzycy;
  - Ślęzański;
- Obszary chronionego krajobrazu
  - Dąbrowy Krotoszyńskie Baszków-Rochy;
  - Dolina Odry;
  - Wzgórza Niemczańsko-Strzelińskie;
  - Wzgórza Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska (woj. dolnośląskie);
- Rezerваты przyrody:
  - Jodłowice;
  - Goła;
  - Stawy Milickie;
  - Odrzysko;
  - Olszyny Niezgodzkie;
  - Uroczysko Wrzosey;
  - Radziądź;
  - Torfowisko koło Grabowna;
  - Wzgórze Joanny;

- Użytki ekologiczne:
  - gm. Cieszków – 7;
  - gm. Dziadowa Kłoda – 2;
  - gm. Jordanów Śląski – 2;
  - gm. Krośnice – 21;
  - gm. Milicz – 37;
  - gm. Syców – 1;
  - gm. Twardogóra – 1;
  - gm. Wińsko – 1;
  - gm. Wołów – 1;
  - gm. Żmigród – 50;
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy:
  - Wzgórza Strzelińskie;
- Pomniki przyrody:
  - gm. Bierutów – 1;
  - gm. Brzeg Dolny – 7;
  - gm. Cieszków – 3;
  - gm. Dziadowa Kłoda – 5;
  - gm. Jordanów Śląski – 3;
  - gm. Kondratowice – 9;
  - gm. Kostomłoty – 2;
  - gm. Krośnice – 21;
  - gm. Mietków – 4;
  - gm. Międzybórz – 6;
  - gm. Milicz – 26;
  - gm. Prusice – 74;
  - gm. Przeworno – 5;
  - gm. Strzelin – 8;
  - gm. Syców – 15;
  - gm. Środa Śląska – 3;
  - gm. Twardogóra – 6;
  - gm. Udanin – 7;
  - gm. Wińsko – 8;
  - gm. Wołów – 12;
  - gm. Żmigród – 4.

Obszary Natura 2000

Obszar utworzony w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty.

Sieć obszarów Natura 2000 obejmuje:

- obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO),
- specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO),
- obszary mające znaczenie dla Wspólnoty.

Obszar Natura 2000 może obejmować część lub całość obszarów i obiektów objętych innymi formami ochrony przyrody (z wyjątkiem ochrony gatunkowej roślin, zwierząt i grzybów).

Poniżej zestawiono Obszary Natura 2000 znajdujące się na terenie Subregionu Wrocławskiego.

Tabela 26. Charakterystyka Obszarów Natura 2000 na terenie Subregionu Wrocławskiego

Nazwa	Kod obszaru	Gminy	Data wyznaczenia: -w Polsce -przez KE	Powierzchnia [ha]	Akty prawne	Typy siedlisk przyrodniczych	Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEG
DYREKTYWA SIEDLISKOWA							
Bierutów	PLH020065	Bierutów	2022-08-10 2009-02-13	225,95	Decyzja Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EEG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039) (2009/93/WE) Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 13 czerwca 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Bierutów (PLH020065)	6410 6430 6510 91E0	<i>Castor fiber, Cobitis taenia, Lutra lutra, Lycaena dispar, Lycaena helle, Misgurnus fossilis, Rhodeus amarus</i>
Bór Jodłowy w Goli	PLH020107	Międzybórz	2021-11-23 2013-12-21	11,90	Decyzja wykonawcza Komisji z dnia 7 listopada 2013 r. w sprawie przyjęcia siódmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2013) 7358) (2013/741/UE) Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Bór Jodłowy w Goli (PLH020107)	9110 9170 91P0	-
Chłodnia w Cieszkowie	PLH020001	Cieszków	2017-03-24 2008-01-15	18,54	Decyzja Komisji z dnia 13 listopada 2007 r. przyjmująca, na mocy dyrektywy Rady 92/43/EEG, pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument C(2007) 5043) (2008/25/WE) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Chłodnia w Cieszkowie (PLH020001)	-	<i>Barbastella barbastellus, Myotis myotis</i>

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Strategii Inne Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego

Nazwa	Kod obszaru	Gminy	Data wyznaczenia: -w Polsce -przez KE	Powierzchnia [ha]	Akty prawne	Typy siedlisk przyrodniczych	Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEG
Dębniańskie Mokrada	PLH020002	Wińsko, Wołów	2023-10-21 2008-01-15	5 288,85	Decyzja Komisji z dnia 13 listopada 2007 r. przyjmująca, na mocy dyrektywy Rady 92/43/EEG, pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument C(2007) 5043) (2008/25/WE) Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 września 2023 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dębniańskie Mokrada (PLH020002)	6410 6440 6510 7140 9170 9190 91E0 91F0	<i>Barbastella barbastellus, Bombina bombina, Castor fiber, Cerambyx cerdo, Eriogaster catax, Euphydryas maturna, Lutra lutra, Lycaena dispar, Misgurnus fossilis, Myotis bechsteinii, Myotis myotis, Phengaris nausithous, Phengaris teleius, Rhodeus amarus, Triturus cristatus</i>
Dolina Oleśnicy i Potoku Boguszyckiego	PLH020091	Twardogóra	2023-11-04 2011-02-08	1 118,81	Decyzja Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EEG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669) (2011/64/UE) Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 września 2023 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Oleśnicy i Potoku Boguszyckiego (PLH020091)	6430 6510 91E0	<i>Barbastella barbastellus, Bombina bombina, Castor fiber, Lampetra planeri, Lutra lutra, Lycaena dispar, Lycaena helle, Misgurnus fossilis, Myotis myotis, Osmoderma eremita, Triturus cristatus</i>
Dolina Łachy	PLH020003	Wołów, Żmigród	2022-07-16 2008-01-15	958,51	Decyzja Komisji z dnia 13 listopada 2007 r. przyjmująca, na mocy dyrektywy Rady 92/43/EEG, pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument C(2007) 5043) (2008/25/WE) Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 13 czerwca 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Łachy (PLH020003)	2330 3260 6210 6230 6410 6510 9170 91E0 91F0	<i>Barbastella barbastellus, Bombina bombina, Castor fiber, Cerambyx cerdo, Cobitis taenia, Eriogaster catax, Lutra lutra, Misgurnus fossilis, Myotis myotis, Osmoderma eremita, Phengaris nausithous, Phengaris teleius, Spermophilus citellus, Triturus cristatus</i>
Dolina Widawy	PLH020036	Brzeg Dolny, Miękinia	2022-08-09 2009-02-13	2 279,23	Decyzja Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady	3150 3270	<i>Aspius aspius, Barbastella barbastellus, Bombina bombina, Castor fiber, Cerambyx cerdo, Cobitis taenia,</i>

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Strategii Inne Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego

Nazwa	Kod obszaru	Gminy	Data wyznaczenia: -w Polsce -przez KE	Powierzchnia [ha]	Akty prawne	Typy siedlisk przyrodniczych	Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEWG
					92/43/EEWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039) (2009/93/WE) Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 13 czerwca 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Widawy (PLH020036)	6410 6430 6440 6510 9170 9190 91E0 91F0	<i>Cucujus cinnaberinus, Eriogaster catax, Euphydryas maturna, Lutra lutra, Lycaena dispar, Misgurnus fossilis, Myotis dasycneme, Myotis myotis, Ophiogomphus Cecilia, Osmoderma eremita, Phengaris nausithous, Phengaris teleius, Rhodeus amarus, Romanogobio albipinnatus, Sabanejewia aurata, Triturus cristatus</i>
Jodłowice	PLH020106	Brzeg Dolny	2021-12-01 2013-12-21	9,37	Decyzja wykonawcza Komisji z dnia 7 listopada 2013 r. w sprawie przyjęcia siódmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2013) 7358) (2013/741/UE) Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Jodłowice (PLH020106)	91P0	-
Karszówek	PLH020098	Strzelin, Wiązów, Przeworno	2021-11-24 2011-02-08	486,26	Decyzja Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EEWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669) (2011/64/UE) Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Karszówek (PLH020098)	6410 6510 91E0 91F0	<i>Bombina bombina, Lutra lutra, Lycaena dispar, Ophiogomphus cecilia, Osmoderma eremita, Phengaris nausithous, Phengaris teleius</i>
Lasy Gędzińskie	PLH020081	Bierutów	2021-12-16 2011-02-08	3 087,53	Decyzja Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EEWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny	6120 6410 6510 9110 9170	<i>Barbastella barbastellus, Bombina bombina, Castor fiber, Cerambyx cerdo, Euphydryas aurinia, Lutra lutra, Lycaena dispar, Myotis myotis, Ophiogomphus cecilia, Osmoderma</i>

Prognoza oddziaływania na środowisko dla *Strategii Inne Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego*

Nazwa	Kod obszaru	Gminy	Data wyznaczenia: -w Polsce -przez KE	Powierzchnia [ha]	Akty prawne	Typy siedlisk przyrodniczych	Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEG
					region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669) (2011/64/UE) Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Lasy Grędzińskie (PLH020081)	9190 91F0	<i>Eremita, Phengaris nausithous, Phengaris teleius, Triturus cristatus</i>
Leśne Stawki koło Goszcza	PLH020101	Twardogóra	2021-12-15 2011-02-08	111,92	Decyzja Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EEG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669) (2011/64/UE) Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Leśne Stawki koło Goszcza (PLH020101)	6430 91E0	<i>Bombina bombina, Emys orbicularis, Lutra lutra, Lycaena dispar, Triturus cristatus</i>
Ludów Śląski	PLH020073	Borów	2023-11-22 2011-02-08	80,94	Decyzja Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EEG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669) (2011/64/UE) Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 17 października 2023 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ludów Śląski (PLH020073)	6410 6510 91F0	-
Łęgi nad Bystrzycą	PLH020103	Miękinia, Kostomłoty	2022-01-18 2011-02-08	2 084,43	Decyzja Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EEG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669) (2011/64/UE)	3150 3260 6410 6430 6440 6510 9170 91E0	<i>Barbastella barbastellus, Bombina bombina, Castor fiber, Cerambyx cerdo, Euphydryas maturna, Lutra lutra, Lycaena dispar, Misgurnus fossilis, Myotis myotis, Ophiogomphus Cecilia, Osmoderma eremita, Phengaris nausithous, Phengaris teleius, Rhodeus amarus, Triturus cristatus</i>

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Strategii Inne Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego

Nazwa	Kod obszaru	Gminy	Data wyznaczenia: -w Polsce -przez KE	Powierzchnia [ha]	Akty prawne	Typy siedlisk przyrodniczych	Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEG
					Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Łęgi nad Bystrzycą (PLH020103)	91FO	
Ostoja nad Baryczą	PLH020041	Prusice, Krośnice, Milicz, Twardogóra, Cieszków, Żmigród	2023-10-24 2009-02-13	82 026,38	Decyzja Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EEG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039) (2009/93/WE) Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 września 2023 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ostoja nad Baryczą (PLH020041)	3130 3150 3260 6120 6410 6430 6510 7140 7230 9110 9130 9170 91E0 91FO	<i>Barbastella barbastellus, Barbastella barbastellus, Bombina bombina, Castor fiber, Cerambyx cerdo, Cobitis taenia, Coleanthus subtilis, Lucanus cervus, Lutra lutra, Lycaena dispar, Misgurnus fossilis, Myotis myotis, Osmoderma eremita, Rhodeus amarus, Romanogobio albipinnatus, Sabanejewia aurata, Triturus cristatus</i>
Przeplatki nad Bystrzycą	PLH020055	Mietków	2023-09-21 2009-02-13	843,69	Decyzja Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EEG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039) (2009/93/WE) Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 lipca 2023 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Przeplatki nad Bystrzycą (PLH020055)	3150 3260 6410 6430 6510 9170 91E0 91FO	<i>Barbastella barbastellus, Castor fiber, Euphydryas maturna, Lutra lutra, Misgurnus fossilis, Myotis myotis, Ophiogomphus cecilia, Osmoderma eremita, Phengaris nausithous, Phengaris teleius, Rhodeus amarus</i>
Masyw Ślęży	PLH020040	Jordanów Śląski	2021-10-08 2009-02-13	5 059,25	Decyzja Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EEG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039) (2009/93/WE)	6110 6190 6210 6410 6430 8150 8220	<i>Barbastella barbastellus, Bombina bombina, Gladiolus palustris, Lycaena dispar, Myotis bechsteini, Myotis myotis, Osmoderma eremita, Phengaris nausithous, Phengaris teleius</i>

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Strategii Inne Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego

Nazwa	Kod obszaru	Gminy	Data wyznaczenia: -w Polsce -przez KE	Powierzchnia [ha]	Akty prawne	Typy siedlisk przyrodniczych	Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEG
					Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 2 września 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Masyw Ślęży (PLH020040)	9110 9130 9170 9180 9190 91E0 91I0	
Zagórzycie Łąki	PLH020053	Wołów	2022-08-04 2009-02-13	356,26	Decyzja Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EEG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039) (2009/93/WE) Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 13 czerwca 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Zagórzycie Łąki (PLH020053)	6120 6410 6430 6510 9170 9190 91E0	<i>Castor fiber, Eriogaster catax, Euphydryas aurinia, Euphydryas maturna, Lycaena dispar, Phengaris nausithous, Phengaris teleius, Vertigo angustior</i>
Wzgórze Strzelińskie	PLH020074	Strzelin, Przeworno	2023-05-23 2011-02-08	3 836,16	Decyzja Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EEG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669) (2011/64/UE) Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Wzgórze Strzelińskie (PLH020074)	6510 8220 9110 9130 9170 9190 91E0 91F0	<i>Barbastella barbastellus, Bombina bombina, Lutra lutra, Myotis bechsteinii, Myotis emarginatus, Myotis myotis, Osmoderma eremita, Phengaris nausithous, Triturus cristatus</i>
Wzgórze Niemczańskie	PLH020082	Kondratowice	2022-01-25 2011-02-08	3 237,16	Decyzja Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EEG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669) (2011/64/UE)	6210 6410 6510 8220 9110 9130 9170	<i>Barbastella barbastellus, Lutra lutra, Lycaena dispar, Misgurnus fossilis, Myotis bechsteinii, Myotis myotis, Ophiogomphus cecilia, Phengaris nausithous</i>

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Strategii Inne Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego

Nazwa	Kod obszaru	Gminy	Data wyznaczenia: -w Polsce -przez KE	Powierzchnia [ha]	Akty prawne	Typy siedlisk przyrodniczych	Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEG
					Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Wzgórza Niemczańskie (PLH020082)	9190 91E0	
Wzgórza Warzęgowskie	PLH020079	Prusice, Wołów	2021-12-21 2011-02-08	660,92	Decyzja Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EEG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669) (2011/64/UE) Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Wzgórza Warzęgowskie (PLH020079)	3130 6210 6410 6510 9170 9190 91E0 91FO	<i>Barbastella barbastellus, Bombina bombina, Cerambyx cerdo, Eriogaster catax, Myotis myotis, Triturus cristatus</i>
DYREKTYWA PTASIA							
Dolina Baryczy	PLB020001	Krośnice, Milicz, Twardogóra, Cieszków, Żmigród	2004-11-05 -	55 516,83	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 września 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków	-	<i>Alcedo atthis, Anas platyrhynchos, Anas querquedula, Anas strepera, Anser albifrons, Anser anser, Anser anser, Anser fabalis, Anser fabalis, Ardea cinerea, Ardea cinerea, Aythya ferina, Aythya fuligula, Aythya nyroca, Botaurus stellaris, Chlidonias hybridus, Chlidonias niger, Ciconia ciconia, Ciconia nigra, Circus aeruginosus, Crex crex, Cygnus cygnus, Cygnus olor, Egretta alba, Fulica atra, Fulica atra, Grus grus, Grus grus, Haliaeetus albicilla, Haliaeetus albicilla, Ixobrychus minutus, Larus ridibundus, Limosa limosa, Mergus merganser, Milvus migrans, Milvus milvus, Philomachus pugnax, Podiceps cristatus, Podiceps cristatus, Podiceps grisegena, Porzana parva, Porzana porzana, Rallus aquaticus, Sterna hirundo</i>
Zbiornik Mietkowski	PLB020004	Mietków	2007-10-13	1 193,89	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 września 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000	-	<i>Anas clypeata, Anas platyrhynchos, Anser albifrons, Anser fabalis, Calidris alpina, Calidris ferruginea, Calidris minuta, Charadrius dubius, Chlidonias niger, Gallinago gallinago, Larus cachinnans, Larus canus, Larus melanocephalus, Larus ridibundus, Larus ridibundus, Numenius Arquata, Pernis apivorus, Philomachus</i>

Prognoza oddziaływania na środowisko dla *Strategii Inne Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego*

Nazwa	Kod obszaru	Gminy	Data wyznaczenia: -w Polsce -przez KE	Powierzchnia [ha]	Akty prawne	Typy siedlisk przyrodniczych	Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEG
					Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków		<i>pugnax, Pluvialis squatarola, Podiceps grisegena, Sterna albifrons, Sterna hirundo, Tadorna tadorna, Tringa erythropus, Tringa glareola</i>
DYREKTYWA SIEDLISKOWA I PTASIA							
Łęgi Odrzańskie	PLC020002	Brzeg Dolny, Miękinia, Malczyce, Wińsko, Środa Śląska, Wołów	2023-05-23 2009-02-13	21 350,49	Decyzja Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EEG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039) (2009/93/WE Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Łęgi Odrzańskie (PLC020002)	3150 3270 6210 6410 6430 6440 6510 9170 9190 91EO 91FO	<i>Alcedo atthis, Anas clypeata, Anas crecca, Anas querquedula, Anas strepera, Anser albifrons, Anser anser, Anser fabalis, Ardea cinerea, Aspius aspius, Barbastella barbastellus, Barbastella barbastellus, Bombina bombina, Botaurus stellaris, Bucephala clangula, Castor fiber, Cerambyx cerdo, Charadrius dubius, Ciconia ciconia, Ciconia nigra, Circus aeruginosus, Cobitis taenia, Cygnus cygnus, Dendrocopos medius, Dryocopus Martius, Eriogaster catax, Euphydryas maturna, Ficedula albicollis, Ficedula parva, Gallinago gallinago, Graphoderus bilineatus, Grus grus, Haliaeetus albicilla, Haliaeetus albicilla, Ixobrychus minutus, Leucorrhinia pectoralis, Lutra lutra, Lycaena dispar, Mergus merganser, Milvus migrans, Milvus milvus, Myotis bechsteinii, Myotis dasycneme, Myotis myotis, Ophiogomphus cecilia, Osmoderma eremita, Pernis apivorus, Phalacrocorax carbo, Phengaris nausithous, Phengaris teleius, Picus canus, Rhodeus amarus, Romanogobio albipinnatus, Salmo salar, Tringa ochropus, Triturus cristatus</i>

źródło: crfop.gdos.gov.pl, stan na 21.02.2024

Plan Zadań Ochronnych (PZO)

Plan zadań ochronnych jest podstawowym dokumentem przy zarządzaniu zasobami przyrodniczymi dla ochrony których, zostały utworzone obszary sieci Natura 2000. Tworzy on podstawę do prowadzenia działań ochronnych siedlisk oraz gatunków zwierząt, wskazując podmioty odpowiedzialne za wykonanie jego założeń. Dokument ten jest sporządzany na okres dziesięciu lat, obejmuje on art.

- opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000;
- identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;
- cele działań ochronnych;
- określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących: ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk; monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów; uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony;
- wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;
- wskazanie terminu sporządzenia, w razie potrzeby, planu ochrony dla części lub całości obszaru.

W poniższej tabeli zestawiono Zarządzenia wydane w celu ustanowienia Planów Zadań Ochronnych dla Obszarów Natura 2000 znajdujących się na terenie Subregionu Wrocławskiego.

Tabela 27. Zestawienie Zarządzeń do PZO dla poszczególnych Obszarów Natura 2000

Nazwa	PZO
Bierutów	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 1 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bierutów PLH020065 Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 10 października 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bierutów PLH020065
Jodłowy w Goli	-
Chłodnia w Cieszkowie	-

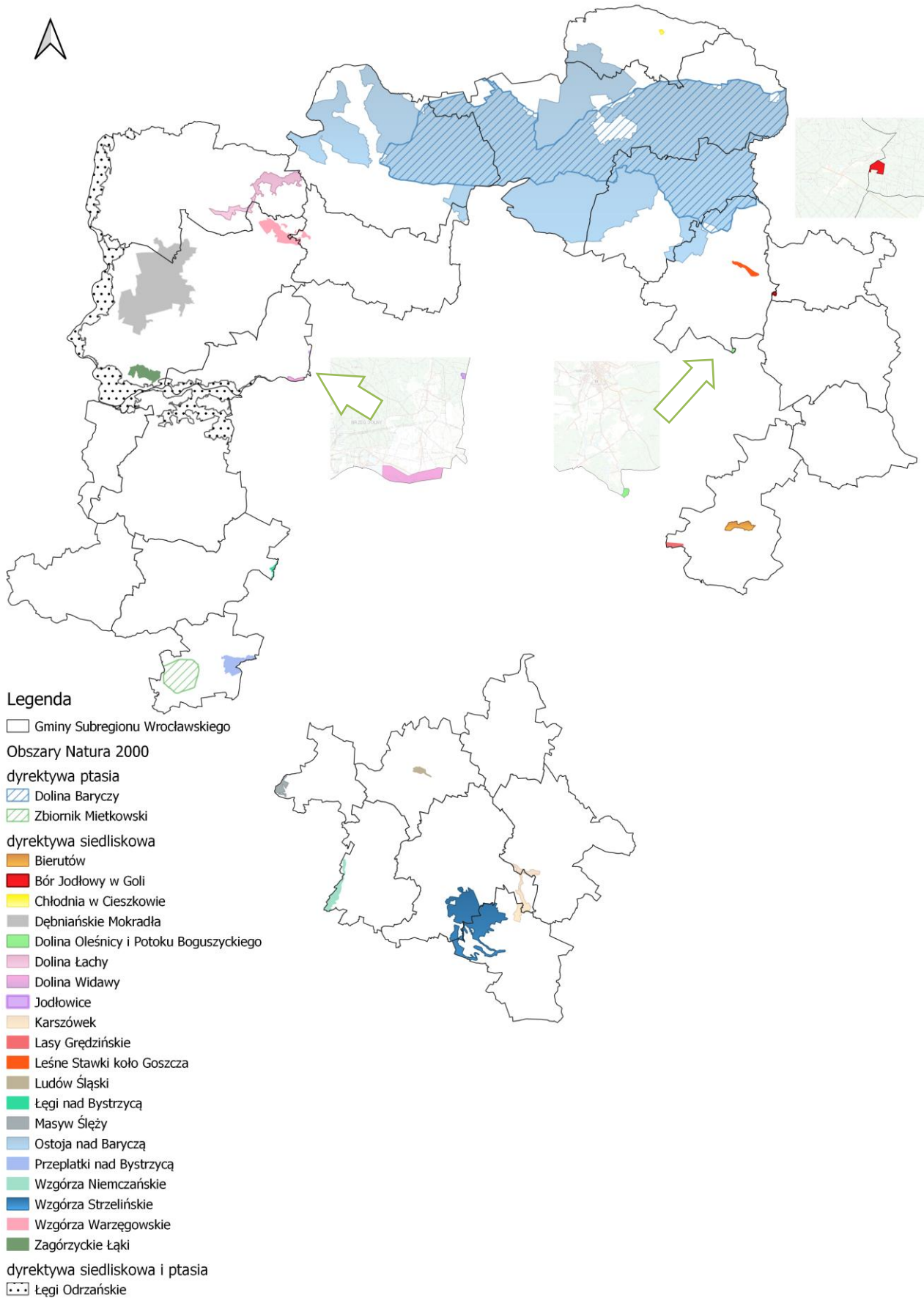
Prognoza oddziaływania na środowisko dla *Strategii Inne Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego*

Nazwa	PZO
Dębniańskie Mokradła	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 14 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dębniańskie Mokradła PLH020002 Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 21 września 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dębniańskie Mokradła PLH020002
Dolina Baryczy	Zarządzenie Nr 28 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Stawy Milickie" Zarządzenie Nr 28 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 22 lipca 2015 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Stawy Milickie" Zarządzenie Nr 28 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 15 września 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Stawy Milickie"
Dolina Oleśnicy i Potoku Boguszyckiego	-
Dolina Łachy	Zarządzenie nr 22 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 31 października 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Łachy PLH020003
Dolina Widawy	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 1 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Widawy PLH020036 Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 16 marca 2018 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Widawy PLH020036
Jodłowice	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 11 października 2022 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jodłowice PLH020106
Karszówek	-
Lasy Gędzińskie	-
Leśne Stawki koło Goszcza	-
Ludów Śląski	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 11 października 2022 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ludów Śląski PLH020073.
Łęgi Odrzańskie	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 21 maja 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Łęgi Odrzańskie PLB020008 Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 30 września 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Łęgi Odrzańskie PLH020018
Łęgi nad Bystrycą	-
Ostoja nad Baryczą	-

Prognoza oddziaływania na środowisko dla *Strategii Innego Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego*

Nazwa	PZO
Przeplatki nad Bystrzycą	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 14 maja 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Przeplatki nad Bystrzycą PLH020055 Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 9 maja 2016 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Przeplatki nad Bystrzycą PLH020055
Masyw Ślęży	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 11 lipca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Masyw Ślęży PLH020040
Zagórzyckie Łąki	Zarządzenie nr 24 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 29 listopada 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Zagórzyckie Łąki PLH020053
Zbiornik Mietkowski	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 1 kwietnia 2014r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Zbiornik Mietkowski PLB020004 [Dziennik Urzędowy Województwa Dolnośląskiego z 2014r. Poz. 1684]
Wzgórze Strzelińskie	-
Wzgórze Niemczańskie	-
Wzgórze Warzęgowskie	-

źródło: www.crfop.gdos.gov.pl, stan na 21.02.2024

Rysunek 17. Obszary Natura 2000 na tle Subregionu Wrocławskiego
 źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ

Park Krajobrazowy

Zgodnie z art. 8 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, Park krajobrazowy obejmuje obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania, popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

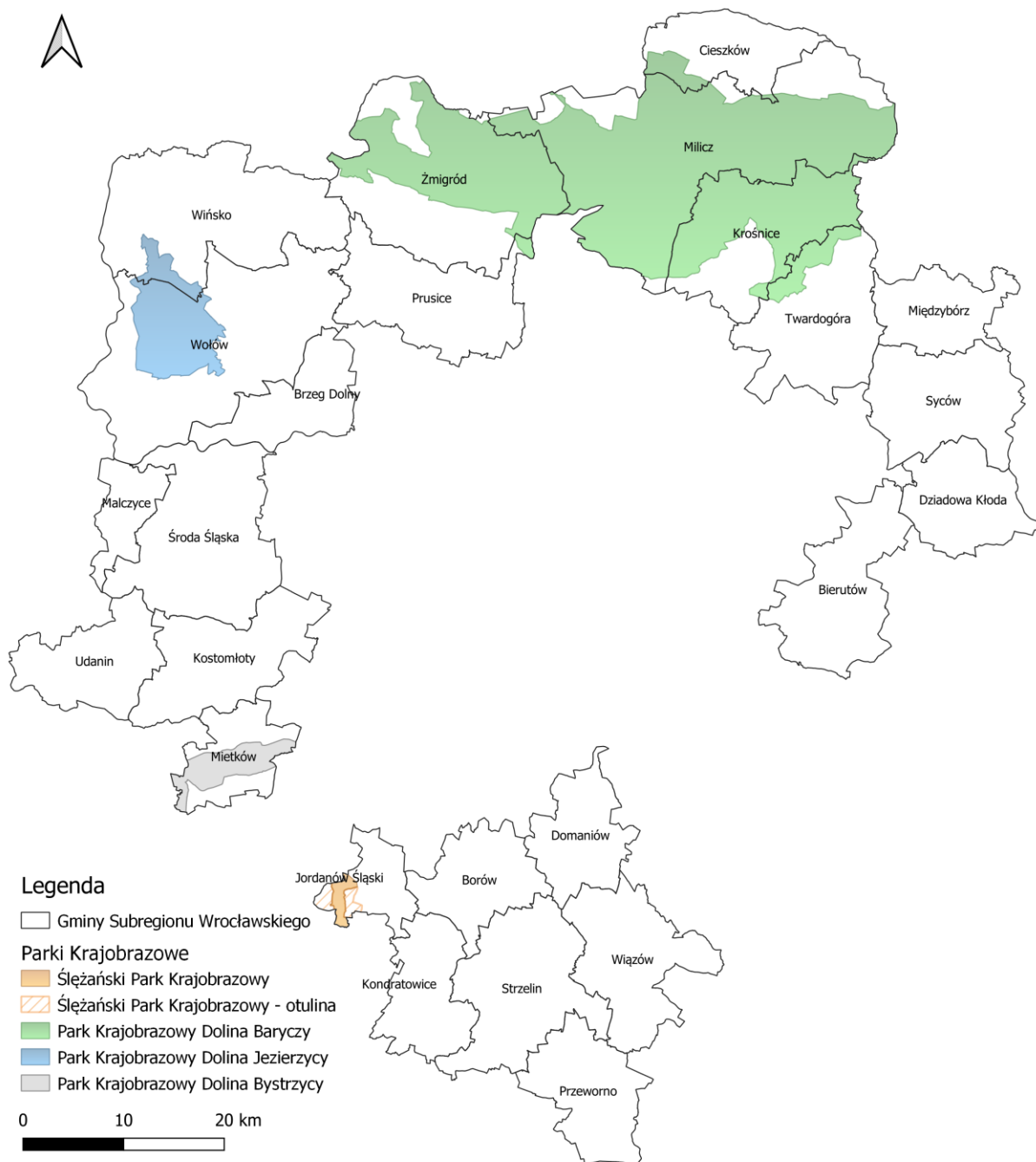
Tabela 28. Charakterystyka Parków Krajobrazowych zlokalizowanych na terenie Subregionu Wrocławskiego

Nazwa	Park Krajobrazowy Dolina Baryczy	Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy	Ślązański Park Krajobrazowy	Park Krajobrazowy Dolina Bystrzycy
Data utworzenia	1996-07-01	1994-09-15	1988-08-30	1998-12-01
Powierzchnia [ha]	86 336,54	7 953,00	8 190,00	8 570,00
Dane aktów prawnych	Rozporządzenie Wojewody Kaliskiego i Wojewody Wrocławskiego z dnia 3 czerwca 1996 r. w sprawie utworzenia i ochrony parku krajobrazowego "Dolina Baryczy" Uchwała Nr XIX/347/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 18 maja 2020 r. w sprawie Parku Krajobrazowego Dolina Baryczy na terenie województwa wielkopolskiego	Rozporządzenie Nr 11 Wojewody Wrocławskiego z dnia 12 sierpnia 1994 r. w sprawie utworzenia i ochrony Parku Krajobrazowego "Dolina Jezierzycy" w województwie wrocławskim Rozporządzenie Wojewody Dolnośląskiego z dnia 21 listopada 2006 r. w sprawie Parku Krajobrazowego "Dolina Jezierzycy" Rozporządzenie Nr 18 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 12 listopada 2008 r. zmieniające rozporządzenie Wojewody Dolnośląskiego z dnia 21 listopada 2006 r. w sprawie Parku Krajobrazowego "Dolina Jezierzycy"	Uchwała nr XXIV/155/88 Wojewódzkiej Rady Narodowej we Wrocławiu z dn. 8.06.1988 r. w sprawie utworzenia Ślązańskiego Parku Krajobrazowego wraz z otuliną Rozporządzenie Wojewody Dolnośląskiego z dnia 4 kwietnia 2007 r. w sprawie Ślązańskiego Parku Krajobrazowego Rozporządzenie Wojewody Dolnośląskiego Nr 17 z dnia 12 listopada 2008 r. zmieniające rozporządzenie Wojewody Dolnośląskiego z dnia 4 kwietnia 2007 r. w sprawie Ślązańskiego Parku Krajobrazowego	Rozporządzenie Nr 17 Wojewody Wrocławskiego z dnia 27 października 1998 r. w sprawie utworzenia i ochrony Parku Krajobrazowego "Dolina Bystrzycy" Rozporządzenie Wojewody Dolnośląskiego z dnia 21 listopada 2006 r. w sprawie Parku Krajobrazowego "Dolina Bystrzycy" Rozporządzenie Nr 22 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 28 listopada 2008 r. zmieniające rozporządzenie Wojewody Dolnośląskiego w sprawie Parku Krajobrazowego "Dolina Bystrzycy"
Powiaty	trzebnicki, oleśnicki, ostrowski, rawicki, górowski, milicki	wołowski	wrocławski, dzierzoniowski, świdnicki	wrocławski, średzki, Wrocław
Gminy	Odolanów, Jutrosin, Pakosław, Twardogóra, Żmigród, Prusice, Trzebnica, Przygodzice, Wąsosz, Krośnice, Milicz, Sośnie, Cieszków, Rawicz	Wińsko (gmina wiejska), Wołów	Sobótka, Marcinowice, Dzierżonów, Łagiewniki, Jordanów Śląski	Sobótka, Wrocław, Kąty Wrocławskie, Miękinia, Mietków
Opis celów ochrony	Dla terenu Parku leżącego w granicach województwa dolnośląskiego:	Ochrona doliny rzeki o charakterze nizinnym oraz zachowanie cennych fragmentów lasów i terenów łąkowych.	Ustala się następujące szczególne cele ochrony Parku:	Ustala się następujące szczególne cele ochrony Parku:

Nazwa	Park Krajobrazowy Dolina Baryczy	Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy	Ślezański Park Krajobrazowy	Park Krajobrazowy Dolina Bystrzycy
	Zachowanie doliny rzeki Baryczy wraz z łąkami, starorzeczami i terenami podmokłymi oraz zachowanie stawów i innych zbiorników wodnych, będących siedliskami chronionych i rzadkich gatunków roślin i zwierząt.		1. Zachowanie krajobrazu Masywu Ślezy, w tym zachowanie lokalnego charakteru i skali zabudowy w historycznie ukształtowanych jednostkach osadniczych oraz niezabudowanych przestrzeni w otwartym krajobrazie leśno-polno-łąkowym. 2. Ochrona zróżnicowanych walorów przyrodniczych oraz geologicznych i geomorfologicznych.	1. Ochrona doliny rzeki o charakterze nizinnym z licznymi starorzeczami. 2. Ochrona zbiornika wodnego Mietków jako cennego miejsca bytowania ptaków.
Plan ochrony	NIE	Uchwała Nr XVI/328/11 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 27 października 2011 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Parku Krajobrazowego „Dolina Jezierzycy”	Rozporządzenie Nr 18 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 3 sierpnia 1999 r. w sprawie zatwierdzenia Planu Ochrony Ślezańskiego Parku Krajobrazowego Rozporządzenie Wojewody Dolnośląskiego z dnia 30 marca 2001 r. zmieniające rozporządzenie nr 18 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 3 sierpnia 1999 r. w sprawie zatwierdzenia Planu Ochrony Ślezańskiego Parku Krajobrazowego Uchwała Nr XVI/331/11 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 27 października 2011 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Ślezańskiego Parku Krajobrazowego	NIE

źródło: crfop.gdos.gov.pl, stan na 21.02.2024

Rysunek 18. Parki Krajobrazowe na tle Subregionu Wrocławskiego
źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ

Obszary Chronionego Krajobrazu

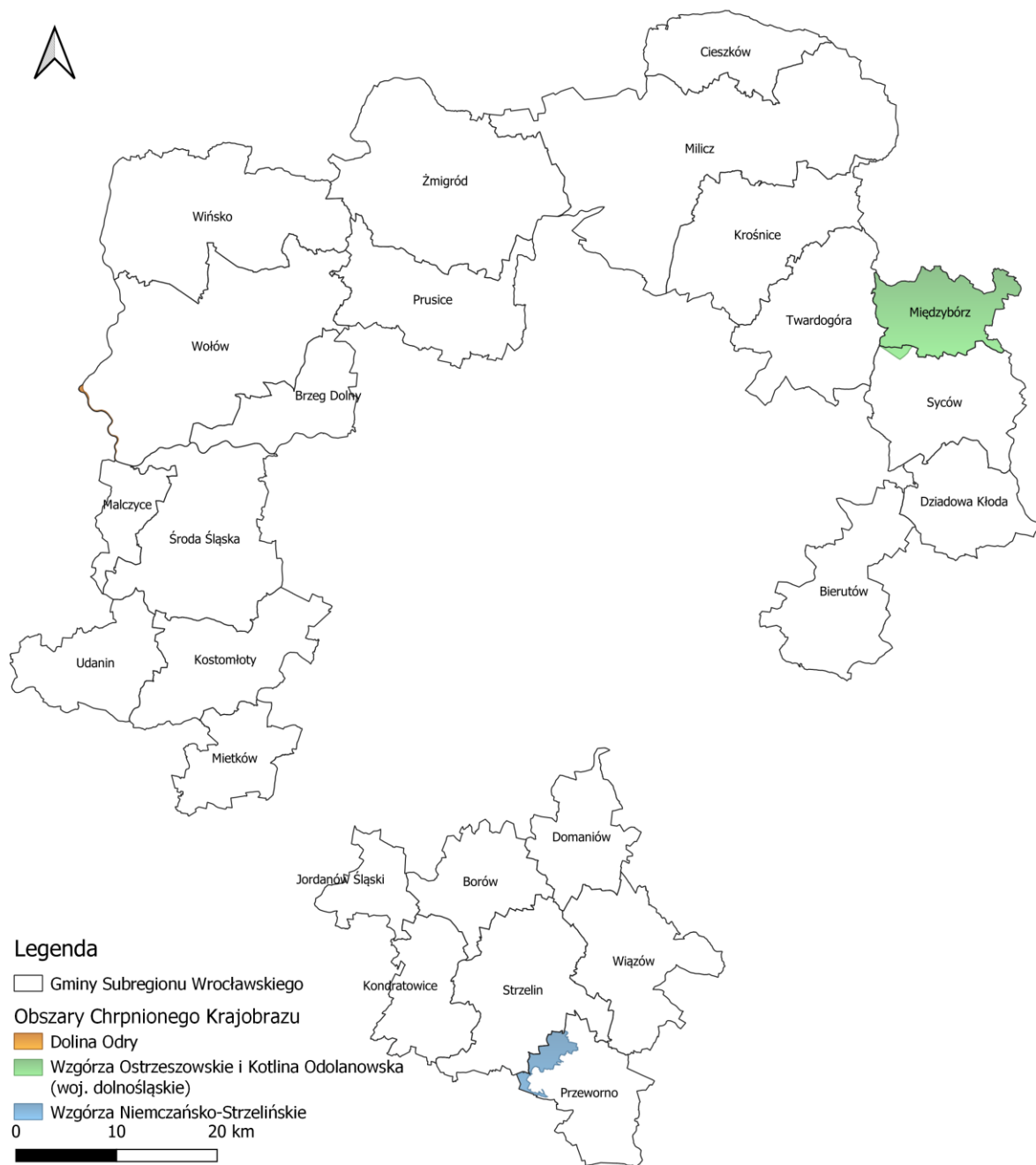
Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych (art. 23 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody). Poniżej zestawiono Obszary Chronionego Krajobrazu znajdujące się na terenie Subregionu Wrocławskiego.

Tabela 29. Obszary Chronionego Krajobrazu na terenie Subregionu Wrocławskiego

Nazwa	Powiaty	Gminy	Data wyznaczenia	Powierzchnia [ha]	Akt prawny o wyznaczeniu	Opis wartości przyrodniczej i krajobrazowej
Dolina Odry	lubiński, wołowski, średzki, legnicki	Ścinawa, Prochowice, Wołów, Malczyce	1998-01-01	1 270,00	Rozporządzenie Wojewody Legnickiego z dnia 1 czerwca 1998 r. w sprawie uznania za Obszar Chronionego Krajobrazu Rozporządzenie Wojewody Dolnośląskiego Nr 33 z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu "Dolina Odry"	Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Odry ma rzadko spotykany rodzaj krajobrazu zasługujący na zabezpieczenie. Oprócz funkcji wodochronnej jaką pełnią lasy, spełniają one jeszcze rolę pasa zieleni przechwytyjącego zanieczyszczenia przenoszone z wiatrami z LGOM. Lasy tu występujące odznaczają się bogatym zespołem łągowym oraz drzewostanami dębowo-grabowymi. Występuje tu także bogata fauna z rzadkimi ptakami: Czaplą siwą, bocianem czarnym, kanią rdzawą i pustułką.
Wzgórza Niemczańsko-Strzelińskie	dzierżoniowski, ząbkowicki, strzeliński	Ciepłowody, Niemcza, Ziębice, Ząbkowice Śląskie, Strzelin, Przeworno	1981-01-01	6 180,00	Uchwała Nr 35/81 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Wałbrzychu z dnia 28 października 1981 r. w sprawie utworzenia na terenie województwa Wałbrzyskiego parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu Rozporządzenie Wojewody Dolnośląskiego Nr 29 z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu "Wzgórza Niemczańsko-Strzelińskie"	Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórza Niemczańsko-Strzelińskie obejmuje południowe części tych masywów o stosunkowo niewielkim przekształceniu gospodarczym i leży w mezoregionie Wzgórza Niemczańsko-Strzelińskie. Jest on najbardziej zróżnicowaną częścią Przedgórz Sudeckiego. Masywy te zbudowane są z różnych skał magmowych i metamorficznych, z których na uwagę zasługuje pionowa intruzja granitu w Strzelinie.

Nazwa	Powiaty	Gminy	Data wyznaczenia	Powierzchnia [ha]	Akt prawny o wyznaczeniu	Opis wartości przyrodniczej i krajobrazowej
Wzgórze Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska (woj. dolnośląskie)	ostrzeszowski, oleśnicki, ostrowski	Syców, Międzybórz, Sośnice, Twardogóra, Kobyla Góra	1995-01-01	9 400,00	Rozporządzenie Nr 63 Wojewody Kaliskiego z dnia 7 września 1995 r. w sprawie ustalenia obszaru chronionego krajobrazu "Wzgórze Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska" na terenie województwa kaliskiego i zasad korzystania z tego obszaru Rozporządzenie Nr 30 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu "Wzgórze Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska" dla terenu obszaru leżącego w granicach województwa dolnośląskiego	Wzgórze Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska należą do najbardziej wartościowych i najciekawszych pod względem przyrodniczo-krajobrazowym obszarów w regionie. Wzgórze Ostrzeszowskie są najwyższą częścią Wału Trzebnickiego a Kotlina Odolanowska jest malowniczym obniżeniem terenu, częściowo zalesionym, z rozległymi łąkami i licznymi stawami rybnymi.

źródło: crfop.gdos.gov.pl

Rysunek 19. Obszary Chronionego Krajobrazu na tle Subregionu Wrocławskiego
źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ

Rezerwy przyrody

Rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi. W poniższej tabeli zestawiono rezerwy przyrody znajdujące się na terenie Subregionu Wrocławskiego.

Tabela 30. Charakterystyka rezerwatów przyrody znajdujących się na terenie Subregionu Wrocławskiego

Nazwa	Jodłowice	Gola	Stawy Milickie	Odrzysko	Olszyny Niezgodzkie
Data uznania	1958-05-03	1954-02-26	1963-08-27	1987-03-10	1987-03-10
Powierzchnia [ha]	9,36	12,05	5 298,15	5,15	74,28
Rodzaj rezerwatu	leśny	leśny	faunistyczny	florystyczny	leśny
Typ rezerwatu	fitocenotyczny	florystyczny	faunistyczny	florystyczny	fitocenotyczny
Podtyp rezerwatu	zbiorowisk leśnych	roślin na granicy zasięgu	ptaków	roślin zielnych i krzewinek	zbiorowisk leśnych
Typ ekosystemu	leśny i borowy	leśny i borowy	wodny	wodny	leśny i borowy
Podtyp ekosystemu	lasów nizinnych	lasów nizinnych	jezior mezotroficznych i eutroficznych oraz stawów	rzek i ich dolin, potoków i źródeł	lasów nizinnych
Dane aktów prawnych	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 20 marca 1958 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody Zarządzenie Nr 4 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 28 stycznia 2011 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Jodłowice"	Zarządzenie Ministra Leśnictwa z dnia 15 lutego 1954 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody Zarządzenie Nr 1 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 13 stycznia 2012 r. zmieniające zarządzenie w sprawie rezerwatu przyrody "Gola"	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 8 lipca 1963 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody Zarządzenie Nr 14 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 28 maja 2013 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Stawy Milickie"	Zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych z dnia 18 lutego 1987 w sprawie uznania za rezerwat przyrody Zarządzenie Nr 8 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 28 stycznia 2011 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Odrzysko"	Zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych z dnia 19 lutego 1987 w sprawie uznania za rezerwat przyrody Zarządzenie Nr 9 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 28 stycznia 2011 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Olszyny Niezgodzkie"
Powiaty	trzebnicki, wołowski	oleśnicki	trzebnicki, milicki	wołowski	trzebnicki
Gminy	Brzeg Dolny, Oborniki Śląskie	Międzybórz	Milicz, Żmigród	Wołów	Żmigród
Opis celów ochrony	Rezerwat tworzy się w celu zachowania ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu lasu mieszanego z udziałem jodły, występującej na granicy zasięgu.	Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu lasu mieszanego z udziałem jodły, występującej tu na granicy swego zasięgu.	Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych wielu szczególnie cennych i rzadkich gatunków ptaków oraz fragmentów środowisk wodnych i błotnych, stanowiących miejsca ich gniazdowania, żerowania i odpoczynku, a także innych	Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie bogatego stanowiska kotewki - orzecha wodnego oraz salwinii pływającej.	Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie naturalnego obszaru bagiennych olszyn w zasięgu rzeki Ługi.

Prognoza oddziaływania na środowisko dla *Strategii Inne Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego*

Nazwa	Jodłowice	Gola	Stawy Milickie	Odrzysko	Olszyny Niezgodzkie
			gatunków zwierząt, roślin i ich siedlisk.		
Plan ochrony	NIE	NIE	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu Nr 28 z dnia 20 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Stawy Milickie" Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 22 lipca 2015 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Stawy Milickie" Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 15 września 2017 r.	NIE	NIE
Zadania ochronne	Zarządzenie Nr 21 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 21 sierpnia 2013 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody "Jodłowice" Zarządzenie Nr 31.2018 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 21 listopada 2018 r., w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody "Jodłowice"	Zarządzenie Nr 48.2017 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 6 października 2017 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody Gola	NIE	NIE	NIE

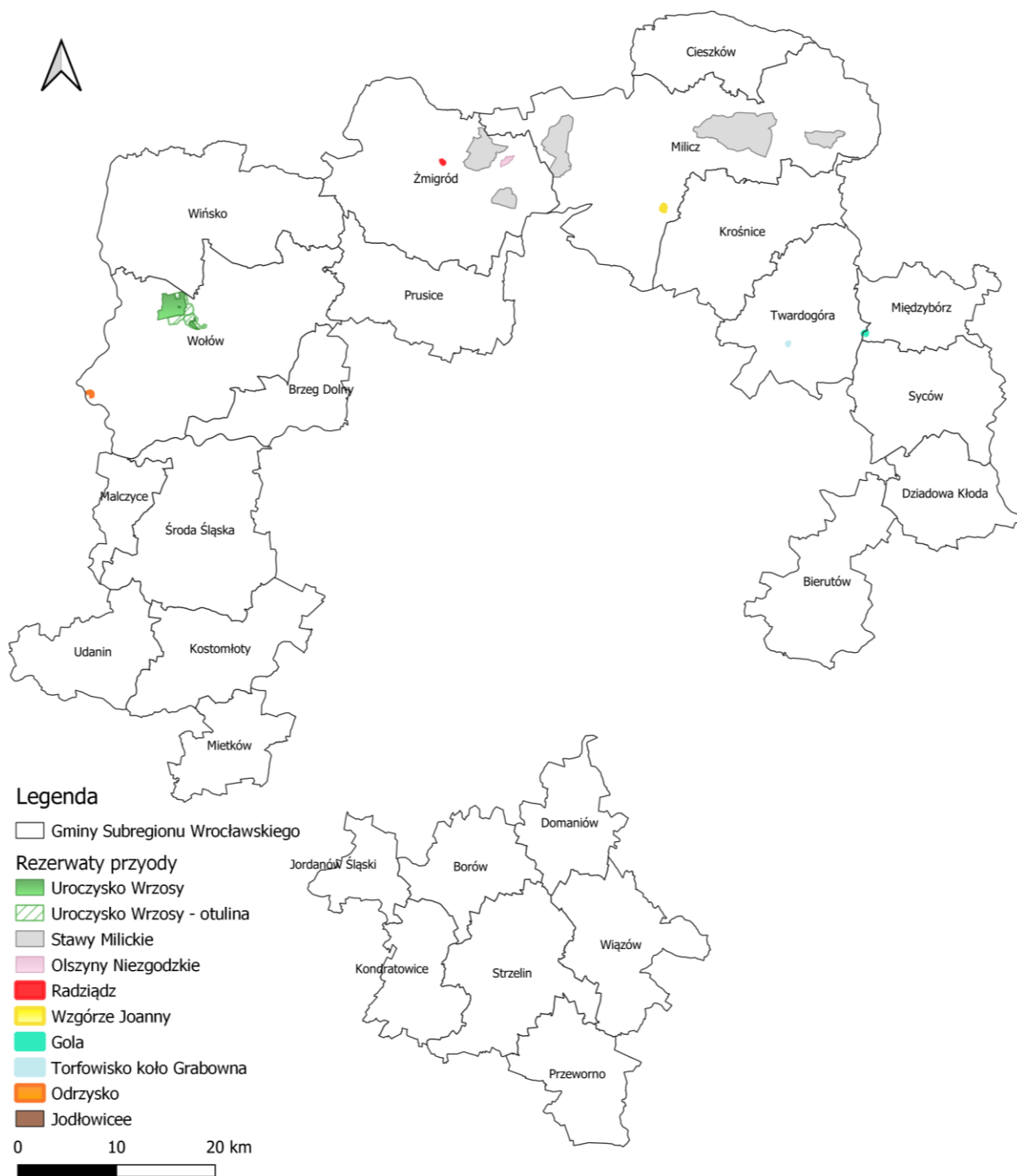
Nazwa	Uroczysko Wrzosy	Radziądz	Torfowisko koło Grabowna	Wzgórze Joanny
Data uznania	2000-03-29	1954-02-26	1980-09-01	1962-05-30
Powierzchnia [ha]	575,11	8,31	4,22	24,57
Rodzaj rezerwatu	leśny	leśny	torfowiskowy	leśny
Typ rezerwatu	fitocenotyczny	fitocenotyczny	florystyczny	florystyczny
Podtyp rezerwatu	zbiorowisk leśnych	zbiorowisk leśnych	roślin zielnych i krzewinek	roślin na granicy zasięgu

Prognoza oddziaływania na środowisko dla *Strategii Innego Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego*

Nazwa	Uroczysko Wrzosey	Radziądz	Torfowisko koło Grabowna	Wzgórze Joanny
Typ ekosystemu	leśny i borowy	leśny i borowy	torfowiskowy (bagienny)	leśny i borowy
Podtyp ekosystemu	lasów nizinnych	lasów mieszanych nizinnych	torfowisk przejściowych	lasów mieszanych nizinnych
Dane aktów prawnych	Rozporządzenie Nr 2 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 8 marca 2000 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody Zarządzenie Nr 15 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 10 lutego 2011 r. zmieniające zarządzenie w sprawie uznania za rezerwat przyrody "Uroczysko Wrzosey"	Zarządzenie Ministra Leśnictwa z dnia 15 lutego 1954 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody Zarządzenie Nr 10 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 28 stycznia 2011 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Radziądz"	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 11 sierpnia 1980 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody. Zarządzenie Nr 11 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 28 stycznia 2011 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Torfowisko koło Grabowna"	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 21 kwietnia 1962 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody Zarządzenie Nr 12 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 28 stycznia 2011 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Wzgórze Joanny"
Powiaty	wołowski	trzebnicki	oleśnicki	milicki
Gminy	Wołów	Żmigród	Twardogóra	Milicz
Opis celów ochrony	Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych unikalnych fragmentów lasów Obniżenia Wołowa, zwłaszcza naturalnych zespołów olsu porzeczkowego i łągi olszowo- jesionowego z szeregiem chronionych i rzadkich gatunków roślin, drzew pomnikowych, a także zachowanie łągowisk bogatej awifauny leśnej i wodno-błotnej oraz ostoi zwierząt.	Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych cennych fragmentów lasu dębowego o cechach zespołu naturalnego.	Celem ochrony jest zachowanie torfowiska o interesującej roślinności i stratygrafii.	Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych wyspowego stanowiska buka na wschodniej granicy jego zasięgu oraz znalezisk prehistorycznych.
Plan ochrony	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu Nr 16 z dnia 13 listopada 2012 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Uroczysko Wrzosey" Zarządzenie Nr 13 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 28 maja 2013 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Uroczysko Wrzosey"	NIE	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 11 sierpnia 1980 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody. Zarządzenie Nr 11 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 28 stycznia 2011 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Torfowisko koło Grabowna"	NIE
Zadania ochronne	NIE	NIE	Zarządzenie Nr 5.2017 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 2 marca 2017 r., w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody "Torfowisko koło Grabowna"	NIE

źródło: crfop.gdos.gov.pl

Rysunek 20. Rezerваты przyrody na tle Subregionu Wrocławskiego
 źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ

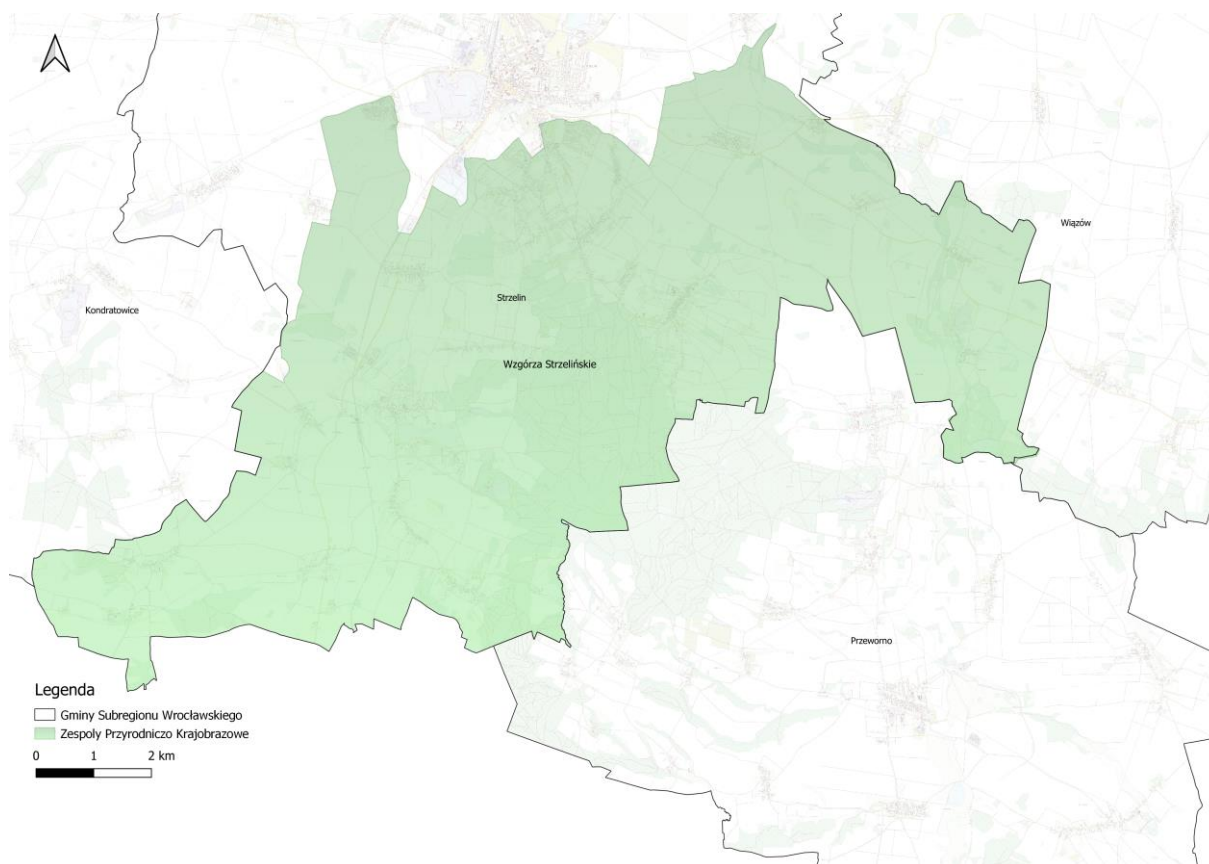
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe

Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne. Poniżej scharakteryzowano zespół przyrodniczo-krajobrazowy znajdujący się na terenie Subregionu Wrocławskiego.

Tabela 31. Charakterystyka zespołu przyrodniczo-krajobrazowego znajdującego się na terenie Subregionu Wrocławskiego

Nazwa	Wzgórza Strzebińskie
Data ustanowienia	2010-03-20
Powierzchnia [ha]	7 330,00
Opis wartości przyrodniczej	Brak danych
Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu	Uchwała Nr XXXIX/348/10 Rady Miejskiej Strzelina z dnia 26 stycznia 2010 r.w sprawie: utworzenia Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego "Wzgórza Strzebińskie" Uchwała Nr XL/376/10 Rady Miejskiej Strzelina z dnia 30 marca 2010 r. zmieniająca uchwałę nr XXXIX/348/10 Rady Miejskiej Strzelina z dnia 26 stycznia 2010 r.w sprawie: utworzenia Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego "Wzgórza Strzebińskie"
Powiat	strzebiński
Gmina	Kondratowice, Strzelin, Wiązów, Przeworno
Opis celów ochrony	Zapewnienie ochrony wyróżniającego się krajobrazu kulturowego i naturalnego o zróżnicowanych ekosystemach zasiedlanych przez wiele cennych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ochrona cennych przyrodniczo siedlisk, ochrona korytarza ekologicznego Wzgórz Strzebińskich, ochrona obszarów wartościowych ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, zasługujących na ochronę ze względu na walory widokowe, estetyczne, krajobrazowe i przyrodnicze.

źródło: crfop.gdos.gov.pl

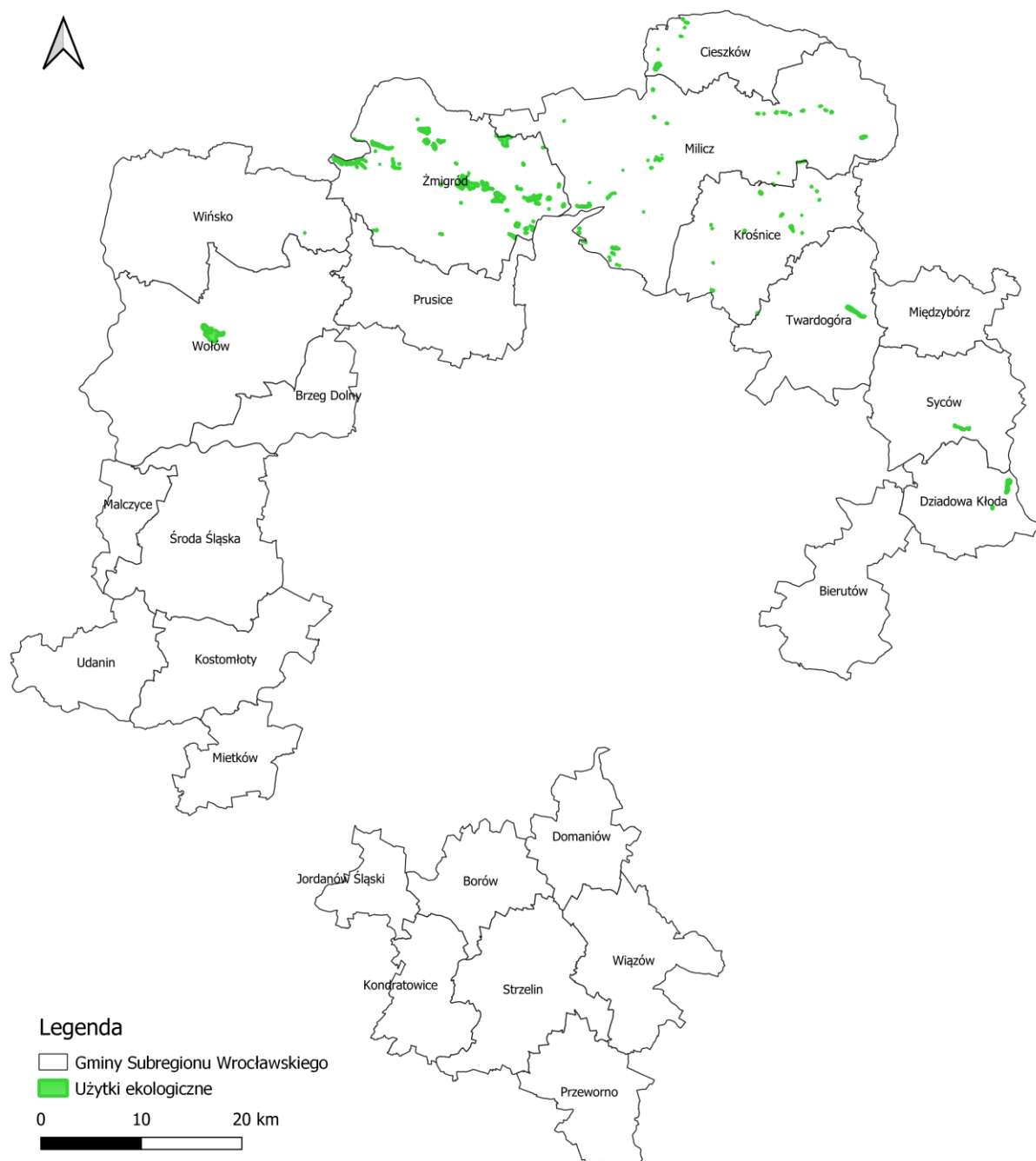

Rysunek 21. Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe na tle Subregionu Wrocławskiego

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ

Użytki ekologiczne

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania. Poniżej scharakteryzowano użytki ekologiczne na terenie Subregionu Wrocławskiego.

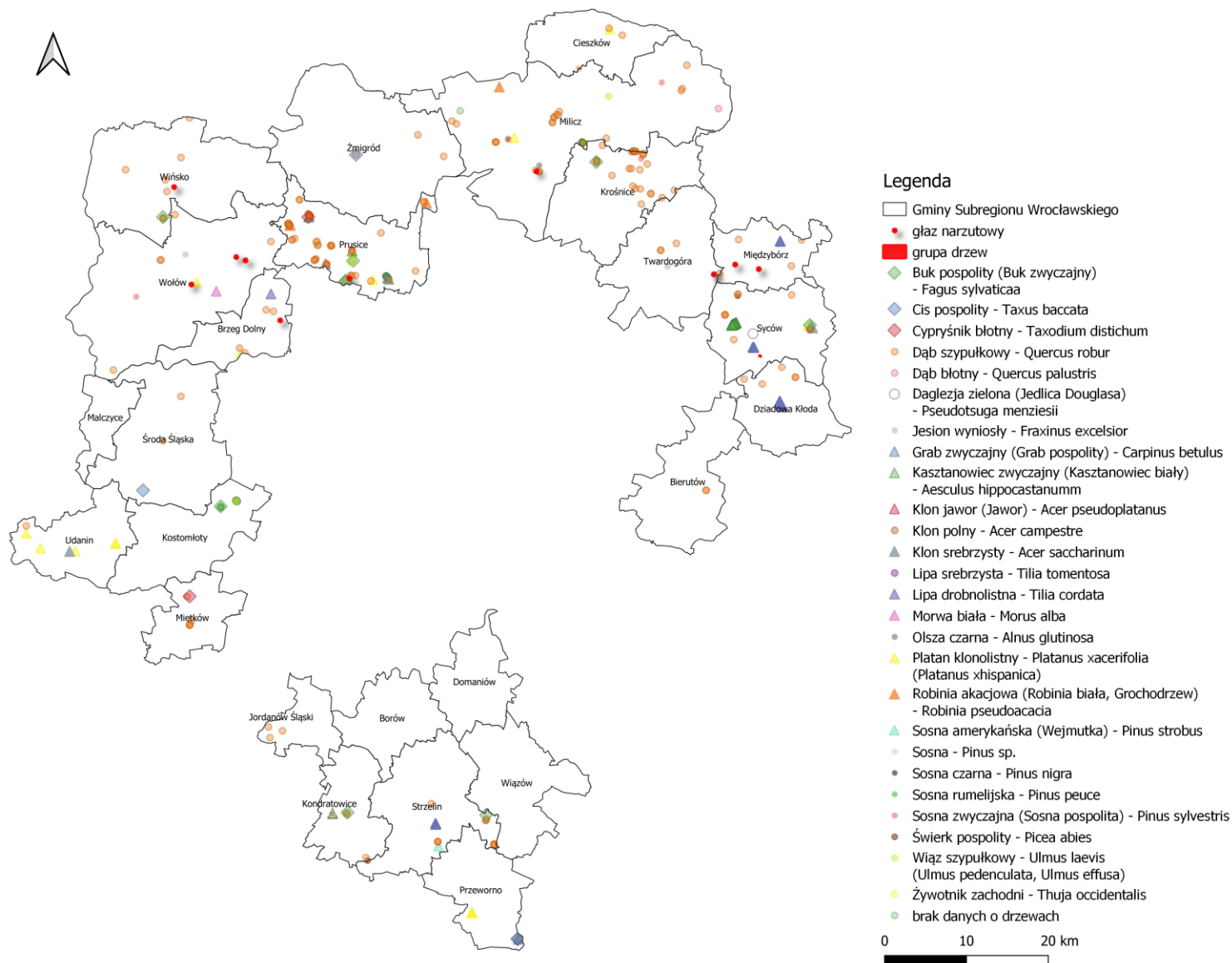

Rysunek 22. Użytki ekologiczne na tle Subregionu Wrocławskiego
źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ

Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie (art. 40 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody).

Na poniższym rysunku przedstawiono pomniki przyrody znajdujące się na terenie Subregionu Wrocławskiego w rozróżnieniu na obiekt.

Rysunek 23. Pomniki przyrody na tle Subregionu Wrocławskiego

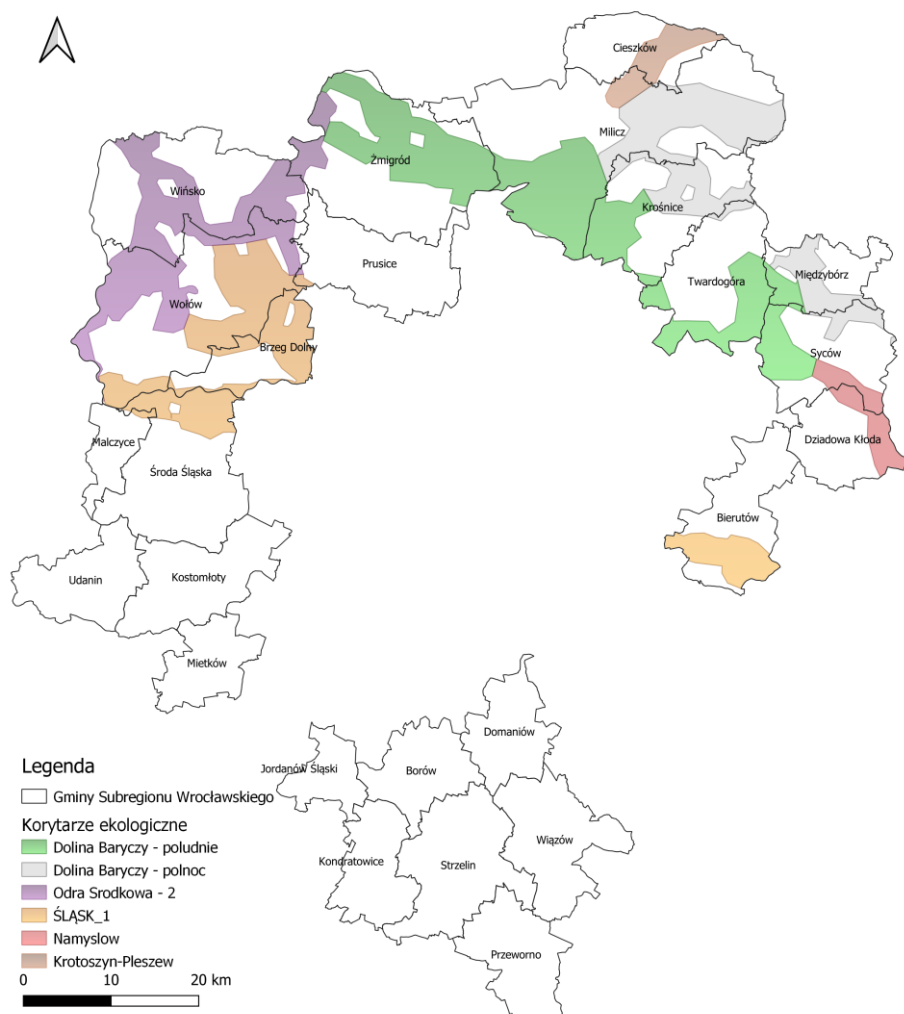
źródło: crfop.gdos.gov.pl

Korytarze ekologiczne

W przestrzeni przyrodniczej ważną rolę spełniają korytarze ekologiczne. System obszarów obejmuje przede wszystkim doliny i pradoliny rzek, którymi mogą przemieszczać się organizmy zwierzęce i diaspory roślinne oraz rozległe tereny (np. puszcze, duże kompleksy łąk, bagien), w których skupia się zasadnicza część różnorodności biologicznej. Korytarze ekologiczne, aby spełniały swoją funkcję, muszą tworzyć sieć powiązanych przestrzennie obszarów. Główne cele wyznaczania i ochrony korytarzy to:

- przeciwdziałanie izolacji obszarów przyrodniczo cennych i zapewnienie funkcjonalnych połączeń między poszczególnymi regionami kraju,
- zapewnienie możliwości funkcjonowania stabilnych populacji gatunków roślin i zwierząt,
- ochrona i odbudowa bioróżnorodności w kraju i Europie,
- stworzenie spójnej sieci obszarów chronionych, które zapewnią optymalne warunki do życia możliwie dużej liczbie gatunków.

Na poniższych mapach przedstawiono korytarze ekologiczne na terenie Subregionu Wrocławskiego.

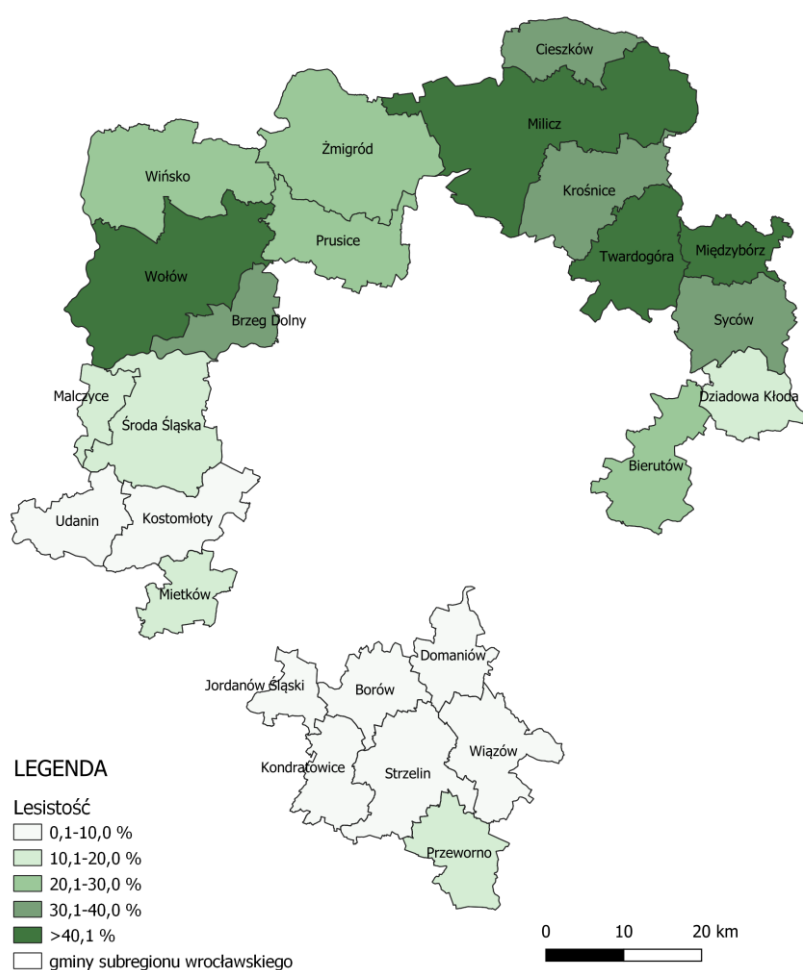
Rysunek 24. Korytarze ekologiczne na tle Subregionu Wrocławskiego
źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych

Grunty leśne

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż średnia lesistość na terenie Subregionu Wrocławskiego wynosi 21,17% (średnia krajowa wynosi 29,6%).

Nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa sprawuje Starosta. Gospodarkę leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa prowadzi się w oparciu o Uprozczone Plany Urządzenia Lasów lub decyzje administracyjne określające zadania z zakresu gospodarki leśnej wydane na podstawie Inwentaryzacji Stanu Lasu. Ww. dokumenty (UPUL i ISL) opracowywane są na okres 10 lat.

Na poniższej mapie przedstawiono graficznie lesistość w poszczególnych gminach Subregionu Wrocławskiego.

Rysunek 25. Lesistość Subregionu Wrocławskiego
źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

7. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym

Zagadnienia i cele środowiskowe ustanowione na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym ze względu na priorytetowe traktowanie ochrony środowiska zawarte są w wielu konwencjach międzynarodowych i podstawowych aktach tworzących Wspólnotę UE. Dokumenty te stanowią ramy dla regulacji prawnych (dyrektywy i rozporządzenia w prawie unijnym oraz ustawy i rozporządzenia w prawie polskim) oraz stanowią podstawę dla kształtowania polityki ochrony środowiska w określonej perspektywie czasowej, w szeregu tworzonych dokumentów (strategie, polityki, programy). Cele polityki ochrony środowiska na szczeblu wspólnotowym zostały określone w wielu dokumentach strategicznych, które stanowią ramy dla dokumentów krajowych i regionalnych.

W *Strategii Innego Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego* wyznaczono jeden cel strategiczny, w ramach, którego nie wszystkie zaplanowane działania będą oddziaływały na środowisko. Wszystkie zaplanowane inwestycje, które w sposób bezpośredni lub pośredni będą miały wpływ na środowisko, ostatecznie przyczynią się do poprawy jego jakości.

Strategia uwzględnia zapisy i cele sformułowane w dokumentach przedstawionych w tabeli poniżej.

Tabela 32. Przegląd dokumentów europejskich i krajowych oraz zawartych w nich celów środowiskowych istotnych dla realizacji Strategii Inne Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego

Nazwa dokumentu	Główne cele środowiskowe
Dokumenty europejskie	
<p>„Europa 2020” Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. Komunikat Komisji Europejskiej z 03.03.2010.</p>	<p>Strategia wyznacza trzy ogólne, wzajemnie za sobą powiązane, priorytety:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. rozwój inteligentny, tj. rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji, m.in. poprzez podniesienie jakości edukacji, wspieranie transferu innowacji i wiedzy, pełne wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych, a także wdrażanie innowacji w formie produktów i usług, które służyć będą wzrostowi gospodarczemu, tworzeniu nowych miejsc pracy i rozwiązywaniu problemów społecznych, 2. rozwój zrównoważony, tj. wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej dla przeciwdziałania zmianom klimatu, degradacji środowiska, utracie bioróżnorodności oraz niezrównoważonemu wykorzystywaniu zasobów, a także dla zwiększenia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, poprawy efektywności energetycznej oraz większego wykorzystania odnawialnych źródeł energii, 3. rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu, tj. wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną, m.in. poprzez wzrost poziomu zatrudnienia, inwestowanie w kwalifikacje, modernizowanie rynków pracy i systemów szkoleń, zwalczanie ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz zmniejszenie nierówności w obszarze zdrowia. <p>Ponadto, Strategia zawiera wytyczone przez Komisję nadrzędne, wymierne wzajemnie ze sobą powiązane cele szczegółowe UE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osiągnięcie 75% wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat, między innymi poprzez wzrost zatrudnienia kobiet i osób starszych oraz lepszą integrację migrantów na rynku pracy, - przeznaczanie 3% PKB Unii na inwestycje w działalność badawczo-rozwojową, w tym poprawę warunków prywatnej działalności badawczo-rozwojowej w UE, - osiągnięcie celów „20/20/20” w zakresie klimatu i energii, w tym ograniczenie emisji dwutlenku węgla co najmniej o 20% w porównaniu z poziomem z 1990 r., lub nawet o 30%, jeśli pozwolą na to warunki, zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w naszym całkowitym zużyciu energii do 20% oraz zwiększenie efektywności wykorzystania energii o 20%, - ograniczenie liczby osób przedwcześnie kończących naukę szkolną do 10%, zdobywanie wyższego wykształcenia przez co najmniej 40% osób z młodego pokolenia, tj. w wieku 30-34 lat, - zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem o 20 mln, tj. o 25%.
<p>„Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030”. Rezolucja przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów</p>	<p>Rezolucja wyznacza 17 celów zrównoważonego rozwoju i 169 powiązanych z nimi zadań, których założeniem jest przestrzeganie praw człowieka w odniesieniu do wszystkich ludzi oraz osiągnięcie równości płci i wzmocnienie pozycji wszystkich kobiet i dziewcząt. Globalne, współzależne i niepodzielne cele Agendy dotyczą:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wyeliminowania ubóstwa, 2) wyeliminowania głodu, poprawy odżywiania i zrównoważonego rolnictwa, 3) zdrowego życia i dobrobytu, 4) wysokiej jakości edukacji, w tym uczenia się przez całe życie, 5) równości płci i wzmocnienia pozycji kobiet i dziewcząt,

Nazwa dokumentu	Główne cele środowiskowe
Dokumenty europejskie	
<p>Zjednoczonych w dniu 25 września 2015 r.</p>	<p>6) zrównoważonej gospodarki zasobami wodnymi, zapewniającymi dostęp do wody i warunków sanitarnych, 7) zrównoważonej, nowoczesnej energii w przystępnej cenie, 8) zrównoważonego, stabilnego i inkluzywnego wzrostu gospodarczego oraz godnej pracy, 9) stabilnej infrastruktury, zrównoważonego uprzemysłowienia i innowacyjności, 10) zmniejszania nierówności w krajach i między krajami, 11) bezpiecznych i zrównoważonych miast i osiedli sprzyjających włączeniu społecznemu, 12) zrównoważonej konsumpcji i produkcji, 13) przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom, 14) ochrony i zrównoważonego wykorzystywania oceanów, mórz i zasobów morskich, 15) ochrony i zrównoważonego użytkowania ekosystemów lądowych, w tym lasów, zwalczania pustynnienia, powstrzymywania i odwracania procesu degradacji gleby oraz powstrzymania utraty różnorodności biologicznej, 16) dostępu do wymiaru sprawiedliwości oraz odpowiedzialnych instytucji sprzyjających włączeniu społecznemu, 17) globalnego partnerstwa na rzecz zrównoważonego rozwoju. Realizacja wyznaczonych celów ma zapewnić równowagę pomiędzy trzema aspektami zrównoważonego rozwoju: gospodarczym, społecznym i środowiskowym.</p>
<p>Europejski Zielony Ład „The European Green Deal” Communication from the commission to the european parliament, the european council, the council, the european economic and social committee and the committee of the regions. COM(2019) 640 final.</p>	<p>Europejski Zielony Ład stanowi nową strategię UE na rzecz wzrostu, którego korzyści są większe niż koszty. Jest to plan na trzy nadchodzące dekady, dotyczący zbudowania zrównoważonej gospodarki unijnej poprzez dostrzeżenie w wyzwaniach związanych z klimatem i środowiskiem naturalnym możliwości we wszystkich obszarach polityki oraz przeprowadzenie transformacji, która będzie sprawiedliwa i sprzyjająca włączeniu społecznemu. Dokument ten wyznacza unijny cel uczynienia z Europy pierwszego kontynentu neutralnego pod względem klimatu do 2050 r., przy jednoczesnym zwiększeniu konkurencyjności przemysłu i zapewnieniu sprawiedliwego przejścia dla dotkniętych regionów i pracowników. Kluczowe aspekty dokumentu dotyczą 7 obszarów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. czysta energia – obniżenie emisyjności systemu energetycznego Unii przy założeniu dalszej dekarbonizacji i większego wykorzystania odnawialnych źródeł energii w systemie energetycznym, aktualizacji w 2023 r. krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu państw członkowskich Unii w celu osiągnięcia w 2050 r. zerowej emisji gazów cieplarnianych, 2. zrównoważony przemysł – polityka przemysłowa oparta na gospodarce o obiegu zamkniętym, dotycząca w szczególności zasobochłonnych sektorów, takich jak przemysł odzieżowy, budownictwo, elektronika i tworzywa sztuczne, z założeniem, że do 2030 r. wszystkie opakowania w Unii Europejskiej powinny nadawać się do ponownego wykorzystania lub recyklingu, w strukturze konsumpcji nastąpi odejście od produktów jednorazowego lub ograniczonego użytku na rzecz wynajmu towarów i usług oraz produktów wielokrotnego użytku, trwałych i naprawialnych, a ponadto nastąpi redukcja marnotrawstwa oraz dalszy rozwój technologii cyfrowych, 3. budowa i renowacja – zapewnienie lepszej charakterystyki energetycznej budynków publicznych i prywatnych, poprzez odpowiednią politykę cen energii zachęcającą do budowy budynków energooszczędnych, projektowanie zgodne z gospodarką o obiegu zamkniętym, zwiększoną cyfryzację, uodparnianie budynków na klimat oraz surowe egzekwowanie przepisów dotyczących charakterystyki energetycznej budynków, 4. zrównoważona mobilność – zwiększenie ograniczeń emisji pochodzących ze wszystkich rodzajów transportu (drogowego, kolejowego, lotniczego i wodnego) o 90% do 2050 r., przy założeniu wzrostu znaczenia transportu multimodalnego, zwiększenia transportu ładunków koleją lub drogą

Nazwa dokumentu	Główne cele środowiskowe
Dokumenty europejskie	
	<p>wodną, zwiększenia podaży zrównoważonych paliw alternatywnych dla transportu, ograniczenia zanieczyszczeń powodowanych przez transport w miastach, a także wprowadzenia technologii cyfrowych oraz cen za transport odzwierciedlających jego wpływ na środowisko,</p> <p>5. od pola do stołu – zapewnienie bezpiecznej, bogatej w wartości odżywcze i wysokiej jakości żywności, której produkcja wywiera jak najmniejszy wpływ na środowisko, poprzez wspieranie rolników i rybaków, ograniczenie stosowania i zależności od chemicznych pestycydów, nawozów i antybiotyków, a także gospodarkę o obiegu zamkniętym od produkcji po konsumpcję,</p> <p>6. ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i ekosystemów – ochrona w obszarach Natura 2000, zwiększenie bioróżnorodności przestrzeni miejskich, ograniczenie stosowania nawozów i pestycydów w rolnictwie, poprawa jakości i zwiększenie powierzchni lasów, rozwój niebieskiej gospodarki,</p> <p>7. eliminowanie zanieczyszczeń, zarówno powietrza, wody, gleby oraz produktów konsumenckich – poprzez lepsze monitorowanie, raportowanie i zapobieganie, w tym ograniczenie zanieczyszczeń pochodzących z przemysłu oraz chemikaliów, z uwzględnieniem przywrócenia naturalnych funkcji ziemi i wód powierzchniowych.</p>
<p>Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej – Ramowa Dyrektywa Wodna, zmieniona dyrektywami 2455/2001/WE, 2008/32/WE, 2008/105/WE, 2009/31/WE, 2013/39/UE, 2013/64/UE, 2014/101/UE.</p>	<p>Ramowa Dyrektywa Wodna ustanawia ramy działania w dziedzinie polityki wodnej oraz zobowiązuje państwa członkowskie do racjonalnego wykorzystywania i ochrony zasobów wodnych. Dyrektywa ma na celu poprawę ochrony wód śródładowych (powierzchniowych, przejściowych, przybrzeżnych i podziemnych) w aspekcie ilościowym i jakościowym, wspieranie zrównoważonego ich wykorzystania, ochronę ekosystemów wodnych oraz od wód zależnych, zapewnienie zaopatrzenia w dobrej jakości wodę powierzchniową i podziemną, a także zmniejszenie skutków powodzi i susz. W dokumencie podkreśla się konieczność koordynacji działań w odniesieniu do wód powierzchniowych i podziemnych należących do tego samego systemu ekologicznego, hydrologicznego i hydrogeologicznego. Państwa członkowskie powinny podjąć działania dla wyeliminowania zanieczyszczeń wód powierzchniowych przez substancje priorytetowe oraz stopniowej redukcji zanieczyszczenia przez inne substancje.</p>
<p>Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2284 z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie redukcji krajowych emisji</p>	<p>Dyrektywa ma służyć osiągnięciu długoterminowego celu Unii dotyczącego jakości powietrza, zgodnego z wytycznymi Światowej Organizacji Zdrowia, oraz unijnych celów dotyczących ochrony różnorodności biologicznej i ekosystemów – poprzez zmniejszenie poziomów i depozycji zanieczyszczeń powietrza, powodujących zakwaszenie, eutrofizację i powstawanie ozonu poniżej krytycznych ładunków i poziomów określonych w konwencji LRTAP, a ponadto przyczynia się do osiągnięcia zwiększonych synergii między polityką unijną w zakresie jakości powietrza a innymi politykami, zwłaszcza polityką klimatyczno-energetyczną. W celu zbliżenia się do osiągnięcia poziomów jakości powietrza, które nie wywołują znacznych negatywnych skutków i zagrożeń dla zdrowia ludzkiego i środowiska, dokument ten ustanawia zobowiązania państw członkowskich w</p>

Nazwa dokumentu	Główne cele środowiskowe
Dokumenty europejskie	
niektórych rodzajów zanieczyszczeń atmosferycznych, zmiany dyrektywy 2003/35/WE oraz uchylecia dyrektywy 2001/81/WE.	zakresie redukcji emisji antropogenicznych zanieczyszczeń do atmosfery: dwutlenku siarki (SO ₂), tlenków azotu (NO _x), niemetanowych lotnych związków organicznych (NMLZO), amoniaku (NH ₃) i pyłu drobnego (PM _{2,5}). Dyrektywa zawiera również wymóg sporządzania, przyjmowania i wdrażania krajowych programów ograniczania zanieczyszczenia powietrza oraz monitorowania emisji zanieczyszczeń i ich skutków, jak również przekazywania na ten temat informacji.
Biała Księga. Adaptacja do zmian klimatu: europejskie ramy działania, 01.04.2009, KOM(2009) 147 wersja ostateczna.	Dokument przedstawia cel unijnych ram na rzecz adaptacji, tj. osiągnięcie w UE takiej zdolności adaptacji, by mogła ona stawić czoła skutkom zmian klimatu. Unijne ramy będą wdrażane etapowo i obejmują: tworzenie trwałych podstaw wiedzy na temat oddziaływania i skutków zmian klimatu w UE, m.in. poprzez ustanowienie systemu wymiany informacji; włączenie adaptacji do kluczowych dziedzin politycznych UE, tj. polityki zdrowotnej i społecznej, sektora rolnictwa i leśnictwa, różnorodności biologicznej, ekosystemów i wody, obszarów przybrzeżnych i morskich oraz systemów produkcyjnych i infrastruktury fizycznej; stosowanie kombinacji instrumentów politycznych (instrumenty rynkowe, wytyczne, partnerstwa publiczno-prywatne) celem zapewnienia skutecznej realizacji procesu adaptacji; oraz nasilenie międzynarodowej współpracy w zakresie adaptacji.
Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/851 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniająca dyrektywę 2008/98/WE w sprawie odpadów. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy.	Dyrektywa ustanawia środki służące ochronie środowiska i zdrowia ludzkiego, poprzez zapobieganie powstawaniu i zmniejszenie ilości odpadów oraz negatywnego wpływu ich wytwarzania i gospodarowania nimi oraz przez zmniejszenie całkowitego wpływu użytkowania zasobów i poprawę efektywności takiego użytkowania, co ma zasadnicze znaczenie dla przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym oraz dla zapewnienia konkurencyjności Unii w perspektywie długoterminowej. Dokument ustala hierarchię postępowania z odpadami (zapobieganie, przygotowanie do ponownego użycia, recykling, inne metody odzysku, unieszkodliwianie), która powinna przekładać się na kolejność priorytetów w przepisach prawa i polityce, dotyczących zapobiegania powstawaniu odpadów oraz gospodarowania nimi. Gospodarowanie odpadami ma być prowadzone bez narażania zdrowia ludzkiego oraz bez szkody dla środowiska, a w szczególności: a) bez zagrożenia dla wody, powietrza, gleby, roślin lub zwierząt; b) bez powodowania uciążliwości przez hałas lub zapachy oraz c) bez niekorzystnych skutków dla terenów wiejskich lub miejsc o szczególnym znaczeniu. W celu poprawy efektywności gospodarki odpadami państwa członkowskie zobowiązane są do podejmowania działań na rzecz stworzenia wystarczającej i zintegrowanej sieci instalacji do unieszkodliwiania odpadów i instalacji do odzysku zmieszanych odpadów komunalnych, z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik.
Dokumenty krajowe	
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030). Załącznik do Uchwały	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 stanowi najważniejszy dokument strategiczny dotyczący zagospodarowania przestrzennego kraju. Zawarta w dokumencie wizja przestrzennego zagospodarowania Polski w 2030 roku opiera się na pięciu oczekiwanych cechach przestrzeni: konkurencyjności i innowacyjności, spójności wewnętrznej, bogactwie i różnorodności biologicznej, bezpieczeństwie oraz ładzie przestrzennym. W dokumencie przedstawiono 6 celów i obszarów interwencji, spośród których za najważniejsze ze środowiskowego punktu widzenia należy uznać:

Nazwa dokumentu	Główne cele środowiskowe
Dokumenty europejskie	
nr 239 Rady Ministrów z dn. 13 grudnia 2011 r.)	<ul style="list-style-type: none"> - kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych, obejmujący m. in. zmniejszenie obciążenia środowiska emisjami zanieczyszczeń do wód, atmosfery i gleby, działania mające na celu osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu i potencjału wód i związanych z nimi ekosystemów, racjonalizację gospodarowania zasobami wód, kształtowanie naturalnej retencji, dbałość o jakość przestrzeni otaczającej i krajobraz (w tym wzmocnienie spójności przestrzeni przyrodniczej i stopnia ochrony krajobrazu rolniczego, ochronę przestrzeni wyjątkowych; ochronę najlepszych gleb rolniczych i leśnych; rewitalizację obszarów zdegradowanych oraz rekultywację terenów poprzemysłowych; zmniejszenie obciążeń środowiska emisjami z transportu, zwiększenie wykorzystania surowców wtórnych - zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utratę bezpieczeństwa energetycznego, obejmujący m.in. przeciwdziałanie zagrożeniu utraty bezpieczeństwa energetycznego i odpowiednie reagowanie na nie, ograniczenie emisji CO₂, poprawę efektywności przesyłu, zaopatrzenia i zużycia energii, zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, minimalizację ryzyka powodziowego oraz zwiększanie dyspozycyjnych zasobów wodnych, - przywracanie i utrwalanie ładu przestrzennego, obejmujący m.in skuteczną ochronę jakości i tożsamości krajobrazu naturalnego i zurbanizowanego oraz oszczędne i racjonalne użytkowanie terenu.
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). Dokument przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dn. 14 lutego 2017 r.	<p>To kluczowy dokument na szczeblu krajowym w obszarze średnio- i długofalowej polityki rozwoju kraju w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym. Celem głównym Strategii jest stworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Dla jego realizacji sformułowano cele szczegółowe, główne obszary koncentracji działań i kierunki interwencji, spośród których do najistotniejszych celów środowiskowych należy zaliczyć: poprawę stanu zdrowia obywateli oraz efektywności opieki zdrowotnej, zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności (obejmujące wzrost efektywności i atrakcyjności transportu publicznego, ograniczenie negatywnego wpływu transportu na stan powietrza, rozwój elektromobilności, a także promocję ruchu rowerowego), poprawę bezpieczeństwa energetycznego kraju (w tym nowe, nisko- i zeroemisyjne moce wytwórcze, także OZE, technologie magazynowania energii), poprawę efektywności energetycznej (w budownictwie, przedsiębiorstwach, ciepłownictwie, transporcie, ograniczenie strat w przesyśle energii), reindustrializację (zmniejszenie energochłonności, zasobo- i materiałochłonności procesów przemysłowych, poprawa efektywności energetycznej, obniżenie emisyjności) i restrukturyzację sektora górnictwa węglowego oraz zarządzanie zasobami środowiska przyrodniczego zapewniające ich dobry stan (woda, powietrze, gleby, różnorodność biologiczna, krajobraz, zasoby geologiczne, odpady).</p>
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030. Dokument przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dn. 17.09.2019 r.	<p>KSRR2030 to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa. Położono w nim nacisk na rozwój zrównoważony całego kraju, czyli zmniejszenie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów, głównie miejskich i wiejskich. Jako cel główny Strategii wskazano efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju. Dla realizacji polityki regionalnej wyznaczono 3 cele szczegółowe, dotyczące: zwiększenia spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, wzmocnienia regionalnych przewag konkurencyjnych oraz podniesienia jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie. W ramach celów szczegółowych uwzględniono aspekty dotyczące rozwoju kapitału społecznego (aktywizacji, podnoszenia kompetencji i umiejętności oraz wzmocnienia poczucia tożsamości i integracji społeczności lokalnej), wsparcia kultury (w tym dziedzictwa niematerialnego oraz zwiększania dostępu do dóbr i usług kultury), wsparcia placówek edukacyjnych (w tym kształcenia ustawicznego, rozwoju srebrnej gospodarki), kompleksowej poprawy jakości powietrza (ograniczenia zjawiska niskiej emisji na obszarach zurbanizowanych,</p>

Nazwa dokumentu	Główne cele środowiskowe
Dokumenty europejskie	
	<p>efektywnego energetycznie niskoemisyjnego ciepłownictwa systemowego, wymiany kotłów, termomodernizacji, działań edukacyjnych), racjonalnego gospodarowania przestrzenią i zapewnienia ładu przestrzennego (rewitalizacji i rekultywacji, nadania nowych funkcji zdegradowanym obszarom miejskim, dostosowania obszarów zurbanizowanych do zmian klimatu i wymogów ochrony środowiska, ograniczenia suburbanizacji i przeciwdziałania dekoncentracji osadnictwa, rozwoju obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych), zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społecznego (gospodarki o obiegu zamkniętym, innowacji w zakresie technologii, produktów i usług, dostosowania przedsiębiorstw do standardów środowiskowych), rozwijania i integrowania systemów transportu zbiorowego, rozwoju transportu nisko- i bezemisyjnego (w tym elektromobilności), wykorzystania potencjału OZE, poprawy gospodarowania odpadami i oczyszczania ścieków. W dokumencie Śląsk zaliczony został do jednego z 4 obszarów strategicznej interwencji (OSI), a więc obszarów, które uwzględnione zostaną w krajowych i regionalnych strategiach i będą traktowane preferencyjnie.</p>
<p>Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej. Dokument przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dn. 16 lipca 2019 r.</p>	<p>Polityka Ekologiczna Państwa 2030 jest jedną z dziewięciu zintegrowanych strategii sektorowych, dedykowaną środowiskowym celom i priorytetom kraju. Dokument ten stanowi doprecyzowanie i operacjonalizację zapisów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), z której zaczerpnięty został główny cel Polityki - rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców. Dla realizacji tego celu sformułowano 3 cele szczegółowe dotyczące poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego, zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska, a także łagodzenia zmian klimatu i adaptacji do nich oraz zarządzania ryzykiem klęsk żywiołowych. Zawarte w Polityce kierunki interwencji odnoszą się do wszystkich komponentów środowiska, tj. powietrza, wód, powierzchni ziemi, w tym gleb, a także różnorodności biologicznej, krajobrazu i zasobów geologicznych oraz klimatu. Ponadto, w dokumencie ujęto także kwestie gospodarki leśnej, gospodarki odpadami i edukacji ekologicznej, wraz z kształtowaniem wzorców zrównoważonej konsumpcji.</p>
<p>Polityka Energetyczna Polski do 2040 r. Projekt z dn. 08.11.2019 r.</p>	<p>Polityka energetyczna Polski do 2040 r., dedykowana rozwojowi sektora paliwowo-energetycznego kraju, stanowi kontynuację Polityki energetycznej Polski do 2030 r., przyjętej w 2009 r. i jest kolejną z dziewięciu zintegrowanych strategii systemu zarządzania rozwojem kraju, wynikających z przyjętej w 2017 r. Strategii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju. Dokument ten wyznacza cel polityki energetycznej państwa, którym jest bezpieczeństwo energetyczne, przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko, przy optymalnym wykorzystaniu własnych zasobów energetycznych. Dla jego realizacji wyznaczono 8 kierunków i celów szczegółowych, dotyczących: optymalnego wykorzystania własnych surowców energetycznych, tak aby pokryć zapotrzebowanie na zasoby energetyczne, tj. węgiel kamienny, węgiel brunatny, ropę naftową, gaz ziemny i biomasę, rozbudowy infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej, w celu pokrycia zapotrzebowania na energię elektryczną (w tym udział 56-60% węgla w wytwarzaniu energii elektrycznej w 2030 r., energetyka jądrowa o mocy 6-9 GW w 2043 r.), dywersyfikacji dostaw i rozbudowy infrastruktury sieciowej gazu ziemnego, ropy naftowej oraz paliw ciekłych, rozwoju rynków energii dla zapewnienia ich konkurencyjności, wdrożenia energetyki jądrowej, w celu obniżenia emisyjności sektora energetycznego oraz zapewnienia bezpieczeństwa pracy systemu (w tym uruchomienie pierwszego bloku jądrowego o mocy 1-1,5 GW do 2033 r. oraz kolejnych pięciu do 2043 r.), rozwoju odnawialnych źródeł energii, w celu obniżenia emisyjności sektora energetycznego i dywersyfikacji struktury wytwarzania energii (w tym 21-23% OZE w finalnym zużyciu energii brutto w 2030 r.), rozwoju ciepłownictwa i kogeneracji, mających zapewnić powszechny dostęp do ciepła oraz niskoemisyjne wytwarzanie ciepła w całym kraju, a także poprawy efektywności energetycznej gospodarki, w celu zwiększenia konkurencyjności gospodarki (w tym 23% oszczędności energii pierwotnej vs. prognozy na 2030 r. z 2007 r.).</p>

Nazwa dokumentu	Główne cele środowiskowe
Dokumenty europejskie	
<p>Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030. Dokument przyjęty przez Komitet do Spraw Europejskich 18 grudnia 2019 r., przekazany do Komisji Europejskiej 30 grudnia 2019 r.</p>	<p>KPEiK został przygotowany z myślą o ustanowieniu stabilnych ram będących sprzyjającym otoczeniem dla zrównoważonej, ekonomicznie efektywnej i sprawiedliwej transformacji w kierunku gospodarki niskoemisyjnej. Dokument prezentuje zintegrowane podejście do wdrażania pięciu wymiarów unii energetycznej, tj. bezpieczeństwa energetycznego, obniżenia emisyjności, efektywności energetycznej, wewnętrznego rynku energii oraz badań naukowych, innowacji i konkurencyjności. W odniesieniu do tych obszarów Plan przedstawia krajowe założenia i cele zawarte w obowiązujących krajowych strategiach rozwoju zatwierdzonych na poziomie rządowym oraz projektach dokumentów strategicznych znajdujących się na zaawansowanym etapie przygotowania. W aspekcie środowiskowym szczególne znaczenie mają zapisy w zakresie: ograniczenia emisji gazów cieplarnianych (CO₂ w sektorach non-ETS o 7% do 2030 r. w stosunku do 2005 r.) i zanieczyszczeń powietrza, adaptacji do zmian klimatu (w tym zwiększenia małej retencji wodnej i lesistości), zmniejszenia udziału węgla kamiennego i brunatnego w produkcji energii elektrycznej, wzrostu wykorzystania odnawialnych źródeł energii (21-23% w finalnym zużyciu energii brutto w 2030 r., 14% w transporcie, roczny wzrost w ciepłownictwie i chłodnictwie o 1,1 pkt. proc. średniorocznie), poprawy efektywności energetycznej (o 23% do 2030 r., rozwoju ekologicznych i efektywnych systemów ciepłowniczych, produkcji ciepła w kogeneracji, inteligentnych sieci, funkcjonowania mechanizmów stymulujących oszczędność końcowego wykorzystania energii oraz zachowań pro oszczędnościowych, poprawy charakterystyki energetycznej budynków), rozwoju elektromobilności i paliw alternatywnych w transporcie, promowania transportu intermodalnego i kolejowego, a także rozwoju obszarów zrównoważonych energetycznie na poziomie lokalnym, wdrożenia energetyki jądrowej, ograniczania zjawiska ubóstwa energetycznego oraz rozwoju innowacji energetycznych.</p>
<p>Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030. Dokument przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dn. 29 października 2013 r.</p>	<p>SPA został opracowany dla uniknięcia kosztów wynikających z zaniechania działań na rzecz adaptacji oraz z myślą o ograniczeniu gospodarczych i społecznych ryzyk związanych ze zmianami klimatycznymi. Celem głównym Dokumentu jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. W związku z powyższym wskazano w nim cele i kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć w najbardziej wrażliwych sektorach i obszarach do roku 2020: gospodarce wodnej, rolnictwie, leśnictwie, energetyce, budownictwie, transporcie, gospodarce przestrzennej, w zakresie zdrowia oraz różnorodności biologicznej i obszarów prawnie chronionych, na obszarach górskich, w strefie wybrzeża i na obszarach zurbanizowanych. Obejmują one m.in. właściwe i zrównoważone wykorzystanie terenów, ochronę przestrzeni rolniczej i zasobów glebowych dużej wartości, gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody, przywracanie i utrzymanie dobrego stanu wód, ekosystemów wodnych i od wody zależnych, wspieranie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, ochronę różnorodności biologicznej a w szczególności siedlisk wodno-błotnych, zwiększanie lesistości, zmniejszanie fragmentacji kompleksów leśnych, zwiększanie obszarów zieleni w miastach, rewitalizację przyrodniczą, w tym przywracanie zdegradowanym terenom zieleni i zbiornikom wodnym ich pierwotnych funkcji, a także ograniczanie skutków zdrowotnych stresu termicznego i nadzwyczajnych zdarzeń klimatycznych.</p>
<p>Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do 2030). Dokument Ministerstwa Środowiska z 2015 r.</p>	<p>Krajowy Program Ochrony Powietrza jest średniookresowym dokumentem planistycznym, stanowiącym element spójnego systemu zarządzania wraz ze Strategią „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.” przyjętą w 2014 r. Celem głównym KPOP jest poprawa jakości życia mieszkańców Rzeczypospolitej Polskiej, szczególnie ochrona ich zdrowia i warunków życia, z uwzględnieniem ochrony środowiska, z jednoczesnym zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. Dla realizacji tego celu określono 2 cele szczegółowe dotyczące osiągnięcia w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w Dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu PM_{2,5} także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia, jak również osiągnięcia w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach</p>

Nazwa dokumentu	Główne cele środowiskowe
Dokumenty europejskie	
	<p>wskazanych przez WHO oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego. Działania naprawcze mające skutkować poprawą jakości powietrza w pierwszej kolejności powinny dotyczyć osiągnięcia poziomów dopuszczalnych dla pyłu PM10 i PM2,5 oraz poziomów docelowych dla B(a)P oraz substancji takich jak NO2 oraz O3. Cele i kierunki działań, wyznaczone w tym Programie o charakterze strategicznym, powinny zostać uwzględnione przede wszystkim w lokalnych programach ochrony powietrza. Ponadto, wnioski i zalecenia KPOP powinny zostać uwzględnione we wszystkich dokumentach strategicznych i wykonawczych, dotyczących tematyki środowiska lub mających na nią wpływ, na wszystkich szczeblach zarządzania.</p>
<p>Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku. Dokument przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dnia 24 września 2019 r.</p>	<p>Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu należy do zintegrowanych strategii sektorowych, a głównym celem zawartej w strategii polityki transportowej jest zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego. Realizacja tego celu związana jest z wdrażaniem 6 kierunków interwencji:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) budową zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce; 2) poprawą sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym; 3) zmianą w indywidualnej i zbiorowej mobilności; 4) poprawą bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów; 5) ograniczaniem negatywnego wpływu transportu na środowisko; 6) poprawą efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe. <p>W aspekcie środowiskowym istotne są zapisy Strategii dotyczące: wzmocnienia roli transportu kolejowego i transportu wodnego śródlądowego, rozwoju transportu intermodalnego i ograniczenia negatywnego wpływu transportu na środowisko (promowanie pojazdów ekologicznie czystych i energooszczędnych, optymalizacja przepływu potoków ruchu, ograniczanie kongestii, wydzielenie stref o niskiej emisji), rozwój transportu publicznego, rozwój transportu rowerowego.</p>
<p>Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030. Dokument przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r.</p>	<p>Celem głównym Strategii jest rozwój gospodarczy wsi umożliwiający trwały wzrost dochodów jej mieszkańców przy minimalizacji rozwarstwienia ekonomicznego, społecznego i terytorialnego oraz poprawie stanu środowiska naturalnego. Dla jego realizacji wskazano trzy cele szczegółowe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zwiększenie opłacalności produkcji rolnej i rybackiej; 2) poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska; 3) rozwój przedsiębiorczości, pozarolniczych miejsc pracy i aktywnego społeczeństwa. <p>W ramach celów wskazano liczne kierunki interwencji dotyczące zróżnicowanych zagadnień środowiskowych, takich jak: jakości i bezpieczeństwa żywności, rozwoju innowacji, gospodarki o obiegu zamkniętym i biogospodarki, gospodarki odpadami, zwiększenia wykorzystania OZE, rewitalizacji i przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu, zrównoważonemu gospodarowaniu i ochronie zasobów środowiska (ład przestrzennego, gleb, zasobów wodnych, powietrza, bioróżnorodności) oraz adaptacji do zmian klimatu i przeciwdziałaniu tym zmianom.</p>

8. Przewidywane oddziaływanie na środowisko w wyniku realizacji zapisów dokumentu

Projekt Strategii Innego Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego wyznacza cele, kierunki interwencji i działania, które są zadaniami zarówno o charakterze inwestycyjnym i nie inwestycyjnym (organizacyjno-edukacyjne), które ujmują ogół potrzeb wynikających z rozwoju społeczno-gospodarczego oraz rozwoju infrastruktury komunikacyjnej i technicznej, społecznej, funkcjonalno-przestrzennej itp.

Niektóre zadania wyznaczone w projekcie *Strategii* mogą kwalifikować się jako przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z Rozporządzeniem w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2019 poz. 1839 z późn. zm.), dla których konieczne może być przeprowadzenie procedury oceny oddziaływania na środowisko na zasadach określonych w Ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2023 poz. 1094 z późn. zm.). W ramach powyższej procedury prowadzona będzie wówczas szczegółowa ocena oddziaływania zadań pod kątem środowiskowym przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ocena oddziaływania na środowisko na etapie sporządzenia niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko jest utrudniona, a czasami wręcz niemożliwa. Strategia zawiera zadania zgłoszone przez samorządy gmin. Duża część zadań inwestycyjnych nie ma określonego zakresu, sposobu i charakteru prowadzenia prac, w związku z czym podanie konkretnych oddziaływań jest dosyć trudne i problematyczne. Zgodnie z powyższym w niniejszej Prognozie przedstawiono potencjalne oddziaływania, zidentyfikowane na podstawie oceny oddziaływania dla innych przedsięwzięć o zbliżonym zakresie. Zatem w ramach oceny skutków realizacji projektu *Strategii Innego Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego* na etapie opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedstawiono potencjalne oddziaływanie bezpośrednie (B) pośrednie (P), wtórne (W), skumulowane (Sk), stałe/długoterminowe (S), chwilowe/krótkoterminowe (Ch), pozytywne, negatywne i neutralne na powierzchnię ziemi i krajobraz, wody, różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta, formy ochrony przyrody, zasoby naturalne, powietrze atmosferyczne i klimat, klimat akustyczny, krajobraz kulturowy i zabytki, ludzi i dobra materialne wykorzystując metodę macierzy interakcji.

W przypadku omawianego terenu istnieje niewielkie prawdopodobieństwo bezpośredniego lub pośredniego ryzyka oddziaływania na obszary cenne przyrodniczo. Należy jednak nadmienić, iż stopień, zakres oraz skutek oddziaływania (negatywny, pozytywny, neutralny) będzie mógł zostać oceniony z chwilą ustalenia dokładnego zakresu oraz rodzaju prowadzonych przedsięwzięć.

W zależności od ich rodzaju może zostać nałożony obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, która może zakończyć się wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub odmową jej wydania, z uwagi na znaczne negatywne oddziaływania.

Strategia Innego Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego jest dokumentem o charakterze ogólnym i nie wskazuje zakresu ani szczegółów technicznych poszczególnych inwestycji. Strategia określa jedynie konieczność ich realizacji w celu poprawy jakości różnych komponentów funkcjonowania Gminy oraz wdrażania zaleceń dokumentów wyższego szczebla. W związku z powyższym, efekty poszczególnych zadań mogą być przewidziane tylko w ograniczonym zakresie. Należy mieć na uwadze uwzględnianie zasad ochrony środowiska podczas projektowania i planowania poszczególnych inwestycji.

Strategia Innego Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego przewiduje szereg działań edukacyjno-promocyjnych. Wyznaczone działania edukacyjne mają głównie charakter organizacyjny i informacyjny. Potrzeba prowadzenia ciągłej edukacji szczególnie z zakresu ekologii społeczeństwa wynika z ciągle zmieniających się przepisów ochrony środowiska oraz powstawania nowych zagrożeń i problemów przyrodniczych. Edukacja jest elementem wspierającym - opisuje, informuje i wyjaśnia zagadnienia, których realizacja ma doprowadzić do osiągnięcia założonego efektu ekologicznego i spełnienia odpowiednich standardów ochrony środowiska. Dlatego większość wyznaczonych zadań z zakresu edukacji odznacza się pośrednim, stałym i pozytywnym wpływem na poszczególne komponenty ochrony środowiska, stąd zrezygnowano w dalszej części z interpretacji tego zagadnienia w ramach poszczególnych grup oddziaływań. Podobna sytuacja dotyczy działań polegających na aktualizacji dokumentów planistycznych (studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) o zapisy sprzyjające osiągnięciu lepszych standardów środowiskowych.

Poniższa tabela przedstawia ocenę i analizę oddziaływania na poszczególne elementy środowiska działań zaplanowanych do realizacji w ramach projektu *Strategii Innego Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego*.

LEGENDA:

	Potencjalne pozytywne oddziaływanie	B	Bezpośrednie
	Potencjalne neutralne oddziaływanie	P	Pośrednie
	Potencjalne negatywne oddziaływanie	S	Stałe
		Ch	Chwilowe
		W	Wtórne
		Sk	Skumulowane

Tabela 33. Ocena oddziaływania na środowisko działań przewidzianych do realizacji w ramach projektu Strategii Inne Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rosliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
Priorytet IIT SW (P1) Subregion Wrocławski – atrakcyjne miejsce do życia i prowadzenia działalności gospodarczej														
1.	Działanie (DF.1.1) Rozwój potencjału edukacyjnego Subregionu Wrocławskiego			B, S										
2.	Działanie (DF.1.2) Wielokierunkowy rozwój i modernizacja usług i infrastruktury społecznej			P, S Ch	P, S	P, S Ch	B, S Ch	P, S	Ch	P, S	P, S Ch	P, S Ch	B, S	
3.	Działanie (D.1.3) Wspieranie przedsiębiorczości w Subregionie Wrocławskim			B, S										
4.	Działanie (DF.1.4) Rozwój infrastruktury i usług z zakresu turystyki i kultury			B, S										B, S
Priorytet IIT SW (P2) Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska naturalnego na obszarze Subregionu Wrocławskiego														
5.	Działanie (DF.2.1) Wsparcie dla gospodarki niskoemisyjnej oraz odnawialnych źródeł energii	P, S	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	B, S Ch	P, S		P, S	P, S Ch	P, S Ch	B, S	P, S Ch
6.	Działanie (DF.2.2) Rozwój infrastruktury środowiskowej i ochrona przyrody	P, S	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	P, S	P, S Ch	P, S Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	B, S Ch
Priorytet IIT SW (P3) Spójny przestrzennie i bezpieczny Subregion Wrocławski														
7.	Działanie (D.3.1) Budowa/przebudowa dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą			B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	
8.	Działanie (DF.3.2) Wzmocnienie mobilności mieszkańców i turystów	P, S	P, S	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	P, S	P, S	P, S	P, S	
9.	Działanie (DF.3.3) Sanacja przestrzeni publicznej i prywatnej oraz wzmocnienie bezpieczeństwa mieszkańców			B, S										
FISZKI PROJEKTOWE														
10.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w gminie Cieszków (Gmina Cieszków)	P, S	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	B, S Ch	P, S		P, S	P, S Ch	P, S Ch	B, S	P, S Ch
11.	Modernizacja energetyczna budynków szkoły podstawowej i przedszkola w Mietkowie wraz z wymianą źródła ciepła i montażem instalacji fotowoltaicznej (Gmina Mietków)	P, S	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	B, S Ch	P, S		P, S	P, S Ch	P, S Ch	B, S	P, S Ch

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
12.	Efektywność energetyczna obiektów użyteczności publicznej w gminie Milicz: zespół budynków Urzędu Miejskiego oraz Ośrodka Pomocy Społecznej w Miliczu (Gmina Milicz)	P, S	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	B, S Ch	P, S		P, S	P, S Ch	P, S Ch	B, S	P, S Ch
13.	Termomodernizacja budynku użyteczności publicznej przy ul. Kolejowej w Bierutowie (Miasto i Gmina Bierutów)	P, S	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	B, S Ch	P, S		P, S	P, S Ch	P, S Ch	B, S	P, S Ch
14.	Termomodernizacja budynków ochrony zdrowia wraz z wymianą źródeł ciepła (Gmina Domaniów)	P, S	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	B, S Ch	P, S		P, S	P, S Ch	P, S Ch	B, S	P, S Ch
15.	Poprawa efektywności energetycznej, adaptacja i przebudowa istniejącego budynku w Domaniowie na potrzeby budynku użyteczności publicznej (Gmina Domaniów)	P, S	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	B, S Ch	P, S		P, S	P, S Ch	P, S Ch	B, S	P, S Ch
16.	Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy oraz Ochotniczej Straży Pożarnej w Kondratowicach (Gmina Kondratowice)	P, S	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	B, S Ch	P, S		P, S	P, S Ch	P, S Ch	B, S	P, S Ch
17.	Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej Gminy Kostomłoty (Gmina Kostomłoty)	P, S	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	B, S Ch	P, S		P, S	P, S Ch	P, S Ch	B, S	P, S Ch
18.	Termomodernizacja budynku zabytkowego użyteczności publicznej - Urzędu Gminy w Krośnicach (Gmina Krośnice)	P, S	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	B, S Ch	P, S		P, S	P, S Ch	P, S Ch	B, S	P, S Ch
19.	Termomodernizacja budynków publicznych – budynek użyteczności publicznej - urząd, będących w zasobie Gminy Międzybórz (Gmina Międzybórz)	P, S	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	B, S Ch	P, S		P, S	P, S Ch	P, S Ch	B, S	P, S Ch
20.	Termomodernizacja budynku oświatowego w Gminie Przeworno wraz z wymianą źródła ciepła oraz montażem systemów OZE (Gmina Przeworno)	P, S	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	B, S Ch	P, S		P, S	P, S Ch	P, S Ch	B, S	P, S Ch
21.	Termomodernizacja wielorodzinnego budynku mieszkalnego: Syców, ul. Wałowa 26 (Gmina Syców)	P, S	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	B, S Ch	P, S		P, S	P, S Ch	P, S Ch	B, S	P, S Ch
22.	Termomodernizacja wielorodzinnego budynku mieszkalnego w miejscowości Zawada pod numerem 6b (Gmina Syców)	P, S	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	B, S Ch	P, S		P, S	P, S Ch	P, S Ch	B, S	P, S Ch

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
23.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej wraz z wymianą źródeł ciepła oraz montażem systemów OZE (Gmina Udanin)	P, S	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	B, S Ch	P, S		P, S	P, S Ch	P, S Ch	B, S	P, S Ch
24.	Termomodernizacja Gminnej Biblioteki Publicznej w Wiązowie (Gmina Wiązów)	P, S	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	B, S Ch	P, S		P, S	P, S Ch	P, S Ch	B, S	P, S Ch
25.	Termomodernizacja sali gimnastycznej z wymianą źródła ciepła na odnawialne w Szkole Podstawowej w Jaworowie (Gmina Wiązów)	P, S	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	B, S Ch	P, S		P, S	P, S Ch	P, S Ch	B, S	P, S Ch
26.	Budowa budynku demonstracyjnego niskoemisyjnego na cele Urzędu Miejskiego w Żmigrodzie (Gmina Żmigród)	P, S	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	B, S Ch	P, S		P, S	P, S Ch	P, S Ch	B, S	P, S Ch
27.	Wzmocnienie ochrony i zachowania przyrody na terenie Gminy Międzybórz (Gmina Międzybórz)	B, S	B, S	P, S	B, S	B, S	P, S	P, S		P, S		B, S		
28.	Zachowanie i rozwój bioróżnorodności na terenie Gminy Strzelin (Gmina Strzelin)	B, S	B, S	P, S	B, S	B, S	P, S	P, S		P, S		B, S		
29.	Udostępnienie i rewaloryzacja terenów zielonych w Miliczu (Gmina Milicz)	B, S	B, S	P, S	B, S	B, S	P, S	P, S		P, S		B, S		
30.	Ochrona bioróżnorodności na terenie Gminy Przeworno (Gmina Przeworno)	B, S	B, S	P, S	B, S	B, S	P, S	P, S		P, S		B, S		
31.	Stworzenie Parku Edukacji Ekologicznej w Jegłowej (Gmina Przeworno)	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	
32.	Stworzenie Parku Edukacji Ekologicznej w Przewornie (Gmina Przeworno)	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	
33.	Ochrona bioróżnorodności Parku Miejskiego w Sycowie (Gmina Syców)	B, S	B, S	P, S	B, S	B, S	P, S	P, S		P, S		B, S		
34.	Rozwój ogólnodostępnych terenów zielonych w Wiązowie (Gmina Wiązów)	B, S	B, S	P, S	B, S	B, S	P, S	P, S		P, S		B, S		
35.	Budowa parku miejskiego w Wołowie przy ul. Rawickiej, o wysokich walorach przyrodniczych podnoszących różnorodność biologiczną (Gmina Wołów)	P, S	P, S	B, S Ch	B, S	B, S	P, S	P, S	Ch	P, S	P, S	P, S	P, S	
36.	Odnowa terenów zielonych w miejscowości Goszcz - etap I (Gmina Twardogóra)	P, S	P, S	B, S Ch	B, S	B, S	P, S	P, S	Ch	P, S	P, S	P, S	P, S	

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
37.	Ochrona różnorodności biologicznej poprzez zagospodarowanie miejskiego parku w Brzegu Dolnym" (Gmina Brzeg Dolny)	B, S	B, S	P, S	B, S	B, S	P, S	P, S		P, S		B, S		
38.	Zaprojektowanie i wybudowanie systemu parkingowego typu Park&Ride w Brzegu Dolnym (Brzeg Dolny)	P, S	P, S	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	P, S	B, S	B, S	B, S	
39.	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej na starym torowisku kolejowym w Gminie Malczyce (Gmina Malczyce)	P, S	P, S	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	P, S	P, S	P, S	P, S	
40.	Budowa obiektu typu P&R w miejscowości Sarby (Gmina Przeworno)	P, S	P, S	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	P, S	B, S	B, S	B, S	
41.	Budowa „Cyklostrady Dolnośląskiej" odcinek Strzelin - Krzepice na dawnym nasypie kolejowym (Gmina Strzelin)	P, S	P, S	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	P, S	B, S	B, S	B, S	
42.	Zakup autobusów elektrycznych do obsługi publicznej komunikacji szkolnej na terenie Gminy Wiązów (Gmina Wiązów)	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S			P, S	
43.	Budowa drogi pieszo-rowerowej i parkingów B&R w Gminie Cieszków (Gmina Cieszków)	P, S	P, S	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	P, S	P, S	P, S	P, S	
44.	Zakup 2 autobusów elektrycznych zeroemisyjnych wraz z dwoma stacjami ładowania do obsługi systemu komunikacyjnego Gminy Domaniów (Gmina Domaniów)	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S			P, S	
45.	Budowa ścieżki rowerowej z miejscowości Jordanów Śląski do miejscowości Janówek (Gmina Jordanów Śląski)	P, S	P, S	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	P, S	P, S	P, S	P, S	
46.	Rozwój infrastruktury rowerowej na terenie Miasta i Gminy Bierutów (Miasto i Gmina Bierutów)	P, S	P, S	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	P, S	P, S	P, S	P, S	
47.	Poprawa mobilności mieszkańców Gminy Krośnice i ograniczenie ruchu samochodowego poprzez budowę ciągu pieszo- rowerowego im. Ryszarda Szurkowskiego na terenie Gminy Krośnice – etap I (Gmina Krośnice)	P, S	P, S	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	P, S	P, S	P, S	P, S	
48.		P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
	Poprawa mobilności mieszkańców Gminy Krośnice i ograniczenie ruchu samochodowego poprzez budowę ciągu pieszo- rowerowego im. Ryszarda Szurkowskiego na terenie Gminy Krośnice – etap II (Gmina Krośnice)			Ch	Ch	Ch	Ch		Ch					
49.	Ogólnodostępny transport publiczny w Gminie Malczyce (Gmina Malczyce)			B, S			P, S	P, S					B, S	
50.	Budowa ścieżek rowerowych w Gminie Międzybórz – etap II	P, S	P, S	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	P, S	P, S	P, S	P, S	
51.	Budowa ścieżek rowerowych w Gminie Międzybórz – etap I	P, S	P, S	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	P, S	P, S	P, S	P, S	
52.	Rozbudowa ścieżki rowerowej na trasie Milicz – Wielkopolska na odcinku Grabownica – Latkowa (Gmina Milicz)	P, S	P, S	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	P, S	P, S	P, S	P, S	
53.	Park&Ride Skokowa (Prusice)	P, S	P, S	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	P, S	B, S	B, S	B, S	
54.	Budowa obiektu typu P&R w miejscowości Jegłowa	P, S	P, S	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	P, S	B, S	B, S	B, S	
55.	Budowa obiektu typu P&R w miejscowości Przeworno	P, S	P, S	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	P, S	B, S	B, S	B, S	
56.	Zakup zeroemisyjnego taboru autobusowego wraz z mobilną infrastrukturą jego ładowania do obsługi publicznej komunikacji zbiorowej na terenie gminy Strzelin – etap I (Gmina Strzelin)	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S			P, S	
57.	Zakup niskoemisyjnego taboru autobusowego do obsługi publicznej komunikacji zbiorowej na terenie gminy Strzelin (Gmina Strzelin)	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S			P, S	
58.	Zakup zeroemisyjnego taboru autobusowego wraz z mobilną infrastrukturą jego ładowania do obsługi publicznej komunikacji zbiorowej na terenie gminy Strzelin – etap II (Gmina Strzelin)	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S			P, S	
59.	Rozbudowa parkingów park&ride wraz z przebudową ciągów komunikacyjnych ul. Stacyjnej i terenów publicznych przy stacji kolejowej Środa Śląska na linii E-30 (Gmina Środa Śląska)	P, S	P, S	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	P, S	B, S	B, S	B, S	

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
60.	Budowa ścieżki rowerowej relacji Twardogóra - Grabowno Wielkie i wypożyczalni rowerów na terenie gminy Twardogóra (Gmina Twardogóra)	P, S	P, S	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	P, S	P, S	P, S	P, S	
61.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie gminy Kostomłoty (Gmina Kostomłoty)	P, S	P, S	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	P, S	P, S	P, S	P, S	
62.	Budowa obiektów typu P&R przy przystanku kolejowym w Mietkowie wraz z budową ścieżki pieszo-rowerowej w ciągu ulicy Bystrzyckiej w Mietkowie (Gmina Mietków)	P, S	P, S	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	P, S	B, S	B, S	B, S	
63.	Zakup i dostawa zeroemisyjnego taboru na potrzeby Średzkiej Komunikacji Publicznej (Gmina Środa Śląska)	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S			P, S	
64.	Budowa ścieżki rowerowej relacji Twardogóra - Leśne Domy (Gmina Twardogóra)	P, S	P, S	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	P, S	P, S	P, S	P, S	
65.	Budowa Park & Ride wraz ze startem ścieżki rowerowej w Orzeszkowie i Małowicach (Gmina Wińsko)	P, S	P, S	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	P, S	P, S	P, S	P, S	
66.	Odnowa zdegradowanych przestrzeni publicznych w Brzegu Dolnym (Gmina Brzeg Dolny)	P, S	P, S	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S	Ch	P, S	P, S	B, S		
67.	Restauracja zabytkowego Pałacu w Brzegu Dolnym (Gmina Brzeg Dolny)			B, S Ch			B, S Ch		Ch			B, S Ch		B, S Ch
68.	Termomodernizacja wielorodzinnego budynku mieszkalnego: Syców, ul. Wałowa 26 (Gmina Syców)	P, S	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	B, S Ch	P, S		P, S	P, S Ch	P, S Ch	B, S	P, S Ch
69.	Termomodernizacja wielorodzinnego budynku mieszkalnego w miejscowości Zawada pod numerem 6b (Gmina Syców)	P, S	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	B, S Ch	P, S		P, S	P, S Ch	P, S Ch	B, S	P, S Ch
70.	Przebudowa sali widowiskowej i pomieszczeń Gminnego Ośrodka Kultury w Kostomłotach wraz z zagospodarowaniem terenu (Gmina Kostomłoty)			B, S Ch	P, S	P, S	B, S Ch		Ch	P, S	P, S	B, S Ch		B, S Ch
71.	Budowa boiska wielofunkcyjnego wraz z zadaszeniem przy Szkole Podstawowej w Barkowie (Gmina Żmigród)			B, S Ch	Ch	Ch	Ch		Ch				Ch	

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
72.	Remont, przebudowa, rozbudowa i zmiana sposobu użytkowania barokowego pałacu w Twardogórze na budynek kulturalno-edukacyjno-rekreacyjny wraz z zagospodarowaniem terenu zabytkowego zespołu parkowego z niezbędną infrastrukturą - etap II (Gmina Twardogóra)			B, S Ch	P, S	P, S	B, S Ch		Ch	P, S	P, S	B, S Ch		B, S Ch
73.	Odnowa przestrzeni dziedzińca pałacowego w Goszczu (Gmina Twardogóra)	P, S	P, S	B, S	B, S Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S	Ch	P, S	P, S	B, S		
74.	Budowa kompleksu sportowo-rekreacyjnego w Twardogórze (Gmina Twardogóra)			P, S Ch	P, S	P, S Ch	B, S Ch	P, S	Ch	P, S	P, S Ch	P, S Ch	B, S	
75.	Przedszkole i żłobek w Cieszkowie			P, S Ch	P, S	P, S Ch	B, S Ch	P, S	Ch	P, S	P, S Ch	P, S Ch	B, S	
76.	Odnowa Rynku - centralnej, zabytkowej części miejscowości CIESZKÓW (Gmina Cieszków)	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	
77.	Tworzenie infrastruktury sprzyjającej integracji społecznej (Gmina Cieszków)			B, S										
78.	Przebudowa z rozbudową sali sportowej szkoły podstawowej i klubu sportowego w Cieszkowie (Gmina Cieszków)	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	
79.	Odnowa zdegradowanego terenu w Gostkowicach (Gmina Domaniów)		P, S	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	P, S	Ch	B, S	B, S	B, S		
80.	Odnowa oraz poprawa bezpieczeństwa przestrzeni publicznej w Jordanowie Śląskim (Gmina Jordanów Śląski)		P, S	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	P, S	Ch	B, S	B, S	B, S		
81.	Zagospodarowanie przestrzeni Parku Miejskiego w Bierutowie - Etap I (Miasto i Gmina Bierutów)		P, S	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	P, S	Ch	B, S	B, S	B, S		
82.	Odnowa przestrzeni miejskiej rynku w Bierutowie - Etap I (Miasto i Gmina Bierutów)		P, S	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	P, S	Ch	B, S	B, S	B, S		
83.	Odnowa cennych przyrodniczo i zabytkowych miejsc w Cieszkowie (Gmina Cieszków)		P, S	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	P, S	Ch	B, S	B, S	B, S		
84.	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury turystycznej na terenie zespołu pałacowo-parkowego Krośnice-Wierzchowice (Gmina Krośnice)		P, S	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	P, S	Ch	B, S	B, S	B, S		

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
85.	Utworzenie EKO Parku przy kanale rzeki Odry (Gmina Malczyce)		P, S	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	P, S	Ch	B, S	B, S	B, S		
86.	Zagospodarowanie terenu rekreacyjnego z uwzględnieniem zachowania bioróżnorodności akwenu wodnego w miejscowości Wilczków (Gmina Malczyce)		P, S	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	P, S	Ch	B, S	B, S	B, S		
87.	Budowa Strefy Aktywności w Malczycach (Gmina Malczyce)			P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	B, S Ch	P, S	Ch	P, S	P, S Ch	P, S Ch	B, S	
88.	Utworzenie nowoczesnego obiektu sportowo-rekreacyjnego w Mietkowie (Gmina Mietków)			P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	B, S Ch	P, S	Ch	P, S	P, S Ch	P, S Ch	B, S	
89.	Budowa zaplecza do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków zjawisk katastrofalnych (Gmina Mietków)			P, S Ch	P, S	P, S Ch	B, S Ch	P, S	Ch	P, S	P, S Ch	P, S Ch	B, S	
90.	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej placu społecznego w Międzyborzu (Gmina Międzybórz)		P, S	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	P, S	Ch	B, S	B, S	B, S		
91.	Zagospodarowanie przestrzeni podwórkowych w centrum miasta Milicz (Gmina Milicz)		P, S	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	P, S	Ch	B, S	B, S	B, S		
92.	Kompleksowa przebudowa i rozbudowa Świetlicy Środowiskowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Miliczu Chatka Puchatka wraz z zagospodarowaniem terenów zielonych (Gmina Milicz)			P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	B, S Ch	P, S	Ch	P, S	P, S Ch	P, S Ch	B, S	
93.	Modernizacja obszarów zdegradowanych w centralnej części miasta Milicz z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju. Rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury oraz działania na rzecz zwiększania powierzchni czynnych biologicznie w centralnej części miasta Milicz (Gmina Milicz)	P, S	P, S	B, S	B, S Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S	Ch	P, S	P, S	B, S		
94.	Zagospodarowanie przestrzeni sportowo-rekreacyjno-przyrodniczej w Gminie Prusice (Gmina Prusice)		P, S	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	P, S	Ch	B, S	B, S	B, S		
95.	Poprawa bezpieczeństwa przestrzeni publicznej poprzez zagospodarowanie Parku Miejskiego im. Armii Krajowej w Strzelinie" (Gmina Strzelin)		P, S	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	P, S	Ch	B, S	B, S	B, S		
96.	Fizyczna odnowa i poprawa bezpieczeństwa przestrzeni publicznej poprzez zagospodarowanie plant w Strzelinie (Gmina Strzelin)		P, S	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	P, S	Ch	B, S	B, S	B, S		

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Strategii Inne Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
97.	Przebudowa ścieżek leśnych na ścieżki rowerowe typu singletrack (etap II) (Gmina Strzelin)	P, S	P, S	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	P, S	P, S	P, S	P, S	
98.	Zagospodarowanie terenu Parku Wschodniego w Strzelinie (Gmina Strzelin)		P, S	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	P, S	Ch	B, S	B, S	B, S		
99.	Odnowa przestrzeni publicznej Alei nad Wałem (Gmina Syców)		P, S	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	P, S	Ch	B, S	B, S	B, S		
100.	Modernizacja i przebudowa Stadionu Miejskiego w Sycowie (Gmina Syców)			B, S Ch	Ch	Ch	Ch		Ch				Ch	
101.	Rozwój i promowanie usług w dziedzinie kultury poprzez modernizację budynku Domu Kultury w Sycowie. Dostosowanie infrastruktury dla osób z niepełnosprawnościami (Gmina Syców)			B, S Ch					Ch					B, S Ch
102.	Odnowa zabytkowej przestrzeni publicznej przy ul. Szkolnej (Gmina Syców)			B, S Ch			B, S Ch		Ch			B, S Ch		B, S Ch
103.	Rozbudowa bazy turystyczno-rekreacyjnej przy zalewie w Stradomi Wierzchniej (Gmina Syców)		P, S	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	P, S	Ch	B, S	B, S	B, S		
104.	Zagospodarowanie terenu przy Szkole Podstawowej im. Piastów Śląskich w Wiązowie (Gmina Wiązów)		P, S	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	P, S	Ch	B, S	B, S	B, S		
105.	Zagospodarowanie przestrzeni sportowo-rekreacyjnej parku w Wiązowie (Gmina Wiązów)		P, S	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	P, S	Ch	B, S	B, S	B, S		
106.	Obiekty sportowe w tym sporty ekstremalne - pumtrack, strzelnica i tor cross, ścianka wspinaczkowa (Gmina Wińsko)		P, S	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	P, S	Ch	B, S	B, S	B, S		
107.	Park rekreacyjny z tężnią solanką w Wińsku (Gmina Wińsko)		P, S	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	P, S	Ch	B, S	B, S	B, S		
108.	Utworzenie i prowadzenie dolnośląskiego ośrodka edukacji historycznej i przyrodniczej w Konarach. „Skarby dziedzictwa kulturowego i materialnego związanego z rolnictwem” (Gmina Wińsko)	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S
109.	"Ogrody Pamięci" – utworzenie szlaku turystycznego śladami nieczynnych nekropolii na terenie Gminy Wińsko (Gmina Wińsko)			B, S										B, S

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
110.	Kompleksowa odnowa przestrzeni publicznych na terenie Gminy Wołów (Gmina Wołów)		P, S	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	P, S	Ch	B, S	B, S	B, S		
111.	Budowa ścieżki turystycznego szlaku rowerowego na terenie Gminy Żmigród (Gmina Żmigród)	P, S	P, S	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	P, S	P, S	P, S	P, S	
112.	Odnowa przestrzeni miejskiej - zagospodarowanie podwórek oraz montaż monitoringu w Żmigrodzie (Gmina Żmigród)		P, S	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	P, S	Ch	B, S	B, S	B, S		
113.	Tworzenie miejsc rekreacyjnych i edukacyjnych (Gmina Cieszków)			B, S										
114.	Modernizacja parku „Małpi Gaj” w Dziadowej Kłodzie (Gmina Dziadowa Kłoda)		P, S	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	P, S	Ch	B, S	B, S	B, S		
115.	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w miejscowości Kondratowice (Gmina Kondratowice)		P, S	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	P, S	Ch	B, S	B, S	B, S		
116.	Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Międzybórz oraz Bukowinie Sycowskiej (Gmina Międzybórz)			P, S Ch	P, S	P, S Ch	B, S Ch	P, S	Ch	P, S	P, S Ch	P, S Ch	B, S	
117.	Modernizacja obiektów sportowych na terenie Gminy Przeworno (Gmina Przeworno)			P, S Ch	Ch	Ch	Ch		Ch					
118.	Rozbudowa i wyposażenie Gminnego Ośrodka Kultury w Przewornie (Gmina Przeworno)			P, S Ch	P, S	P, S Ch	B, S Ch	P, S	Ch	P, S	P, S Ch	P, S Ch	B, S	B, S
119.	Przebudowa wraz ze zmianą sposobu użytkowania Wieży Ciśnień w Żmigrodzie na cele turystyczne (Gmina Żmigród)			P, S Ch	P, S	P, S Ch	B, S Ch	P, S	Ch	P, S	P, S Ch	P, S Ch	B, S	B, S
120.	Odnowa rynku miejskiego w Brzegu Dolnym (Gmina Brzeg Dolny)			B, S Ch	B, S	B, S	B, S Ch		Ch			B, S Ch		
121.	Restauracja zabytkowego Zespołu Pałacowo-Parkowego w Brzegu Dolnym wraz z budową tężni solankowej (Gmina Brzeg Dolny)			B, S Ch			B, S Ch		Ch			B, S Ch		B, S Ch
122.	Efektywność energetyczna obiektów użyteczności publicznej w gminie Milicz: termomodernizacja obiektów szkolnych w Dunkowej oraz Wziąchowie Wielkim (Gmina Milicz)	P, S	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	B, S Ch	P, S		P, S	P, S Ch	P, S Ch	B, S	P, S Ch
123.	Poprawa efektywności energetycznej poprzez termomodernizację trzech budynków świetlic wiejskich na terenie gminy Borów z elementami OZE	P, S	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	B, S Ch	P, S		P, S	P, S Ch	P, S Ch	B, S	P, S Ch

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
124.	Poprawa efektywności energetycznej poprzez termomodernizację budynku Urzędu Gminy w Borowie	P, S	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	B, S Ch	P, S		P, S	P, S Ch	P, S Ch	B, S	P, S Ch
125.	Ochrona bioróżnorodności rezerwatu Stawy Milickie: budowa ścieżki rowerowej wzdłuż rzeki Prądnia	B, S	B, S	P, S	B, S	B, S	P, S	P, S		P, S		B, S		
126.	Budowa drogi rowerowej i infrastruktury towarzyszącej na odcinku Piotrków Borowski-Borów-Boreczek -Borek Strzebiński	P, S	P, S	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	P, S	P, S	P, S	P, S	
127.	Fizyczna odnowa i bezpieczeństwo przestrzeni publicznej w centrum wsi Borów			B, S Ch	B, S	B, S	B, S Ch		Ch			B, S Ch		
128.	Stworzenie pola biwakowego z zapleczem sanitarnym			B, S	Ch	Ch	Ch		Ch	Ch	S	S		
129.	Wyrównywanie szans edukacyjnych oraz wsparcie rozwoju dzieci w wieku przedszkolnym w gminie Brzeg Dolny			B, S										
130.	Działania na rzecz podniesienia jakości wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem w Gminie Milicz			B, S										
131.	Akademia przedszkolaka w Gminie Prusice			B, S										
132.	Nowe miejsca przedszkolne w Gminie Syców			B, S										
133.	Upowszechnianie dostępu do edukacji przedszkolnej w Miejskim Przedszkolu w Twardogórze			B, S										
134.	Wsparcie na rzecz wczesnej edukacji i opieki nad dziećmi w Zespole Szkolno – Przedszkolnym w Udaninie			B, S										
135.	Publiczne Przedszkole w Żmigrodzie „ZIELONA DOLINA”			B, S										
136.	Rozwijanie edukacji podstawowej na terenie Gminy Przeworno			B, S										
137.	Rozwój edukacji przedszkolnej w Gminie Kostomłoty			B, S										
138.	Szkolnictwo zawodowe w Powiecie Strzebińskim bliżej rynku pracy IV			B, S										
139.	Usługi asystenckie i opiekuńcze w Gminie Borów			B, S										
140.	Opieka wytchnieniowa w Gminie Domaniów			B, S										
141.	Aktywni Seniorzy w Gminie Kostomłoty			B, S										
142.	Wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych w Gminie Krośnice			B, S										
143.	Asystent osoby niepełnosprawnej w Gminie Malczyce			B, S										

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Strategii Innego Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
144.	Bezpieczny port			B, S										
145.	Wsparcie osoby niepełnosprawnej w Gminie Malczyce			B, S										
146.	Aktywni razem w Gminie Prusice-Edycja 2			B, S										
147.	Asystent – wsparcie w samodzielności			B, S										
148.	Wsparcie w zakresie usług społecznych na rzecz osób starszych z terenu Gminy Udanin			B, S										
149.	Usługi Społeczne dla mieszkańców Gminy Żmigród			B, S										
150.	Asystent rodziny-samodzielna przyszłość			B, S										
151.	Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością w Gminie Wińsko			B, S										
152.	Asystent – wsparcie w samodzielności			B, S										
153.	Optymalizacja systemu opieki i wsparcia na rzecz osób starszych, w tym z niepełnosprawnościami, przewlekłe chorych lub wykluczonych - na terenie Gminy Twardogóra			B, S										
154.	Asystent – wsparcie w samodzielności			B, S										
155.	Rozwój usług społecznych w powiecie strzelińskim			B, S										
156.	Placówka wsparcia dziennego – usługi opiekuńcze w Gminie Syców			B, S										
157.	Funkcjonowanie Biura Innego Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego			B, S										
158.	Budowa kanalizacji w Gminie Udanin	P, S	P, S Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch		Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S
159.	Modernizacja stacji wodociągowej	P, S	P, S Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch		Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S
160.	Rozbudowa i przebudowa oczyszczalni ścieków w Starym Wiązowie II etap.	P, S	P, S Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch		Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S
161.	Przebudowa stacji uzdatniania wody w Wiązowie	P, S	P, S Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch		Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S
162.	Budowa sieci wodociągowej, sieci kanalizacji sanitarnej, przyłączy oraz rurociągu tłoczego ścieków sanitarnych przy ul. Sienkiewicza w Brzegu Dolnym	P, S	P, S Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch		Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S
163.		P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S		Ch	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Strategii Inne Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
	Modernizacja przepompowni ścieków przy ul. Zwycięstwa w Brzegu Dolnym		Ch	Ch	Ch	Ch	Ch			Ch	Ch	Ch		
164.	Modernizacja przepompowni ścieków przy ul. Ogrodowej w Brzegu Dolnym	P, S	P, S Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch		Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S
165.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Gminie Syców	P, S	P, S Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch		Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S
166.	Rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej w Gminie Wińsko	P, S	P, S Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch		Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S
167.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Korzeńsko	P, S	P, S Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch		Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S
168.	Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Piotrowicach	P, S	P, S Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch		Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S
169.	Modernizacja systemu gospodarki ściekowej w Gminie Kondratowice	P, S	P, S Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch		Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S
170.	Budowa kanalizacji w Gminie Udanin	P, S	P, S Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch		Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S
171.	Uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenie gminy Twardogóra	P, S	P, S Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch		Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S
172.	Rozbudowa sieci kanalizacji ściekowej w aglomeracji Lubiąż	P, S	P, S Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch		Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S
173.	Zagospodarowanie przestrzeni sportowo-rekreacyjnej i terenów zielonych przy Szkole Podstawowej nr 1 oraz Szkole Podstawowej nr 2 w Miliczu		P, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	P, S	Ch	B, S	B, S	B, S		

Tabela 34. Opis oddziaływania działań przewidzianych do realizacji w ramach Strategii Innego Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego

Działanie	Oddziaływanie
<p>Działanie (DF.1.1) Rozwój potencjału edukacyjnego Subregionu Wrocławskiego</p>	<p>Interwencja w ramach działań będzie związana z upowszechnianiem dostępu do edukacji przedszkolnej poprzez tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego, dodatkowe zajęcia edukacyjne, wczesne wspomaganie rozwoju i pomoc psychologiczno-pedagogiczną, doskonalenie kadry pedagogicznej i zarządzającej.</p> <p>Interwencja w ramach działań będzie związana z wsparciem kształcenia zawodowego oraz dostosowanie jego kierunków do uwarunkowań rynku pracy, gospodarki i wymogów ochrony klimatu, np. poprzez kształtowanie umiejętności zawodowych uczniów, w szczególności w formach praktycznych, nabywanie przez nich dodatkowych umiejętności zawodowych, uprawnień zawodowych i kwalifikacji rynkowych zwiększających ich szanse na rynku pracy, staże i praktyki zagraniczne dla uczniów i kadry zawodowego szkolnictwa średniego, w szczególności w zakresie podnoszenia umiejętności w obszarze zielonej i cyfrowej transformacji, tworzenie nowych kierunków kształcenia, tworzenie klas patronackich, zapewnienie aktywnego udziału pracodawców w procesie edukacyjnym, doradztwo edukacyjno-zawodowe, poprawę bazy dydaktycznej szkół zawodowych, szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe do potrzeb nowoczesnego nauczania, doskonalenie kadr pedagogicznych i zarządzających, programy pomocy stypendialnej).</p> <p>Zadanie nie ma charakteru inwestycyjnego, dotyczy sfery społecznej i w wyniku ich realizacji nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska.</p> <p>Realizacja inwestycji będzie mieć pozytywny wpływ na ludzi poprzez możliwość rozwoju osobistego. Działania nie będą mieć wpływu na pozostałe komponenty środowiska.</p>
<p>Działanie (DF.1.2) Wielokierunkowy rozwój i modernizacja usług i infrastruktury społecznej</p>	<p>Interwencja w ramach działań będzie związana z wsparcie usług społecznych i zdrowotnych takich jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> — rozwój usług świadczonych w społeczności lokalnej, w szczególności usług asystencji osobistej oraz opiekuńczych dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu wraz ze wsparciem towarzyszącym zwiększającym szanse na niezależne życie (w tym wsparcie psychologiczne). Dopuszcza się możliwość świadczenia tych działań w formie e-usług; — tworzenie miejsc i świadczenie usług opiekuńczych w społeczności lokalnej, w tym specjalistycznych świadczonych w ramach placówek zapewniających dzienną i całodobową opiekę nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu; — wsparcie dla opiekunów faktycznych w tym opieka wytchnieniowa; — kształcenie kandydatów oraz kadr świadczących usługi społeczne, w tym opiekuńcze i asystentów oraz opiekunów faktycznych w zakresie świadczenia usług w społeczności lokalnej; — tworzenie centrów usług społecznych i rozwój dostarczanych przez nie usług; — rozwój mieszkalnictwa wspomaganego, mieszkań chronionych, wytchnieniowych, rozwój mieszkalnictwa adaptowalnego oraz innych rozwiązań; — wsparcie procesu deinstytucjonalizacji placówek całodobowych o charakterze długoterminowym, polegające na rozwoju nierezydencjalnych i niezolowanych form wsparcia dziennego, środowiskowego, wsparcia wytchnieniowego, wspomaganie w domu oraz tworzenia partnerstw z innymi dostawcami usług w celu deinstytucjonalizacji; — wsparcie procesu usamodzielnienia osób przebywających w placówkach całodobowych; — wsparcie działań zapobiegających umieszczeniu osób wymagających wsparcia w placówkach całodobowych długoterminowych;

Działanie	Oddziaływanie
	<ul style="list-style-type: none"> — upowszechnianie form wspólnego zamieszkiwania osób niespokrewnionych oraz form zamieszkiwania dziennego lub całodobowego opiekunów w mieszkaniach osób wymagających wsparcia wraz z niezbędnymi usługami, a także rodzinne domy pomocy. Wsparcie to musi zapewniać odbiorcom możliwość niezależnego życia i włączenia społecznego zgodnie z artykułem 19 Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych, Komentarzem ogólnym nr 5 do tej Konwencji i Uwagami Podsumowującymi Komitetu do spraw Praw Osób Niepełnosprawnych ONZ; — wsparcie usług społecznych świadczonych w ramach gospodarstw opiekuńczych. <p>Działania z zakresu deinstytucjonalizacji opieki będą ukierunkowane na realizację usług dostarczanych w środowisku zamieszkania odbiorców. Planowane działania nie ma charakteru inwestycyjnego, dotyczą sfery społecznej i w wyniku ich realizacji nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Realizacja inwestycji będzie mieć pozytywny wpływ na ludzi poprzez poprawę dostępności świadczonych usług zdrowotnych.</p>
<p>Działanie (D.1.3) Wspieranie przedsiębiorczości w Subregionie Wrocławskim</p>	<p>Zadania nie mają charakteru inwestycyjnego, dotyczą sfery społecznej i w wyniku ich realizacji nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Realizacja zadań wpłynie pozytywnie na ludzi poprzez rozwijanie gospodarki, przedsiębiorczości, poprawę sytuacji na lokalnym rynku pracy, wzrost dochodów budżetu gminy.</p>
<p>Działanie (DF.1.4) Rozwój infrastruktury i usług z zakresu turystyki i kultury</p>	<p>Wsparcie uzyskają projekty zrównoważonej turystyki jak również dot. rozwoju i promowaniu publicznych walorów turystycznych. Wsparcie uzyskają między innymi szlaki turystyczne np. związane z infrastrukturą rowerową oraz niezbędnymi elementami towarzyszącymi takim inwestycjom, jak np. toalety, stojaki dla rowerów, elementy zapewniające bezpieczeństwo.</p> <p>Interwencja w ramach celu szczegółowego będzie skupiała się na promowaniu i ochronie materialnego dziedzictwa kulturowego i rozwoju instytucji kultury. Projekty w zakresie kultury i infrastruktury dziedzictwa kulturowego powinny być zgodne z dokumentem „Europejskie zasady jakości interwencji finansowanych przez UE o potencjalnym wpływie na dziedzictwo kulturowe” opracowanym przez ICOMOS.</p> <p>Zadania związane z budową ścieżek rowerowych mają na celu usprawnienie ruchu oraz podniesienie jakości powietrza na omawianym terenie. Działania będą polegać (w zależności od lokalizacji) na oznakowaniu trasy w ramach istniejącej już infrastruktury drogowej, ale także na budowie po nowym śladzie ścieżki. Budowa ścieżek rowerowych przyczyni się dodatkowo do zmniejszenia zużycia zasobów (przez mniejsze zużycie paliw) oraz zmniejszenia hałasu komunikacyjnego. Ponadto pozwoli na skumulowanie ruchu turystycznego, do miejsc ku temu wyznaczonych, tym samym zmniejszy się ryzyko „dzikiej” turystyki mogącej zaburzać spokój dzikich gatunków. Realizacja przedsięwzięć polegających na budowie ciągu pieszo-rowerowego nie wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, gdyż nie stanowi ono przedsięwzięcia, które może znacząco oddziaływać na środowisko, niezależnie od sposobu realizacji (samodzielne przedsięwzięcie czy też przebudowa lub rozbudowa drogi) oraz umiejscowienia (w pasie drogowym, poza pasem drogowym, na obiekcie mostowym). Wszystkie potencjalne oddziaływania (głównie emisje substancji gazowych i pyłowych oraz hałasu) będą miały charakter miejscowy i krótkotrwały (w czasie wykonywania robót) a ich zasięg nie przekroczy obszaru objętego inwestycją. Przeprowadzenie prac związanych z robotami budowlanymi w miejscu inwestycji nie wywrze jakiegokolwiek negatywnego wpływu na stan wód, zarówno powierzchniowych, jak i podziemnych. Lokalna skala prac budowlanych, ich krótkotrwały charakter oraz specyfika przedsięwzięcia nie będą stanowić żadnego zagrożenia. Wszystkie prace będą wykonywane w porze dziennej. Cechować je będzie sprawność i efektywność. Ewentualne niedogodności związane z realizacją przedsięwzięcia będą miały charakter krótkoterminowy i mogą charakteryzować się oddziaływaniem jedynie w bezpośrednim sąsiedztwie prowadzonych prac, jednak skala tego wpływu będzie minimalna. Realizacja zadania będzie miała pozytywny wpływ na środowisko, przyczyni się bowiem do wyekspozowania przyrodniczych i krajobrazowych walorów gmin. Ponadto, dzięki uregulowaniu ruchu rowerowego w miejscu inwestycji zahamowana zostanie</p>

Działanie	Oddziaływanie
	<p>dewastacja oraz degradacja środowiska naturalnego wynikająca z nieuporządkowanego korzystania przez turystów i mieszkańców z przedmiotowych obszarów.</p> <p>Działania związane z promowaniem i ochronie materialnego dziedzictwa kulturowego i rozwoju instytucji kultury nie mają charakteru inwestycyjnego w związku z czym nie będą oddziaływać na środowisko przyrodnicze.</p>
<p>Działanie (DF.2.1) Wsparcie dla gospodarki niskoemisyjnej oraz odnawialnych źródeł energii</p>	<p>Instalacja pojedynczych baterii fotowoltaicznych jak i kolektorów słonecznych na budynkach mieszkalnych nie stanowi zagrożenia dla środowiska. Realizacja zadania przyczyni się do poprawy jakości powietrza atmosferycznego, zmniejszenia zapotrzebowania na energię ze źródeł nieodnawialnych i wzrostu efektywności energetycznej budynków, przez co przyniesie pośrednie pozytywne, długoterminowe oddziaływania na zwierzęta, ludzi, powietrze i klimat, powierzchnię ziemi, krajobraz, oraz zasoby naturalne. Niemniej jednak montaż baterii fotowoltaicznych czy kolektorów słonecznych może stanowić zagrożenie dla ptaków gniazdujących w budynkach (m.in. jerzyki, jaskółki, wróble). Dlatego też przed podjęciem prac należy przeprowadzić inwentaryzację budynków pod kątem występowania chronionych gatunków ptaków. Prace montażowe powinny być prowadzone poza okresem lęgowym ptaków. Okres lęgowy większości ptaków w Polsce przypada w terminie od 1 marca do 15 października. Należy jednak zaznaczyć, iż dla niektórych gatunków ptaków okres lęgowy przypada w innym okresie np. dla wróbli – od lutego/marca do sierpnia, a języków od maja do sierpnia. Ponadto w poszczególnych latach okresy lęgowe dla konkretnych gatunków ulegają nieznacznym przesunięciom, w zależności od panujących warunków pogodowych. Negatywnego oddziaływania można się spodziewać w odniesieniu do dzikich gatunków. Problem będzie dotyczył głównie ptaków i owadów a zależny będzie w znacznej mierze od lokalizacji inwestycji fotowoltaicznych. Działania będą związane z zainstalowaniem instalacji na budynkach.</p> <p>Montaż pomp ciepła może wiązać się z chwilową emisją hałasu, ale będzie ograniczona do powierzchni ziemi. Konieczne jest także wyznaczenie odpowiedniego miejsca, najlepiej w odizolowanym od użytkowej części budynku pomieszczeniu. W miejscu działania pompy nie są emitowane żadne zanieczyszczenia, a emisję spalin w elektrowniach węglowych można obecnie dużo lepiej kontrolować. Obecnie, aby ograniczyć do minimum wpływ pompy ciepła na środowisko, należy stosować rozwiązanie hybrydowe polegające na integracji PC z instalacją fotowoltaiczną (czyli panelami PV), która jako OZE wyprodukuje "zieloną energię" nie tylko do zasilania pomp sprężarkowych, ale także urządzeń i sprzętów wykorzystywanych w domu. Dobrze zaprojektowany i wykonany system oparty na PC i PV eliminuje emisję dwutlenku węgla oraz innych zanieczyszczeń do atmosfery. Wśród zagrożeń środowiskowych w przypadku powietrznych pomp ciepła wymieniana jest również emisja hałasu, która może mieć wpływ na bezpośrednie otoczenie człowieka. Odpowiednie usytuowanie jednostki zewnętrznej powietrznej pompy ciepła, średnice kanałów powietrznych, czy też zastosowanie odpowiednio długich i elastycznych rur przyłączanych zapewni prawidłowe funkcjonowanie instalacji oraz eliminację hałasu. Najważniejsze jest, aby zastosować się do wytycznych producenta.</p> <p>Montaż oraz eksploatacja pompy ciepła gruntowej wiąże się z ingerencją w grunt. Pompy z kolektorem pionowym mogą wymagać dopełnienia pewnych formalności wynikających z wymagań ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze. Dotyczy to sytuacji, gdy wykonuje się otwory na obszarach górniczych albo poza nimi o głębokości powyżej 30 m w celu wykorzystania ciepła ziemi. Wtedy - zgodnie z wymaganiami ustawy - konieczne jest sporządzenie projektu robót geologicznych, który podlega zgłoszeniu staroście.</p> <p>Poprawa efektywności energetycznej oraz wykorzystanie instalacji solarnych, fotowoltaicznych oraz pomp ciepła zmniejszy zapotrzebowanie na surowce, co ograniczy ingerencję ludzką w środowisko oraz znacznie zmniejszy emisję spalin, w tym gazów cieplarnianych.</p> <p>Realizacja zadań związanych z wymianą nieekologicznych źródeł ciepła przyczyni się do poprawy jakości powietrza. Efektem będzie zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń w wodach, glebie oraz powietrzu, co wpłynie korzystnie na warunki bytowania zwierząt i roślin. Minimalizacja energetycznego wykorzystywania substancji wiąże się z ograniczeniem ingerencji w środowisko naturalne (do której dochodzi podczas ich wydobycia, skutkującej m.in. zaburzeniem równowagi środowiska wodnego czy niszczeniem cennych siedlisk flory oraz fauny). Mniejsze zużycie</p>

Działanie	Oddziaływanie
	<p>paliw przekłada się wprost proporcjonalnie na mniejsze ilości spalin generowanych przez poszczególne budynki. Ponadto, nowoczesne źródła ogrzewania, spełniające najnowsze restrykcyjne normy, wydzielają spaliny o lepszych parametrach (niższych zawartościach substancji toksycznych czy cieplarnianych). Zatem wymiana i modernizacja źródeł ciepła, czy też zastosowanie paliw wyższej jakości, nie tylko spowoduje ogólne zmniejszenie zużycia paliw kopalnych, ale także zmniejszenie emisji gazów odpowiedzialnych za zmiany klimatu.</p>
<p>Działanie (DF.2.2) Rozwój infrastruktury środowiskowej i ochrona przyrody</p>	<p>Budowa i modernizacja sieci wodociągowej przyczynią się do ograniczenia procesu przedostawania się niebezpiecznych substancji zagrażających życiu i zdrowiu ludzi do wody i gleby oraz dotrzymania bezpiecznych wskaźników emisyjnych w odniesieniu do pozostałych substancji zagrażających ekosystemom wodnym. Oddziaływania negatywne związane będą z etapem budowy i po zakończeniu prac ustąpią. Prace budowlane mogą wpływać negatywnie na wody, ponieważ może dojść do ingerencji w bioróżnorodność danego terenu, na którym planuje się inwestycje. W trakcie budowy powstawać będzie niezorganizowana emisja zanieczyszczeń do powietrza, której źródłami będą: praca sprzętu budowlanego i samochodów transportowych oraz pojazdów pracujących na terenie realizacji przedsięwzięcia. Inwestycja położona będzie w pasie drogowym, na terenach zielonych oraz częściowo na terenach prywatnych posesji. Roboty będą prowadzone wyłącznie w porze dziennej z wykorzystaniem sprawnego sprzętu technicznego, zaś po zakończeniu realizacji przedsięwzięcia odtworzyć pasy zieleni wzdłuż prowadzonych robót budowlanych. W trakcie realizacji zadania należy przestrzegać zapisów ustawy o odpadach (Dz. U. nr 62, poz. 628 z 2001 r. z późniejszymi zmianami). W trakcie budowy głównie powstawać będą odpady z grupy 17. tj. odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej. Powstałe odpady w fazie realizacji przedsięwzięcia należy selektywnie gromadzić z uwzględnieniem zasad postępowania z odpadami niebezpiecznymi oraz odpadami nadającymi się do powtórnego wykorzystania. W trakcie prac budowlanych należy zwrócić szczególną uwagę na właściwą eksploatację sprzętu budowlanego. W trakcie budowy nie przewiduje się powstawania ścieków, które mogłyby zanieczyścić wody powierzchniowe lub podziemne. W przypadku konieczności odprowadzenia wód z wykopów należy je mechanicznie podczyścić z zawieszin, przed odprowadzeniem do odbiornika. Głównymi źródłami emisji hałasu do środowiska w trakcie realizacji przedsięwzięcia będą sprzęt budowlany oraz samochody ciężarowe i dostawcze. Prace budowlane należy prowadzić wyłącznie w porze dziennej. Należy je tak zorganizować, aby uciążliwość hałasową ograniczyć do osiągalnego minimum. W trakcie realizacji przedsięwzięcia nie przewiduje się wycinki drzewostanu. Drzewa rosnące w sąsiedztwie prowadzonych robót budowlanych odpowiednio zabezpieczyć, nie dopuszczając do naruszenia ich koron oraz systemu korzeniowego. Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z rozbudową sieci można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto, na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko. Zadania będą mieć znaczące pozytywne oddziaływanie na jakość i ilość wód, konsekwencją przyłączenia nowych dostawców ścieków do sieci kanalizacyjnej będzie ogólne zmniejszenie przyrostu zanieczyszczeń w wodach odbiornika. Wpłynie to znacząco na poprawę parametrów jakościowych wód w odbiorniku na odcinku narażonym na sumę obecnych wpływów w obrębie jednolitej części wód. Budowa odcinka sieci wodociągowej powinna być prowadzona w sposób niepowodujący pogorszenia stanu środowiska i jakości wód. Podczas prowadzenia robót budowlanych należy zwrócić szczególną uwagę na zabezpieczenie wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleby przed ewentualnym zanieczyszczeniem substancjami ropopochodnymi pochodzącymi ze sprzętu oraz maszyn budowlanych. Teren w obrębie wykonywanych prac, po ich zakończeniu, winien być przywrócony przez Inwestora do stanu nie gorszego niż zastany. Inwestycje te będą położone w pasie drogowym,</p>

Działanie	Oddziaływanie
	<p>na terenach zielonych oraz częściowo na terenach prywatnych posesji. Roboty będą prowadzone wyłącznie w porze dziennej z wykorzystaniem sprawnego sprzętu technicznego. W trakcie budowy powstawać będzie niezorganizowana emisja zanieczyszczeń do powietrza, której źródłami będą: praca sprzętu budowlanego i samochodów transportowych oraz pojazdów pracujących na terenie realizacji przedsięwzięcia. Omówione działania będą mieć pozytywny wpływ na ludzi poprzez poprawę warunków sanitarnych oraz dostęp do wody pitnej.</p> <p>Modernizacja sieci wodociągowej będzie miała wpływ ekologiczny w sposób pośredni i bezpośredni na środowisko. Oddziaływanie bezpośrednie przeprowadzonych działań będzie miało wpływ w następujący sposób: modernizacja sieci wodociągowej pozwoli na znaczne zmniejszenie produkcji wody, a co się z tym wiąże eksploatację ujęć wody pitnej, zmniejszenie czasu pracy ciągów technologicznych do uzdatniania wody i zestawów hydroforowych. Przez uszczelnienie sieci wodociągowej zmniejszy się ilość produkcji wody uzdatnionej, w związku z powyższym skrócą się czasy pomiędzy regeneracją filtrów do uzdatniania wody (wsteczne płukanie filtrów) dzięki czemu obniżymy ilość zużywanej wody uzdatnionej na eksploatację SUW, zredukujemy obciążenie oczyszczalni ścieków, gdzie popłuczyny trafiają wraz ze ściekami bytowo - gospodarczymi. Ww. czynności w bardzo znaczącym stopniu pozytywnie wpłyną na ilość zużytej energii elektrycznej na stabilne utrzymanie obiektów SUW, sieci kanalizacyjnej, przepompowni ścieków i oczyszczalni. Natomiast w sposób pośredni oddziaływanie przeprowadzonych działań na środowisko będzie polegać na zmniejszeniu ilości zużywanego prądu elektrycznego, co ma znaczny wpływ na zmniejszenie ilości zużycia konwencjonalnych źródeł energii (wyczerpywalnych - węgiel kamienny, ropa naftowa i gaz ziemny). Dzięki czemu zmniejszy się ilości gazów cieplarnianych (emisja CO₂ i SO₂) powstających podczas produkcji energii elektrycznej, a co się z tym wiąże wydłużenie czasu eksploatacji dóbr geologicznych Kraju. Dodatkowo zmniejszy się obciążenie środowiska przez produkcję chemikaliów do dezynfekcji wody pitnej. Ponadto, mieszkańcy Gmin odczują wpływ inwestycji przez zwiększenie ciśnienia w przewodach wodociągowych, wyeliminowanie częstych utrudnień drogowych, spowodowanych prowadzonymi pracami naprawczymi. Zmniejszenie awarii wodociągowych przyczyni się do oszczędności w materiale użytym na usunięcie usterek oraz w wodzie przeznaczonej do płukania sieci po ww. awariach. Dodatkowo przez wyeliminowanie ww. awarii w znacznym stopniu zmniejszy się ilość energii elektrycznej zużytej na utrzymywanie ciśnienia w sieciach wodociągowych oraz płukanie, a co się z tym wiąże wydłuży się żywotność zestawów pompowych, w związku z tym, iż zmniejszy się ich częstotliwość załączania w cykl pracy i skróci ich czas pracy. Wyeliminowanie awarii zmniejszy również w znacznym stopniu ilość zużytych preparatów chemicznych do dezynfekcji wody, które są dodawane podczas procesu uzdatniania wody. Podczas wykonywania robót związanych z modernizowaniem sieci wodociągowej zniszczeniu ulegnie istniejąca szata roślinna wzdłuż dróg oraz w obrębie działek prywatnych. Ewentualne negatywne oddziaływanie będzie wiązać się z etapem prowadzenia prac i będzie mieć charakter chwilowy. Po wykonaniu prac nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na wszystkie komponenty środowiska. Biorąc pod uwagę lokalizację sieci nie przewiduje się znaczącego negatywnego wpływu na wartości przyrodnicze, cele ochrony i przedmioty ochrony form ochrony przyrody, w tym Obszarów Natura 2000 pomimo lokalizacji sieci na terenie obszarów chronionych. W czasie realizacji inwestycji będą prowadzone roboty ziemne związane z wykonywaniem wykopów. Usuwanie wierzchniej warstwy gleby poprzedzone będzie zdjęciem humusu, który należy składować oddzielnie i wykorzystać do prac wykończeniowych. Działania te mogą być prowadzone na Obszarach Natura 2000, ale nie będą wpływać na cele ochrony, ponieważ będą prowadzone poza terenami zajmowanymi przez siedliska przyrodnicze oraz stanowiska chronionych gatunków zwierząt i nie będą wpływać na integralność tych obszarów, nie spowodują przerwania spójności i ciągłości siedlisk Omawiany obszar leży w większości na terenie Obszarów Chronionego Krajobrazu oraz Parków Krajobrazowych (Szaniecki Park Krajobrazowy, otulina Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego, Chmielnicko-Szydłowski Obszar Chronionego Krajobrazu, Nadnidziański Obszar Chronionego Krajobrazu, Szaniecki Obszar Chronionego Krajobrazu, Cisowsko-Orłowiński Obszar Chronionego Krajobrazu i Sołectwo-Pacanowski Obszar Chronionego Krajobrazu dla których zakres ochrony i obowiązujące zakazy opisano wyżej) w związku z tym działania będą realizowane na tych obszarach. Jednak zakres prac nie będzie miał negatywnego wpływu na ww. obszary chronione. Zadania kwalifikują się do inwestycji celu publicznego. Ponadto inwestycje te ze względu na</p>

Działanie	Oddziaływanie
	<p>ich przeznaczenie zostają umiejscowione na terenach zmienionych antropogenicznie (terenach zabudowanych, zurbanizowanych) lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie, co zniweluje lub całkowicie wyeliminuje potrzebę odstępowania od jakiegokolwiek z wymienionych zakazów lub działań w zakresie czynnej ochrony ekosystemów. Ponadto, podczas ewentualnej lokalizacji ww. inwestycji na obszarze Natura 2000 będą zastosowane wszelkie działania minimalizujące dostosowane do planowanej inwestycji. Ewentualne oddziaływania będą chwilowe i nieznaczne, natomiast będą miały długoterminowy pozytywny skutek. Ewentualne oddziaływania będą wiązać się ze zwiększonym hałasem, który może towarzyszyć pracom modernizacyjnym. Oddziaływanie większości przedsięwzięć inwestycyjnych na siedliska objęte ochroną w ramach sieci ekologicznej Natura 2000 na terenie gmin nie będzie występowało, ze względu na lokalizację inwestycji na terenach zagospodarowanych/zurbanizowanych/zabudowanych lub w konkretnych obiektach. Mając na uwadze charakter zadań oraz zastosowanie rozwiązań chroniących środowisko na etapie realizacji oraz eksploatacji przedsięwzięcia nie przewiduje się negatywnego oddziaływania inwestycji w odniesieniu do realizacji zarówno celów środowiskowych wyznaczonych dla wód powierzchniowych i podziemnych, w tym GZWP i celów ochrony form ochrony przyrody, w tym na Obszary Natura 2000. Z uwagi na fakt, iż cały obszar położony jest na terenie obszarów chronionych, planowane inwestycje będą zlokalizowane na terenie form ochrony przyrody, w tym mogą być zlokalizowane na terenach Obszarów Natura 2000. Pomimo lokalizacji planowanych działań na terenach prawnie chronionych nie przewiduje się stałego negatywnego oddziaływania na komponenty środowiska. Planowane działania będą realizowane z poszanowaniem obszarów cennych przyrodniczo, rozumianych jako formy ochrony przyrody, ostoje, siedliska przyrodnicze, miejsca rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa, planami zadań ochronnych itp.</p> <p>Ujęcie wody oraz odpowiednio dobrane urządzenia zagwarantują, że jakość wody pochodzącej ze stacji uzdatniania będzie spełniała wymagania sanitarne dla wody pitnej. Modernizacja ujęć wód również pozwoli na otrzymanie wód lepszej jakości, co wpłynie pozytywnie na ludzi, a także zwierzęta i rośliny. Właściwie odczuwalne oddziaływanie na środowisko może wystąpić jedynie w fazie samej modernizacji/przebudowy. Wykonanie odwiertu, montaż urządzeń oraz wykonywanie prac ziemnych mogą się wiązać z krótkotrwałymi okresami wzmożonego ruchu samochodowego (transport pracowników, dowóz i wywóz urządzeń). Nie będą to jednak uciążliwości znaczące i ograniczone jedynie do pory dziennej. Istotny jest wybór odpowiedniej metody realizacji zadań, w celu jak największego zminimalizowania ingerencji w środowisko i krajobraz. Zwiększony poziom hałasu może występować tylko podczas pracy sprzętu budowlanego służącego głównie do wykopów pod rurociągi. Prace odbywać się będą wyłącznie w porze dziennej i nie będą powodowały uciążliwości dla środowiska, a ich charakter będzie krótko trwały i odwracalny. Na etapie realizacji inwestycji wystąpią czasowe, lokalne i odwracalne zmiany w ukształtowaniu powierzchni terenu w postaci wykopów pod rurociągi i czasowych zwałowisk gleby. Formy te ulegną likwidacji po wykonaniu odwiertu i można wykorzystać zebrane podczas wykopów masy ziemne do ponownego ich zasypania. Wymienione okresowe przekształcenia nie spowodują w żaden sposób trwałego zubożenia wartości krajobrazowych. Modernizacja/przebudowa ujęcia będzie w miejscu już przekształconym. Realizacja przedsięwzięcia nie pogorszy stanu środowiska, nie zmieni sposobu wykorzystywania terenu, polepszy natomiast wydajność ujęcia w celu zaopatrzenia mieszkańców w wodę pitną. Czas remontu będzie wiązał się z chwilowymi i krótkoterminowymi uciążliwościami dla środowiska związanymi ze wzmożonym transportem, wibracjami, emisją spalin, hałasem oraz powstawaniem odpadów. Realizacja zadania przyczyni się m.in. do rozwiązań mających na celu minimalizację zużycia energii elektrycznej poprzez zastosowanie energooszczędnych pomp. Działania te przyczynią się do pozytywnie do poprawy jakości powietrza. Inwestycja zlokalizowana będzie w miejscu już przekształconym. Realizacja przedsięwzięcia nie pogorszy stanu środowiska, nie zmieni sposobu wykorzystywania terenu, polepszy natomiast wydajność ujęcia w celu zaopatrzenia mieszkańców w wodę pitną. Czas remontu będzie wiązał się z chwilowymi i krótkoterminowymi uciążliwościami dla środowiska związanymi ze wzmożonym transportem, wibracjami, emisją spalin, hałasem oraz powstawaniem odpadów. Realizacja zadania przyczyni się m.in. do rozwiązań mających na celu minimalizację zużycia energii elektrycznej poprzez zastosowanie energooszczędnych pomp. Działania te przyczynią się do</p>

Działanie	Oddziaływanie
	<p>pozytywnie do poprawy jakości powietrza. Prace związane z realizacją przedsięwzięcia wiązać się będą ze wzrostem poziomu hałasu i zanieczyszczeń powietrza, którego źródłem będzie praca sprzętu budowlanego, środków transportu. Emisja hałasu oraz zanieczyszczeń do powietrza w okresie realizacji przedsięwzięcia będzie miała charakter okresowy i odwracalny, a uciążliwości z nią związane ustaną wraz z zakończeniem prac budowlanych. W/w emisje oraz ewentualne uciążliwości akustyczne podczas prowadzonych prac będą minimalizowane poprzez m. in. nieprowadzenie prac z wykorzystaniem pojazdów, maszyn i urządzeń budowlanych emitujących hałas do otoczenia, w szczególności takich jak np.: samochody ciężarowe, koparki, ciągniki, maszyny i urządzenia do cięcia materiałów twardych w godzinach od 22.00 do 6.00 (poniedziałek – sobota) oraz w dniach ustawowo wolnych od pracy. Maszyny, pojazdy wykorzystywane na etapie realizacji będą sprawne technicznie, w tym bez wycieków olejów i płynów eksploatacyjnych. Należy wyeliminować jałową pracę silników pojazdów, maszyn i urządzeń podczas postoju. Gospodarka odpadami będzie prowadzona zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie wymogami prawnymi. Zapewniony zostanie właściwy, selektywny sposób magazynowania powstających odpadów, w wyznaczonych na ten cel miejscach oraz ich sprawny odbiór przez uprawnionych odbiorców. Odpady inne niż niebezpieczne należy magazynować na utwardzonym terenie luzem lub w kontenerach, pojemnikach, w sposób nie powodujący ich rozprzestrzeniania poza miejsce magazynowania. Na etapie eksploatacji ujęcie nie będzie powodować oddziaływać w zakresie emisji do powietrza ani istotnej emisji hałasu.</p> <p>Budowa sieci kanalizacyjnej, wodociągowej i deszczowej przyczyni się do ograniczenia procesu przedostawania się niebezpiecznych substancji zagrażających życiu i zdrowiu ludzi do wody i gleby oraz dotrzymania bezpiecznych wskaźników emisyjnych w odniesieniu do pozostałych substancji zagrażających ekosystemom wodnym. Oddziaływania negatywne związane będą z etapem budowy i po zakończeniu prac ustąpią. Prace budowlane mogą wpływać negatywnie na wody, ponieważ może dojść do ingerencji w bioróżnorodność danego terenu, na którym planuje się inwestycje. Wzrosnąć może także zanieczyszczenie powietrza i hałas (związane z użytkowaniem maszyn), krajobraz, ludzi oraz różnorodność biologiczną. Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z rozbudową sieci kanalizacyjnej można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależą będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto, na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.</p> <p>Podczas realizacji działań związanych z budową/rozbudową/modernizacją oczyszczalni ścieków może dojść do oddziaływania na różnorodność biologiczną poprzez istotne zawężenie dostępnych do rozwoju obszarów dla bytowania roślin i zwierząt oraz do fragmentacji siedlisk z uwagi na istniejący charakter obiektu, którego dotyczy przedsięwzięcie. Roboty budowlane prowadzone będą w terenie przekształconym przez człowieka i w obrębie terenu przeznaczonego pod inwestycję. Nie przewiduje się powiększenia w stosunku do istniejącego terenu oczyszczalni. Na terenie realizacji inwestycji nie dojdzie do utraty i fragmentaryzacji siedlisk przyrodniczych. Realizacja inwestycji nie będzie powiązana z nadmierną eksploatacją i niewłaściwym wykorzystaniem zasobów naturalnych. Realizacja zamierzenia inwestycyjnego umożliwi odprowadzanie ścieków szczelnym systemem kanalizacji, z istniejącej i projektowanej zabudowy oraz oczyszczenie ścieków do wymaganych parametrów. Oczyszczanie ścieków zapewni stopień oczyszczenia ścieków odprowadzanych do środowiska do wymogów rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1311). Budowa inwestycji winna być w koordynacji z innymi planowanymi przedsięwzięciami tak, aby wyeliminować i</p>

Działanie	Oddziaływanie
	<p>zminimalizować uciążliwości związane z jej oddziaływaniem na środowisko, poprzez m. in. właściwą organizację robot i rozłożenie w czasie prowadzonych zamierzeń. Na etapie realizacji wystąpi zapotrzebowanie na surowce mineralne (piasek), paliwo, energię elektryczną oraz wodę z sieci wodociągowej do przeprowadzenia prób szczelności. Wszystkie użyte do budowy surowce, materiały, wodę, paliwa i energię należy wykorzystywać zgodnie z obowiązującymi normami i przepisami. Na etapie eksploatacji oczyszczalni ścieków przewiduje się wykorzystanie wody do celów technologicznych jak również wykorzystanie energii elektrycznej do utrzymania obiektu i ogrzewania budynku technicznego oczyszczalni. Prace związane z realizacją przedsięwzięcia wiązać się będą ze wzrostem poziomu hałasu, którego źródłem będzie praca sprzętu budowlanego, środków transportu. Teren przedsięwzięcia usytuowany jest w sąsiedztwie terenów chronionych akustycznie, zatem mieszkańcy i użytkownicy najbliższej zabudowy odczuwać mogą okresowe uciążliwości związane z realizacją inwestycji. Uciążliwości będą minimalizowane poprzez prowadzenie prac w porze dziennej, zastosowanie urządzeń i maszyn w pełni sprawnych. W okresie realizacji przedsięwzięcia będą miały miejsce również uciążliwości związane z emisją do powietrza substancji z procesu spalania paliw w silnikach maszyn budowlanych i pojazdów transportowych, prac montażowych. Powyższe emisje będą miały charakter okresowy i odwracalny, a uciążliwości z nimi związane ustaną wraz z zakończeniem prac budowlanych. Wody opadowe lub roztopowe z terenu oczyszczalni będą odprowadzane powierzchniowo do gruntu, zagospodarowane w obrębie działek oczyszczalni. Po zakończeniu prac budowlanych tereny zajęte na czas budowy zostaną uporządkowane. Źródłami hałasu będą pracujące pompy i dmuchawy napowietrzające oraz pojazdy poruszające się po jej terenie. Wszystkie pompy pracować będą jako zatapialne i znajdować się będą w zbiornikach pod powierzchnią cieczy. Każda z dmuchaw napowietrzających wyposażona będzie w obudowy dźwiękochłonne oraz zainstalowana w zamkniętym pomieszczeniu. Eksploatacji oczyszczalni może towarzyszyć emisja substancji zapachowo-czynnych, zanieczyszczeń mikrobiologicznych. Powyższe uciążliwości zostaną ograniczone m. in.: poprzez wyposażenie wywiewek kanalizacyjnych z pompowni ścieków w filtry z węgla aktywnego, wykonanie zbiornika magazynowania i stabilizacji osadu jako obiektu zamkniętego. Nie przewiduje się ponadnormatywnego oddziaływania na stan powietrza poza granicami oczyszczalni. Przy zachowaniu działań minimalizujących nie przewiduje się znaczącego negatywnego wpływu na środowisko przyrodnicze i bioróżnorodność rozumianą jako liczebność i kondycja populacji występujących gatunków, w szczególności gatunków chronionych, rzadkich lub ginących oraz ich siedlisk, w tym utratę, fragmentację lub izolację siedlisk oraz zaburzenia funkcji przez nie pełnionych, a także ekosystemy – ich kondycję, stabilność, odporność na zaburzenia, fragmentację i pełnione funkcje w środowisku. Nie przewiduje się wprowadzania obcych gatunków. Przedmiotowe przedsięwzięcie nie będzie miało znaczącego negatywnego wpływu na walory przyrodnicze i krajobrazowe omawianego terenu. Na etapie realizacji przedsięwzięcia należy się spodziewać chwilowych i krótkoterminowych uciążliwości dla środowiska związanych ze wzmożonym transportem, pracami ziemnymi, emisją spalin, hałasu oraz powstawaniem odpadów. Prace związane z budową oczyszczalni wraz infrastrukturą towarzyszącą, budową drogi dojazdowej, kanalizacji i wylotu oraz likwidacją istniejących obiektów po produkcji rolnej wiązać się będą ze wzrostem poziomu hałasu, którego źródłem będzie praca sprzętu budowlanego, środków transportu. Hałas będzie miał zasięg lokalny. Inwestycja będzie realizowana w oddaleniu od zabudowy mieszkaniowej, użytkownicy ww. obiektów mogą odczuwać okresowe uciążliwości związane z realizacją inwestycji. Ewentualne uciążliwości będą minimalizowane poprzez prowadzenie prac generujących hałas w porze dziennej w godz. 6.00 – 22.00. W okresie realizacji przedsięwzięcia będą miały miejsce również uciążliwości związane z emisją do powietrza substancji z procesu spalania paliw w silnikach maszyn budowlanych i pojazdów transportowych, transportu, prac montażowych, ziemnych (wykopy). Ewentualne uciążliwości będą minimalizowane poprzez zastosowanie sprzętu sprawnego technicznie, przestrzeganie ograniczenia jałowej pracy urządzeń, maszyn, środków transportu. Powyższe emisje będą miały charakter okresowy i odwracalny, a uciążliwości z nimi związane ustaną wraz z zakończeniem prac budowlanych. W trakcie realizacji przedsięwzięcia przewiduje się powstawanie niewielkich ilości odpadów związanych z pracami konserwacyjnymi urządzeń technicznych. Sposób postępowania z odpadami powinien być zgodny z zasadami gospodarowania odpadami określonymi w przepisach ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (tekst jedn. Dz. U. z 2022 r. poz. 699), w tym selektywne magazynowanie odpadów w warunkach uniemożliwiających zanieczyszczenie środowiska gruntowo-wodnego.</p>

Działanie	Oddziaływanie
	<p>Budowa/modernizacja/przebudowa inwestycji winna być w koordynacji z innymi planowanymi przedsięwzięciami tak, aby wyeliminować i zminimalizować uciążliwości związane z jej oddziaływaniem na środowisko, poprzez m. in. właściwą organizację robot i rozłożenie w czasie prowadzonych zamierzeń. Na etapie eksploatacji oczyszczalni ścieków przewiduje się wykorzystanie wody do celów technologicznych jak również wykorzystanie energii elektrycznej do utrzymania obiektu i ogrzewania budynku technicznego oczyszczalni. Prace związane z realizacją przedsięwzięcia wiązać się będą ze wzrostem poziomu hałasu, którego źródłem będzie praca sprzętu budowlanego, środków transportu. Teren przedsięwzięcia usytuowany jest w sąsiedztwie terenów chronionych akustycznie, zatem mieszkańcy i użytkownicy najbliższej zabudowy odczuwać mogą okresowe uciążliwości związane z realizacją inwestycji. Uciążliwości będą minimalizowane poprzez prowadzenie prac w porze dziennej, zastosowanie urządzeń i maszyn w pełni sprawnych. W okresie realizacji przedsięwzięcia będą miały miejsce również uciążliwości związane z emisją do powietrza substancji z procesu spalania paliw w silnikach maszyn budowlanych i pojazdów transportowych, prac montażowych. Powyższe emisje będą miały charakter okresowy i odwracalny, a uciążliwości z nimi związane ustaną wraz z zakończeniem prac budowlanych. Ponadto wykopy na terenie całego przedsięwzięcia należy regularnie kontrolować, a ewentualne uwięzione w nich zwierzęta odławiać i przenosić poza teren inwestycji w miejsca o podobnych warunkach siedliskowych. Po zakończeniu prac budowlanych tereny zajęte na czas budowy należy uporządkować.</p> <p>Działania ukierunkowane są na rozwój ogólnodostępnych terenów zielonych, w tym miejskie parki i lasy, naturalne zbiorniki wodne, stawy, tworzenie łąk kwietnych, domków dla dzikich zwierząt i owadów. Planuje się utworzenie ścieżek wraz z infrastrukturą towarzyszącą (tj. mała architektura, ławki, pojemniki na śmieci, altany, amfiteatry, oświetlenie, zielona i niebieska infrastruktura). Przy alejkach mają powstać tablice edukacyjne informujące o ochronie przyrody i promujące działania prośrodowiskowe. W ramach działań zostanie również przeprowadzono inwentaryzacja drzewostanu, na podstawie której będzie można nasadzić nowe drzewa. Ponadto, planuje się edukację ekologiczną w szkołach i przedszkolach, a także prowadzenie prelekcji i lekcji przyrodniczych. Zadania z zakresu rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury będą miały na celu dostarczenie wachlarza usług ekosystemowych oraz ochronę różnorodności biologicznej. Stworzenie nowej zielonej infrastruktury pozytywnie wpłynie na zasoby bioróżnorodności. Edukacja ekologiczna przyczyni się do wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców, a tym samym pozytywnych skutków można upatrywać w kontekście kształtowanie środowiska życia z poszanowaniem otaczającej przyrody. Realizacja działań będzie miała pozytywny wpływ na bioróżnorodność, w tym na zwierzęta i rośliny oraz na obszary prawnie chronione, poprzez ochronę i wsparcie różnorodności biologicznej omawianego terenu. Zaś długofalowo inwestycje z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury ukierunkowane są na przystosowanie do zmian klimatu a także zapobiegania ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi. W wyniku realizacji zaplanowanych działań upatruje się głównie pozytywnego, długoterminowego oddziaływania na środowisko, w tym na różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta, obszary chronione, w tym obszary Natura 2000. Ogół działań będzie mieć pozytywny wpływ na obszary chronione.</p> <p>Edukacja ekologiczna jest zagadnieniem horyzontalnym dotyczącym wszystkich obszarów ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Dla zrównoważonego rozwoju kraju niezbędne są nie tylko inwestycje w nowoczesne, proekologiczne technologie i racjonalna gospodarka zasobami naturalnymi, ale również wysoka świadomość ekologiczna społeczeństwa. Powoduje to, że edukacja ekologiczna, gwarantując przekazywanie aktualnej wiedzy i treści, musi być stale dostosowywana do zmieniającego się otoczenia oraz zapotrzebowania na uzupełnianie wiedzy i rozwój kompetencji, w zależności od obszarów tematycznych z wykorzystaniem narzędzi prowadzenia działań. Działania edukacyjne prowadzone w sposób uporządkowany i systematyczny mogą w istotny, pozytywny sposób wpłynąć na rozwój gospodarczy z poszanowaniem konstytucyjnej zasady zrównoważonego rozwoju. Skuteczność i efektywność działań w tym zakresie wymaga zaangażowania oraz wzajemnej koordynacji i współpracy zarówno instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, jak również otoczenia biznesu i środowiska akademickiego. To właśnie podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej i kształtowanie postaw ekologicznych społeczeństwa poprzez promowanie zasad trwałego i</p>

Działanie	Oddziaływanie
	zrównoważonego rozwoju jest jednym z najistotniejszych czynników pozytywnie wpływających na aktualny i przyszły stan zasobów naturalnych środowiska oraz jakość otaczającego środowiska.
Działanie (D.3.1) Budowa/przebudowa dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą	<p>Działania mają na celu usprawnienie ruchu na omawianym terenie. Etap realizacji inwestycji wiązać się będzie z pracami ziemnymi, które trwale zmieniają ukształtowanie terenu. Podczas prac budowlanych może dojść do zniszczenia szaty roślinnej. Realizacja inwestycji wiązać się będzie z czasowym zajęciem sąsiadujących terenów pod drogi technologiczne i zaplecze techniczne oraz wzmocnionym ruchem pojazdów i ciężkiego sprzętu budowlanego. Roboty powinny być tak zaplanowane, aby w jak największym stopniu ograniczyć wycinkę drzew i krzewów. Planowane przedsięwzięcia spowoduje trwałe zmiany w krajobrazie, może dojść również do fragmentacji krajobrazu. Działania na rośliny i krajobraz będą krótkotrwałe i odwracalne, po zakończeniu inwestycji zalecane jest wykonanie nasadzeń drzew i krzewów, które ograniczą emisję hałasu i zanieczyszczeń podczas jej eksploatacji. Podczas prowadzenia robót wystąpią negatywne oddziaływania na ludzi w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. W celu ograniczenia uciążliwości inwestycji mieszkańcy powinni być poinformowani o okresie, w jakim odbywać będą się prace, a te z kolei powinny być prowadzone w porze dziennej, gdy hałas jest mniej uciążliwy. Budowa drogi wiązać się będzie ze wzrostem poziomu hałasu, którego źródłem będzie praca sprzętu budowlanego oraz środków transportu w czasie realizacji inwestycji. Emisja hałasu w fazie budowy powodowana będzie pracą typowego sprzętu budowlanego. Oddziaływania te ustaną jednak natychmiastowo wraz z zakończeniem prac. Poziom hałas przy niektórych operacjach może być wyższy niż podczas normalnej eksploatacji drogi, jednak ściśle zlokalizowany w rejonie aktualnego frontu prowadzonych prac, ponadto ograniczony będzie w czasie do okresu realizacji przedsięwzięcia. Wskutek przeprowadzonych modernizacji nastąpi długotrwała poprawa środowiska akustycznego poprzez zastosowanie tzw. cichych nawierzchni (cechą takiej nawierzchni jest jej porowata struktura pozwalająca na rozproszenie powietrza spod kół do pustych przestrzeni) oraz poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym co pozytywnie wpłynie na życie ludzi. Realizacja zadań wpłynie na usprawnienie ruchu drogowego, co bezpośrednio wpłynie na zmniejszenie emisji spalin i pyłów do powietrza, oddziaływanie to będzie długotrwałe. W okresie realizacji przedsięwzięcia można spodziewać się uciążliwości związanych z pracami ziemnymi, przemieszczaniem dużych ilości mas ziemnych oraz emisją do powietrza zanieczyszczeń pyłowo-gazowych związanych z wykorzystaniem sprzętu zmechanizowanego. Wykonywane prace ziemne nie będą prowadziły do zmiany stosunków wodnych, nie będzie się także odbywała emisja zanieczyszczeń do wód. Dzięki ograniczeniu emisji zanieczyszczeń do powietrza zmniejszy się obieg zanieczyszczeń w środowisku przez co mniej będzie trafiać ich do wód powierzchniowych i podziemnych. Oddziaływanie na powierzchnie ziemi będzie związane z etapem budowy ze względu na wykonanie wykopów. Oddziaływanie negatywne związane będzie wyłącznie ze specyfiką prowadzonych prac budowlanych, jest ono bezpośrednie, chwilowe i krótkoterminowe, ustanie natychmiast po zaprzestaniu prac. Po zakończeniu prac oddziaływanie to zniknie a teren wokół dróg zostanie poddany rekultywacji. Eksploatacja drogi wiązać się będzie z wprowadzaniem zanieczyszczeń pyłowo-gazowych pochodzących ze spalania paliw (benzyna, gaz, olej napędowy) w silnikach pojazdów korzystających z drogi. Przedsięwzięcie nie będzie stanowić zagrożenia osiągnięcia wyznaczonych celów środowiskowych dla w/w jednolitych części wód powierzchniowych, nie zagraża również osiągnięciu celów środowiskowych w innych częściach wód w obszarze dorzecza Wisły. W fazie eksploatacji nie przewiduje się powstawania znaczących ilości i rodzajów odpadów. Będą powstawać odpady związane z funkcjonowaniem obiektów i urządzeń zapewniających sprawne funkcjonowanie drogi (oświetlenie, urządzenia odwadniające).</p> <p>Działanie to nie będzie realizowane na obszarach chronionych.</p>
Działanie (DF.3.2) Wzmocnienie mobilności mieszkańców i turystów	Działania ukierunkowane są na rozwój transportu publicznego. Wymiana taboru na niskoemisyjne, a także budowa infrastruktury towarzyszącej przyczynią się w bezpośredni sposób do zmniejszenia i redukcji emisji CO ₂ i NO _x oraz poprawy jakości powietrza i stanu zdrowia mieszkańców a także do redukcji hałasu. Ponadto zmniejszy się zapotrzebowanie na paliwa konwencjonalne. Możliwe negatywne oddziaływania może pojawić

Działanie	Oddziaływanie
	<p>się wyłącznie na etapie realizacji inwestycji związanej z budową stacji ładowania, które są krótkotrwałe i ustąpią po zakończeniu prac. Pośrednio działanie te będzie mieć pozytywny wpływ na klimat akustyczny (wzrost udziału samochodów elektrycznych, które są ciche). Nowa infrastruktura wpisze się w krajobraz i będzie lokalizowana w obszarze już zurbanizowanym.</p> <p>Ww. działania nie będą mieć negatywnego wpływu na obszary chronione. Głównym celem projektów jest poprawa jakości powietrza poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń oraz gazów cieplarnianych spowodowanych przez zwiększony ruch drogowy. Stworzenie infrastruktury umożliwi rozwój na rzecz zrównoważonej mobilności oraz ograniczenia emisji zanieczyszczeń powietrza. Ponadto, nowe parkingi pozwolą podróżującym na pozostawienie samochodów w dogodnej lokalizacji oraz przesiadkę do komunikacji publicznej. Działania te mają również na celu zwiększenie liczby miejsc postojowych poprzez budowę parkingów strategicznych „park and ride”, które przekładają się na zwiększenie wydajności układu transportowego, w tym przede wszystkim popularyzację transportu zbiorowego, dzięki czemu skraca się czas dojazdu. Budowa parkingów przyczyni się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń powietrza, drgań i hałasu poprzez ograniczenie podróży samochodami osobowymi. Realizowane działania poprawią więc płynność ruchu i ograniczy negatywny wpływ transportu na środowisko naturalne. Działania będą prowadzone w obszarze zurbanizowanym, gdzie istnieje możliwość zmiany środka transportu. Zadanie nie będzie miało wpływu na cele ochrony obszarów chronionych.</p> <p>Faza realizacji i likwidacji przedsięwzięcia będzie związana z:</p> <ul style="list-style-type: none"> · emisją spalin i pyłów do powietrza atmosferycznego, powstających w trakcie prac maszyn oraz poruszających się samochodów; · emisją hałasu z pracujących maszyn i sprzętu wykorzystywanego do prowadzonych prac; · wytwarzaniem odpadów. <p>Oddziaływania te będą miały charakter krótkotrwały, przejściowy i lokalny zasięg. Po zakończeniu prac budowlanych uciążliwości ustaną. Prace budowlane, montażowe i demontażowe prowadzone będą w porze dziennej, a urządzenia emitujące hałas o dużym natężeniu, w miarę możliwości, nie będą pracować równocześnie. Prace ziemne będą prowadzone w sposób niezagrażający środowisku gruntowo-wodnemu, poprzez zastosowanie sprawnego technicznie sprzętu, maszyn i pojazdów oraz odpowiednią organizację prac i magazynowanie materiałów i surowców niezbędnych do prowadzenia robót w sposób bezpieczny dla środowiska gruntowo-wodnego. Warstwy urodzajne gleby będą zdejmowane i składowane oddzielnie, a następnie zagospodarowywane przy uporządkowaniu terenu. Powstające podczas realizacji i likwidacji przedsięwzięcia odpady będą gromadzone selektywnie, a następnie przekazywane uprawnionym podmiotom do odzysku lub unieszkodliwienia. Teren po likwidacji parkingu zostanie uporządkowany i przywrócony do stanu pierwotnego poprzez pokrycie warstwą urodzajnej gleby.</p> <p>W okresie eksploatacji planowane przedsięwzięcie będzie związane z:</p> <ul style="list-style-type: none"> · emisją zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego powstałą ze spalania benzyn i oleju w silnikach samochodów poruszających się w obrębie projektowanej inwestycji, · emisją hałasu pochodzącą z ruchu pojazdów samochodowych w obrębie projektowanej inwestycji, · powstawaniem wód opadowych i roztopowych, · powstawaniem odpadów. <p>Działania ukierunkowane są na rozwój transportu publicznego. Dzięki popularyzacji transportu publicznego nastąpi redukcja emisji CO₂ i NO_x oraz poprawy jakości powietrza i stanu zdrowia mieszkańców a także do redukcja hałasu. Ponadto zmniejszy się zapotrzebowanie na paliwa konwencjonalne. Nowa infrastruktura wpisze się w krajobraz i będzie lokalizowana w obszarze już zurbanizowanym.</p> <p>Połączenie parkingów z ścieżkami rowerowymi przyczyni się dodatkowo do zmniejszenia zużycia zasobów (przez mniejsze zużycie paliw) oraz zmniejszenia hałasu komunikacyjnego. Ponadto pozwoli na skumulowanie ruchu turystycznego, do miejsc ku temu wyznaczonych, tym samym</p>

Działanie	Oddziaływanie
	<p>zmniejszy się ryzyko „dzikiej” turystyki mogącej zaburzać spokój dzikich gatunków. Realizacja przedsięwzięć polegających na budowie ciągu pieszo-rowerowego nie wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, gdyż nie stanowi ono przedsięwzięcia, które może znacząco oddziaływać na środowisko, niezależnie od sposobu realizacji (samodzielne przedsięwzięcie czy też przebudowa lub rozbudowa drogi) oraz umiejscowienia (w pasie drogowym, poza pasem drogowym, na obiekcie mostowym). Wszystkie potencjalne oddziaływania (głównie emisje substancji gazowych i pyłowych oraz hałasu) będą miały charakter miejscowy i krótkotrwały (w czasie wykonywania robót) a ich zasięg nie przekroczy obszaru objętego inwestycją. Przeprowadzenie prac związanych z robotami budowlanymi w miejscu inwestycji nie wywrze jakiegokolwiek negatywnego wpływu na stan wód, zarówno powierzchniowych, jak i podziemnych. Lokalna skala prac budowlanych, ich krótkotrwały charakter oraz specyfika przedsięwzięcia nie będą stanowić żadnego zagrożenia. Wszystkie prace będą wykonywane w porze dziennej. Cechować je będzie sprawność i efektywność. Ewentualne niedogodności związane z realizacją przedsięwzięcia będą miały charakter krótkoterminowy i mogą charakteryzować się oddziaływaniem jedynie w bezpośrednim sąsiedztwie prowadzonych prac, jednak skala tego wpływu będzie minimalna. Realizacja zadania będzie miała pozytywny wpływ na środowisko, przyczyni się bowiem do wyekspozowania przyrodniczych i krajobrazowych walorów gmin. Ponadto, dzięki uregulowaniu ruchu rowerowego w miejscu inwestycji zahamowana zostanie dewastacja oraz degradacja środowiska naturalnego wynikająca z nieuporządkowanego korzystania przez turystów i mieszkańców z przedmiotowych obszarów.</p>
<p>Działanie (DF.3.3) Sanacja przestrzeni publicznej i prywatnej oraz wzmocnienie bezpieczeństwa mieszkańców</p>	<p>Interwencja w ramach działania będzie dotyczyła projektów fizycznej odnowy i bezpieczeństwa przestrzeni publicznej, m.in. zagospodarowanie przestrzeni międzyblokowych, deptaków, parków, rynków, skwerów. Budowa/modernizacja energooszczędnego oświetlenia ulicznego będzie możliwa jako element wyżej wskazanych projektów. Realizowane będą również przedsięwzięcia dot. zachowania i rozwoju zielonej i niebieskiej infrastruktury, służące ekologii a także działania na rzecz zwiększania powierzchni czynnych biologicznie oraz projekty związane z poprawą kondycji psychofizycznej mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury aktywizacji i integracji społecznej.</p> <p>Zadania z zakresu rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury będą miały na celu dostarczenie wachlarza usług ekosystemowych oraz ochronę różnorodności biologicznej. Stworzenie nowej zielonej infrastruktury pozytywnie wpłynie na zasoby bioróżnorodności.</p> <p>Realizacja działań będzie miała pozytywny wpływ na bioróżnorodność, w tym na zwierzęta i rośliny oraz na obszary prawnie chronione, poprzez ochronę i wsparcie różnorodności biologicznej omawianego terenu. Zaś długofalowo inwestycje z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury ukierunkowane są na przystosowanie do zmian klimatu a także zapobiegania ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi. W wyniku realizacji zaplanowanych działań upatruje się głównie pozytywnego, długoterminowego oddziaływania na środowisko, w tym na różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta, obszary chronione, w tym obszary Natura 2000.</p> <p>Budowa i wymiana oświetlenia na LED będzie zlokalizowana już w miejscu przekształconym antropogenicznie. Prace będą polegać na wymianie przestarzałych technologicznie urządzeń na urządzenia energooszczędne nowej generacji oraz budowie nowych. Rezultatem wymiany oświetlenia jest obniżenie mocy zainstalowanych urządzeń oświetleniowych i podniesienie jakości oświetlenia dróg i chodników. Wykonanie powyższych prac pozwoli na obniżenie energochłonności systemu oraz wprowadzi korzyści eksploatacyjno-konserwatorskie. Wynikiem zmniejszenia energochłonności systemu oświetlenia będzie znacząca poprawa efektów ekonomicznych, czyli zmniejszenie opłat za eksploatację systemu oświetlenia i ekologicznych oraz mniejszy pobór energii elektrycznej z sieci, co zmniejszy zapotrzebowanie na wydobycie paliw kopalnych. Ponadto, ulepszenie systemu oświetlenia wzdłuż ciągów komunikacyjnych, wpłynie na wzrost bezpieczeństwa zarówno ludzi jak i zwierząt. Działania te nie będą mieć negatywnego wpływu na obszary chronione.</p> <p>Realizacja zadań związana z rozwojem błękitno-zielonej infrastruktury przyczyni się do zwiększanie areału terenów przepuszczalnych, co doprowadzi do wzrostu udziału terenów biologicznie czynnych i przepuszczalnych. Działania będą wpływać pośrednio pozytywnie i</p>

Działanie	Oddziaływanie
	<p>długoterminowo na stan zasobów wód powierzchniowych. Ogół działań związanych z zwiększaniem retencji, gdzie efektem jest zwiększenie infiltracji wód opadowych oraz powierzchniowych będą wpływać pozytywnie na stan wód i nie będą stanowić zagrożenie dla osiągnięcia celów środowiskowych wyznaczonych dla JCWPd a także nie będą wpływać na stan ilościowy i jakościowy GZWP. Ponadto, dzięki rozwojowi błękitno-zielonej infrastruktury zwiększy się różnorodność biologiczna. Działania będą polegać m.in. na zbieraniu deszczówki, wykonywaniu łąk kwietnych, zmianie powierzchni nieprzepuszczalnej na przepuszczalną oraz zakładaniu ogrodów deszczowych, co przełoży się na lepszą kondycję roślin, zwiększenie bioróżnorodności i zapobieganie zmianom mikroklimatu, ograniczenie zjawiska „miejskiej wyspy ciepła”. Budowa zbiorników do magazynowania wód opadowych pozwoli na późniejsze wykorzystanie jej w okresach suszy, do nawadniania terenów.</p>
<p>Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w gminie Cieszków (Gmina Cieszków)</p> <p>Modernizacja energetyczna budynków szkoły podstawowej i przedszkola w Mietkowie wraz z wymianą źródła ciepła i montażem instalacji fotowoltaicznej (Gmina Mietków)</p> <p>Efektywność energetyczna obiektów użyteczności publicznej w gminie Milicz: zespół budynków Urzędu Miejskiego oraz Ośrodka Pomocy Społecznej w Miliczu (Gmina Milicz)</p> <p>Termomodernizacja budynku użyteczności publicznej przy ul. Kolejowej w Bierutowie (Miasto i Gmina Bierutów)</p> <p>Termomodernizacja budynków ochrony zdrowia wraz z wymianą źródeł ciepła (Gmina Domaniów)</p> <p>Poprawa efektywności energetycznej, adaptacja i przebudowa istniejącego budynku w Domaniowie na potrzeby budynku użyteczności publicznej (Gmina Domaniów)</p> <p>Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy oraz Ochotniczej Straży Pożarnej w Kondratowicach (Gmina Kondratowice)</p> <p>Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej Gminy Kostomłoty (Gmina Kostomłoty)</p> <p>Termomodernizacja budynku zabytkowego użyteczności publicznej - Urzędu Gminy w Krośnicach (Gmina Krośnice)</p>	<p>Realizacja zadań przyczyni się do poprawy jakości powietrza. Efektem będzie zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń w wodach, glebie oraz powietrzu, co wpłynie korzystnie na warunki bytowania zwierząt i roślin. Spadek energochłonności budynków oznacza bezpośrednio spadek zapotrzebowania na zużycie paliw. Z kolei minimalizacja energetycznego wykorzystywania substancji wiąże się z ograniczeniem ingerencji w środowisko naturalne (do której dochodzi podczas ich wydobywania, skutkującej m.in. zaburzeniem równowagi środowiska wodnego czy niszczeniem cennych siedlisk flory oraz fauny). Mniejsze zużycie paliw przekłada się wprost proporcjonalnie na mniejsze ilości spalin generowanych przez poszczególne budynki. Ponadto, nowoczesne źródła ogrzewania, spełniające najnowsze restrykcyjne normy, wydzielają spalinę o lepszych parametrach (niższych zawartościach substancji toksycznych czy cieplarnianych). Zatem wymiana i modernizacja źródeł ciepła, czy też zastosowanie paliw wyższej jakości, nie tylko spowoduje ogólne zmniejszenie zużycia paliw kopalnych, ale także zmniejszenie emisji gazów odpowiedzialnych za zmiany klimatu.</p> <p>Przed rozpoczęciem prac związanych z termomodernizacją budynków zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym. Ekspertyzę powinna wykonać osoba merytorycznie związana z ornitologią (ptaki) i chiropterologią (nietoperze). W przypadku konieczności zniszczenia podczas prac budowlanych siedlisk ptaków objętych ochroną, należy uzyskać zezwolenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, przy jednoczesnym zapewnieniu zastępczych miejsc lęgowych m.in.: poprzez zawieszenie budek lęgowych dla ptaków i budek lub schronów dla nietoperzy.</p> <p>W przypadku działań termomodernizacyjnych na etapie prowadzenia prac może pojawić się również negatywne, krótkoterminowe oddziaływanie na powietrze i klimat. Po zaprzestaniu prac remontowych zadanie polegające na termomodernizacji i modernizacji budynków będzie jednak w sposób długoterminowy oddziaływać pozytywnie na powietrze, klimat i krajobraz. Budynki, po przeprowadzonej termomodernizacji będą bardziej efektywne energetycznie, a w związku z tym mniej emisyjne do środowiska.</p> <p>Poprawa efektywności energetycznej poprzez inteligentne zarządzanie energią oraz wykorzystanie różnego rodzaju OZE zmniejszy zapotrzebowanie na surowce, co ograniczy ingerencję ludzką w środowisko oraz znacznie zmniejszy emisję spalin, w tym gazów cieplarnianych.</p> <p>Poprawa efektywności energetycznej poprzez inteligentne zarządzanie energią oraz wykorzystanie różnego rodzaju OZE zmniejszy zapotrzebowanie na surowce, co ograniczy ingerencję ludzką w środowisko oraz znacznie zmniejszy emisję spalin, w tym gazów cieplarnianych.</p> <p>Instalacja pojedynczych baterii fotowoltaicznych jak i kolektorów słonecznych zarówno na budynkach mieszkalnych jak i użyteczności publicznej nie stanowi zagrożenia dla środowiska. Realizacja zadania przyczyni się do poprawy jakości powietrza atmosferycznego, zmniejszenia zapotrzebowania na energię ze źródeł nieodnawialnych i wzrostu efektywności energetycznej budynków, przez co przyniesie pośrednie pozytywne, długoterminowe oddziaływania na zwierzęta, ludzi, powietrze i klimat, powierzchnię ziemi, krajobraz, oraz zasoby naturalne. Niemniej jednak montaż baterii fotowoltaicznych czy kolektorów słonecznych może stanowić zagrożenie dla ptaków gniazdujących w budynkach (m.in. jerzyki, jaskółki, wróble). Dlatego też przed podjęciem prac należy przeprowadzić inwentaryzację budynków pod kątem występowania chronionych gatunków ptaków. Prace montażowe powinny być prowadzone poza okresem lęgowym ptaków. Okres lęgowy większości ptaków</p>

Działanie	Oddziaływanie
Termomodernizacja budynków publicznych – budynek użyteczności publicznej - urząd, będących w zasobie Gminy Międzybórz (Gmina Międzybórz)	w Polsce przypada w terminie od 1 marca do 15 października. Należy jednak zaznaczyć, iż dla niektórych gatunków ptaków okres lęgowy przypada w innym okresie np. dla wróbli – od lutego/marca do sierpnia, a jeżyków od maja do sierpnia. Ponadto w poszczególnych latach okresy lęgowe dla konkretnych gatunków ulegają nieznacznym przesunięciom, w zależności od panujących warunków pogodowych. Negatywnego oddziaływania można się spodziewać w odniesieniu do dzikich gatunków. Problem będzie dotyczył głównie ptaków i owadów a zależny będzie w znacznej mierze od lokalizacji inwestycji fotowoltaicznych. Montaż instalacji fotowoltaicznych w korelacji z elektryfikacją transportu samochodowego, pozwoli na drastyczne ograniczenie emisji spalin wzdłuż ciągów komunikacyjnych, dając tanie źródło napędu oraz pozwalając na stopniową rezygnację z płynnych paliw kopalnych, których wydobywanie może być niebezpieczne dla różnorodności biologicznej, a spalanie powoduje m.in. smog, choroby i pogłębianie się ocieplenia klimatu.
Termomodernizacja budynku oświatowego w Gminie Przeworno wraz z wymianą źródła ciepła oraz montażem systemów OZE (Gmina Przeworno)	Montaż pomp ciepła może wiązać się z chwilową emisją hałasu, ale będzie ograniczona do powierzchni ziemi. Konieczne jest także wyznaczenie odpowiedniego miejsca, najlepiej w odizolowanym od użytkowej części budynku pomieszczeniu. W miejscu działania pompy nie są emitowane żadne zanieczyszczenia, a emisję spalin w elektrowniach węglowych można obecnie dużo lepiej kontrolować. Obecnie, aby ograniczyć do minimum wpływ pompy ciepła na środowisko, należy stosować rozwiązanie hybrydowe polegające na integracji PC z instalacją fotowoltaiczną (czyli panelami PV), która jako OZE wyprodukuje "zieloną energię" nie tylko do zasilania pomp sprężarkowych, ale także urządzeń i sprzętów wykorzystywanych w domu. Dobrze zaprojektowany i wykonany system oparty na PC i PV eliminuje emisję dwutlenku węgla oraz innych zanieczyszczeń do atmosfery. Wśród zagrożeń środowiskowych w przypadku powietrznych pomp ciepła wymieniana jest również emisja hałasu, która może mieć wpływ na bezpośrednie otoczenie człowieka. Odpowiednie usytuowanie jednostki zewnętrznej powietrznej pompy ciepła, średnice kanałów powietrznych, czy też zastosowanie odpowiednio długich i elastycznych rur przyłączanych zapewni prawidłowe funkcjonowanie instalacji oraz eliminację hałasu. Najważniejsze jest, aby zastosować się do wytycznych producenta.
Termomodernizacja wielorodzinnego budynku mieszkalnego: Syców, ul. Wałowa 26 (Gmina Syców)	Montaż oraz eksploatacja pompy ciepła gruntowej wiąże się z ingerencją w grunt. Pompy z kolektorem pionowym mogą wymagać dopełnienia pewnych formalności wynikających z wymagań ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze. Dotyczy to sytuacji, gdy wykonuje się otwory na obszarach górniczych albo poza nimi o głębokości powyżej 30 m w celu wykorzystania ciepła ziemi. Wtedy - zgodnie z wymaganiami ustawy - konieczne jest sporządzenie projektu robót geologicznych, który podlega zgłoszeniu staroście.
Termomodernizacja wielorodzinnego budynku mieszkalnego w miejscowości Zawada pod numerem 6b (Gmina Syców)	Działania nie będą mieć negatywnego wpływu na obszary chronione.
Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej wraz z wymianą źródeł ciepła oraz montażem systemów OZE (Gmina Udanin)	
Termomodernizacja Gminnej Biblioteki Publicznej w Wiązowie (Gmina Wiązów)	
Termomodernizacja sali gimnastycznej z wymianą źródła ciepła na odnawialne w Szkole Podstawowej w Jaworowie (Gmina Wiązów)	
Termomodernizacja wielorodzinnego budynku mieszkalnego: Syców, ul. Wałowa 26 (Gmina Syców)	
Termomodernizacja wielorodzinnego budynku mieszkalnego w miejscowości Zawada pod numerem 6b (Gmina Syców)	
Efektywność energetyczna obiektów użyteczności publicznej w gminie Milicz: termomodernizacja obiektów szkolnych w Dunkowej oraz Wziąchowie Wielkim (Gmina Milicz)	
Poprawa efektywności energetycznej poprzez termomodernizację trzech budynków świetlic	

Działanie	Oddziaływanie
<p>wiejskich na terenie gminy Borów z elementami OZE</p> <p>Poprawa efektywności energetycznej poprzez termomodernizację budynku Urzędu Gminy w Borowie</p>	
<p>Budowa budynku demonstracyjnego niskoemisyjnego na cele Urzędu Miejskiego w Żmigrodzie (Gmina Żmigród)</p>	<p>Działania przewidują wybudowanie nowego budynku użyteczności publicznej w obszarze już zurbanizowanym. Podczas prowadzenia robót wystąpią negatywne oddziaływania na ludzi w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. W celu ograniczenia uciążliwości inwestycji mieszkańcy powinni być poinformowani o okresie, w jakim odbywać będą się prace, a te z kolei powinny być prowadzone w porze dziennej, gdy hałas jest mniej uciążliwy. Wykonywane prace ziemne nie będą prowadziły do zmiany stosunków wodnych, nie będzie się także odbywała emisja zanieczyszczeń do wód. Oddziaływanie na powierzchnie ziemi będzie związane z etapem budowy ze względu na wykonanie wykopów.</p> <p>Pojawienie się nowej, estetycznie zaprojektowanej formy w przestrzeni wzbogaci krajobraz. Lokalna, punktowa skala prac budowlanych w przestrzeni zmienionej antropogenicznie nie będą stanowić żadnego zagrożenia. Ewentualne niedogodności związane z realizacją przedsięwzięcia będą miały charakter krótkoterminowy i mogą charakteryzować się oddziaływaniem jedynie w bezpośrednim sąsiedztwie prowadzonych prac, jednak skala tego wpływu będzie minimalna. Oddziaływanie negatywne związane będzie wyłącznie ze specyfiką prowadzonych prac budowlanych, jest ono bezpośrednie, chwilowe i krótkoterminowe, ustanie natychmiast po zaprzestaniu prac.</p> <p>Budynek ten będzie wykazywał niskie zużycie energii, które zostanie pokryte wyłącznie z odnawialnych źródeł.</p> <p>Zadanie nie będzie wpływało negatywnie na ustanowione cele ochrony form ochrony przyrody.</p>
<p>Wzmocnienie ochrony i zachowania przyrody na terenie Gminy Międzybórz (Gmina Międzybórz)</p> <p>Zachowanie i rozwój bioróżnorodności na terenie Gminy Strzelin (Gmina Strzelin)</p> <p>Ochrona bioróżnorodności na terenie Gminy Przeworno (Gmina Przeworno)</p> <p>Ochrona bioróżnorodności Parku Miejskiego w Sycowie (Gmina Syców)</p> <p>Ochrona różnorodności biologicznej poprzez zagospodarowanie miejskiego parku w Brzegu Dolnym” (Gmina Brzeg Dolny)</p> <p>Udostępnienie i rewaloryzacja terenów zielonych w Miliczu (Gmina Milicz)</p> <p>Rozwój ogólnodostępnych terenów zielonych w Wiązowie (Gmina Wiązów)</p> <p>Budowa parku miejskiego w Wołowie przy ul. Rawickiej, o wysokich walorach przyrodniczych</p>	<p>Działania ukierunkowane są na rozwój ogólnodostępnych terenów zielonych, w tym miejskie parki i lasy, naturalne zbiorniki wodne, stawy, tworzenie łąk kwiatnych, domków dla dzikich zwierząt i owadów. Planuje się utworzenie ścieżek wraz z infrastrukturą towarzyszącą (tj. mała architektura, ławki, pojemniki na śmieci, altany, amfiteatry, oświetlenie, zielona i niebieska infrastruktura). Przy alejkach mają powstać tablice edukacyjne informujące o ochronie przyrody i promujące działania prośrodowiskowe. W ramach działań zostanie również przeprowadzona inwentaryzacja drzewostanu, na podstawie której będzie można nasadzić nowe drzewa. Ponadto, planuje się edukację ekologiczną w szkołach i przedszkolach, a także prowadzenie prelekcji i lekcji przyrodniczych.</p> <p>Zadania z zakresu rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury będą miały na celu dostarczenie wachlarza usług ekosystemowych oraz ochronę różnorodności biologicznej. Stworzenie nowej zielonej infrastruktury pozytywnie wpłynie na zasoby bioróżnorodności.</p> <p>Edukacja ekologiczna przyczyni się do wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców, a tym samym pozytywnych skutków można upatrywać w kontekście kształtowanie środowiska życia z poszanowaniem otaczającej przyrody.</p> <p>Realizacja działań będzie miała pozytywny wpływ na bioróżnorodność, w tym na zwierzęta i rośliny oraz na obszary prawnie chronione, poprzez ochronę i wsparcie różnorodności biologicznej omawianego terenu. Zaś długofalowo inwestycje z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury ukierunkowane są na przystosowanie do zmian klimatu a także zapobiegania ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi. W wyniku realizacji zaplanowanych działań upatruje się głównie pozytywnego, długoterminowego oddziaływania na środowisko, w tym na różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta, obszary chronione, w tym obszary Natura 2000.</p> <p>Ogół działań będzie mieć pozytywny wpływ na obszary chronione.</p>

Działanie	Oddziaływanie
<p>podnoszących różnorodność biologiczną (Gmina Wołów)</p> <p>Odnowa terenów zielonych w miejscowości Goszcz - etap I (Gmina Twardogóra)</p> <p>Ochrona bioróżnorodności rezerwatu Stawy Milickie: budowa ścieżki rowerowej wzdłuż rzeki Prądnia</p> <p>Fizyczna odnowa i bezpieczeństwo przestrzeni publicznej w centrum wsi Borów</p>	<p>Edukacja ekologiczna jest zagadnieniem horyzontalnym dotyczącym wszystkich obszarów ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Dla zrównoważonego rozwoju kraju niezbędne są nie tylko inwestycje w nowoczesne, proekologiczne technologie i racjonalna gospodarka zasobami naturalnymi, ale również wysoka świadomość ekologiczna społeczeństwa. Powoduje to, że edukacja ekologiczna, gwarantując przekazywanie aktualnej wiedzy i treści, musi być stale dostosowywana do zmieniającego się otoczenia oraz zapotrzebowania na uzupełnianie wiedzy i rozwój kompetencji, w zależności od obszarów tematycznych z wykorzystaniem narzędzi prowadzenia działań. Działania edukacyjne prowadzone w sposób uporządkowany i systematyczny mogą w istotny, pozytywny sposób wpłynąć na rozwój gospodarczy z poszanowaniem konstytucyjnej zasady zrównoważonego rozwoju. Skuteczność i efektywność działań w tym zakresie wymaga zaangażowania oraz wzajemnej koordynacji i współpracy zarówno instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, jak również otoczenia biznesu i środowiska akademickiego. To właśnie podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej i kształtowanie postaw ekologicznych społeczeństwa poprzez promowanie zasad trwałego i zrównoważonego rozwoju jest jednym z najistotniejszych czynników pozytywnie wpływających na aktualny i przyszły stan zasobów naturalnych środowiska oraz jakość otaczającego środowiska.</p>
<p>Zaprojektowanie i wybudowanie systemu parkingowego typu Park&Ride w Brzegu Dolnym (Brzeg Dolny)</p> <p>Budowa obiektu typu P&R w miejscowości Sarby (Gmina Przeworno)</p> <p>Park&Ride Skokowa (Prusice)</p> <p>Budowa obiektu typu P&R w miejscowości Jegłowa</p> <p>Budowa obiektu typu P&R w miejscowości Przeworno</p> <p>Rozbudowa parkingów park&ride wraz z przebudową ciągów komunikacyjnych ul. Stacyjnej i terenów publicznych przy stacji kolejowej Środa Śląska na linii E-30 (Gmina Środa Śląska)</p> <p>Budowa Park & Ride wraz ze startem ścieżki rowerowej w Orzeszkowie i Małowicach (Gmina Wińsko)</p> <p>Budowa obiektów typu P&R przy przystanku kolejowym w Mietkowie wraz z budową ścieżki pieszo-rowerowej w ciągu ulicy Bystrzyckiej w Mietkowie (Gmina Mietków)</p>	<p>Głównym celem projektów jest poprawa jakości powietrza poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń oraz gazów cieplarnianych spowodowanych przez zwiększony ruch drogowy. Stworzenie infrastruktury umożliwi rozwój na rzecz zrównoważonej mobilności oraz ograniczenia emisji zanieczyszczeń powietrza. Ponadto, nowe parkingi pozwolą podróżującym na pozostawienie samochodów w dogodnej lokalizacji oraz przesiadkę do komunikacji publicznej. Działania te mają również na celu zwiększenie liczby miejsc postojowych poprzez budowę parkingów strategicznych „park and ride”, które przekładają się na zwiększenie wydajności układu transportowego, w tym przede wszystkim popularyzację transportu zbiorowego, dzięki czemu skraca się czas dojazdu. Budowa parkingów przyczyni się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń powietrza, drgań i hałasu poprzez ograniczenie podróży samochodami osobowymi. Realizowane działania poprawią więc płynność ruchu i ograniczy negatywny wpływ transportu na środowisko naturalne. Działania będą prowadzone w obszarze zurbanizowanym, gdzie istnieje możliwość zmiany środka transportu. Zadanie nie będzie miało wpływu na cele ochrony obszarów chronionych.</p> <p>Faza realizacji i likwidacji przedsięwzięcia będzie związana z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • emisją spalin i pyłów do powietrza atmosferycznego, powstających w trakcie prac maszyn oraz poruszających się samochodów; • emisją hałasu z pracujących maszyn i sprzętu wykorzystywanego do prowadzonych prac; • wytwarzaniem odpadów. <p>Oddziaływania te będą miały charakter krótkotrwały, przejściowy i lokalny zasięg. Po zakończeniu prac budowlanych uciążliwości ustaną. Prace budowlane, montażowe i demontażowe prowadzone będą w porze dziennej, a urządzenia emitujące hałas o dużym natężeniu, w miarę możliwości, nie będą pracować równocześnie. Prace ziemne będą prowadzone w sposób niezagrażający środowisku gruntowo-wodnemu, poprzez zastosowanie sprawnego technicznie sprzętu, maszyn i pojazdów oraz odpowiednią organizację prac i magazynowanie materiałów i surowców niezbędnych do prowadzenia robót w sposób bezpieczny dla środowiska gruntowo-wodnego. Warstwy urodzajne gleby będą zdejmowane i składowane oddzielnie, a następnie zagospodarowywane przy uporządkowaniu terenu. Powstające podczas realizacji i likwidacji przedsięwzięcia odpady będą gromadzone selektywnie, a następnie przekazywane uprawnionym podmiotom do odzysku lub unieszkodliwienia. Teren po likwidacji parkingu zostanie uporządkowany i przywrócony do stanu pierwotnego poprzez pokrycie warstwą urodzajnej gleby.</p> <p>W okresie eksploatacji planowane przedsięwzięcie będzie związane z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • emisją zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego powstałą ze spalania benzyn i oleju w silnikach samochodów poruszających się w obrębie projektowanej inwestycji, • emisją hałasu pochodzącą z ruchu pojazdów samochodowych w obrębie projektowanej inwestycji,

Działanie	Oddziaływanie
<p>Budowa Park & Ride wraz ze startem ścieżki rowerowej w Orzeszkowie i Małowicach (Gmina Wińsko)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • powstawaniem wód opadowych i roztopowych, • powstawaniem odpadów. <p>Działania ukierunkowane są na rozwój transportu publicznego. Dzięki popularyzacji transportu publicznego nastąpi redukcja emisji CO₂ i NO_x oraz poprawy jakości powietrza i stanu zdrowia mieszkańców a także do redukcja hałasu. Ponadto zmniejszy się zapotrzebowanie na paliwa konwencjonalne. Nowa infrastruktura wpisze się w krajobraz i będzie lokalizowana w obszarze już zurbanizowanym.</p> <p>Połączenie parkingów z ścieżkami rowerowymi przyczyni się dodatkowo do zmniejszenia zużycia zasobów (przez mniejsze zużycie paliw) oraz zmniejszenia hałasu komunikacyjnego. Ponadto pozwoli na skumulowanie ruchu turystycznego, do miejsc ku temu wyznaczonych, tym samym zmniejszy się ryzyko „dzikiej” turystyki mogącej zaburzać spokój dzikich gatunków. Realizacja przedsięwzięć polegających na budowie ciągu pieszo-rowerowego nie wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, gdyż nie stanowi ono przedsięwzięcia, które może znacząco oddziaływać na środowisko, niezależnie od sposobu realizacji (samodzielne przedsięwzięcie czy też przebudowa lub rozbudowa drogi) oraz umiejscowienia (w pasie drogowym, poza pasem drogowym, na obiekcie mostowym). Wszystkie potencjalne oddziaływania (głównie emisje substancji gazowych i pyłowych oraz hałasu) będą miały charakter miejscowy i krótkotrwały (w czasie wykonywania robót) a ich zasięg nie przekroczy obszaru objętego inwestycją. Przeprowadzenie prac związanych z robotami budowlanymi w miejscu inwestycji nie wywrze jakiegokolwiek negatywnego wpływu na stan wód, zarówno powierzchniowych, jak i podziemnych. Lokalna skala prac budowlanych, ich krótkotrwały charakter oraz specyfika przedsięwzięcia nie będą stanowić żadnego zagrożenia. Wszystkie prace będą wykonywane w porze dziennej. Cechować je będzie sprawność i efektywność. Ewentualne niedogodności związane z realizacją przedsięwzięcia będą miały charakter krótkoterminowy i mogą charakteryzować się oddziaływaniem jedynie w bezpośrednim sąsiedztwie prowadzonych prac, jednak skala tego wpływu będzie minimalna. Realizacja zadania będzie miała pozytywny wpływ na środowisko, przyczyni się bowiem do wyeksponowania przyrodniczych i krajobrazowych walorów gmin. Ponadto, dzięki uregulowaniu ruchu rowerowego w miejscu inwestycji zahamowana zostanie dewastacja oraz degradacja środowiska naturalnego wynikająca z nieuporządkowanego korzystania przez turystów i mieszkańców z przedmiotowych obszarów.</p>
<p>Budowa ścieżki pieszo-rowerowej na starym torowisku kolejowym w Gminie Malczyce (Gmina Malczyce)</p> <p>Budowa „Cyklostrady Dolnośląskiej” odcinek Strzelin - Krzepice na dawnym nasypie kolejowym (Gmina Stzrelin)</p> <p>Budowa drogi pieszo-rowerowej i parkingów B&R w Gminie Cieszków (Gmina Cieszków)</p> <p>Budowa ścieżki rowerowej z miejscowości Jordanów Śląski do miejscowości Janówek (Gmina Jordanów Śląski)</p> <p>Rozwój infrastruktury rowerowej na terenie Miasta i Gminy Bierutów (Miasto i Gmina Bierutów)</p>	<p>Zadania mają na celu usprawnienie ruchu oraz podniesienie jakości powietrza na omawianym terenie. Działania będą polegać (w zależności od lokalizacji) na oznakowaniu trasy w ramach istniejącej już infrastruktury drogowej, ale także na budowie po nowym śladzie ścieżki.</p> <p>Budowa ścieżek rowerowych przyczyni się dodatkowo do zmniejszenia zużycia zasobów (przez mniejsze zużycie paliw) oraz zmniejszenia hałasu komunikacyjnego. Ponadto pozwoli na skumulowanie ruchu turystycznego, do miejsc ku temu wyznaczonych, tym samym zmniejszy się ryzyko „dzikiej” turystyki mogącej zaburzać spokój dzikich gatunków. Realizacja przedsięwzięć polegających na budowie ciągu pieszo-rowerowego nie wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, gdyż nie stanowi ono przedsięwzięcia, które może znacząco oddziaływać na środowisko, niezależnie od sposobu realizacji (samodzielne przedsięwzięcie czy też przebudowa lub rozbudowa drogi) oraz umiejscowienia (w pasie drogowym, poza pasem drogowym, na obiekcie mostowym). Wszystkie potencjalne oddziaływania (głównie emisje substancji gazowych i pyłowych oraz hałasu) będą miały charakter miejscowy i krótkotrwały (w czasie wykonywania robót) a ich zasięg nie przekroczy obszaru objętego inwestycją. Przeprowadzenie prac związanych z robotami budowlanymi w miejscu inwestycji nie wywrze jakiegokolwiek negatywnego wpływu na stan wód, zarówno powierzchniowych, jak i podziemnych. Lokalna skala prac budowlanych, ich krótkotrwały charakter oraz specyfika przedsięwzięcia nie będą stanowić żadnego zagrożenia. Wszystkie prace będą wykonywane w porze dziennej. Cechować je będzie sprawność i efektywność. Ewentualne niedogodności związane z realizacją przedsięwzięcia będą miały charakter krótkoterminowy i mogą charakteryzować się oddziaływaniem jedynie w bezpośrednim sąsiedztwie prowadzonych prac, jednak skala tego wpływu będzie minimalna. Realizacja zadania będzie miała pozytywny wpływ na środowisko, przyczyni się bowiem do wyeksponowania przyrodniczych i krajobrazowych walorów gmin.</p>

Działanie	Oddziaływanie
<p>Poprawa mobilności mieszkańców Gminy Krośnice i ograniczenie ruchu samochodowego poprzez budowę ciągu pieszo- rowerowego im. Ryszarda Szurkowskiego na terenie Gminy Krośnice – etap I (Gmina Krośnice)</p> <p>Poprawa mobilności mieszkańców Gminy Krośnice i ograniczenie ruchu samochodowego poprzez budowę ciągu pieszo- rowerowego im. Ryszarda Szurkowskiego na terenie Gminy Krośnice – etap II (Gmina Krośnice)</p> <p>Budowa ścieżek rowerowych w Gminie Międzybórz – etap II</p> <p>Budowa ścieżek rowerowych w Gminie Międzybórz – etap I</p> <p>Rozbudowa ścieżki rowerowej na trasie Milicz – Wielkopolska na odcinku Grabownica – Latkowa (Gmina Milicz)</p> <p>Budowa ścieżki rowerowej relacji Twardogóra - Grabowno Wielkie i wypożyczalni rowerów na terenie gminy Twardogóra (Gmina Twardogóra)</p> <p>Budowa ścieżek rowerowych na terenie gminy Kostomłoty (Gmina Kostomłoty)</p> <p>Budowa ścieżki rowerowej relacji Twardogóra - Leśne Domy (Gmina Twardogóra)</p> <p>Przebudowa ścieżek leśnych na ścieżki rowerowe typu singletrack (etap II) (Gmina Strzelin)</p> <p>Budowa ścieżki turystycznego szlaku rowerowego na terenie Gminy Żmigród (Gmina Żmigród)</p> <p>Budowa drogi rowerowej i infrastruktury towarzyszącej na odcinku Piotrków Borowski-Borów-Boreczek -Borek Strzeliński</p>	<p>Ponadto, dzięki uregulowaniu ruchu rowerowego w miejscu inwestycji zahamowana zostanie dewastacja oraz degradacja środowiska naturalnego wynikająca z nieuporządkowanego korzystania przez turystów i mieszkańców z przedmiotowych obszarów.</p>
<p>Zakup autobusów elektrycznych do obsługi publicznej komunikacji szkolnej na terenie Gminy Wiązów (Gmina Wiązów)</p>	<p>Działania ukierunkowane są na rozwój transportu publicznego. Wymiana taboru na niskoemisyjne, a także budowa infrastruktury towarzyszącej przyczynią się w bezpośredni sposób do zmniejszenia i redukcji emisji CO₂ i NO_x oraz poprawy jakości powietrza i stanu zdrowia mieszkańców a także do redukcji hałasu. Ponadto zmniejszy się zapotrzebowanie na paliwa konwencjonalne. Możliwe negatywne oddziaływania może pojawić</p>

Działanie	Oddziaływanie
<p>Zakup 2 autobusów elektrycznych zeroemisyjnych wraz z dwoma stacjami ładowania do obsługi systemu komunikacyjnego Gminy Domaniów (Gmina Damianów)</p> <p>Ogólnodostępny transport publiczny w Gminie Malczyce (Gmina Malczyce)</p> <p>Zakup zeroemisyjnego taboru autobusowego wraz z mobilną infrastrukturą jego ładowania do obsługi publicznej komunikacji zbiorowej na terenie gminy Strzelin – etap I (Gmina Strzelin)</p> <p>Zakup niskoemisyjnego taboru autobusowego do obsługi publicznej komunikacji zbiorowej na terenie gminy Strzelin (Gmina Strzelin)</p> <p>Zakup zeroemisyjnego taboru autobusowego wraz z mobilną infrastrukturą jego ładowania do obsługi publicznej komunikacji zbiorowej na terenie gminy Strzelin – etap II (Gmina Strzelin)</p> <p>Zakup i dostawa zeroemisyjnego taboru na potrzeby Średzkiej Komunikacji Publicznej (Gmina Środa Śląska)</p>	<p>się wyłącznie na etapie realizacji inwestycji związanej z budową stacji ładowania, które są krótkotrwałe i ustąpią po zakończeniu prac. Pośrednio działanie te będzie mieć pozytywny wpływ na klimat akustyczny (wzrost udziału samochodów elektrycznych, które są ciche). Nowa infrastruktura wpisze się w krajobraz i będzie lokalizowana w obszarze już zurbanizowanym.</p> <p>Ww. działania nie będą mieć negatywnego wpływu na obszary chronione.</p>
<p>Odnowa zdegradowanych przestrzeni publicznych w Brzegu Dolnym (Gmina Brzeg Dolny)</p> <p>Odnowa przestrzeni dziedzica pałacowego w Goszczu (Gmina Twardogóra)</p> <p>Odnowa Rynku - centralnej, zabytkowej części miejscowości CIESZKÓW (Gmina Cieszków)</p> <p>Odnowa zdegradowanego terenu w Gostkowicach (Gmina Domaniów)</p> <p>Odnowa oraz poprawa bezpieczeństwa przestrzeni publicznej w Jordanowie Śląskim (Gmina Jordanów Śląski)</p> <p>Odnowa przestrzeni miejskiej rynku w Bierutowie - Etap I (Miasto i Gmina Bierutów)</p>	<p>Zadania nie będą znacząco ingerować w różnorodność biologiczną. Należy jednak zaznaczyć, że na etapie realizacji wszystkich projektów istnieje możliwość krótkotrwałego, chwilowego i odwracalnego negatywnego oddziaływania na różnorodność biologiczną, związanego z prowadzeniem prac budowlanych. Projekty rewitalizacyjne na omawianym obszarze realizowane będą głównie na terenach zurbanizowanych, a więc na obszarach już przekształconych przez człowieka, zatem zakłada się brak znaczących oddziaływań na szatę roślinną.</p> <p>Zadania rewitalizacyjne zwykle zakładają uporządkowanie zdegradowanych przestrzeni wraz z zagospodarowaniem otoczenia, co uchroni teren przed dalszą degradacją środowiska przyrodniczego. Należy zaznaczyć, że na etapie realizacji wszystkich projektów istnieje możliwość krótkotrwałego, chwilowego i odwracalnego negatywnego oddziaływania na szatę roślinną, związanego z prowadzeniem prac budowlanych.</p> <p>Zakłada się brak znaczących oddziaływań na populację gatunków chronionych, zmniejszenie zasięgu ich występowania czy też pogorszenie jakości i funkcjonowania populacji i siedlisk. Niemniej jednak realizacja projektów polegających na rewitalizacji budynków powinna uwzględniać ochronę ptaków i nietoperzy gniazdujących w ścianach lub dachach tych budynków (zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody).</p> <p>Niektóre przedsięwzięcia rewitalizacyjne polegające na zagospodarowaniu terenu mogą wiązać się z pewnymi negatywnymi oddziaływaniami na faunę – emisja substancji szkodliwych dla środowiska, hałas powodowany pracą maszyn budowlanych, wzmożony ruch środków transportu oraz obecność ludzi na budowie.</p>

Działanie	Oddziaływanie
<p>Odnowa cennych przyrodniczo i zabytkowych miejsc w Cieszkowie (Gmina Cieszków)</p> <p>Odnowa przestrzeni publicznej Alei nad Wałem (Gmina Syców)</p> <p>Odnowa zabytkowej przestrzeni publicznej przy ul. Szkolnej (Gmina Syców)</p> <p>Kompleksowa odnowa przestrzeni publicznych na terenie Gminy Wołów (Gmina Wołów)</p> <p>Odnowa przestrzeni miejskiej - zagospodarowanie podwórek oraz montaż monitoringu w Żmigrodzie (Gmina Żmigród)</p> <p>Odnowa rynku miejskiego w Brzegu Dolnym (Gmina Brzeg Dolny)</p> <p>Zagospodarowanie przestrzeni Parku Miejskiego w Bierutowie - Etap I (Miasto i Gmina Bierutów)</p> <p>Zagospodarowanie terenu rekreacyjnego z uwzględnieniem zachowania bioróżnorodności akwenu wodnego w miejscowości Wilczków (Gmina Malczyce)</p> <p>Zagospodarowanie przestrzeni publicznej placu społecznego w Międzybórz (Gmina Międzybórz)</p> <p>Zagospodarowanie przestrzeni podwórkowych w centrum miasta Milicz (Gmina Milicz)</p> <p>Zagospodarowanie przestrzeni sportowo-rekreacyjno-przyrodniczej w Gminie Prusice (Gmina Prusice)</p> <p>Poprawa bezpieczeństwa przestrzeni publicznej poprzez zagospodarowanie Parku Miejskiego im. Armii Krajowej w Strzelinie" (Gmina Strzelin)</p> <p>Fizyczna odnowa i poprawa bezpieczeństwa przestrzeni publicznej poprzez zagospodarowanie plant w Strzelinie (Gmina Strzelin)</p> <p>Zagospodarowanie terenu Parku Wschodniego w Strzelinie (Gmina Strzelin)</p>	<p>Działania mają na celu nadanie terenom nowych funkcji, a także podniesienie estetyki i funkcjonalności, co będzie pozytywnie oddziaływać na jakość życia mieszkańców poprzez wykreowanie funkcjonalnych, estetycznych, bezpiecznych i wielofunkcyjnych przestrzeni publicznych, integrujących różne grupy społeczne i wiekowe. Przewidywane negatywne oddziaływanie będzie miało charakter bezpośredni, krótkoterminowy, chwilowy i odwracalny, który będzie związany z pojawieniem się czynników negatywnych, takich jak: hałas, drgania, pylenie, a także emisja zanieczyszczeń do wód i gruntu oraz utrudnienia komunikacyjne. Oddziaływanie negatywne będzie wynikiem podejmowanych inwestycji, które wymagają podejmowania prac budowlanych, modernizacyjnych i montażowych. Działania nie wpłyną negatywnie na zdrowie ludzi i jakość życia mieszkańców.</p> <p>Nie planuje się zadań, które przyczynią się do pogorszenia lub znacznego naruszenia zasobów wód (zarówno powierzchniowych, jak i podziemnych) występujących na terenie obszaru rewitalizacji jak i całej gminy, które mogłyby oddziaływać na tereny sąsiadujące. Podczas realizacji inwestycji mogą wystąpić krótkotrwałe, negatywne oddziaływania na środowisko. Dotyczy to wszystkich prac budowlanych oraz ziemnych, które siłą rzeczy będą ingerować mechanicznie w stan gleb oraz powierzchni ziemi. Praca ciężkiego sprzętu mechanicznego wykorzystywanego m.in. do przygotowania terenu, wykonania wykopów, robót ziemnych doprowadzić może do zmiany struktury gleby, zagęszczenia powierzchni ziemi, zmniejszenia porowatości i powietrza glebowego. Będą to oddziaływania o ograniczonej powierzchni oraz czasie występowania. Docelowo, w wyniku przeprowadzonych inwestycji prognozuje się jednak poprawę stanu czystości gleb ze względu na zmniejszenie emisji zanieczyszczeń. Oddziaływanie pozytywne wynikające z realizacji zamierzeń inwestycyjnych docelowo przełoży się na poprawę stanu czystości gleb. Nie planuje się takich zadań, które wiązałyby się z wytwarzaniem i wprowadzaniem szkodliwych substancji i ścieków do gleby, mogących wpłynąć na ich jakość. W trakcie przygotowania i realizacji inwestycji, konieczne jest oszczędne korzystanie z terenu. Reasumując, prace związane z realizacją działań mogą spowodować lokalne i czasowe zmiany powierzchni ziemi, ograniczone do okresu trwania prac. Należy jednak założyć, iż po zakończeniu prac wszelkie niedogodności zostaną usunięte. Efektem realizacji projektów rewitalizacyjnych możliwe jest znaczne poprawienie jakości krajobrazu. Zaplanowane przedsięwzięcia mają na celu ochronę terenów cennych, zarówno pod względem kulturowym, jak i przyrodniczym. Realizacja projektów z zakresu modernizacji budynków wraz z zagospodarowaniem terenów otaczających przyczyni się do podniesienia walorów krajobrazowych obszarów zdegradowanych. Odremontowane budynki podwyższą walory kulturowe, a tym samym wpłyną na poprawę warunków życia mieszkańców oraz wzrost atrakcyjności turystycznej nie tylko obszaru rewitalizacji, w którym będzie realizowany dany projekt rewitalizacyjny, ale i całej gminy. Działania rewitalizacyjne przewidziane w ramach Programu Rewitalizacji wpłyną pozytywnie na jakość przestrzeni obszarów zdegradowanych.</p> <p>Działania związane z nasadzeniem zieleni będą miały pozytywny wpływ na stan środowiska glebowego. Przyczynią się do zwiększenia zdolności retencyjnych oraz wzrostu uwilgotnienia gleb, co doprowadzi do zapobiegania ich przesuszeniu a także wzmocni odporność na erozję wietrzną. Działania te są ukierunkowane na wzrost retencyjności, ale także przyczynią się do ochrony gleb przed erozją. Zadrzewianie wpłynie pozytywnie na spowolnienie odpływu wód ze zlewni, co doprowadzi do poprawy uwilgotnienia gleby a tym samym zwiększy dostępność zasobów wodnych dla gatunków i siedlisk zależnych od wód. Ponadto, powoduje zwiększenie zasilania wód powierzchniowych (przeciwdziałanie suszy) oraz zmniejsza ryzyko powodziowe., a spowolnienie odpływu wód ze zlewni wpłynie pozytywnie na zmniejszenie odpływu zanieczyszczeń do wód powierzchniowych. Oddziaływanie na powietrze i klimat będzie miało bezpośredni, długoterminowy i stały wpływ. Tworzenie przydomowych zbiorników retencyjnych będzie oddziaływać na gleby w sposób bezpośredni i pozytywny. Ponadto, działania te przyczynia się do wzrostu bioróżnorodności, a także do poprawy stanu fauny i flory. Wprowadzenie działań zwiększających retencję pozwoli na zapobieganie degradacji wartości przyrodniczych przez pożary.</p> <p>W związku z powyższym nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na cele ochrony form ochrony na terenie gminy.</p>

Działanie	Oddziaływanie
<p>Zagospodarowanie terenu przy Szkole Podstawowej im. Piastów Śląskich w Wiązowie (Gmina Wiązów)</p> <p>Stworzenie pola biwakowego z zapleczem sanitarnym</p> <p>Zagospodarowanie przestrzeni sportowo-rekreacyjnej parku w Wiązowie (Gmina Wiązów)</p> <p>Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w miejscowości Kondratowice (Gmina Kondratowice)</p> <p>Modernizacja parku „Małpi Gaj” w Dziadowej Kłodzie (Gmina Dziadowa Kłoda)</p> <p>Modernizacja obszarów zdegradowanych w centralnej części miasta Milicz z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju. Rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury oraz działania na rzecz zwiększania powierzchni czynnych biologicznie w centralnej części miasta Milicz (Gmina Milicz)</p> <p>Stworzenie Parku Edukacji Ekologicznej w Jegłowej (Gmina Przeworno)</p> <p>Stworzenie Parku Edukacji Ekologicznej w Przewornie (Gmina Przeworno)</p> <p>Zagospodarowanie przestrzeni sportowo-rekreacyjnej i terenów zielonych przy Szkole Podstawowej nr 1 oraz Szkole Podstawowej nr 2 w Miliczu</p>	
<p>Restauracja zabytkowego Pałacu w Brzegu Dolnym (Gmina Brzeg Dolny)</p> <p>Restauracja zabytkowego Zespołu Pałacowo-Parkowego w Brzegu Dolnym wraz z budową tężni solankowej (Gmina Brzeg Dolny)</p> <p>Park rekreacyjny z tężnią solanką w Wińsku (Gmina Wińsko)</p>	<p>Inwestycje będą wykonywane w celu zachowania i ochrony dziedzictwa kulturowego. Remonty budynków przyczynią się do poprawy estetyki i stanu technicznego obiektów. Konserwacja i zachowanie obiektów, będących miejscami szczególnie ważnymi dla społeczności, jest również pewnego rodzaju hołdem dla przeszłości: okoliczności i wydarzeń historycznych, w jakich i dzięki którym powstały.</p> <p>W przypadku działań remontowych oraz związanych z rozbudową i przebudową mogą pojawić się negatywne, chwilowe oddziaływanie na zabytki związane z prowadzonymi pracami remontowymi, które powinny utrzymać zabytkowy charakter obiektów i być zharmonizowane z istniejącymi historycznymi formami.</p> <p>Wszystkie potencjalne oddziaływania (głównie emisje substancji gazowych i pyłowych oraz hałasu) będą miały charakter miejscowy i krótkotrwały (w czasie wykonywania robót) a ich zasięg nie przekroczy obszaru objętego inwestycją. Przeprowadzenie prac związanych z</p>

Działanie	Oddziaływanie
	<p>robotami budowlanymi w miejscu inwestycji nie wywrze jakiegokolwiek negatywnego wpływu na stan wód, zarówno powierzchniowych, jak i podziemnych. Lokalna skala prac budowlanych, ich krótkotrwały charakter oraz specyfika przedsięwzięcia nie będą stanowić żadnego zagrożenia. Wszystkie prace będą wykonywane w porze dziennej. Cechować je będzie sprawność i efektywność. Ewentualne niedogodności związane z realizacją przedsięwzięcia będą miały charakter krótkoterminowy i mogą charakteryzować się oddziaływaniem jedynie w bezpośrednim sąsiedztwie prowadzonych prac, jednak skala tego wpływu będzie minimalna. Przewidywana ilość wykorzystania materiałów będzie normatywna dla potrzeb prowadzenia typowych robót budowlanych.</p> <p>Powstanie tężni solankowej przyciągnie mieszkańców a także turystów ze względu na swój zdrowotny aspekt. Tężnia solankowa korzystnie wpływa na układ nerwowy, układ gruczołów dokrewnych, a także działa stymulująco na pracę układu odpornościowego.</p>
<p>Przebudowa sali widowiskowej i pomieszczeń Gminnego Ośrodka Kultury w Kostomłotach wraz z zagospodarowaniem terenu (Gmina Kostomłoty)</p> <p>Remont, przebudowa, rozbudowa i zmiana sposobu użytkowania barokowego pałacu w Twardogórze na budynek kulturalno-edukacyjno-rekreacyjny wraz z zagospodarowaniem terenu zabytkowego zespołu parkowego z niezbędną infrastrukturą - etap II (Gmina Twardogóra)</p> <p>Przebudowa z rozbudową sali sportowej szkoły podstawowej i klubu sportowego w Cieszkowie (Gmina Cieszków)</p> <p>Kompleksowa przebudowa i rozbudowa Świetlicy Środowiskowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Miliczu Chatka Puchatka wraz z zagospodarowaniem terenów zielonych (Gmina Milicz)</p> <p>Rozwój i promowanie usług w dziedzinie kultury poprzez modernizację budynku Domu Kultury w Sycowie. Dostosowanie infrastruktury dla osób z niepełnosprawnościami (Gmina Syców)</p> <p>Rozbudowa i wyposażenie Gminnego Ośrodka Kultury w Przewornie (Gmina Przeworno)</p> <p>Przebudowa wraz ze zmianą sposobu użytkowania Wieży Ciśnień w Żmigrodzie na cele turystyczne (Gmina Żmigród)</p>	<p>Działania przewidują remont, przebudowę, a także rozbudowę budynków użyteczności publicznej w obszarze już zurbanizowanym. Podczas prowadzenia robót wystąpią negatywne oddziaływania na ludzi w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. W celu ograniczenia uciążliwości inwestycji mieszkańcy powinni być poinformowani o okresie, w jakim odbywać będą się prace, a te z kolei powinny być prowadzone w porze dziennej, gdy hałas jest mniej uciążliwy. Wykonywane prace ziemne nie będą prowadziły do zmiany stosunków wodnych, nie będzie się także odbywała emisja zanieczyszczeń do wód. Oddziaływanie na powierzchnie ziemi będzie związane z etapem budowy ze względu na wykonanie wykopów.</p> <p>Pojawienie się zmodernizowanej formy w przestrzeni wzbogaci krajobraz. Lokalna, punktowa skala prac budowlanych w przestrzeni zmienionej antropogenicznie nie będą stanowić żadnego zagrożenia. Ewentualne niedogodności związane z realizacją przedsięwzięcia będą miały charakter krótkoterminowy i mogą charakteryzować się oddziaływaniem jedynie w bezpośrednim sąsiedztwie prowadzonych prac, jednak skala tego wpływu będzie minimalna. Oddziaływanie negatywne związane będzie wyłącznie ze specyfiką prowadzonych prac budowlanych, jest ono bezpośrednie, chwilowe i krótkoterminowe, ustanie natychmiast po zaprzestaniu prac.</p> <p>Zadania wpłyną pozytywnie na ludzi poprzez poszerzenie infrastruktury służącej zapewnieniu bezpieczeństwa oraz spędzania wolnego czasu i integracji społecznej.</p> <p>Zadanie nie będzie wpływało negatywnie na ustanowione cele ochrony form ochrony przyrody.</p>

Działanie	Oddziaływanie
<p>Przedszkole i żłobek w Cieszkowie</p> <p>Budowa zaplecza do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków zjawisk katastrofalnych (Gmina Mietków)</p> <p>Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Międzyborzu oraz Bukowinie Sycowskiej (Gmina Międzybórz)</p>	<p>Działania przewidują wybudowanie nowych budynków użyteczności publicznej w obszarze już zurbanizowanym. Podczas prowadzenia robót wystąpią negatywne oddziaływania na ludzi w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. W celu ograniczenia uciążliwości inwestycji mieszkańcy powinni być poinformowani o okresie, w jakim odbywać będą się prace, a te z kolei powinny być prowadzone w porze dziennej, gdy hałas jest mniej uciążliwy. Wykonywane prace ziemne nie będą prowadziły do zmiany stosunków wodnych, nie będzie się także odbywała emisja zanieczyszczeń do wód. Oddziaływanie na powierzchnie ziemi będzie związane z etapem budowy ze względu na wykonanie wykopów.</p> <p>Pojawienie się nowej, estetycznie zaprojektowanej formy w przestrzeni wzbogaci krajobraz. Lokalna, punktowa skala prac budowlanych w przestrzeni zmienionej antropogenicznie nie będą stanowić żadnego zagrożenia. Ewentualne niedogodności związane z realizacją przedsięwzięcia będą miały charakter krótkoterminowy i mogą charakteryzować się oddziaływaniem jedynie w bezpośrednim sąsiedztwie prowadzonych prac, jednak skala tego wpływu będzie minimalna. Oddziaływanie negatywne związane będzie wyłącznie ze specyfiką prowadzonych prac budowlanych, jest ono bezpośrednie, chwilowe i krótkoterminowe, ustanie natychmiast po zaprzestaniu prac.</p> <p>Zadania wpłyną pozytywnie na ludzi poprzez poszerzenie infrastruktury służącej zapewnieniu bezpieczeństwa oraz spędzania wolnego czasu i integracji społecznej.</p> <p>Zadanie nie będzie wpływało negatywnie na ustanowione cele ochrony form ochrony przyrody.</p>
<p>Budowa boiska wielofunkcyjnego wraz z zadaszeniem przy Szkole Podstawowej w Barkowie (Gmina Żmigród)</p> <p>Budowa kompleksu sportowo-rekreacyjnego w Twardogórze (Gmina Twardogóra)</p> <p>Utworzenie nowoczesnego obiektu sportowo-rekreacyjnego w Mietkowie (Gmina Mietków)</p> <p>Modernizacja i przebudowa Stadionu Miejskiego w Sycowie (Gmina Syców)</p> <p>Obiekty sportowe w tym sporty ekstremalne - pumtrack, strzelnica i tor cross, ścianka wspinaczkowa (Gmina Wińsko)</p> <p>Modernizacja obiektów sportowych na terenie Gminy Przeworno (Gmina Przeworno)</p>	<p>Planowane do budowy/remontu obiekty sportowe będą/są zlokalizowane w obszarze zurbanizowanym (centra miejscowości) poza obszarami Natura 2000. Inwestycje wpłyną pozytywnie na środowisko w zakresie krajobrazu i dóbr kultury (poprawa estetyki).</p> <p>Planowane inwestycje nie będą wprowadzać do środowiska substancji lub energii mogących niekorzystnie wpływać na środowisko. Na etapie budowy/remontu pracujące maszyny nie będą powodować znaczącej emisji spalin ani wprowadzać do gleby żadnych szkodliwych substancji. W czasie budowy/remontu mogą występować uciążliwości akustyczne związane z pracą urządzeń. W trakcie prac może występować również emisja zanieczyszczeń do powietrza o charakterze niezorganizowanym związana z przygotowaniem terenu (roboty ziemne). Emisje będą miały charakter krótkotrwały tzn. ustaną po zaprzestaniu prac. Z uwagi na zakres prac budowlanych związanych z budową/rozbudową infrastruktury sportowej oddziaływanie inwestycji będzie w niewielkim stopniu wpływać na środowisko naturalne oraz będzie ograniczać się do terenu inwestycji.</p> <p>Działania będą mieć pozytywny wpływ na ludzi poprzez poszerzenie możliwości spędzania wolnego czasu na świeżym powietrzu.</p> <p>Zadanie nie będzie wpływało negatywnie na ustanowione cele ochrony form ochrony przyrody.</p>
<p>Tworzenie infrastruktury sprzyjającej integracji społecznej (Gmina Cieszków)</p> <p>Budowa Strefy Aktywności w Malczycach (Gmina Malczyce)</p>	<p>Zadania nie mają charakteru inwestycyjnego, dotyczą sfery społecznej i w wyniku realizacji nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska.</p> <p>Działanie będzie mieć pozytywny wpływ na ludzi poprzez rozwój osobisty, a także dostęp do instytucji kulturowych.</p> <p>Działania nie będą mieć wpływu na pozostałe komponenty środowiska.</p>
<p>Rozbudowa i modernizacja infrastruktury turystycznej na terenie zespołu pałacowo-</p>	<p>Działania ukierunkowane są na skumulowanie ruchu turystycznego do miejsc ku temu wyznaczonych, tym samym zmniejszy się ryzyko „dzikiej” turystyki mogącej zaburzać spokój dzikich gatunków. Tworzenie ścieżek charakteryzować będzie troska o elementy przyrodnicze znajdujące się</p>

Działanie	Oddziaływanie
<p>parkowego Krośnice–Wierzchowice (Gmina Krośnice)</p> <p>Rozbudowa bazy turystyczno-rekreacyjnej przy zalewie w Stradomi Wierzchniej (Gmina Syców)</p> <p>Tworzenie miejsc rekreacyjnych i edukacyjnych (Gmina Cieszków)</p> <p>"Ogrody Pamięci" – utworzenie szlaku turystycznego śladami nieczynnych nekropolii na terenie Gminy Wińsko (Gmina Wińsko)</p>	<p>w miejscu inwestycji. Będą one odpowiednio zabezpieczone i zostaną pozostawione w niezmienionej formie. Realizacja zadań będzie miała pozytywny wpływ na środowisko, przyczyni się bowiem do wyeksponowania przyrodniczych, krajobrazowych i zabytkowych walorów gmin.</p> <p>W przypadku prac budowlanych/montażowych może pojawić się negatywne, chwilowe oddziaływanie na ludzi i środowisko związane z prowadzonymi pracami, działania te będą krótkotrwałe i ustąpią po zakończeniu prac. Działania związane z rozwojem tras turystycznych będą mieć pozytywny wpływ na ludzi poprzez możliwość spędzania czasu na świeżym powietrzu.</p> <p>Działania nie będą mieć wpływu na pozostałe komponenty środowiska.</p>
<p>Utworzenie EKO Parku przy kanale rzeki Odry (Gmina Malczyce)</p>	<p>W ramach planowane jest utworzenie ok. 800 metrów ścieżek rekreacyjnych, uprzątnięcie i wyrównanie terenu, wykonanie nowych nasadzeń drzew i krzewów, budowę elementów małej architektury w postaci ławek, śmietników, mostka z przepustem, murowanej pergoli, odpowiednio przygotowanego miejsca na ogniska. Dodatkowo przewidziany jest montaż tablic tematycznych nawiązujących w treści do fauny i flory rzeki Odry.</p> <p>Zadania nie będą znacząco ingerować w różnorodność biologiczną. Należy jednak zaznaczyć, że na etapie realizacji projektu istnieje możliwość krótkotrwałego, chwilowego i odwracalnego negatywnego oddziaływania na różnorodność biologiczną, związanego z prowadzeniem prac budowlanych. Należy zaznaczyć, że na etapie realizacji wszystkich projektów istnieje możliwość krótkotrwałego, chwilowego i odwracalnego negatywnego oddziaływania na szatę roślinną, związanego z prowadzeniem prac budowlanych. Zakłada się brak znaczących oddziaływań na populację gatunków chronionych, zmniejszenie zasięgu ich występowania czy też pogorszenie jakości i funkcjonowania populacji i siedlisk.</p> <p>Zagospodarowanie terenu może wiązać się z pewnymi negatywnymi oddziaływaniami na faunę – emisja substancji szkodliwych dla środowiska, hałas powodowany pracą maszyn budowlanych, wzmożony ruch środków transportu oraz obecność ludzi na budowie.</p> <p>Działania mają na celu nadanie terenom nowych funkcji, a także podniesienie estetyki i funkcjonalności, co będzie pozytywnie oddziaływać na jakość życia mieszkańców poprzez wykreowanie funkcjonalnych, estetycznych, bezpiecznych i wielofunkcyjnych przestrzeni publicznych, integrujących różne grupy społeczne i wiekowe. Przewidywane negatywne oddziaływanie będzie miało charakter bezpośredni, krótkoterminowy, chwilowy i odwracalny, który będzie związany z pojawieniem się czynników negatywnych, takich jak: hałas, drgania, pylenie, a także emisja zanieczyszczeń do wód i gruntu oraz utrudnienia komunikacyjne. Oddziaływanie negatywne będzie wynikiem podejmowanych inwestycji, które wymagają podejmowania prac budowlanych, modernizacyjnych i montażowych. Działania nie wpłyną negatywnie na zdrowie ludzi i jakość życia mieszkańców.</p> <p>Nie planuje się zadań, które przyczynią się do pogorszenia lub znacznego naruszenia zasobów wód (zarówno powierzchniowych, jak i podziemnych) występujących na terenie obszaru rewitalizacji jak i całej gminy, które mogłyby oddziaływać na tereny sąsiadujące. Podczas realizacji inwestycji mogą wystąpić krótkotrwałe, negatywne oddziaływania na środowisko. Dotyczy to wszystkich prac budowlanych oraz ziemnych, które siłą rzeczy będą ingerować mechanicznie w stan gleb oraz powierzchni ziemi. Praca ciężkiego sprzętu mechanicznego wykorzystywanego m.in. do przygotowania terenu, wykonania wykopów, robót ziemnych doprowadzić może do zmiany struktury gleby, zagęszczenia powierzchni ziemi, zmniejszenia porowatości i powietrza glebowego. Będą to oddziaływania o ograniczonej powierzchni oraz czasie występowania. Docelowo, w wyniku przeprowadzonych inwestycji prognozuje się jednak poprawę stanu czystości gleb ze względu na zmniejszenie emisji zanieczyszczeń. Oddziaływanie pozytywne wynikające z realizacji zamierzeń inwestycyjnych docelowo przełoży się na</p>

Działanie	Oddziaływanie
	<p>poprawę stanu czystości gleb. Nie planuje się takich zadań, które wiązałyby się z wytwarzaniem i wprowadzaniem szkodliwych substancji i ścieków do gleby, mogących wpłynąć na ich jakość. W trakcie przygotowania i realizacji inwestycji, konieczne jest oszczędne korzystanie z terenu. Reasumując, prace związane z realizacją działań mogą spowodować lokalne i czasowe zmiany powierzchni ziemi, ograniczone do okresu trwania prac. Należy jednak założyć, iż po zakończeniu prac wszelkie niedogodności zostaną usunięte.</p> <p>Działania związane z nasadzeniem zieleni będą miały pozytywny wpływ na stan środowiska glebowego. Przyczynią się do zwiększenia zdolności retencyjnych oraz wzrostu uwilgotnienia gleb, co doprowadzi do zapobiegania ich przesuszeniu a także wzmocni odporność na erozję wietrzną. Działania te są ukierunkowane na wzrost retencyjności, ale także przyczynią się do ochrony gleb przed erozją. Zadrzewianie wpłynie pozytywnie na spowolnienie odpływu wód ze zlewni, co doprowadzi do poprawy uwilgotnienia gleby a tym samym zwiększy dostępność zasobów wodnych dla gatunków i siedlisk zależnych od wód. Ponadto, powoduje zwiększenie zasilania wód powierzchniowych (przeciwdziałanie suszy) oraz zmniejsza ryzyko powodziowe., a spowolnienie odpływu wód ze zlewni wpłynie pozytywnie na zmniejszenie odpływu zanieczyszczeń do wód powierzchniowych. Oddziaływanie na powietrze i klimat będzie miało bezpośredni, długoterminowy i stały wpływ. Tworzenie przydomowych zbiorników retencyjnych będzie oddziaływać na gleby w sposób bezpośredni i pozytywny. Ponadto, działania te przyczynia się do wzrostu bioróżnorodności, a także do poprawy stanu fauny i flory. Wprowadzenie działań zwiększających retencję pozwoli na zapobieganie degradacji wartości przyrodniczych przez pożary.</p> <p>W związku z powyższym nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na cele ochrony form ochrony na terenie gminy.</p>
<p>Utworzenie i prowadzenie dolnośląskiego ośrodka edukacji historycznej i przyrodniczej w Konarach. „Skarby dziedzictwa kulturowego i materialnego związanego z rolnictwem” (Gmina Wińsko)</p>	<p>Zadanie nie ma charakteru inwestycyjnego, dotyczą sfery społecznej i w wyniku realizacji nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Działania będą miały pozytywny wpływ na ludzi m.in. poprzez możliwość rozwoju osobistego. Działania pozytywnie i wtórnie będą miały pozytywny wpływ na całe środowisko oraz zabytki.</p>
<p>Wyrównywanie szans edukacyjnych oraz wsparcie rozwoju dzieci w wieku przedszkolnym w gminie Brzeg Dolny</p> <p>Działania na rzecz podniesienia jakości wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem w Gminie Milicz</p> <p>Akademia przedszkolaka w Gminie Prusice</p> <p>Nowe miejsca przedszkolne w Gminie Syców</p> <p>Upowszechnianie dostępu do edukacji przedszkolnej w Miejskim Przedszkolu w Twardogórze</p> <p>Wsparcie na rzecz wczesnej edukacji i opieki nad dziećmi w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Udaniu</p> <p>Publiczne Przedszkole w Żmigrodzie „ZIELONA DOLINA”</p>	<p>Zadanie nie ma charakteru inwestycyjnego, dotyczą sfery społecznej i w wyniku realizacji nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Działania te będą mieć pozytywny wpływ na ludzi.</p>

Działanie	Oddziaływanie
<p>Rozwijanie edukacji podstawowej na terenie Gminy Przeworno</p> <p>Rozwój edukacji przedszkolnej w Gminie Kostomłoty</p> <p>Szkolnictwo zawodowe w Powiecie Strzelińskim bliżej rynku pracy IV</p> <p>Usługi asystenckie i opiekuńcze w Gminie Borów</p> <p>Opieka wytchnieniowa w Gminie Domaniów</p> <p>Aktywni Seniorzy w Gminie Kostomłoty</p> <p>Wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych w Gminie Krośnice</p> <p>Asystent osoby niepełnosprawnej w Gminie Malczyce</p> <p>Bezpieczny port</p> <p>Wsparcie osoby niepełnosprawnej w Gminie Malczyce</p> <p>Aktywni razem w Gminie Prusice-Edycja 2</p> <p>Asystent – wsparcie w samodzielności</p> <p>Wsparcie w zakresie usług społecznych na rzecz osób starszych z terenu Gminy Udanin</p> <p>Usługi Społeczne dla mieszkańców Gminy Żmigród</p> <p>Asystent rodziny-samodzielna przyszłość</p> <p>Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością w Gminie Wińsko</p> <p>Asystent – wsparcie w samodzielności</p> <p>Optymalizacja systemu opieki i wsparcia na rzecz osób starszych, w tym z niepełnosprawnościami, przewlekle chorych lub wykluczonych - na terenie Gminy Twardogóra</p> <p>Asystent – wsparcie w samodzielności</p>	

Działanie	Oddziaływanie
<p>Rozwój usług społecznych w powiecie strzelińskim</p> <p>Placówka wsparcia dziennego – usługi opiekuńcze w Gminie Syców</p> <p>Funkcjonowanie Biura Innego Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego</p>	
<p>Modernizacja stacji wodociągowej</p> <p>Przebudowa stacji uzdatniania wody w Wiązowie</p> <p>Budowa sieci wodociągowej, sieci kanalizacji sanitarnej, przyłączy oraz rurociągu tłoczego ścieków sanitarnych przy ul. Sienkiewicza w Brzegu Dolnym</p> <p>Rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej w Gminie Wińsko</p> <p>Rozbudowa sieci kanalizacji ściekowej w aglomeracji Lubiąż</p> <p>Budowa kanalizacji w Gminie Udanin</p> <p>Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Gminie Syców</p> <p>Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Korzeńsko</p> <p>Budowa kanalizacji w Gminie Udanin</p> <p>Uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenie gminy Twardogóra</p> <p>Rozbudowa i przebudowa oczyszczalni ścieków w Starym Wiązowie II etap.</p> <p>Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Piotrowicach</p> <p>Modernizacja przepompowni ścieków przy ul. Zwycięstwa w Brzegu Dolnym</p> <p>Modernizacja przepompowni ścieków przy ul. Ogrodowej w Brzegu Dolnym</p>	<p>Budowa i modernizacja sieci wodociągowej przyczynią się do ograniczenia procesu przedostawania się niebezpiecznych substancji zagrażających życiu i zdrowiu ludzi do wody i gleby oraz dotrzymania bezpiecznych wskaźników emisyjnych w odniesieniu do pozostałych substancji zagrażających ekosystemom wodnym. Oddziaływania negatywne związane będą z etapem budowy i po zakończeniu prac ustąpią. Prace budowlane mogą wpływać negatywnie na wody, ponieważ może dojść do ingerencji w bioróżnorodność danego terenu, na którym planuje się inwestycje. W trakcie budowy powstawać będzie niezorganizowana emisja zanieczyszczeń do powietrza, której źródłami będą: praca sprzętu budowlanego i samochodów transportowych oraz pojazdów pracujących na terenie realizacji przedsięwzięcia. Inwestycja położona będzie w pasie drogowym, na terenach zielonych oraz częściowo na terenach prywatnych posesji. Roboty będą prowadzone wyłącznie w porze dziennej z wykorzystaniem sprawnego sprzętu technicznego, zaś po zakończeniu realizacji przedsięwzięcia odtworzyć pasy zieleni wzdłuż prowadzonych robót budowlanych. W trakcie realizacji zadania należy przestrzegać zapisów ustawy o odpadach (Dz. U. nr 62, poz. 628 z 2001 r. z późniejszymi zmianami). W trakcie budowy głównie powstawać będą odpady z grupy 17. tj. odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej. Powstałe odpady w fazie realizacji przedsięwzięcia należy selektywnie gromadzić z uwzględnieniem zasad postępowania z odpadami niebezpiecznymi oraz odpadami nadającymi się do powtórnego wykorzystania. W trakcie prac budowlanych należy zwrócić szczególną uwagę na właściwą eksploatację sprzętu budowlanego. W trakcie budowy nie przewiduje się powstawania ścieków, które mogłyby zanieczyścić wody powierzchniowe lub podziemne. W przypadku konieczności odprowadzenia wód z wykopów należy je mechanicznie podczyścić z zawiesin, przed odprowadzeniem do odbiornika. Głównymi źródłami emisji hałasu do środowiska w trakcie realizacji przedsięwzięcia będą sprzęt budowlany oraz samochody ciężarowe i dostawcze. Prace budowlane należy prowadzić wyłącznie w porze dziennej. Należy je tak zorganizować, aby uciążliwość hałasową ograniczyć do osiągalnego minimum. W trakcie realizacji przedsięwzięcia nie przewiduje się wycinki drzewostanu. Drzewa rosnące w sąsiedztwie prowadzonych robót budowlanych odpowiednio zabezpieczyć, nie dopuszczając do naruszenia ich koron oraz systemu korzeniowego. Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z rozbudową sieci można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto, na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko. Zadania będą mieć znaczące pozytywne oddziaływanie na jakość i ilość wód, konsekwencją przyłączenia nowych dostawców ścieków do sieci kanalizacyjnej będzie ogólne zmniejszenie przyrostu zanieczyszczeń w wodach odbiornika. Wpłyne to znacząco na poprawę parametrów jakościowych wód w odbiorniku na odcinku narażonym na sumę obecnych wpływów w obrębie jednolitej części wód. Budowa odcinka sieci wodociągowej powinna być prowadzona w sposób niepowodujący pogorszenia stanu środowiska i jakości wód. Podczas prowadzenia robót</p>

Działanie	Oddziaływanie
<p>Modernizacja systemu gospodarki ściekowej w Gminie Kondratowice</p>	<p>budowlanych należy zwrócić szczególną uwagę na zabezpieczenie wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleby przed ewentualnym zanieczyszczeniem substancjami ropopochodnymi pochodzącymi ze sprzętu oraz maszyn budowlanych. Teren w obrębie wykonywanych prac, po ich zakończeniu, winien być przywrócony przez Inwestora do stanu nie gorszego niż zastany. Inwestycje te będą położone w pasie drogowym, na terenach zielonych oraz częściowo na terenach prywatnych posesji. Roboty będą prowadzone wyłącznie w porze dziennej z wykorzystaniem sprawnego sprzętu technicznego. W trakcie budowy powstawać będzie niezorganizowana emisja zanieczyszczeń do powietrza, której źródłami będą: praca sprzętu budowlanego i samochodów transportowych oraz pojazdów pracujących na terenie realizacji przedsięwzięcia. Omówione działania będą mieć pozytywny wpływ na ludzi poprzez poprawę warunków sanitarnych oraz dostęp do wody pitnej.</p> <p>Modernizacja sieci wodociągowej będzie miała wpływ ekologiczny w sposób pośredni i bezpośredni na środowisko. Oddziaływanie bezpośrednie przeprowadzonych działań będzie miało wpływ w następujący sposób: modernizacja sieci wodociągowej pozwoli na znaczne zmniejszenie produkcji wody, a co się z tym wiąże eksploatację ujęć wody pitnej, zmniejszenie czasu pracy ciągów technologicznych do uzdatniania wody i zestawów hydroforowych. Przez uszczelnienie sieci wodociągowej zmniejszy się ilość produkcji wody uzdatnionej, w związku z powyższym skrócą się czasy pomiędzy regeneracją filtrów do uzdatniania wody (wsteczne płukanie filtrów) dzięki czemu obniżymy ilość zużywanej wody uzdatnionej na eksploatację SUW, zredukujemy obciążenie oczyszczalni ścieków, gdzie popłuczyny trafiają wraz ze ściekami bytowo - gospodarczymi. Ww. czynności w bardzo znaczącym stopniu pozytywnie wpłyną na ilość zużytej energii elektrycznej na stabilne utrzymanie obiektów SUW, sieci kanalizacyjnej, przepompowni ścieków i oczyszczalni. Natomiast w sposób pośredni oddziaływanie przeprowadzonych działań na środowisko będzie polegać na zmniejszeniu ilości zużywanego prądu elektrycznego, co ma znaczny wpływ na zmniejszenie ilości zużycia konwencjonalnych źródeł energii (wyczerpywalnych - węgiel kamienny, ropa naftowa i gaz ziemny). Dzięki czemu zmniejszy się ilości gazów cieplarnianych (emisja CO₂ i SO₂) powstających podczas produkcji energii elektrycznej, a co się z tym wiąże wydłużenie czasu eksploatacji dóbr geologicznych Kraju. Dodatkowo zmniejszy się obciążenie środowiska przez produkcję chemikaliów do dezynfekcji wody pitnej. Ponadto, mieszkańcy Gmin odczują wpływ inwestycji przez zwiększenie ciśnienia w przewodach wodociągowych, wyeliminowanie częstych utrudnień drogowych, spowodowanych prowadzonymi pracami naprawczymi. Zmniejszenie awarii wodociągowych przyczyni się do oszczędności w materiale zużyтым na usunięcie usterek oraz w wodzie przeznaczonej do płukania sieci po ww. awariach. Dodatkowo przez wyeliminowanie ww. awarii w znacznym stopniu zmniejszy się ilość energii elektrycznej zużytej na utrzymywanie ciśnienia w sieciach wodociągowych oraz płukanie, a co się z tym wiąże wydłuży się żywotność zestawów pompowych, w związku z tym, iż zmniejszy się ich częstotliwość załączania w cykl pracy i skróci ich czas pracy. Wyeliminowanie awarii zmniejszy również w znacznym stopniu ilość zużytych preparatów chemicznych do dezynfekcji wody, które są dodawane podczas procesu uzdatniania wody. Podczas wykonywania robót związanych z modernizowaniem sieci wodociągowej zniszczeniu ulegnie istniejąca szata roślinna wzdłuż dróg oraz w obrębie działek prywatnych. Ewentualne negatywne oddziaływanie będzie wiązać się z etapem prowadzenia prac i będzie mieć charakter chwilowy. Po wykonaniu prac nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na wszystkie komponenty środowiska. Biorąc pod uwagę lokalizację sieci nie przewiduje się znaczącego negatywnego wpływu na wartości przyrodnicze, cele ochrony i przedmioty ochrony form ochrony przyrody, w tym Obszarów Natura 2000 pomimo lokalizacji sieci na terenie obszarów chronionych. W czasie realizacji inwestycji będą prowadzone roboty ziemne związane z wykonywaniem wykopów. Usuwanie wierzchniej warstwy gleby poprzedzone będzie zdjęciem humusu, który należy składować oddzielnie i wykorzystać do prac wykończeniowych. Działania te mogą być prowadzone na obszarach chronionych, ale nie będą wpływać na cele ochrony, ponieważ będą prowadzone poza terenami zajmowanymi przez siedliska przyrodnicze oraz stanowiska chronionych gatunków zwierząt i nie będą wpływać na integralność tych obszarów, nie spowodują przerwania spójności i ciągłości siedlisk Jednak zakres prac nie będzie miał negatywnego wpływu na ww. obszary chronione. Zadania kwalifikują się do inwestycji celu publicznego. Ponadto inwestycje te ze względu na ich przeznaczenie zostają umiejscowione na terenach zmienionych antropogenicznie (terenach zabudowanych, zurbanizowanych) lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie, co zniweluje lub</p>

Działanie	Oddziaływanie
	<p>całkowicie wyeliminuje potrzebę odstępstwa od jakiegokolwiek z wymienionych zakazów lub działań w zakresie czynnej ochrony ekosystemów. Ponadto, podczas ewentualnej lokalizacji ww. inwestycji będą zastosowane wszelkie działania minimalizujące dostosowane do planowanej inwestycji. Ewentualne oddziaływania będą chwilowe i nieznaczne, natomiast będą miały długoterminowy pozytywny skutek. Ewentualne oddziaływania będą wiązać się ze zwiększonym hałasem, który może towarzyszyć pracom modernizacyjnym. Oddziaływanie większości przedsięwzięć inwestycyjnych na terenie gmin nie będzie występowało, ze względu na lokalizację inwestycji na terenach zagospodarowanych/zurbanizowanych/zabudowanych lub w konkretnych obiektach.</p>

8.1. Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko

Przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko określone zostały w §3 ust 1 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2019 poz. 1839 z późn. zm.).

Inwestycje traktowane jako mogące zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko mogą być realizowane w ramach działań z zakresu:

- 1) budowy/rozbudowy infrastruktury drogowej;
- 2) budowy/rozbudowy infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz towarzyszącej.

Warto podkreślić, że na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach, których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności.

W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko. W konsekwencji realizacja powyższych przedsięwzięć skutkować będzie poprawą stanu środowiska na danym terenie. Ponadto ich realizacja:

- posiada związek z rozwiązywaniem problemów ochrony środowiska na terenie gmin;
- służy wspieraniu zrównoważonego rozwoju;
- służy wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska.

8.2. Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody

Na omawianym terenie występują następujące formy ochrony przyrody:

- Obszary Natura 2000;
- Parki Krajobrazowe;
- Obszary chronionego krajobrazu;
- Rezerваты przyrody;
- Użytki ekologiczne;
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy;
- Pomnik przyrody.

Zgodnie z ustawą z dn. 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2022 poz. 916 z późn. zm.) zabrania się, z zastrzeżeniem art. 34, podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności pogorszyć stan

siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami. W obszarach Natura 2000 nie wprowadza się zakazów za pomocą aktów prawnych jak dla pozostałych obszarowych form ochrony przyrody, a ograniczenia realizacji pewnych inwestycji wynikają z zagrożeń i presji związanych z poszczególnymi przedmiotami ochrony oraz celów ochrony określonych dla każdego obszaru indywidualnie.

Na etapie oceny ogólnego dokumentu nie jest możliwe dokonanie oceny poszczególnych elementów zaprojektowanych działań z punktu widzenia wpływu na środowisko w związku z tym w prognozie wskazano jedynie możliwość oddziaływania, które powinno być określone szczegółowo oraz być przedmiotem odpowiednich uzgodnień i decyzji administracyjnych na etapie przygotowania poszczególnych inwestycji. Potencjalne negatywne oddziaływanie mogą zostać zminimalizowane poprzez uwzględnione potrzeby przedmiotów ochrony oraz wdrożone działania minimalizujące.

Analiza oddziaływań projektów priorytetowych nie wykazała bezpośredniego znaczącego negatywnego wpływu na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 (w tym na integralność i spójność sieci Natura 2000).

Działania będą prowadzone zgodnie z art. 45 ustawy o ochronie przyrody (Dz.U. 2022 poz. 916 z późn. zm.) oraz indywidualnych aktów prawa miejscowego, a także będą wynikały z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Wszelkie działania podejmowane zmierzające do poprawy jakości powietrza (tj. termomodernizacje budynków, wdrażanie OZE) a także adaptacji do zmian klimatu będą zdecydowanie pozytywnie wpływać na stan siedlisk gatunków w obszarach Natura 2000 objętych projektem Strategii.

Wszelkie działania określone w Strategii mają na celu poprawę środowiska naturalnego.

Biorąc pod uwagę, że pozostałe zadania wyznaczone w Strategii mają charakter ogólny, nie jest znana ich dokładna lokalizacja ani szczegóły techniczne. Jednak biorąc pod uwagę charakter zadań zakłada się, iż realizacji Strategii nie spowoduje negatywnego wpływu na obszary chronione. Pośrednio zadania będą miały pozytywny wpływ na wszystkie obszary chronione, w tym Natura 2000. Nastąpi poprawa stanu siedlisk pośrednio za sprawą działań związanych z podniesieniem jakości powietrza, zapobieganiem wystąpienia powodzi, rekultywacją terenów oraz ochroną bioróżnorodności. Ponadto pozytywne efekty może przynieść edukacja przyrodnicza, która przyczyni się do zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców i poszanowania środowiska.

Realizacja założeń projektu Strategii może wiązać się z wystąpieniem negatywnych oddziaływań, jednak będą one miały przeważnie charakter krótkoterminowy i chwilowy. Oddziaływania te będą polegały na emisji hałasu i spalin w związku z realizacją prac budowlanych, zagrożeniu zniszczenia lub замуrowywania siedlisk

ptaków podczas termomodernizacji budynków, ograniczeniu powierzchni gleb w związku z prowadzeniem prac budowlanych, usuwaniu drzew i krzewów podczas realizacji inwestycji, płoszeniu zwierząt w trakcie wykonywania prac.

Działania z zakresu termomodernizacji, a także montażu ogniw fotowoltaicznych i kolektorów solarnych na budynkach (działania w zakresie rozwoju energetyki prosumenckiej), mogą potencjalnie stanowić zagrożenie dla chronionych gatunków ptaków i nietoperzy. Dlatego przy tego typu pracach szczególną uwagę należy zwrócić na występowanie miejsc lęgowych jerzyków zwyczajnych (*Apus apus*) oraz wróbli (*Passer domesticus*) (objętych ścisłą ochroną gatunkową). W przypadku stwierdzenia stanowisk nietoperzy, należy prowadzić prace poza sezonem hibernacji (listopad – marzec). W przypadku stwierdzenia występowania miejsc lęgowych ptaków należy powstrzymać się od prowadzenia prac w sezonie lęgowym (od marca do sierpnia), aby nie doprowadzić do zniszczenia gniazd. Istotne jest również zamknięcie otwartych stropodachów ocieplonych materiałem sypkim i umieszczenie budek lęgowych w obrębie budynków. W obrębie obiektów, w których stwierdzono występowanie jerzyków konieczne jest wieszanie budek (skrzynek) lęgowych o specjalnej konstrukcji. Warto nadmienić, że prace prowadzone na budynkach, na których stwierdzono gniazdowanie jerzyków zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z 14 kwietnia 2004 r. wymagają zgody Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Zgodnie z ww. ustawą obowiązuje zakaz niszczenia siedlisk i ostoi ptaków chronionych, w związku z tym każdy przypadek podjęcia prac skutkujących ograniczeniem dostępu jerzyków do miejsc ich regularnego występowania i rozrodu należy kwalifikować, jako niszczenie miejsc lęgowych i schronień tego gatunku. Oznacza to, że prace tego rodzaju mogą być prowadzone wyłącznie po uzyskaniu zezwolenia RDOŚ na odstępstwo od zakazu niszczenia siedlisk i ostoi ptaków. Planowane działanie może być realizowane przy zachowaniu przepisów odrębnych odnoszących się do ochrony środowiska i przyrody.

Należy pamiętać, że jeśli dojdzie do realizacji przedsięwzięć o określonym negatywnym znaczącym oddziaływaniu na środowisko, będą one poddane także odpowiedniej procedurze oceny oddziaływania oraz będą zgodne z aktami prawa miejscowego. Ponadto, zadania będą prowadzone mając na uwadze zasadę zrównoważonego rozwoju, w tym konieczność utrzymania równowagi przyrodniczej i racjonalną gospodarkę zasobami środowiska.

Projekt dokumentu zakłada min. realizację inwestycji, które można zakwalifikować do inwestycji celu publicznego. Należą do nich przede wszystkim inwestycje drogowe, zagospodarowanie terenów czy budowę farmy fotowoltaicznej.

Zgodnie z art. 17 ust. 2 pkt. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2022 poz. 916 z późn. zm.) można stosować odstępstwo od zakazów dla realizacji wspomnianych inwestycji celu publicznego na terenie parków krajobrazowych. Podobnie w obszarach chronionego krajobrazu art. 24 ust. 2 pkt 3. ww. ustawy przewiduje odstępstwa od ustanowionych w nich zakazów.

Oddziaływania na Obszary Natura 2000

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2022 poz. 916 z późn. zm.), na terenie obszarów Natura 2000, zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:

1. pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub
2. wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub
3. pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Wyjątki, wyłączone z tych zapisów, zebrane zostały w art. 34, ww. ustawy.

Dla powyższych aktów istnieje możliwość odstępstwa od zakazów w sytuacji kolizji planowanych w projekcie dokumentu zadań z zakazami.

W niniejszej prognozie zwrócono uwagę na projekty oraz rodzaje inwestycji, które potencjalnie mogą oddziaływać na zasoby przyrodnicze, w tym także obszary Natura 2000. Jak już wspomniano, dokładna lokalizacja, jak również skala i technologia realizacji inwestycji objętych wsparciem nie są przedmiotem Programu, należy jednak zauważyć, iż część z nich będzie kwalifikować się do przedsięwzięć mogących znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z rozporządzeniem ws. przedsięwzięć. Dla powyższych inwestycji wymagane będzie, zatem przeprowadzenie indywidualnej oceny oddziaływania na środowisko.

Dla inwestycji, które mogą być lokalizowane na obszarach Natura 2000 lub w ich sąsiedztwie powinno w ramach oceny oddziaływania zostać przeprowadzone szczegółowe rozpoznanie możliwych oddziaływań na integralność i przedmioty ochrony tych obszarów. Ocena oddziaływania na środowisko inwestycji powinna wykazać oddziaływania ich siłę oraz zaproponować w przypadku identyfikacji negatywnego oddziaływania warianty alternatywne. Jeżeli warianty alternatywne nie istnieją lub jeśli po ich zastosowaniu będą nadal wykazywane negatywne oddziaływania, ocena powinna zaproponować skuteczne rozwiązania minimalizujące lub kompensujące. W tym kontekście istotny jest fakt, iż obowiązujący system prawny nie dopuszcza realizacji inwestycji, które mogłyby znacząco oddziaływać na środowisko – w tym także na obszary Natura 2000 bez uprzedniego wnikliwego przeanalizowania potencjalnego wpływu. Na etapie oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć, inwestor będzie zobowiązany do przedstawienia właściwym organom wariantów alternatywnych, a jeśli nie będą one możliwe do realizacji, będzie można zastosować odstępstwo ustawowe, jeżeli zostanie wykazane, iż stanowi ono inwestycję celu publicznego. Zapisy ustawy o ochronie przyrody wskazują na indywidualne oceny oraz organy, które będą wydawać stosowne zezwolenia i decyzje. Biorąc pod uwagę cele oraz charakter

zidentyfikowanych typów projektów można z dużym prawdopodobieństwem stwierdzić, iż część z nich będzie spełniać kryteria określone w powyższych zapisach ustawy (m.in. będą kwalifikowane jako inwestycje celu publicznego). W ramach przyszłych ocen oddziaływania na środowisko inwestycji, które będą oddziaływać na obszary Natura 2000 należy wykazać także ich zgodność z planami zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000, ustanowionych zarządzeniami RDOŚ.

Oddziaływanie większości przedsięwzięć inwestycyjnych na siedliska objęte ochroną w ramach sieci ekologicznej Natura 2000 na terenie gmin nie będzie występowało, ze względu na lokalizację inwestycji na terenach zagospodarowanych lub w konkretnych obiektach.

Obszary Natura 2000 zajmują w większości fragmenty terenów leśnych, niezainwestowanych, przedsięwzięcia zlokalizowane są w odległości od chronionych terenów i nie będą bezpośrednio oddziaływać na środowisko przyrodnicze oraz na gatunki roślin i zwierząt znajdujące się pod ochroną.

Pozytywne pośrednie oddziaływanie na Obszary Natura 2000 będą miały zadania związane m.in. z termomodernizacją budynków, wdrażaniem OZE, rozwojem infrastruktury technicznej, tworzeniem elementów błękitno-zielonej infrastruktury jak również te związane z edukacją ekologiczną. Potencjalne pozytywne oddziaływanie inwestycji związanych z rozwojem infrastruktury drogowej może przyczynić się do zmniejszenia ruchu oraz skanalizowania ruchu samochodowego.

W związku z powyższym nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania na Obszary Natura 2000. A ogół działań zaplanowanych w ramach Strategii przyczyni się do poprawy jakości środowiska na omawianym obszarze. Realizacja Strategii nie wpłynie negatywnie na cele i przedmioty ochrony.

W celu zminimalizowania oddziaływania na środowisko należy stosować zabezpieczenia i działania minimalizujące przeznaczone dla populacji ryb (np. przepusty, przepławki, prowadzenie prac poza terminami tarła). Należy także uwzględniać wariant lokalizacji, tak aby nie zajmować powierzchni siedlisk łąkowych oraz starorzeczy. W przypadku prowadzenia działań w pobliżu siedlisk płazów należy pamiętać o uwzględnieniu terminów poza okresem ich rozrodu oraz w przypadku projektowania dróg zapewnić odpowiednie przejścia. Prace należy prowadzić poza siedliskami tych gatunków, a także w okresie poza lęgowym. Na etapie planowania prac należy zwrócić także uwagę, aby nie zagrażały one gatunkom migrującym. Istotne będzie także zwrócenie uwagi na prowadzenie działań w taki sposób, aby zminimalizować ryzyko płoszenia ptaków (należy stosować technologie ograniczające hałas, w terminach, kiedy występują najmniejsze koncentracje ptaków migrujących). Istotne będzie także zachowanie roślinności przybrzeżnej oraz zadrzewień i zakrzaczeń, aby zapewnione były właściwe schronienia i siedliska zapewniające bazę pokarmową. W związku z powyższym nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania.

Większość działań zaproponowanych w Strategii będzie miało wymierny efekt ekologiczny, będzie pozytywnie wpływać na jakość środowiska w perspektywie

długoterminowej. Do tych działań będą należeć te zarówno z zakresu poprawy jakości powietrza tj. termomodernizacja budynków oraz wrażanie OZE, a także rozwój komunikacji publicznej, budowa parkingów typu bike&ride czy park&ride oraz budowy ścieżek rowerowych. Ww. działania będą mieć pośredni pozytywny wpływ na obszary chronione. Poprawa stanu środowiska nie będzie dotyczyć tylko poprawy jakości powietrza, ale także powiązanych z tym omawianych komponentów tj. woda, gleby. Zadania zaplanowane w Strategii nie będą miały negatywnego wpływu na wyznaczone cele ochrony.

Należy w planowaniu inwestycji uwzględnić wariantowanie lokalizacji z uwzględnieniem potrzeby zachowania ciągłości ekologicznej obszarów chronionych z innymi istotnymi dla zwierząt terenami (zachowanie zwartych drzewostanów). Ponadto należy uwzględniać przy rozbudowie i modernizacji dróg występowanie siedlisk łąkowych.

Bezpośrednio na Obszarach Natura 2000 mogą zostać zrealizowane inwestycje związane z rozbudową szlaków rowerowych, rozwojem sieci wodno-kanalizacyjnej, termomodernizacją budynków, ochroną bioróżnorodności.

Zadania inwestycyjne, które mogą wkraczać na obszary Natura 2000 będą zlokalizowane wzdłuż istniejących ciągów komunikacyjnych czy bezpośrednio zabudowy. Nie przewiduje się ingerencji w przedmioty ochrony na terenie Obszarów Natura 2000. Wytyczenie ścieżek rowerowych przyczyni się do kompleksowego ukierunkowania ruchu turystycznego. Efektem projektów będzie rozbudowa istniejących i planowanych szlaków na omawianym terenie prowadzących do kanalizacji ruchu turystycznego.

W związku z tym nie przewiduje się żadnego bezpośredniego oddziaływania, również na cele ochrony. Działania zaplanowane w ramach Strategii będą miały pośredni pozytywny wpływ środowisko.

Działania związane z ochroną bioróżnorodności będą miały pozytywny wpływ na zwierzęta i rośliny oraz na obszary prawnie chronione, poprzez ochronę i wsparcie różnorodności biologicznej omawianego terenu. Zaś długofalowo inwestycje z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury ukierunkowane są na przystosowanie do zmian klimatu a także zapobiegania ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi. W wyniku realizacji zaplanowanych działań upatruje się głównie pozytywnego, długoterminowego oddziaływania na środowisko, w tym na różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta, obszary chronione, w tym obszary Natura 2000.

Oddziaływanie na Park Krajobrazowy

W stosunku do parków krajobrazowych wprowadzane są zakazy zgodnie z art. 17 ustawy o ochronie przyrody (Dz.U. 2022 poz. 916 z późn. zm.) oraz indywidualnych aktów prawa miejscowego.

Zgodnie z ww. Ustawą zakazy ustanowione i obowiązujące na terenach parków krajobrazowych nie mają zastosowania do realizacji inwestycji celu publicznego, o których mowa w art. 2 ust. 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2021 poz. 741 z późn. zm.).

Na terenach Parków Krajobrazowych nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośredniego, pośredniego, wtórnego, skumulowanego, średnioterminowego, długoterminowego i stałego.

Działania z zakresu edukacji ekologicznej powinny przynieść lepsze zrozumienie funkcjonowania tych ekosystemów i ich poszanowania przez mieszkańców i turystów. Działania wyznaczone w ramach Strategii będą miały pośredni pozytywny wpływ na funkcjonowanie Parków Krajobrazowych. Założenia Strategii przewidują poprawę jakości środowiska przyrodniczego na omawianym terenie m.in. poprzez termomodernizacje budynków a także wdrażanie OZE.

Zadania zaplanowane w ramach Strategii zaliczają się do inwestycji celu publicznego, w związku z tym wymienione powyżej zakazy nie obowiązują. Zadania zlokalizowane będą na terenach już zurbanizowanych, realizowane będą miejscowo (konkretne obiekty, centra miejscowości) lub liniowo (inwestycje związane z rozbudową ścieżek rowerowych oraz dróg). Inwestycje będą prowadzone, aby nie naruszać zakazów wyznaczonych dla tego obszaru oraz zostaną zastosowane działania minimalizujące ewentualne oddziaływania na środowisko. Przejściowe oddziaływania mogą dotyczyć głównie fazy przeprowadzania inwestycji i ustaną po jej przeprowadzeniu i uprzątnięciu terenu.

Oddziaływanie na Obszary Chronionego Krajobrazu

W stosunku do obszarów chronionego krajobrazu wprowadzane są zakazy zgodnie z art. 24 ustawy o ochronie przyrody (Dz.U. 2022 poz. 916 z późn. zm.) oraz indywidualnych aktów prawa miejscowego.

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody, zakazy ustanowione i obowiązujące na terenach parków krajobrazowych nie mają zastosowania do realizacji inwestycji

celu publicznego, o których mowa w art. 2 ust. 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2021 poz. 741 z późn. zm.).

Na terenach OChK nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośredniego, pośredniego, wtórnego, skumulowanego, średnioterminowego, długoterminowego i stałego.

Działania z zakresu edukacji ekologicznej powinny przynieść lepsze zrozumienie funkcjonowania tych ekosystemów i ich poszanowania przez mieszkańców i turystów. Działania wyznaczone w ramach Strategii będą miały pośredni pozytywny wpływ na funkcjonowanie Obszarów Chronionych. Założenia Strategii przewidują poprawę jakości środowiska przyrodniczego na omawianym terenie m.in. poprzez termomodernizacje budynków a także wdrażanie OZE.

Zadania zaplanowane w ramach Strategii zaliczają się do inwestycji celu publicznego, w związku z tym wymienione powyżej zakazy nie obowiązują. Zadania zlokalizowane będą na terenach już zurbanizowanych, realizowane będą miejscowo (konkretne obiekty, centra miejscowości) lub liniowo (inwestycje związane z rozbudową ścieżek rowerowych oraz dróg). Inwestycje będą prowadzone, aby nie naruszać zakazów wyznaczonych dla tego obszaru oraz zostaną zastosowane działania minimalizujące ewentualne oddziaływania na środowisko. Przejściowe oddziaływania mogą dotyczyć głównie fazy przeprowadzania inwestycji i ustaną po jej przeprowadzeniu i uprzątnięciu terenu.

Wytyczenie ścieżek rowerowych przyczyni się do kompleksowego ukierunkowania ruchu turystycznego. Efektem projektów będzie rozbudowa istniejących i planowanych szlaków na omawianym terenie prowadzących do kanalizacji ruchu turystycznego.

Oddziaływania na rezerваты przyrody

W rezerwach przyrody obowiązują zakazy zgodnie z art. 15 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2022 poz. 916 z późn. zm.) oraz indywidualnych aktów prawa miejscowego. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska może zezwolić na obszarze rezerwatu przyrody na odstępstwa od zakazów, po zasięgnięciu opinii regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Należy stwierdzić, że realizacja dokumentu nie przewiduje inwestycji, które miałyby znacząco negatywnie oddziaływać, w tym bezpośredniego, pośredniego, wtórnego, skumulowanego, średnioterminowego, długoterminowego i stałego. Nie będą zatem łamane zakazy ustanowione dla ochrony w/w terenów a także nie przewiduje się wpływu na ich cele ochrony.

Działania wyznaczone w ramach Strategii będą miały pośredni pozytywny wpływ na funkcjonowanie rezerwatów przyrody. Założenia Strategii przewidują poprawę jakości środowiska przyrodniczego na omawianym terenie m.in. poprzez termomodernizacje budynków a także wdrażanie OZE. Duże znaczenie mają działania, których założeniem jest zachowanie naturalności ekosystemów

i bioróżnorodności, a także wszelkie inne działania sprzyjające ochronie zasobów, jak i poprawie stanu środowiska.

Wytyczenie ścieżek rowerowych przyczyni się do kompleksowego ukierunkowania ruchu turystycznego. Efektem projektów będzie rozbudowa istniejących i planowanych szlaków na omawianym terenie prowadzących do kanalizacji ruchu turystycznego.

Działania związane z ochroną bioróżnorodności będą miały pozytywny wpływ na zwierzęta i rośliny oraz na obszary prawnie chronione, poprzez ochronę i wsparcie różnorodności biologicznej omawianego terenu. Zaś długofalowo inwestycje z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury ukierunkowane są na przystosowanie do zmian klimatu a także zapobiegania ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi. W wyniku realizacji zaplanowanych działań upatruje się głównie pozytywnego, długoterminowego oddziaływania na środowisko, w tym na różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta, obszary chronione, w tym obszary Natura 2000.

Jedynym działaniem możliwym do realizacji na terenie rezerwatu jest ochrona bioróżnorodności rezerwatu Stawy Milickie: budowa ścieżki rowerowej wzdłuż rzeki Prądnia. Jednak zakres tego działania nie będzie miał negatywnego wpływu na jego funkcjonowanie a ścieżka będzie poprowadzona w ciągu istniejącej drogi.

Oddziaływania na użytki ekologiczne

Na terenie użytków ekologicznych obowiązują zakazy zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2022 poz. 916 z późn. zm.) oraz indywidualnych aktów prawa miejscowego.

W związku z realizacją zadań wymienionych w Strategii, na omawianym terenie, nie dojdzie do negatywnego oddziaływania na użytki ekologiczne.

Oddziaływania na zespoły przyrodniczo-krajobrazowe

Na terenie zespołów przyrodniczo-krajobrazowych obowiązują zakazy zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2022 poz. 916 z późn. zm.) oraz indywidualnych aktów prawa miejscowego.

W związku z realizacją zadań wymienionych w Strategii, na omawianym terenie, nie dojdzie do negatywnego oddziaływania na zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.

Oddziaływania na pomniki przyrody

Dla pomników przyrody obowiązują zakazy zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2022 poz. 916 z późn. zm.) oraz indywidualnych aktów prawa miejscowego.

W wyniku przeprowadzenia prac inwestycyjnych na omawianym terenie istniejące pomniki przyrody nie będą narażone na łamanie zakazów wprowadzonych w celu ich ochrony. Działania inwestycyjne prowadzone będą poza obszarem lokalizacji pomników przyrody.

W związku z realizacją zadań wymienionych w Strategii, na omawianym terenie, nie dojdzie do negatywnego oddziaływania na zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.

Adaptacja do zmian klimatu

Zmiany klimatu mają także bezpośredni wpływ na florę oraz faunę. Wpływają one na zasięg występowania poszczególnych gatunków, ich cykle rozrodcze i interakcje ze środowiskiem naturalnym, a w przypadku roślin także na okresy wegetacji. Ocieplenie się klimatu spowoduje migracje gatunków – gatunki preferujące chłodniejsze temperatury zostaną wyparte przez gatunki ciepłolubne. Część tych gatunków będzie uznana za gatunki inwazyjne wypierające rodzimą florę i faunę. Przekształcenia siedlisk na skutek zmian klimatycznych mogą dotknąć także warunków wodnych – obniżenie się poziomu wód gruntowych może spowodować stopniowy zanik siedlisk o dużej wilgotności. Najważniejszym elementem adaptacji do zmian klimatycznych będzie, w przypadku siedlisk, zachowanie bioróżnorodności oraz zrównoważona gospodarka leśna uwzględniająca zmiany klimatyczne oraz ich efekty. Kluczowym elementem będzie utrzymanie obszarów wodno-błotnych oraz ich odtwarzanie w miejscach posiadających odpowiednie warunki.

W ramach adaptacji do zmian klimatu zaleca się:

- utrzymanie zagrożonych siedlisk i ich odtwarzanie wszędzie tam, gdzie jest to możliwe – dotyczy to szczególnie obszarów wodno-błotnych,
- regulowanie wpływu klimatu poprzez wykorzystywanie odpowiednich ekosystemów,
- wpływ na mikroklimat przez zachowanie oraz tworzenie nowych zalesień i obszarów zielonych,
- zwiększanie naturalnej retencji wodnej,
- uwzględnianie zagrożeń związanych ze zmianami klimatycznymi w dokumentach planistycznych,
- odpowiednia gospodarka leśna, z naciskiem na odpowiedni dla siedliska skład gatunkowy.

8.3. Korytarze ekologiczne

Przez omawiany teren przebiegają następujące korytarze ekologiczne:

- Dolina Baryczy – południe;
- Dolina Baryczy – północ;
- Odra Środkowa -2;
- Śląsk_1;
- Namysłów;
- Krotoszyn – Pleszew.

Obszar obejmujący ww. korytarze ekologiczne składa się zarówno z terenów leśnych i rolniczych, ale także częściowo z zwartej zabudowy mieszkaniowej, dróg oraz linii kolejowych.

W związku z powyższym istnieje ryzyko powstawania negatywnych oddziaływań z planowanymi działaniami związanymi z budową/przebudową/modernizacją dróg na omawianym terenie.

W celu minimalizacji negatywnych oddziaływań zadań związanych z rozwojem infrastruktury drogowej najczęściej stosuje się przejścia dla zwierząt a także dostosowując istniejące obiekty inżynierskie do pełnienia funkcji przejść dla zwierząt. Mogą być poprowadzone pod powierzchnią drogi, nad drogą bądź po drodze. W celu ograniczenia śmiertelności zwierząt stosuje się ogrodzenia ochronne dostosowane do lokalnie występujących gatunków. Ponadto, m.in. zaleca się stosowanie transparentnych ekranów akustycznych, wprowadzenie ograniczeń prędkości, wprowadzenie oświetlenia o niskiej emisji barw niebieskich i promieniowania UV a także stosowanie szczelnych pokryw studni i ogrodzeń ochronnych wokół obiektów odwadniających.

Do zadań pozytywnie oddziaływujących na prawidłowe funkcjonowanie korytarzy ekologicznych należą te związane z zwiększaniem świadomości mieszkańców, rozwojem gospodarki wodno-ściekowej, w tym ujęć wód.

8.4. Różnorodność biologiczna, rośliny i zwierzęta

Realizacja zapisów Strategii w przypadku typowych działań inwestycyjnych w rozbudowy dróg, tworzeniem parkingów a także budową nowych ścieżek rowerowych może powodować wystąpienie negatywnych, bezpośrednich, chwilowych oddziaływań na środowisko przyrodnicze. Oddziaływania te związane będą głównie z zajmowaniem terenów cennych przyrodniczo, stanowiących biotop roślin i zwierząt (długoterminowe) oraz z etapem realizacji budowy (krótkoterminowe). W ich efekcie powinno nastąpić zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń w wodach, glebie oraz powietrzu, co wpłynie korzystnie na warunki bytowania zwierząt i roślin. Dzięki utrzymaniu walorów przyrodniczych pozytywne oddziaływania dotyczyć będą także klimatu oraz adaptacji do zmian klimatycznych.

Możliwe oddziaływania negatywne na przyrodę i różnorodność biologiczną będą miały związek z realizacją planowanych inwestycji m.in. poprawą efektywności energetycznej z uwzględnieniem OZE oraz rozwiązań infrastrukturalnych np. budowa dróg oraz tras rowerowych. Oddziaływania te związane będą głównie z etapem realizacji budowy (krótkoterminowe).

Prace budowlane mogą wpływać bezpośrednio i negatywnie na bioróżnorodność, ponieważ może dojść do ingerencji danego terenu, na którym planuje się inwestycję. Ponadto, może dojść do tworzenie barier w migracji zwierząt, zmianę warunków siedliskowych oraz wycinkę drzew i krzewów. Będą to jednak oddziaływania chwilowe.

Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z rozbudową sieci drogowej można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto, na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach, których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Szerokość strefy oddziaływania drogi

na strukturę, skład i kluczowe procesy ekologiczne kształtujące dane siedlisko uzależniona jest od m.in. dyspersji biogenów, zanieczyszczeń i wrażliwości siedlisk.

Negatywne skutki funkcjonowania ciągów komunikacyjnych to:

- utrudnienie przemieszczania się zwierząt i roślin;
- wypadki i kolizje drogowe z dzikimi zwierzętami;
- zniszczenie siedlisk w zasięgu przebiegu i oddziaływania drogi;
- przekształcanie terenu przyległego do drogi (osiedlanie się człowieka wzdłuż dróg);
- ekspansja gatunków obcych na danym terenie, związanych z człowiekiem.

Edukacja ekologiczna przyczyni się do wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców, a tym samym pozytywnych skutków można upatrywać w kontekście kształtowanie środowiska życia z poszanowaniem otaczającej przyrody.

Działania związane z ochroną bioróżnorodności będą miały pozytywny wpływ na bioróżnorodność, w tym na zwierzęta i rośliny oraz na obszary prawnie chronione, poprzez ochronę i wsparcie różnorodności biologicznej omawianego terenu. Zaś długofalowo inwestycje z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury ukierunkowane są na przystosowanie do zmian klimatu a także zapobiegania ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi. W wyniku realizacji zaplanowanych działań upatruje się głównie pozytywnego, długoterminowego oddziaływania na środowisko, w tym na różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta, obszary chronione, w tym obszary Natura 2000.

Realizacja zadań związana z rozwojem błękitno-zielonej infrastruktury przyczyni się do zwiększanie areału terenów przepuszczalnych, co doprowadzi do wzrostu udziału terenów biologicznie czynnych i przepuszczalnych. Działania będą wpływać pośrednio pozytywnie i długoterminowo na stan zasobów wód powierzchniowych. Ponadto, dzięki rozwojowi błękitno-zielonej infrastruktury zwiększy się różnorodność biologiczna. Działania będą polegać m.in. na zbieraniu deszczówki, wykonywaniu łąk kwietnych, zmianie powierzchni nieprzepuszczalnej na przepuszczalną oraz zakładaniu ogrodów deszczowych, co przełoży się na lepszą kondycję roślin, zwiększenie bioróżnorodności i zapobieganie zmianom mikroklimatu, ograniczenie zjawiska „miejskiej wyspy ciepła”. Budowa zbiorników do magazynowania wód opadowych pozwoli na późniejsze wykorzystanie jej w okresach suszy, do nawadniania terenów.

Przed rozpoczęciem prac związanych z termomodernizacją budynków zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym. Ekspertyzę powinna wykonać osoba merytorycznie związana z ornitologią (ptaki) i chiropterologią (nietoperze). W przypadku konieczności zniszczenia podczas prac budowlanych siedlisk ptaków objętych ochroną, należy uzyskać zezwolenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, przy jednoczesnym zapewnieniu zastępczych miejsc lęgowych np.: poprzez zawieszenie budek lęgowych dla ptaków i budek lub schronów dla nietoperzy. Poza tym termin i sposób wykonania prac należy dostosować do okresów lęgowych zwierząt.

Działania wyznaczone w projekcie Strategii nie wpłyną negatywnie na drożność migracyjną i ekologiczną korytarza rzecznego. Zapewnienie wykwalifikowanego nadzoru przyrodniczego oraz dostosowanie terminu prowadzenia ewentualnych przyszłych planowanych prac do okresów aktywności fauny i wegetacji flory zapewni zminimalizowanie negatywnego wpływu inwestycji na korytarze ekologiczne i migracyjne w rejonie obszaru przedsięwzięcia.

Rozwój inwestycji liniowych takich jak infrastruktura drogowa może przyczynić się do zmniejszenia drożności korytarzy ekologicznych szczególnie w przypadku grodzenia dróg kołowych. W przypadku budowy nowej infrastruktury drogowej a także w przypadku budowy sieci tras rowerowych poprowadzonych w nowym śladzie należy uwzględnić rozmieszczenie chronionych elementów przyrody tj. siedlisk chronionych, stanowisk chronionych gatunków roślin, grzybów i zwierząt. Planowane trasy należy poprowadzić poza wskazanymi elementami lub zastosować adekwatne działania minimalizujące wynikające z dokumentacji środowiskowej.

Efekt bariery tworzony przez wygradzenia wzdłuż dróg kołowych należy zminimalizować przez budowę przejść dla zwierząt lub dostosowując istniejące obiekty inżynierskie do pełnienia funkcji przejść dla zwierząt.

Nie przewiduje się działań, które mogłyby naruszyć drożność i funkcjonowanie ekologicznych korytarzy lądowych i wodnych. W ramach przebudowy istniejącej infrastruktury technicznej, np. dróg w razie konieczności przewiduje się m.in. budowę przejść dla zwierząt, budowę przepustów wodnych. Działania te będą ukierunkowane na zniesienie lub ograniczenie barier dla przemieszczania się zwierząt.

Zgodnie z Geoseriwsem GDOŚ w poniższej tabeli zestawiono występowanie zasobów przyrodniczych na terenie Subregionu Wrocławskiego.

Tabela 35. Występowanie zasobów przyrodniczych na terenie Subregionu Wrocławskiego

Rodzaj zasobu	Gmina
Rośliny naczyniowe	Milicz, Wińsko
Gady	Twardogóra
Minogi i ryby	Bierutów, Brzeg Dolny, Malczyce, Mietków, Środa Śląska, Wińsko, Wołów, Żmigród,
Owady	Bierutów, Brzeg Dolny, Cieszków, Dziadowa Kłoda, Kondratowice, Kostomłoty, Krośnice, Malczyce, Mietków, Milicz, Prusice, Przeworno, Strzelin, Syców, Środa Śląska, Twardogóra, Wiązów, Wińsko, Wołów, Żmigród
Płazy	Bierutów, Cieszków, Dziadowa Kłoda, Jordanów Śląski, Kostomłoty, Krośnice, Malczyce, Mietków, Międzybórz, Prusice, Przeworno, Strzelin, Syców, Środa Śląska, Twardogóra, Wiązów, Wińsko, Wołów, Żmigród
Ptaki	Bierutów, Brzeg Dolny, Cieszków, Dziadowa Kłoda, Malczyce, Mietków, Międzybórz, Milicz, Prusice, Strzelin, Syców, Środa Śląska, Twardogóra, Wiązów, Wińsko, Wołów, Żmigród

Rodzaj zasobu	Gmina
Ślimaki	Mietków, Środa Śląska, Wołów
Ssaki	Bierutów, Brzeg Dolny, Cieszków, Jordanów Śląski, Kondratowice, Kostomłoty, Krośnice, Malczyce, Mietków, Prusice, Przeworno, Strzelin, Środa Śląska, Twardogóra, Wiązów, Wińsko, Wołów, Żmigród

źródło: Geoserwis GDOŚ, stan na 28.02.2024

8.5. Ludzie

Realizacja Strategii zakłada zrównoważony rozwój regionu z jednoczesną poprawą stanu środowiska. Działania realizowane w ramach, w perspektywie średnio i długoterminowej wpłyną pozytywnie na zdrowie ludności, jakość oraz komfort ich życia, ale przede wszystkim będą one związane z poprawą jakości powietrza, wód, gleb i środowiska przyrodniczego.

Jednym z ważnych elementów będzie rozwój infrastruktury technicznej (drogi, sieć wodno-kanalizacyjna) oraz parkingów park&ride oraz bike&ride). Pozytywny wpływ na środowisko będą miały także działania związane z edukacją ekologiczną. Podjęcie ww. działań pozwoli na zaspokojenie potrzeb mieszkańców, a także zmniejszy negatywny wpływ na środowisko, zarówno w sposób pośredni i bezpośredni.

Ograniczenie zużycia konwencjonalnych źródeł energii bezpośrednio może się przyczynić do zmniejszenia zachorowań powodowanych złą jakością powietrza atmosferycznego. Pozytywny wpływ na zdrowie ludzi, a także ich finanse będą miały działania związane ze zwiększeniem efektywności energetycznej. Dodatkowo termomodernizacja wpłynie pozytywnie na poprawę komfortu cieplnego mieszkańców.

Oddziaływaniami negatywnymi dla mieszkańców, znajdujących się w najbliższym sąsiedztwie obszarów objętych inwestycjami, będą prace remontowo-budowlane. Będzie to związane z użyciem maszyn i urządzeń budowlanych (emisja hałasu, pyłu i wibracji) oraz utrudnieniami komunikacyjnymi. Oddziaływania te będą bezpośrednie, krótkotrwałe i odwracalne, jak również ustaną po zakończeniu robót. Negatywne odczucia wśród mieszkańców mogą budzić utrudnienia związane z organizacją ruchu.

Nie prognozuje się znaczącego negatywnego oddziaływania na ludzi ich zdrowie i bezpieczeństwo.

8.6. Powietrze atmosferyczne

Pozytywne oddziaływanie na stan jakości powietrza związane będzie przede wszystkim ze zmniejszeniem emisji zanieczyszczeń. Obniżenie ładunku emisji zanieczyszczeń nastąpi poprzez realizację inwestycji takich jak: podnoszenie efektywności energetycznej w budynkach oraz wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Główną przyczyną emisji ze źródeł komunikacyjnych jest duże natężenie ruchu indywidualnego pojazdów. Do niwelacji tego problemu przyczynią się budowy dróg, które pozwolą na upłynnienie ruchu. Stworzenie infrastruktury umożliwi rozwój na rzecz zrównoważonej mobilności oraz ograniczenia emisji zanieczyszczeń powietrza. Ponadto, nowe parkingi pozwoli podróżującym na pozostawienie rowerów/samochodów w dogodnej lokalizacji oraz przesiadkę do komunikacji publicznej. Działania mające na celu zwiększenie liczby miejsc postojowych poprzez budowę parkingów strategicznych przekładają się na zwiększenie wydajności układu transportowego, w tym przede wszystkim popularyzację transportu zbiorowego, dzięki czemu skraca się czas dojazdu. Budowa parkingu przyczyni się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń powietrza, drgań i hałasu poprzez ograniczenie podróży samochodami osobowymi. Realizowane działanie poprawi więc płynność ruchu i ograniczy negatywny wpływ transportu na środowisko naturalne.

Pozytywny, bezpośredni i stały wpływ na powietrze atmosferyczne i klimat będą miały zadania typowo inwestycyjne tj. termomodernizacja obiektów oraz rozbudowa systemu ścieżek rowerowych. Głównym zagrożeniem powietrza atmosferycznego jest niska emisja z instalacji grzewczych budynków. Termomodernizacja budynków pozwoli na znaczące ograniczenie zużycia materiału opałowego niezbędnego do ogrzania obiektu. W konsekwencji wpłynie to na redukcję emisji szkodliwych zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego. Przeprowadzone prace termomodernizacyjne budynków, dzięki zmniejszeniu zapotrzebowania na energię cieplną, minimalizują emisję zanieczyszczeń do powietrza ze źródeł spalania energetycznego. W okresie realizacji przedsięwzięć będą miały miejsce uciążliwości związane z emisją do powietrza substancji z procesu spalania paliw w silnikach maszyn budowlanych i pojazdów transportowych, prac montażowych. Powyższe emisje będą miały charakter okresowy i odwracalny, a uciążliwości z nimi związane ustaną wraz z zakończeniem prac budowlanych.

Poprawa dostępności infrastruktury drogowej wpłynie na ograniczenie wtórnej emisji substancji pyłowych emitowanych do powietrza w wyniku unosu z nawierzchni dróg. Również organizacja ruchu może mieć pośrednio pozytywny wpływ na stan jakości powietrza. Znaczący wpływ na jakość powietrza ma zastępowanie tradycyjnych środków lokomocji przez korzystanie ze ścieżek rowerowych.

Pośredni długoterminowy wpływ na powietrze może mieć upowszechnianie edukacji. Działania głównie w zakresie edukacji ekologicznej mogą mieć pośrednie

i wtórne znaczenie w kontekście kształtowania właściwych postaw wobec środowiska oraz powinny z wysokim prawdopodobieństwem przyczynić się do poprawy jakości powietrza w przyszłości. Natomiast świadomość szkodliwości stosowania paliw tradycyjnych o niskiej jakości do celów grzewczych oraz spalania odpadów w domowych kotłach bezpośrednio wpłynie na zwiększenie stosowania ekologicznych źródeł energii, a tym samym redukcję emisji zanieczyszczeń do powietrza. Stopień zanieczyszczenia powietrza ma wpływ na czynniki klimatyczne, szczególnie na terenach miejskich. Dlatego też wraz z poprawą stanu powietrza zmianom ulega klimat, jeśli inne czynniki nie wpływają zbyt negatywnie i dominująco.

Oddziaływania negatywne w głównej mierze mają charakter przejściowy i związane są z fazą realizacyjną planowanych inwestycji. Potencjalne negatywne oddziaływanie na powietrze mogą mieć inwestycje drogowe. Źródłem negatywnego oddziaływania infrastruktury drogowej jest zarówno jej budowa jak i eksploatacja. Faza budowy związana jest z emisją spalin z maszyn budowlanych oraz emisją substancji pyłowych, których źródłem jest głównie unos z powierzchni pyłących. Charakter tych oddziaływań będzie lokalny i krótkotrwały, tj. do czasu zakończenia robót budowlanych. Eksploatacja nowo powstałych dróg spowoduje emisję zanieczyszczeń związaną ze wzrostem natężenia ruchu w tych lokalizacjach.

Instalacja pojedynczych baterii fotowoltaicznych jak i kolektorów słonecznych na budynkach użyteczności publicznej oraz mieszkalnych nie stanowi zagrożenia dla środowiska. Realizacja zadania przyczyni się do poprawy jakości powietrza atmosferycznego, zmniejszenia zapotrzebowania na energię ze źródeł nieodnawialnych i wzrostu efektywności energetycznej budynków, przez co przyniesie pośrednie pozytywne, długoterminowe oddziaływania na zwierzęta, ludzi, powietrze i klimat, powierzchnię ziemi, krajobraz, oraz zasoby naturalne. Niemniej jednak montaż baterii fotowoltaicznych czy kolektorów słonecznych może stanowić zagrożenie dla ptaków gniazdujących w budynkach (m.in. jerzyki, jaskółki, wróble). Dlatego też przed podjęciem prac należy przeprowadzić inwentaryzację budynków pod kątem występowania chronionych gatunków ptaków. Prace montażowe powinny być prowadzone poza okresem lęgowym ptaków. Okres lęgowy większości ptaków w Polsce przypada w terminie od 1 marca do 15 października. Należy jednak zaznaczyć, iż dla niektórych gatunków ptaków okres lęgowy przypada w innym okresie np. dla wróbli – od lutego/marca do sierpnia, a jeżyków od maja do sierpnia. Ponadto w poszczególnych latach okresy lęgowe dla konkretnych gatunków ulegają nieznacznym przesunięciom, w zależności od panujących warunków pogodowych. Negatywnego oddziaływania można się spodziewać w odniesieniu do dzikich gatunków. Problem będzie dotyczył głównie ptaków i owadów a zależny będzie w znacznej mierze od lokalizacji inwestycji fotowoltaicznych. Montaż instalacji fotowoltaicznych w korelacji z elektryfikacją transportu samochodowego, pozwoli na drastyczne ograniczenie emisji spalin wzdłuż ciągów komunikacyjnych, dając tanie źródło napędu oraz pozwalając na stopniową rezygnację z płynnych paliw kopalnych,

których wydobycie może być niebezpieczne dla różnorodności biologicznej, a spalanie powoduje m.in. smog, choroby i pogłębianie się ocieplenia klimatu.

Montaż pomp ciepła może wiązać się z chwilową emisją hałasu, ale będzie ograniczona do powierzchni ziemi. Konieczne jest także wyznaczenie odpowiedniego miejsca, najlepiej w odizolowanym od użytkowej części budynku pomieszczeniu. W miejscu działania pompy nie są emitowane żadne zanieczyszczenia, a emisję spalin w elektrowniach węglowych można obecnie dużo lepiej kontrolować. Obecnie, aby ograniczyć do minimum wpływ pompy ciepła na środowisko, należy stosować rozwiązanie hybrydowe polegające na integracji PC z instalacją fotowoltaiczną (czyli panelami PV), która jako OZE wyprodukuje "zieloną energię" nie tylko do zasilania pomp sprężarkowych, ale także urządzeń i sprzętów wykorzystywanych w domu. Dobrze zaprojektowany i wykonany system oparty na PC i PV eliminuje emisję dwutlenku węgla oraz innych zanieczyszczeń do atmosfery. Wśród zagrożeń środowiskowych w przypadku powietrznych pomp ciepła wymieniana jest również emisja hałasu, która może mieć wpływ na bezpośrednie otoczenie człowieka. Odpowiednie usytuowanie jednostki zewnętrznej powietrznej pompy ciepła, średnice kanałów powietrznych, czy też zastosowanie odpowiednio długich i elastycznych rur przyłączanych zapewni prawidłowe funkcjonowanie instalacji oraz eliminację hałasu. Najważniejsze jest, aby zastosować się do wytycznych producenta.

Montaż oraz eksploatacja pompy ciepła gruntowej wiąże się z ingerencją w grunt. Pompy z kolektorem pionowym mogą wymagać dopełnienia pewnych formalności wynikających z wymagań ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze. Dotyczy to sytuacji, gdy wykonuje się otwory na obszarach górniczych albo poza nimi o głębokości powyżej 30 m w celu wykorzystania ciepła ziemi. Wtedy - zgodnie z wymaganiami ustawy - konieczne jest sporządzenie projektu robót geologicznych, który podlega zgłoszeniu staroście.

Poprawa efektywności energetycznej poprzez inteligentne zarządzanie energią oraz wykorzystanie różnego rodzaju OZE zmniejszy zapotrzebowanie na surowce, co ograniczy ingerencję ludzką w środowisko oraz znacznie zmniejszy emisję spalin, w tym gazów cieplarnianych.

8.7. Klimat

Skutki zmian klimatu, zwłaszcza wzrost temperatury, częstotliwości i nasilenia zjawisk ekstremalnych, występujące w ostatnich kilku dekadach pogłębiają się i z tego względu stały się przedmiotem zainteresowania rządów i społeczności międzynarodowej. Wyniki badań naukowych jednoznacznie wskazują, że zjawiska powodowane przez zmiany klimatu stanowią zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju w tym także dla Polski. Wysiłki na rzecz dostosowania się do skutków zmian klimatu powinny być zatem podejmowane jednocześnie z realizowanymi przez Polskę działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych.

„Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” został opracowany z myślą o zapewnieniu warunków stabilnego rozwoju społeczno-gospodarczego w obliczu ryzyka związanego ze zmianą klimatu, ale również z myślą o wykorzystaniu pozytywnego wpływu, jakie niosą działania adaptacyjne mogące mieć wpływ nie tylko na stan polskiego środowiska, ale również na wzrost gospodarczy. Realizacja ustaleń niektórych zaproponowanych działań może mieć wpływ na mikroklimat. Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii powinien uwzględniać pogorszenie warunków wiatrowych (długie okresy bezwietrznej pogody, lub krótkotrwałe okresy z wiatrami o sile huraganu). W przypadku energii słonecznej można spodziewać się poprawy warunków w lecie ze względu na wydłużone okresy pogody słonecznej i zmniejszenie w zimie ze względu na dłuższe okresy z zachmurzeniem. W zakresie upraw roślin energetycznych kluczowy będzie rozwój nowych gatunków roślin, bardziej odpornych na zmienne warunki pogodowe oraz innowacyjnych technik upraw do wykorzystywania w bardzo suchym oraz wilgotnym środowisku. Zmiany klimatu będą miały różnorodny wpływ na sektor energetyczny, uwzględniając w szczególności prognozowane wahanie średniej temperatury. Konieczne będzie dostosowanie systemu energetycznego do warunków zapotrzebowania zarówno na energię elektryczną, jak i ciepłą, m.in. poprzez wdrożenie stabilnych niskoemisyjnych źródeł energii.

Ochrona różnorodności biologicznej w kontekście zmian klimatu jest niezmiernie ważnym zagadnieniem, ponieważ problem utraty bioróżnorodności narasta wraz z postępującymi zmianami klimatu. Z punktu widzenia ochrony siedlisk najistotniejsze są działania związane z utrzymaniem obszarów wodno-błotnych i ich odtwarzaniem wszędzie tam, gdzie jest to możliwe. Jednocześnie istotne będą działania sprzyjające prowadzeniu zrównoważonej gospodarki leśnej w warunkach zmian klimatu, jak również przygotowaniu ekosystemów leśnych na zwiększoną presję wynikającą z nasilenia ekstremalnych zjawisk pogodowych, m.in. okresów suszy, fal upałów, gwałtownych opadów deszczu, porywistych wiatrów.

Zmiany klimatyczne będą prowadziły do zmniejszenia zasobów przestrzeni dostępnej dla danego typu prowadzonej lub planowanej działalności – m.in. wzrost ryzyka osuwiskowego, nasilenie procesów erozji wodnej i wietrznej, deficyt wody,

podniesienie, a także obniżenie poziomu wód gruntowych. Zmiany klimatu w kontekście przestrzennym oddziałują na cały kompleks problemów zagospodarowania przestrzennego.

Niewłaściwa gospodarka przestrzenna, w szczególności inwestowanie na terenach zagrożonych, w tym w strefach zalewowych rzek oraz zbyt niska pojemność retencyjna naturalna jak i sztucznych zbiorników, nie tylko w dolinach rzek, ogranicza skuteczne działania w sytuacjach nadmiaru lub deficytu wód powierzchniowych. Istnieje ryzyko, że w przyszłości zjawiska te będą występować ze zwiększoną częstotliwością. Wyniki przeanalizowanych scenariuszy wskazują na zwiększone prawdopodobieństwo występowania powodzi błyskawicznych wywołanych silnymi opadami mogących powodować zalewanie obszarów, na których nieodpowiednio prowadzona jest gospodarka przestrzenna. Przewidywane zmiany klimatyczne i związane z nimi wzrost częstotliwości i intensywności susz w rolnictwie spowodują wzrost zapotrzebowania na wodę do nawodnień. Z obliczeń prognostycznych wartości niedoborów wody w glebie dla wybranych roślin wynika, że następuje ciągły proces przesuszania się gleby i zwiększania zagrożenia suszą. Geograficznie problem ten może w większym stopniu dotknąć województwa śląskiego. Obok suszy także intensywne opady stanowią zagrożenie dla produkcji roślinnej. W związku ze wzrostem częstości występowania intensywnych opadów w okresie letnim, można oczekiwać zwiększenia potrzeb odwadniania. Przeprowadzone analizy wskazały, że należy oczekiwać zwiększenia częstości lat ze stratami plonów wynikających z niekorzystnego przebiegu pogody.

Część działań ujętych w Strategii będzie charakteryzowała się zarówno oddziaływaniami pozytywnymi lub neutralnymi w odniesieniu do zmian klimatu. Działanie obejmujące przebudowę i remonty dróg, obok bezpośredniej i długotrwałej poprawy stanu powietrza w zakresie ilości emitowanych zanieczyszczeń (na skutek upłynnienia ruchu, skutkującego mniejszym spalaniem paliw) powodują z reguły przeniesienie negatywnego oddziaływania z jednego miejsca w inne (z terenów zabudowanych na tereny zlokalizowane poza terenami zabudowanym, które wcześniej charakteryzowały się o wiele lepszymi warunkami aerosanitarnymi). Ponadto zmiany pokrycia powierzchni ziemi bezpośrednio wpływają na mikroklimat. Ich zwiększenie pogarsza lokalnie mikroklimat, tworząc tzw. wyspy ciepła.

Adaptacja do zmian klimatu

Zgodnie z analizami wykonanymi na potrzeby projektu KLIMADA¹¹, zamieszczonymi w Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, na przestrzeni następnych lat warunki klimatyczne Polski zmienią się. Przewidywane jest zwiększenie się ilości dni z temperaturą powyżej 25°C oraz

---

¹¹ Projekt KLIMADA to opracowanie i wdrożenie strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu

zmniejszenie się ilości dni z temperaturami poniżej 0°C. Efektem tego może być ograniczenie zapotrzebowania na energię potrzebną do ogrzewania pomieszczeń mieszkalnych, co jednocześnie spowoduje ograniczenie emisji gazów cieplarnianych. Zwiększenie się ilości dni upalnych, może z kolei spowodować wzrost zapotrzebowania na energię (urządzenia klimatyzacyjne). Większa ilość dni słonecznych przyczyni się natomiast do polepszenia się warunków słonecznych, wyjątkowo ważnych przy korzystaniu z energii odnawialnej. Konieczne będzie dostosowanie systemu energetycznego do wahań temperatur oraz zapotrzebowania energetycznego, wdrożenie rozporoszonych, niskoemisyjnych źródeł energii oraz wykorzystywanie energii odnawialnej.

8.8. Zabytki oraz dobra materialne

Działania wyznaczone w projekcie Strategii mają w większości neutralne lub pozytywne oddziaływanie na dobra materialne i zabytki. Zadania inwestycyjne w zakresie infrastruktury komunikacyjnej bezpośrednio wpłyną pozytywnie na występujące w bliskim sąsiedztwie tych terenów zabytki nieruchome, poprzez minimalizację występowania drgań spowodowanych złym stanem technicznym nawierzchni lub szlaku. Prowadzenie założonych działań infrastrukturalnych w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów zabytkowych (zabytków nieruchomych, stanowisk archeologicznych) będzie wymagało od inwestora uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków postępowania i właściwego zabezpieczenia na etapie wykonywania robót budowlanych.

Wszelkie działania związane z ochroną i rozwojem dziedzictwa kulturowego powodują zazwyczaj pośredni pozytywny wpływ na wartość zmodernizowanych obiektów i możliwość zwiększenia wpływów finansowych wynikających ze świadczonych w nich usług. Pośrednio oddziałują także na nieruchomości znajdujące się w ich sąsiedztwie. Pozytywny wpływ na dziedzictwo kulturowe, zabytki i dobra materialne ma również zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza, co wpłynie na poprawę ich stanu technicznego. Zanieczyszczenia pyłowe, które są emitowane z kominów budynków mieszkalnych z sektora indywidualnego jak i zbiorowego osiadając na zabytkach i dobrach materialnych powodują ich niszczenie.

Negatywne, bezpośrednie i chwilowe oddziaływania na zabytki oraz dobra materialne mogą wystąpić jedynie na etapie realizacji zadań inwestycyjnych lub wówczas, gdy działanie dotyczyć będzie obiektów objętych ochroną kulturową lub historyczną. Negatywne oddziaływania wiążą się z możliwym spadkiem wartości nieruchomości (budynków i gruntów) z uwagi na niepożądane sąsiedztwo nowych inwestycji, które w opinii społecznej pogarszają atrakcyjność (krajobrazową i funkcjonalną) danego miejsca i odwrotnie na wzrost wartości nieruchomości wpływa lokalizacja i dostęp do obiektów zabytkowych, cennych obszarów przyrodniczych, jak i środków komunikacyjnych.

Nie prognozuje się znaczącego negatywnego oddziaływania na dziedzictwo kulturowe, zabytki, dobra materialne.

W chwili przygotowania niniejszego opracowania brak jest możliwości stwierdzenia, które z zadań inwestycyjnych będą prowadzone w pobliżu obiektów chronionych i czy ich zakres prac spowoduje zniszczenie lub degradację danego obiektu historycznego. Konsekwencją realizacji zadań inwestycyjnych będzie dbałość o walory historyczno-kulturowe poprzez zastosowanie takich rozwiązań projektowych, aby środowisko kulturowe nie zostało zdegradowane.

Reasumując, działania wyznaczone w ramach projektu Strategii przyczynią się do ochrony wartości kulturowych i pozytywnego wpływu na zabytki i stanowiska archeologiczne.

8.9. Zasoby naturalne

Pozytywny wpływ na powierzchnię ziemi przyniesie ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza, które migrują do gleb. Oddziaływania pozytywne wystąpią również w sektorze surowcowym. Poprawa efektywności energetycznej poprzez inteligentne zarządzanie energią oraz wykorzystanie różnego rodzaju OZE zmniejszy zapotrzebowanie na surowce.

Z dokonanej analizy wynika, że na etapie realizacji zadań typowo inwestycyjnych wyznaczonych będą wykorzystywane zasoby naturalne tj. woda oraz gleba. Największe zużycie surowców naturalnych będą generowały inwestycje związane z budową/przebudową infrastruktury drogowej, dlatego działania te mogą wiązać się z krótkotrwałym negatywnym i bezpośrednim oddziaływaniem na ten komponent środowiska. Nieuniknionym negatywnym oddziaływaniem na zasoby naturalne będzie trwałe zajęcie terenów biologicznie czynnych pod realizację zaplanowanych zadań infrastrukturalnych. Wielkość zapotrzebowania będzie wynikała jednak z rodzaju inwestycji i zastosowanej technologii. Na etapie sporządzania niniejszej Prognozy nie jest możliwe oszacowanie wielkości zużytych zasobów, jednak mając na względzie lokalny charakter zaplanowanych inwestycji oraz stosowane rozwiązania proekologiczne nie przewiduje się znaczącego oddziaływania na ten komponent środowiska.

Pozytywnym długoterminowym i skumulowanym oddziaływaniem będzie minimalizacja zużycia zasobów naturalnych (w szczególności węgla, wody, paliw energetycznych) poprzez realizację zadań związanych z termomodernizacją budynków.

Do działań negatywnych związanych z realizacją przedsięwzięć zawartych w Strategii możemy zaliczyć: zabudowanie powierzchni ziemi pod nowe inwestycje, usuwanie wierzchnich warstw gleby, powstawanie odpadów budowlanych, wzrost wydobywania surowców budowlanych oraz powstawanie nieużytecznych w danym miejscu mas ziemnych.

Nie prognozuje się znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko glebowe i zasoby naturalne.

8.10. Wody

Działania zaplanowane do realizacji w ramach projektu Strategii nie będą wywierały znaczącego wpływu na stan wód powierzchniowych i podziemnych. Działania przewidziane do realizacji w ramach projektowanej Strategii są w większości ukierunkowane pośrednio lub bezpośrednio na ochronę lub poprawę stanu wód podziemnych i powierzchniowych. Oceniono, że wyznaczone w projekcie zadania nie będą mieć znaczącego wpływu na jakość i ilość wód powierzchniowych i podziemnych, w tym jednolite części wód.

Realizacja ustaleń Strategii wpisuje się w realizację głównych celów środowiskowych dla wód podziemnych określonych w Ramowej Dyrektywie Wodnej (RDW):

- zapobieganie dopływowi lub ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych,
- zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych,
- wdrożenie działań niezbędnych do odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego wskutek działalności człowieka.

Natomiast w przypadku wód powierzchniowych działania zapisane w Strategii powinny realizować następujące cele RDW:

- zapobieganie pogorszeniu się stanu wszystkich części wód powierzchniowych,
- poprawa i przywracanie wszystkie części wód powierzchniowych dla sztucznych i silnie zmienionych części wód, mając na celu osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych,
- ochrona i poprawa wszystkich sztucznych i silnie zmienionych części wód w celu osiągnięcia dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego wód powierzchniowych,
- stopniowe redukcje zanieczyszczenia substancjami priorytetowymi i zaprzestanie lub stopniowa eliminacja emisji, zrzutów i strat niebezpiecznych substancji priorytetowych.

Każde z opisanych działań wpisuje się w realizację powyższych celów, zakładając osiągnięcie przez jednolite części wód podziemnych i powierzchniowych stanu/potencjału co najmniej dobrego.

Pośrednie i bezpośrednie zwiększanie zasobów wodnych będzie przeciwdziałało występowaniu i negatywnym skutkom suszy. Zaproponowane w projekcie Strategii działania będą zmierzać do poprawy warunków klimatycznych dzięki systematycznej poprawie reżimu hydrologicznego oraz jakości wód.

Ze środowiskiem wodnym powiązany jest także sektor energetyczny. Dlatego projekty związane z poprawą efektywności energetycznej, z popularyzacją oszczędzania energii oraz promowaniem odnawialnych źródeł energii, pośrednio

pozytywnie będą wpływać na wody poprzez zmniejszenie ich poboru do celów chłodniczych.

Na redukcję zanieczyszczeń przedostających się do wód mają również wpływ niektóre z działań z zakresu rozbudowy i przebudowy infrastruktury drogowej regionu. Woda wykazuje cechy mobilności w środowisku, a zanieczyszczenia z powietrza przenikają do środowiska glebowego. W związku z tym poprawa stanu jakości powietrza wpłynie na poprawę stanu jakości wody.

Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z rozbudową sieci drogowej można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto, na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach, których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie będzie kwalifikować się do przedsięwzięć wymagających przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Możliwe oddziaływania negatywne będą polegać na obniżeniu poziomu wód gruntowych, trudnością związaną z przesącaniem wód opadowych, ze względu na występowanie powierzchni silnie zabudowanej oraz przedostawaniem się szkodliwych substancji do wód (szczególnie na etapie realizacji niektórych inwestycji).

Realizacja zadań związana z rozwojem błękitno-zielonej infrastruktury przyczyni się do zwiększania areału terenów przepuszczalnych, co doprowadzi do wzrostu udziału terenów biologicznie czynnych i przepuszczalnych. Działania będą wpływać pośrednio pozytywnie i długoterminowo na stan zasobów wód powierzchniowych. Ogół działań związanych z zwiększaniem retencji, gdzie efektem jest zwiększenie infiltracji wód opadowych oraz powierzchniowych będą wpływać pozytywnie na stan wód i nie będą stanowić zagrożenie dla osiągnięcia celów środowiskowych wyznaczonych dla JCWPd a także nie będą wpływać na stan ilościowy i jakościowy GZWP. Ponadto, dzięki rozwojowi błękitno-zielonej infrastruktury zwiększy się różnorodność biologiczna. Działania będą polegać m.in. na zbieraniu deszczówki, wykonywaniu łąk kwietnych, zmianie powierzchni nieprzepuszczalnej na przepuszczalną oraz zakładaniu ogrodów deszczowych, co przełoży się na lepszą kondycję roślin, zwiększenie bioróżnorodności i zapobieganie zmianom mikroklimatu, ograniczenie zjawiska „miejskiej wyspy ciepła”. Budowa zbiorników do magazynowania wód opadowych pozwoli na późniejsze wykorzystanie jej w okresach suszy, do nawadniania terenów.

Budowa czy montaż urządzeń do gromadzenia wód opadowych będzie miało pozytywny wpływ na przeciwdziałanie suszy, jest to kluczowe rozwiązanie pomocne w niwelowaniu skutków deficytu wody. Retencjonowanie wody w zbiornikach na powierzchni ziemi czy też pod ziemią zapewni dostęp do wody w okresach suszy, która może być wykorzystywana w ogrodach czy też do spłukiwania toalet.

Woda pochodząca z opadów winna być traktowana jako cenny surowiec, który należy wykorzystać jak najbliżej miejsca opadu. Ogromną zaletą retencji jest wykorzystywanie wody deszczowej w zakładach zużywających ponadprzeciętne ilości wody. Takim miejscem jest, np. myjnia samochodowa. Charakteryzuje się dużą powierzchnią zlewni dzięki czemu spora ilość wody zostanie zatrzymana w zbiorniku.

Adaptacja do zmian klimatu

Przeprowadzone analizy wskazują na zwiększenie się prawdopodobieństwa występowania powodzi błyskawicznych, wywołanych gwałtownymi zjawiskami pogodowymi, mogących spowodować zalewanie obszarów, na których gospodarka przestrzenna prowadzona jest w sposób nieodpowiedni. Przewidywane jest również skrócenie się okresu zalegania warstwy śnieżnej co może mieć skutki pozytywne (mniejsze prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi roztopowych) jak i negatywne (niedobór wód i susze). Planowane działania mają na celu usprawnienie funkcjonowania w warunkach nadmiaru, jak i niedoboru wody. Osiągnięcie tego planowane jest poprzez zreformowanie struktur gospodarki wodnej z uwzględnieniem adaptacji do zmian klimatu, opracowanie i wdrożenie metod oceny ryzyka powodziowego i ryzyka podtopień, odpowiednie zarządzanie ryzykiem powodziowym oraz przywracanie i utrzymanie dobrego stanu wód, ekosystemów wodnych.

Zgodnie z projektem KLIMADA¹², rekomendowanymi kierunkami działań adaptacyjnych są:

- zwiększenie poziomu ochrony przeciwpowodziowej, przeciwdziałanie osuwiskom i deficytowi wodnemu;
- powiązanie systemu dolin rzecznych z systemem obszarów chronionych;
- uwzględnianie problemu gwałtownych zmian temperatury, ulewnych opadów, oblodzenia i silnych wiatrów w inwestycjach budowlanych, transportowych i energetycznych;
- rozwijanie alternatywnych źródeł produkcji energii na poziomie lokalnym;
- tworzenie systemów wczesnego ostrzegania mieszkańców przed zagrożeniami powodziowymi.

Zmiany zachodzące obecnie w klimacie cechuje zwiększenie się gwałtowności zjawisk pogodowych. Częściej występują także skrajne zjawiska takie jak burze.

---

¹² Projekt KLIMADA to opracowanie i wdrożenie strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu

Wiąże się to z dostarczeniem do sieci kanalizacyjnych dużych ilości wody w krótkim czasie. Infrastruktura może być nieprzygotowana na taką sytuację co może spowodować wydostawanie się wody, wraz z zanieczyszczeniami, z sieci kanalizacyjnej. Również przepustowość oczyszczalni ścieków może być niewystarczająca w przypadku wystąpienia gwałtownych zjawisk pogodowych. Aby zminimalizować efekty takich zjawisk należy brać je pod uwagę już na etapie planowania przedsięwzięć związanych z gospodarką wodno-ściekową.

8.11. Krajobraz i powierzchnia ziemi

Do poprawy estetyki przestrzeni miejskiej przyczynią się działania dotyczące, m.in. termomodernizacji budynków, powstania elementów błękitno-zielonej infrastruktury a także rewitalizacja obiektów.

Wśród kierunków działań przewidzianych w Strategii znajdują się takie, które będą wiązać się z naruszeniem istniejącej struktury gruntów oraz wprowadzeniem zmian krótkookresowych lub długookresowych w krajobrazie naturalnym, w efekcie czego przewiduje się wystąpienie oddziaływań negatywnych oraz pozytywnych. Należą do nich:

- budowa, poprawiających dostępność komunikacyjną i mobilność mieszkańców;
- budowa i/lub modernizacja infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego m.in. drogi i pasy rowerowe;
- budowa, rozbudowa lub modernizacja obiektów użyteczności publicznej.

Zgodnie z celami przyjętymi w Europejskiej Konwencji Krajobrazowej (zalecenia CM/Rec (2008) 3 Komitetu Ministrów w sprawie wytycznych dotyczących wdrażania Europejskiej Konwencji Krajobrazowej) *Każde działanie lub projekt powinien być zgodny ze standardami jakości krajobrazu. W szczególności powinny poprawić jakość krajobrazu, a przynajmniej nie doprowadzić do jej pogorszenia. Wpływ projektów na krajobraz, niezależnie od ich skali, powinien być oceniony, a przepisy i instrumenty odpowiadające tym skutkom powinny być sprecyzowane. Każde działanie lub projekt powinien nie tylko odpowiadać cechom miejsca, ale także być do nich dostosowany.*¹³

Na krajobraz oddziaływać będą głównie działania o charakterze inwestycyjnym. Inwestycje polegające na budowie dróg, termomodernizacji obiektów, budowie ścieżek rowerowych oraz nowych obiektów użyteczności publicznej powodują stałą zmianę w krajobrazie. Rodzaj oddziaływania (pozytywny bądź negatywny) jest uzależniony od lokalizacji danej inwestycji i otaczającego je terenu. Właściwie zaprojektowany i zlokalizowany w przestrzeni nie powinien negatywnie oddziaływać na środowisko. Inwestycje budowlane w sposób trwały wpiszą się w krajobraz, dlatego istotny jest wybór lokalizacji oraz odpowiedniej technologii z zachowaniem ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

---

¹³ Zalecenia CM/Rec(2008)3 Komitetu Ministrów w sprawie wytycznych dotyczących wdrażania Europejskiej Konwencji Krajobrazowej

Budowa nowych dróg może potencjalnie negatywnie wpłynąć na krajobraz z uwagi na pojawienie się nowej formy w przestrzeni. Niemniej jednak z uwagi na powierzchniowy charakter dróg nie stanowią one dominanty krajobrazowej, a ich przebieg jest w większości dostosowany do lokalnego ukształtowania terenu. Sporadyczne przypadki tj. budowa obiektu inżynierskiego lub inżynierskiego, skrzyżowań itp. mogą powodować zaburzenia w lokalnym krajobrazie z uwagi na ich rozmiary w przestrzeni. Na etapie realizacji inwestycji drogowych negatywne chwilowe oddziaływanie może wystąpić z uwagi na prowadzone wykopy, przemieszczanie mas ziemnych, prace „wysokich” maszyn tj. żurawie, dźwigi, które mogą być widoczne z dużych odległości.

Przebudowa i modernizacja już istniejących obiektów nie będzie powodować negatywnych oddziaływań na krajobraz oraz powierzchnię ziemi, ale będzie prowadzi do poprawy estetyki przestrzeni publicznej.

Oceniono, że wyznaczone w projekcie Strategii zadania nie będą mieć znaczącego negatywnego wpływu na powierzchnię ziemi i krajobraz.

Zgodnie z danymi Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska na omawianym terenie występują obszary potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, scharakteryzowano je w poniższej tabeli.

Tabela 36. Charakterystyka historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi na terenie Subregionu Wrocławskiego

Gmina	Substancja	Status
Bierutów	Ołów (Pb)	teren, na którym występuje potencjalne historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi
Brzeg Dolny	Suma węglowodorów C12-C35, składników frakcji oleju; Suma węglowodorów C6-C12, składników frakcji benzyn	teren, na którym zakończono remediację
	Rtęć (Hg)	teren, na którym występuje historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi w trakcie remediacji
Wołów	teren, na którym występuje potencjalne historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi	
	Suma węglowodorów C12-C35, składników frakcji oleju; Suma wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych	teren, na którym występuje potencjalne historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi

źródło: GEOSERWIS GDOŚ, dostęp: 28.02.24 r.

Działania związane z rekultywacją gleb zdewastowanych i zdegradowanych, oraz nieczynnych wyrobisk w konsekwencji pozytywnie wpłyną na jakość i zasobność gleb i powierzchni ziemi. Prawidłowo zaplanowana rekultywacja ma za zadanie przywrócić wartości użytkowe terenu poprzez nadanie im nowych lub pierwotnych

wartości przyrodniczych, gospodarczych, rekreacyjnych itp. Negatywne oddziaływania, związane z rekultywacją terenu, ograniczają się jedynie do prac związanych m.in. z przemieszczaniem mas ziemnych, niszczeniem i rozjeżdżaniem powierzchniowej warstwy gleby oraz możliwymi awariami sprzętu budowlanego oraz generowanym przez nie hałasem i spalinami.

Adaptacja do zmian klimatu

Efektom przewidywanych zmian klimatycznych będzie wzrost częstotliwości oraz intensywności susz co będzie miało negatywny wpływ na gleby oraz rolnictwo. Wymagane będzie zintensyfikowane nawadnianie terenów dotkniętych suszami. Do działań adaptacyjnych będzie można zaliczyć wsparcie inwestycyjne gospodarstw oraz szkolenia i doradztwo technologiczne a także doskonalenie systemu tworzenia i zarządzania rezerwami żywności, materiału siewnego i paszy na wypadek nieurodzaju. Wpływ gwałtownych zjawisk pogodowych oraz ich efektów należy również mieć na uwadze podczas wybierania lokalizacji oraz projektowania obiektów typu PSZOK oraz składowisk odpadów.

8.12. Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne

Pozytywne oddziaływanie na klimat akustyczny przede wszystkim będzie zauważalne na terenach miejskich i o zwiększonym ruchu. Działania podejmowane w zakresie poprawy standardów akustycznych związane będą z ograniczeniem głównie hałasu drogowego poprzez rozbudowę dróg m.in. stosowanie cichej nawierzchni.

Również pozytywny wpływ na klimat akustyczny będą miały także inwestycje w zakresie rozwoju i modernizacji transportu publicznego. Duże znaczenie w redukcji ponadnormatywnego hałasu będzie miał rozwój systemu ścieżek rowerowych, który spowoduje zmniejszenie ruchu samochodowego.

Oddziaływanie negatywne będzie krótkotrwałe, odwracalne i występujące tylko na terenie prowadzonych prac i w ich najbliższym sąsiedztwie. Prace realizowane w ramach tych zadań będą źródłem hałasu, którego głównym emitorem będzie praca urządzeń mechanicznych. Zadania, których realizacja będzie się wiązać z użyciem ciężkiego sprzętu powinny być prowadzone w dzień, aby nie zakłócać ciszy w porze nocnej. Dla zminimalizowania emisji hałasu i spalin, podczas prac zostaną użyte maszyny w pełni sprawne, które zostaną wykorzystane do prac zgodnych z ich przeznaczeniem i możliwościami, tak aby nie powstały inne zagrożenia, np. dla pracowników i osób postronnych znajdujących się w pobliżu. Oddziaływanie to będzie krótkotrwałe i ustąpi z chwilą zakończenia prac. Modernizacja istniejących odcinków dróg przyczyni się do poprawy ich stanu oraz komfortu jazdy. Pośrednio zmniejszy to poziom hałasu drogowego.

Negatywne oddziaływanie w postaci promieniowania elektromagnetycznego może nastąpić w ramach pośredniego skutku kierunku działań: Wspieranie przedsięwzięć budowy odnawialnych źródeł energii na omawianym terenie opartych na energii słońca. Dotyczy to linii łączących instalacje z siecią energetyczną. Właściwa lokalizacja oraz zastosowanie odpowiednich zabezpieczeń

może niemal całkowicie wyeliminować narażenie na promieniowanie elektromagnetyczne. Przewidywalne uciążliwości związane z promieniowaniem elektromagnetycznym oraz dźwiękami wydawanymi podczas pracy takich urządzeń będą marginalne.

Podczas prac ziemnych i montażowych, w sąsiedztwie placu budowy wystąpią potencjalne bezpośrednie i krótkotrwałe uciążliwości w tym: emisja hałasu, zanieczyszczeń do powietrza oraz wytwarzanie odpadów. Oceniono je jako krótkoterminowe. Prace związane z budową przedsięwzięć wiązać się będą ze wzrostem poziomu hałasu, którego źródłem będzie praca sprzętu budowlanego, środków transportu. Hałas będzie miał zasięg lokalny. Praca przedsięwzięć przebiega częściowo w obrębie terenów chronionych akustycznie, zatem mieszkańcy i użytkownicy najbliższej zabudowy odczuwać mogą okresowe uciążliwości związane z realizacją inwestycji. Ewentualne uciążliwości będą minimalizowane poprzez prowadzenie prac w porze dziennej w godz. 6.00-22.00 oraz zastosowanie urządzeń i maszyn w pełni sprawnych.

Zwiększenie przepustowości dróg może wiązać się z zwiększeniem poziomu hałasu w bezpośrednim sąsiedztwie nowych dróg. Zadanie to można zminimalizować stosując rozwiązania techniczne ograniczające poziom hałasu m.in. ciche nawierzchnie.

Adaptacja do zmian klimatu

Wzrost średnich temperatur powietrza towarzyszący zmianom klimatycznym powoduje zwiększenie się poziomów dźwięków – zwłaszcza tych generowanych przez urządzenia mechaniczne oraz elektryczne. Wzrost temperatury wymusza również, intensywniejsze działanie układów chłodzących co również może powodować uciążliwości dla środowiska, zwłaszcza w gminach, gdzie naturalny krajobraz uległ największym przekształceniom. Aby zmniejszyć negatywny wpływ wysokich temperatur należy zwiększać ilość terenów zielonych oraz niwelować efekt tzw. „miejskiej wyspy ciepła”. Wzrost temperatur powietrza towarzyszący zmianom klimatycznym może powodować zmiany w rozchodzeniu się pól elektromagnetycznych wokół emiterów a w efekcie mieć negatywny wpływ na ludzi oraz środowisko. W celu zmniejszenia takiego wpływu należy zwiększać powierzchnię terenów zielonych oraz brać pod uwagę czynniki klimatyczne, podczas wybierania lokalizacji dla źródeł promieniowania elektromagnetycznego.

8.13. Gospodarka odpadami i ograniczenie powstawania odpadów

Pozytywny wpływ niewątpliwie będą miały działania przeciwdziałające nielegalnemu pozbywaniu się odpadów np. edukacja ekologiczna mieszkańców – w formie tzw. „dzikich wysypisk”, a także poprzez spalanie ich w domowych kotłowniach. Długofalowy pozytywny trend dotyczący właściwego zagospodarowania odpadów, a także ograniczenia w ich powstawaniu prognozowany jest dzięki wdrażaniu inicjatyw dotyczących edukacji ekologicznej.

Powstawanie dużej ilości odpadów (w szczególności budowlanych) będzie związane z realizacją inwestycji dotyczących budowy nowych obiektów. Wszystkie wytworzone odpady na poszczególnych etapach, zostaną zagospodarowane zgodnie z przepisami ustawy o odpadach z dnia 14 grudnia 2012 r. Odpady będą zbierane selektywnie w wydzielonych i przystosowanych miejscach, w warunkach zabezpieczających przed przedostaniem się do środowiska zanieczyszczeń.

8.14. Ryzyko wystąpienia poważnej awarii

Planowane do realizacji przedsięwzięcia ujęte w *Strategii Innego Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego* nie są zaliczane do obiektów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnych awarii przemysłowych wg Rozporządzenia Ministra Rozwoju z dnia 26 stycznia 2016 r. w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz. U. 2016, poz. 138).

Ryzyko wystąpienia poważnej awarii podczas realizacji Strategii może być związane z poważną awarią w transporcie drogowym, niekontrolowanym wyciekiem przewożonych substancji niebezpiecznych, wyciekiem płynów eksploatacyjnych na skutek usterek technicznych. Ze względu na charakter przedsięwzięć, które nie wiążą się z koniecznością użycia niebezpiecznych substancji ani technologii nie przewiduje się wystąpienia zagrożenia dla środowiska. Realizacja układu komunikacyjnego gmin nie będzie jednak bezpośrednio wpływała na wystąpienie poważnej awarii, będą to jednak potencjalne lokalizacje wystąpienia tego niekorzystnego zdarzenia.

9. Analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu

Prognoza oddziaływania na środowisko wykazała, że niektóre z przedsięwzięć realizowanych w ramach projektu *Strategii Innego Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego* mogą negatywnie wpłynąć na środowisko. Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych m.in. z rozbudową ciągów komunikacyjnych można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależy będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań.

Wykaz inwestycji zamieszczonych w *Strategii Innego Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego* powinien być realizowany zgodnie z zaleceniami wynikającymi z wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (dotyczy inwestycji, które rozpoczęły się w latach poprzednich i są obecnie kontynuowane). Podczas podejmowania nowych działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów. Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury (decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach).

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu;
- odpowiedni wybór lokalizacji inwestycji, uwzględniając zapisy dokumentów lokalnych oraz dokumentów wyższego szczebla.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilenie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

W wyniku realizacji projektu *Strategii Innego Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego* może potencjalnie dojść do oddziaływania na obszary

chronione, dlatego ważne jest, aby wszelkie przedsięwzięcia wynikające ze Strategii były przeprowadzone zgodnie z przepisami dotyczącymi gospodarowania na obszarach objętych prawną formą ochrony przyrody.

Minimalizacja negatywnego wpływu na środowisko możliwa jest m.in. poprzez prowadzenie świadomej polityki przestrzennej popartej stosownymi zapisami w dokumentach prawa lokalnego oraz zachowanie walorów przyrodniczych gmin.

Poniżej przedstawiono propozycje zapobiegania, łagodzenia negatywnego wpływu na środowisko, będącego konsekwencją realizacji działań ujętych w Strategii na poszczególne komponenty środowiska:

Ochrona powierzchni ziemi i wód:

- Na etapie projektowania należy rozważać koncepcje organizacji placu budowy i jego zaplecza z uwzględnieniem zasady minimalizacji zajęcia terenu i przekształcenia jego powierzchni;
- Po zakończeniu prac budowlanych, w razie konieczności, należy przeprowadzać rekultywację;
- Prowadzenie robót budowlanych w sposób zapewniający ochronę wód;
- W projekcie i wykonawstwie należy minimalizować zakres robót powodujących zdejmowanie warstw próchnicznych gleby, a także zaplanować wykorzystanie nadmiarów ziemi pochodzącej z wykopów;
- Ograniczenie uszczelniania zlewni, np. poprzez planowanie rezerw terenu, które ma służyć zapewnieniu możliwości swobodnej infiltracji wód do ziemi;
- W opisach technicznych projektów budowlanych należy zaplanować miejsca przeznaczone do składowania substancji podatnych na migrację wodną;
- Na etapie realizacji i funkcjonowania inwestycji należy preferować technologie wodooszczędne;
- Prawidłowe przechowywane substancji ropopochodnych oraz inne materiałów niebezpiecznych dla środowiska;
- Opracowanie procedury na wypadek wystąpienia awarii na placu budowy, by nie doprowadzić do zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego;
- Właściwe postępowanie z odpadami;
- Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów nadających się do odzysku lub unieszkodliwiania, a odpady niebezpieczne gromadzić w szczelnych, oznakowanych pojemnikach, w wydzielonym miejscu;
- Powstające podczas realizacji inwestycji oraz eksploatacji obiektu odpady należy przekazywać tylko wyspecjalizowanym jednostkom posiadającym zezwolenie na odzysk, utylizację, zbieranie i transport tych odpadów.
- Uregulowanie gospodarki wodami opadowymi - oczyszczenie ich oraz możliwość ich retencjonowania w celu ograniczenia spływu powierzchniowego, należy przy tym brać pod uwagę nie tylko dany obszar, ale i obszar położony niżej w zlewni
- Materiał pozostały po robotach ziemnych w miarę możliwości należy wykorzystywać na miejscu.

Ochrona powietrza:

- Wykonawcy wybierani do realizacji poszczególnych zadań powinni używać nowoczesnego sprzętu i wykazać się dbałością o prawidłową eksploatację i właściwą konserwację sprzętu i środków transportu (np. korzystanie z maszyn i urządzeń o wysokich normach spalin czy zraszanie materiałów pyłących). Takie zapisy mogą znaleźć się na odpowiednich etapach procedur przetargowych;
- Unikanie emisji głównie substancji pyłowych na etapie budowy, rozbudowy czy modernizacji obiektów;
- Niedopuszczalne jest palenie na terenie budowy papy, opon, rozpuszczalników, farb itp.;
- Pogłębiona analiza lokalizacji przedsięwzięcia;
- Zminimalizowaniu ryzyka awarii poprzez stosowanie sprawdzonych rozwiązań i nowoczesnego sprzętu;
- Prowadzenie prac budowlanych poza okresem lęgowym ptaków, rozrodu płazów;
- Prowadzenie prac budowlanych i rozbiórkowych w porze dziennej;
- Stosowanie przepisów BHP;
- Zastosowanie do budowy nowoczesnego sprzętu, który emituje mniejsze ilości spalin;
- Na etapie eksploatacji - prowadzenie monitoringu powietrza;
- Ograniczanie stosowania paliw wysokoemisyjnych.

Różnorodność biologiczna (w tym fauna, flora, obszary chronione):

- Minimalizacja negatywnych oddziaływań inwestycji infrastrukturalnych wymaga (oczywiście nie jest to konieczne w przypadku każdej inwestycji) wcześniejszych terenowych inwentaryzacji zasobów środowiska przyrodniczego. Inwentaryzacja pozwoli na precyzyjne dostosowanie ogólnych zaleceń do realiów danego zadania inwestycyjnego i uniknięcie spowodowania znaczących szkód w środowisku przyrodniczym i wiążących się z tym komplikacji w trakcie realizacji poszczególnych inwestycji;
- Stosowanie technologii w jak najmniejszym stopniu wpływającej na środowisko (ograniczającej emisję zanieczyszczeń i hałasu);
- W przypadku prac termomodernizacyjnych budynków czy remontów elewacji bądź pokrycia dachowego budynków należy przeprowadzić inwentaryzację ornitologiczną i chiropterologiczną;
- Stosowanie wszystkich możliwych środków związanych z ochroną zwierząt podczas prowadzenia prac remontowych i termomodernizacyjnych obiektów (np. zabezpieczanie lub przenoszenie gniazd, pozostawianie otwartych otworów stropodachowych);
- Wykorzystanie rozwiązań technologicznych umożliwiających zachowanie istniejących stosunków wodnych;

- Ograniczenie na etapie planowania i wykonawstwa wycinki drzew i krzewów oraz naruszania cennych siedlisk do minimum i stosowanie nowych nasadzeń wraz z ich późniejszym utrzymaniem;
- W przypadku braku możliwości nienaruszenia siedlisk rzadkich/chronionych gatunków, należy wziąć pod uwagę możliwość przeniesienia populacji;
- Stosowanie wszelkich możliwych środków technicznych w celu ochrony zwierząt w trakcie inwestycji liniowych (np. montaż siatek i pojemników w celu ochrony płazów i drobnych ssaków) o ile będzie to konieczne;
- Nie należy prowadzić robót budowlanych w okresie lęgowym ptaków, rozrodem płazów, hibernacji nietoperzy i tarła ryb, jeśli na obszarze inwestycji występują;
- W przypadku istotnego zagrożenia hałasem, mogącego płoszyć chronione gatunki zwierząt w okresie rozrodczym (i/lub powodujące ponadnormatywną emisję na terenach mieszkaniowych), należy rozważyć zastosowanie ekranów;
- Uwzględnianie wariantu lokalizacyjnego w sposób zgodny z dokumentami planistycznymi, przepisami i aktami prawnymi obowiązującymi dla poszczególnych form ochrony przyrody, a także biorąc pod uwagę potrzeby ochrony siedlisk przyrodniczych, siedlisk zwierząt i roślin oraz korytarze migracyjne i łączność ekosystemów.

Ochrona przed hałasem i drganiami:

- Ograniczenie prac związanych z wykorzystaniem głośnego sprzętu, do pory dziennej między 7:00 a 20:00;
- W miejscach szczególnie wrażliwych obok zabudowy mieszkaniowej należy ograniczyć prędkość pojazdów dowożących materiały budowlane ze względu na drgania przenoszące się na konstrukcje budynków oraz wpływ na klimat akustyczny otoczenia;
- Projektanci powinni zwrócić uwagę na propozycję lokalizacji baz zaplecza technicznego budowy tak, aby planować je możliwe z dala od okien budynków mieszkalnych;
- Na terenach zwartej zabudowy mieszkaniowej należy tak planować roboty budowlane w ramach poszczególnych zadań by prowadzić prace związane z emisją hałasu w tym samym czasie tylko po jednej stronie budynku, aby w mieszkaniu były pomieszczenia nienarażone na emisję hałasu;
- Organizacja pracy, ograniczająca liczbę osób i czas ekspozycji na hałas;
- Stosowanie harmonogramów prac, ograniczających narażenie na hałas;
- Stosowanie tzw. cichych nawierzchni;
- Ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji w środowisko;
- Racjonalna gospodarka materiałami i minimalizacja powstawania odpadów;
- Sprawne przeprowadzenie prac;
- Ograniczenie do niezbędnego minimum usuwania drzew i krzewów będących w kolizji z planowaną inwestycją;
- Dobór gatunków roślin pełniących rolę dźwiękochronną dostosowanych do wymogów siedliska;

- Zastosowania odpowiednio szerokich pasów zieleni o zróżnicowanej wysokości tak, aby zapewnić maksymalne wartości pochłaniania i odbijania fali akustycznej.

Ochrona krajobrazu

W celu zmniejszenia negatywnego oddziaływania poszczególnych kierunków wsparcia na krajobraz konieczne jest odpowiednie planowanie inwestycji, uwzględniające konieczność wkomponowania planowanych obiektów w istniejący krajobraz.

Ochrona dziedzictwa kulturowego, zabytków, dóbr materialnych

Wszelkie działania mające na celu ochronę obiektów zabytkowych i utrzymanie ich w należyтым stanie należy planować i realizować zgodnie z wymogami i uzgodnieniami z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

10. Propozycja działań alternatywnych

Art. 51, ust. 2, pkt. 3b ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2022 poz. 1029 z późn. zm.) nakłada obowiązek przedstawienia rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

Dla zadań zawartych w projekcie *Strategii Innego Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego* można zaproponować następujące działania alternatywne:

- zmiana lokalizacji danego działania;
- zmiana technologii realizacji zadania;
- wybór alternatywnych materiałów do realizacji zadania;
- rozważenie różnych wariantów organizacyjnych realizacji zadania i dobór odpowiedniego;
- modyfikacja zakresu zadania, częściowe lub całkowite odstąpienie od realizacji zadania, jeśli decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach dla danego zadania będzie wskazywać na taką potrzebę.

W przypadku projektu *Strategii Innego Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego* nie ma możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań ze względu na wysoki stopień ogólności dokumentu. Projekt jest koncepcją rozwoju i przebudowy społecznej, infrastrukturalnej i przestrzennej obszaru gmin, który jako wizja całościowa i spójna pozwoli osiągnąć zamierzone efekty. Dlatego też wprowadzanie na tym etapie rozwiązań alternatywnych zaburzałoby spójność wspomnianej wizji. Należy jednak podkreślić, że istnieją duże możliwości w doborze najlepszych pod względem oddziaływania na środowisko wariantów lokalizacyjnych, technologicznych czy organizacyjnych.

Podkreślając charakter dokumentu, o wysokim stopniu ogólności oraz brak możliwości precyzyjnego wskazania działań alternatywnych należy w przypadku wszystkich przedsięwzięć przeanalizować działania alternatywne na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

W związku z ciągłym rozwojem gospodarczym regionu oraz wzrostem poziomu konsumpcji brak realizacji *Strategii* prowadzić będzie do pogorszenia wszystkich elementów środowiska.

11. Potencjonalne oddziaływanie transgraniczne

Zgodnie z przepisami zawartymi w ustawie z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2022 poz. 1029 z późn. zm.), z rozdziału 3, działu VI dotyczącego postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku projektów polityk, strategii, planów i programów, opracowywany dokument nie będzie wywierał znaczącego oddziaływania transgranicznego.

Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach dokumentu ma charakter regionalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Na etapie prognozy stwierdzono, że realizacja projektu *Strategii Innego Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego* nie wskazuje możliwości negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

12. Warunki i procedury obowiązujące w realizacji Strategii IIT SW

Najważniejsze warunki obowiązujące w realizacji Strategii IIT SW

Na podstawie art. 10 ust. 1 w związku z art. 74 ust. 1 i 2 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 40) zostało zawarte porozumienie (dalej Porozumienie), które konstytuuje współpracę gmin tworzących Subregion Wrocławski w ramach Innego Instrumentu Terytorialnego w rozumieniu Ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (Dz. U. poz. 1079). Na mocy porozumienia stroną reprezentującą Porozumienie gmin jest Gmina Miejska Strzelin reprezentowana przez Burmistrza Strzelina.

W związku z powyższym oraz w związku z postanowieniami art. 29 ust. 2-5 Rozporządzenia UE Nr 2021/1060, Gmina Miejska Strzelin reprezentowana przez Burmistrza Strzelina wykonywać będzie zadania związane z wdrażaniem niniejszej Strategii. Funkcje administracyjne związane z wdrażaniem Strategii pełnić będzie wydzielona jednostka organizacyjna w strukturach administracyjnych Urzędu Miejskiego Strzelina. Ponadto w systemie wdrażania IIT funkcję programową pełnić i opiniodawczą pełnić będzie Komitet Sterujący.

Poniżej zaprezentowano najważniejsze informacje dot. podmiotów zaangażowanych we wdrażanie IIT SW i ich zadań.

Lider IIT SW

Funkcję Lidera IIT SW (dalej Lider) pełni Gmina Miejska Strzelin reprezentowana przez Burmistrza Strzelina.

Najważniejsze zadania Lidera to m.in.:

- Reprezentowanie gmin IIT SW w procesie negocjacji, ustanawiania i realizacji instrumentu IIT SW.
- Zatwierdzenie Strategii IIT SW i jej zmian po uzyskaniu pozytywnej opinii Komitetu Sterującego IIT SW.
- Podpisanie w imieniu IIT SW porozumienia w sprawie finansowania Strategii IIT SW ze środków FEDS 2021-2027 lub innych środków zewnętrznych.
- Udział w wyborze do dofinansowania, o którym mowa w art. 29 ust. 3 rozporządzenia ogólnego, projektów wynikających ze strategii IIT SW, w szczególności przez umieszczenie w strategii listy projektów, które mogą ubiegać się o dofinansowanie.
- Przewodniczenie Komitetowi Sterującemu IIT SW.
- Udział w pracach Komitetu Monitorującego FEDS 2021-2027.
- Zatwierdzenie rocznych raportów monitoringowych z realizacji Strategii po uprzedniej opinii Komitetu Sterującego IIT SW.

Jednostka wdrażająca IIT SW

Funkcje administracyjne związane z wdrażaniem Strategii IIT SW prowadzić będzie wydzielona w strukturach organizacyjnych Urzędu Miejskiego Strzelina jednostka organizacyjna (dalej: Jednostka wdrażająca). Pracodawcą dla osób zatrudnionych w Jednostce wdrażającej będzie Burmistrz Strzelina. W zakresie realizacji zadań Jednostka wdrażająca będzie stosować regulaminy wewnętrzne oraz zasady obowiązujące przy realizacji zadań współfinansowanych ze środków FEDS 2021-2027 oraz innych zewnętrznych źródeł finansowania. Koszty funkcjonowania Jednostki wdrażającej współfinansowane będą ze środków Pomocy Technicznej FEDS 2021-2027, środki cel szczegółowego RSO5.1. FEDS 2021-2027 oraz środków pochodzących z budżetów JST tworzących IIT SW.

Najważniejsze zadania Jednostki wdrażającej Strategię IIT SW to m.in.:

- Przygotowanie projektu Strategii IIT SW oraz jej zmian.
- Obsługa administracyjna Lidera IIT SW w zakresie realizacji jego zadań.
- Zadania związane z udziałem w wyborze projektów do dofinansowania, o którym mowa w art. 29 ust. 3 rozporządzenia ogólnego, projektów wynikających ze strategii IIT SW, w szczególności przez umieszczenie w strategii listy projektów, które mogą ubiegać się o dofinansowanie.
- Realizację projektów finansowanych ze środków Pomocy Technicznej FEDS 2021-2027.
- Przygotowanie i obsługa posiedzeń Komitetu Sterującego IIT SW.
- Opracowanie projektów rocznych raportów monitoringowych z realizacji IIT SW.
- Prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych,
- Współpraca z IZ FEDS 2021-2027.

Komitet Sterujący IIT SW (Komitet Sterujący)

W skład Komitetu Sterującego wchodzi po jednym przedstawicielu gmin tworzących Subregion Wrocławski oraz przedstawiciele partnerów wskazanych w Artykule 8, ust 1, pkt. b i c Rozporządzenia UE Nr 2021/1060, którzy zgłoszą udział w pracach Komitetu Sterującego¹⁴.

Przewodniczącym Komitetu Sterującego jest Burmistrz Strzelina (lub upoważniony przez niego przedstawiciel). Szczegółowe zasady funkcjonowania Komitetu Sterującego określa Porozumienie.

Najważniejsze zadania Komitetu Sterującego to m.in.:

- Opinia dla projektu Strategii IIT SW i jej zmian.
- Udział Przewodniczącego Komitetu Sterującego w pracach Komitetu Monitorującego FEDS 2021-2027¹⁵.
- Opiniowanie rocznego sprawozdania z realizacji IIT SW.

---

¹⁴ Szczegółowe zasady funkcjonowania Komitetu Sterującego reguluje Porozumienie.

¹⁵ Zarząd Województwa Dolnośląskiego Uchwałą nr 6438/VI/23 z dnia 24 stycznia 2023 r. powołał Komitet Monitorujący program Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska na lata 2021-2027.

- Wydawanie opinii i formułowanie wniosków z własnej inicjatywy oraz na wniosek Przewodniczącego Komitetu Sterującego IIT SW

Zarys procedury przygotowania i zatwierdzenia Strategii IIT SW

Projekt Strategii IIT SW przekazywany jest gminom tworzącym Subregion Wrocławski w celu uzgodnień. Następnie dokument poddawany jest konsultacjom społecznym. Wynikające z konsultacji ustalenia wprowadzane są do dokumentu, który jako projekt Strategii IIT SW poddany zostaje Strategicznej Ocenie Oddziaływania na Środowisko. Rekomendacje z SOOŚ uwzględniane są w treści dokumentu. Decyzję o zatwierdzeniu Strategii podejmuje Lider IIT SW po uzyskaniu pozytywnej opinii Komitetu Sterującego IIT SW oraz IZ FEDS 2021-2027. Zmiany dokumentu dokonywane są analogicznie do procedury zatwierdzania Strategii. Zatwierdzona Strategia IIT SW i jej zmiany publikowane są na stronie internetowej Lidera IIT SW.

Zarys procedury przygotowania i zatwierdzania rocznych sprawozdań monitoringowych

Projekt rocznego sprawozdania monitoringowego przygotowywany jest przez Jednostkę wdrażającą IIT SW i przekazywany do Komitetu Sterującego IIT SW w celu uzyskania opinii. Następnie sprawozdanie zatwierdza Lider IIT SW. Jednostka wdrażająca IIT SW przekazuje zatwierdzone sprawozdanie do gmin tworzących IIT SW oraz Instytucji Zarządzającej Funduszami Europejskimi dla Dolnego Śląska 2021-2027 do dalszych prac.

Zarys procedur wdrażania

W związku z realizacją zadań Jednostki wdrażającej IIT SW wynikających z zadań związanych z udziałem w wyborze projektów do dofinansowania, o którym mowa w art. 29 ust. 3 rozporządzenia ogólnego Jednostka Wdrażająca IIT SW posługuje się procedurami ustanowionymi dla FEDS 2021-2027 lub innych środków zewnętrznych oraz regulaminami wewnętrznymi.

W związku z realizacją projektów współfinansowanych ze środków Pomocy Technicznej Jednostka wdrażająca IIT SW posługuje się procedurami ustanowionymi dla FEDS 2021-2027 i regulaminami wewnętrznymi.

Jednostka wdrażająca IIT SW realizuje działania informacyjne i promocyjne w zakresie uzgodnionym z Instytucją Zarządzającą FEDS 2021-2027, zgodnie z przepisami prawa wspólnotowego i krajowego, jak również zapisami dokumentów programowych, zasadami zawartymi w systemie realizacji Programu FEDS 2021-2027, a także wytycznymi krajowymi i programowymi oraz zaleceniami Instytucji Zarządzającej.

13. Podsumowanie i wnioski

- *Strategia Innego Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego* jest zgodna ze strategicznymi dokumentami obowiązującymi na szczeblu europejskim, krajowym i lokalnym.
- Przeprowadzone w ramach niniejszej Prognozy analizy zgodności celów Strategii z celami nadrzędnych dokumentów strategicznych oraz podstawowych dokumentów opracowywanych na szczeblu regionalnym, wskazują na znaczną ich spójność oraz zharmonizowanie. Spójność regionalnej polityki ekologicznej ze strategicznymi celami rozwoju powiatów i gmin jest podstawą równoważenia rozwoju w horyzoncie średnio i długookresowym. Dzięki temu Strategia może stać się skutecznym narzędziem koordynacji działań na rzecz wdrożenia rozwoju zrównoważonego w regionie.
- Strategia umożliwia identyfikację skutków środowiskowych oraz potencjalnych zmian warunków życia mieszkańców regionu w wyniku realizacji ustaleń dokumentu.
- Projektowana Strategia określa obszary problemowe i wyzwania w zakresie rozwoju społecznego, gospodarczego oraz ochrony środowiska na omawianym terenie oraz wyznacza cele i kierunki interwencji mające na celu poprawę jakości życia mieszkańców oraz środowiska.
- Niektóre z zadań zaplanowanych do realizacji w ramach projektowanej Strategii mogą wywierać negatywny wpływ na środowisko. Oddziaływanie to może być chwilowe, na etapie prac budowlanych i modernizacyjnych.
- W niniejszej prognozie zaproponowano szereg działań ograniczających negatywne oddziaływanie zaplanowanych zadań na środowisko oraz przykłady kompensacji przyrodniczej.
- Podczas podejmowania działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów.
- Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury.

14. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do projektu *Strategii Innego Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego*. Opracowanie zostało wykonane w oparciu o art. 46 oraz art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2022 poz. 1029).

Głównym celem prognozy jest ustalenie czy zapisy projektu *Strategii Innego Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego* nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego a cele ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju są spójne z celami i priorytetami zaplanowanymi w dokumentach wyższego szczebla. Prognoza ma za zadanie także ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

Prognoza ponadto określa i analizuje:

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na środowisko.

Przy sporządzaniu *Prognozy* zastosowano metody statystyczne i porównawcze, analizy i oceny dostosowane do stanu współczesnej wiedzy. Autor kierował się swoją wiedzą i doświadczeniem stosownie do stanu wiedzy współczesnej.

W projekcie *Strategii Innego Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego* obrano kierunki interwencji wynikające z dokumentów wyższego szczebla oraz dokumentów lokalnych. Na ich podstawie wyznaczono cele strategii, a także strategię ich realizacji.

W rozdziale 6 *Prognozy* scharakteryzowano obszar Subregionu Wrocławskiego oraz oceniono istniejący stan środowiska.

W ramach tworzenia dokumentu prowadzona była szczegółowa ocena oddziaływania zadań pod kątem środowiskowym. Duża część zadań

inwestycyjnych nie ma określonego zakresu, sposobu i charakteru prowadzenia prac, w związku z czym podanie konkretnych oddziaływań jest dosyć trudne i problematyczne. Zgodnie z powyższym w niniejszej Prognozie przedstawiono potencjalne oddziaływania, zidentyfikowane na podstawie oceny oddziaływania dla innych przedsięwzięć o zbliżonym zakresie. Zatem w ramach oceny skutków realizacji projektu *Strategii Innego Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego* na etapie opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedstawiono potencjalne oddziaływanie bezpośrednie pośrednie, wtórne, skumulowane, stałe/długoterminowe, chwilowe/krótkoterminowe, pozytywne, negatywne i neutralne na następujące komponenty środowiska wykorzystując metodę macierzy interakcji:

- Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000;
- Różnorodność Biologiczna;
- Ludzie;
- Rośliny;
- Zwierzęta;
- Powietrze;
- Klimat;
- Klimat akustyczny;
- Wody (w tym JCW);
- Powierzchnia ziemi;
- Krajobraz;
- Zasoby naturalne;
- Zabytki i dobra materialne.

W przypadku omawianego regionu istnieje niewielkie prawdopodobieństwo bezpośredniego lub pośredniego ryzyka oddziaływania na obszary cenne przyrodniczo. Należy jednak nadmienić, iż stopień, zakres oraz skutek oddziaływania (negatywny, pozytywny, neutralny) będzie mógł zostać oceniony z chwilą ustalenia dokładnego zakresu oraz rodzaju prowadzonych przedsięwzięć. W zależności od ich rodzaju może zostać nałożony obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, która może zakończyć się wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub odmową jej wydania, z uwagi na znaczne negatywne oddziaływania.

Projekt *Strategii Innego Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego* jest dokumentem o charakterze ogólnym i nie wskazuje zakresu ani szczegółów technicznych poszczególnych inwestycji. Należy mieć na uwadze uwzględnianie zasad ochrony środowiska podczas projektowania i planowania poszczególnych inwestycji.

Do negatywnych oddziaływań na środowisko podczas realizacji inwestycyjnych można zaliczyć:

- zmianę warunków siedliskowych;

- tworzenie barier w migracji zwierząt;
- wycinkę roślinności;
- użycie maszyn i urządzeń budowlanych (emisja hałasu, pyłu i wibracji);
- naruszeniem jego pierwotnego stanu obiektów zabytkowych;
- zajęcie terenów pod realizację zaplanowanych zadań infrastrukturalnych.

Pozytywne skutki realizacji planowanych zadań:

- pozytywny wpływ na bioróżnorodność;
- zapewnienie stabilności siedlisk przyrodniczych;
- mniejszy udział zanieczyszczeń bezpośrednio kierowanych do wód, ziemi i powietrza;
- poprawa stanu środowiska i jego elementów, w perspektywie długoterminowej;
- zminimalizowanie negatywnego oddziaływania podtopień;
- minimalizacja zużycia zasobów naturalnych.

Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych m.in. z rozbudową ciągów komunikacyjnych można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań.

Wykaz inwestycji zamieszczonych w *Strategii Innego Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego* powinien być realizowany zgodnie z zaleceniami wynikającymi z wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (dotyczy inwestycji, które rozpoczęły się w latach poprzednich i są kontynuowane). Podczas podejmowania nowych działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów. Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury (decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach).

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych,
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu,
- odpowiedni wybór lokalizacji inwestycji, uwzględniając zapisy dokumentów lokalnych oraz dokumentów wyższego szczebla.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk

w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

W kolejnych rozdziałach omówione zostały oddziaływania transgraniczne oraz rozwiązania alternatywne. W przypadku projektu *Strategii Innego Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego*, rozwiązaniem alternatywnym jest brak realizacji Strategii. Wszystkie działania zaproponowane do realizacji w ramach projektowanego dokumentu z założenia mają na celu poprawę jakości życia mieszkańców, a także stanu środowiska na terenie gmin i tym samym pozytywnie wpływać będą na zdrowie człowieka.

Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach dokumentu ma charakter regionalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Na etapie prognozy stwierdzono, że realizacja projektu *Strategii Innego Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego* nie wskazuje możliwości negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

Przewidywane oddziaływanie działań zawartych w projekcie *Strategii Innego Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego* na wybrane elementy środowiska oddziaływania w formie opisowej zawarto w rozdziale 8. Przeanalizowano: przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, oddziaływanie na różnorodność biologiczną, rośliny i zwierzęta, ludzi, powietrze atmosferyczne, klimat, zabytki oraz dobra materialne, zasoby naturalne, wody, krajobraz i powierzchnię ziemi, hałas i promieniowanie elektromagnetyczne.

Kolejnym etapem przeprowadzenia prognozy oddziaływania na środowisko była analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu. Zgodnie z Art. 51, ust. 2, pkt. 3b ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2022 poz. 1029) przedstawiono rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

W niniejszej Prognozie oddziaływania na środowisko opisano potencjonalne oddziaływanie transgraniczne oraz zaproponowano sposoby monitorowania realizacji Strategii.

15. Zestawienie tabel i rysunków

Spis tabel

Tabela 1. Cel, Priorytety i Działania Strategii IIT SW	9
Tabela 2. Macierz zintegrowanego oddziaływania efektów realizacji Strategii IIT SW	10
Tabela 3. Działania Priorytetu 1 Strategii IIT SW	14
Tabela 4. Zgodność Działań Priorytetu (P1) z celami SRWD 2030	18
Tabela 5. Działania Priorytetu 1 Strategii IIT SW	20
Tabela 6. Zgodność Działań Priorytetu (P2) z celami SRWD 2030.....	23
Tabela 7. Działania Priorytetu 1 Strategii IIT SW.....	25
Tabela 8. Zgodność Działań Priorytetu (P3) z celami SRWD 2030	28
Tabela 9. Liczba ludności stan na 31 grudnia w 2014 i 2021 r.....	31
Tabela 10. Ruch naturalny i migracyjny ludności w 2014 i 2021 r.	33
Tabela 11. Wskaźnik obciążenia demograficznego w 2014 i 2021 r.....	34
Tabela 12. Dane dotyczące strefy dolnośląskiej.....	37
Tabela 13. Klasyfikacja stref zanieczyszczeń powietrza w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza.....	38
Tabela 14. Kryteria klasyfikacji stref ze względu na ochronę zdrowia ludzi w zakresie SO ₂ , NO ₂ , CO, C ₆ H ₆ , PM ₁₀ , PM _{2,5} , Pb, As, Cd, Ni, B(a)P, O ₃	39
Tabela 15. Kryteria dodatkowej klasyfikacji stref dla ozonu O ₃ ze względu na ochronę zdrowia ludzi (w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego - do osiągnięcia w 2021 r.)	40
Tabela 16. Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za lata 2020-2022 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia w strefie dolnośląskiej	42
Tabela 17. Klasy strefy dolnośląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za lata 2020-2022 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin w strefie dolnośląskiej	42
Tabela 18. Jednolite Części Wód Powierzchniowych w obrębie których leży Subregion Wrocławski...51	
Tabela 19. Charakterystyka JCWPd na terenie Subregionu Wrocławskiego.....	55
Tabela 20. Ocena stanu JCWP na terenie Subregionu Wrocławskiego	63
Tabela 21. Kompleksowa ocena stanu JCWPd na terenie Subregionu Wrocławskiego.....	76
Tabela 22. Dopuszczalne poziomy hałasu w zależności od przeznaczenia terenu.....	79
Tabela 23. Odpady zmieszane zebrane w ciągu roku na mieszkańca w kg w 2014 i 2021 r.....	83
Tabela 24. Odsetek gospodarstw domowych korzystających z instalacji wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w 2014 i 2021 r.....	85
Tabela 25. Oczyszczalnie ścieków na terenie Subregionu Wrocławskiego	88
Tabela 26. Charakterystyka Obszarów Natura 2000 na terenie Subregionu Wrocławskiego	92
Tabela 27. Zestawienie Zarządzeń do PZO dla poszczególnych Obszarów Natura 2000.....	100
Tabela 28. Charakterystyka Parków Krajobrazowych zlokalizowanych na terenie Subregionu Wrocławskiego	104
Tabela 29. Obszary Chronionego Krajobrazu na terenie Subregionu Wrocławskiego.....	107
Tabela 30. Charakterystyka rezerwatów przyrody znajdujących się na terenie Subregionu Wrocławskiego	110
Tabela 31. Charakterystyka zespołu przyrodniczo-krajobrazowego znajdującego się na terenie Subregionu Wrocławskiego.....	114
Tabela 32. Przegląd dokumentów europejskich i krajowych oraz zawartych w nich celów środowiskowych istotnych dla realizacji Strategii Innego Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego	121
Tabela 33. Ocena oddziaływania na środowisko działań przewidzianych do realizacji w ramach projektu Strategii Innego Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego.....	131
Tabela 34. Opis oddziaływania działań przewidzianych do realizacji w ramach Strategii Innego Instrumentu Terytorialnego Subregionu Wrocławskiego	144
Tabela 35. Występowanie zasobów przyrodniczych na terenie Subregionu Wrocławskiego.....	186
Tabela 36. Charakterystyka historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi na terenie Subregionu Wrocławskiego	199

Spis rysunków

Rysunek 1. Subregion Wrocławski na tle województwa dolnośląskiego	29
Rysunek 2. Mapa Subregionu Wrocławskiego w podziale na gminy i powiaty	30
Rysunek 3. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi [2021].....	35
Rysunek 4. Podział województwa dolnośląskiego na strefy ochrony powietrza	37
Rysunek 5. Lokalizacje stacji pomiarowych jakości powietrza uwzględnionych w Rocznej ocenie jakości powietrza w 2022 r. na terenie województwa dolnośląskiego	41
Rysunek 6. Strefy energetyczne warunków wiatrowych	47
Rysunek 7. Mapa temperatury na głębokości 2000 metrów pod powierzchnią terenu.....	48
Rysunek 8. Średni czas nasłonecznienia w ciągu roku na terenie Polski	49
Rysunek 9. Mapa nasłonecznienia Polski.....	50
Rysunek 10. Obszary zagrożenia powodziowego na terenie Subregionu Wrocławskiego.....	57
Rysunek 11. Plan przeciwdziałania skutkom suszy – łączne zagrożenie suszą.....	61
Rysunek 12. Sieć dróg krajowych i wojewódzkich na terenie województwa dolnośląskiego	80
Rysunek 13. Odpady zmieszane zebrane w ciągu roku na mieszkańca w kg [2021].....	84
Rysunek 14. Odsetek gospodarstw domowych korzystających z instalacji wodociągowej [2021].....	86
Rysunek 15. Odsetek gospodarstw domowych korzystających z instalacji kanalizacyjnej [2021]	87
Rysunek 16. Odsetek gospodarstw domowych korzystających z instalacji gazowej [2021].....	89
Rysunek 17. Obszary Natura 2000 na tle Subregionu Wrocławskiego	103
Rysunek 18. Parki Krajobrazowe na tle Subregionu Wrocławskiego	106
Rysunek 19. Obszary Chronionego Krajobrazu na tle Subregionu Wrocławskiego	109
Rysunek 20. Rezerваты przyrody na tle Subregionu Wrocławskiego	113
Rysunek 21. Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe na tle Subregionu Wrocławskiego.....	114
Rysunek 22. Użytki ekologiczne na tle Subregionu Wrocławskiego	115
Rysunek 23. Pomniki przyrody na tle Subregionu Wrocławskiego	117
Rysunek 24. Korytarze ekologiczne na tle Subregionu Wrocławskiego.....	118
Rysunek 25. Lesistość Subregionu Wrocławskiego	119